J.V. STALİN □ ESERLER Cilt 12

# J.V. STALİN

# ESERLER

## CİLT 12



inter
yayınları



Bu kitap **J. V. Stalin — Werke, Band 12** baflığı ile **Dietz-Verlag, Berlin** tarafından 1954'de yapılan birinci Almanca baskısından Türkçe'ye çevrilmiftir.

Yayınevi


| | |
|---|---|
| 1. Basım | : Ekim 1992 |
| Dizgi | : Dönüflüm (528 03 41) |
| Baskı | : Teknografik Matbaacılık A.fi. |
| Kapak | : İnter Grafik Tasarım |
| Kapak Baskı | : Anka Ofset |

**İNTER YAYINLARI**

Ankara Cad. No: 31
Fahrettin Kerim Gökay Vakfı İfl Hanı
Kat: 4 Daire: 51
CA/ALO/LU-İSTANBUL
Tel: 519 16 16

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ BİRLEŞİNİZ!

# J. V. STALİN

# ESERLER - CİLT: 12

## NİSAN 1929—HAZİRAN 1930

SBKP(B) MK MARX-ENGELS-LENİN-STALİN ENSTİTÜSÜ

Çeviren:

**Süheyla KAYA**

Red:

**İsmail YARKIN**

# İÇİNDEKİLER


**Önsöz** ..... 9

**SBKP(B)'deki Sağ Sapma Üzerine SBKP(B) MK ve MKK Plenumu'nda Konuşma Nisan 1929 (Stenografik Tutanak)** ..... 13-100

I— Bir Çizgi mi Yoksa İki mi? ..... 14

II— Sınıfsal Değişiklikler ve Görüş Ayrılıklarımız ..... 20

III— Komintern Sorunlarındaki Görüş Ayrılıklarımız ..... 28

IV— İç Politaka Sorunlarında Görüş Ayrılıkları ..... 34

*a) Sınıf Mücadelesi Üzerine* ..... 35

*b) Sınıf Mücadelesinin Şiddetlenmesi Üzerine* ..... 40

*ç) Köylülük Üzerine* ..... 44

*d) NEP ve Pazar İlişkileri Üzerine* ..... 47

*e) "Haraç" Denilen Şey Üzerine* ..... 52

*f) Sanayinin Gelişim Temposu ve İttifakın Yeni Biçimleri Üzerine* ..... 57

*g) Teorisyen Olarak Buharin* ..... 67

*h) Beş Yıllık Plân mı Yoksa İki Yıllık Plân mı?* ..... 77

*i) Ekim Alanları Sorunu* ..... 80

*j) Tahıl Alımı Üzerine* ..... 82

*k) Döviz Rezervleri ve Tahıl İthali Üzerine* ..... 88

V— Parti Önderliği Sorunları ..... 90

*a) Buharin Grubunun Fraksiyonel Karakteri Üzerine* ..... 91

*b) Sadakat ve Kollektif Önderlik Üzerine* ..... 93

*c) Sağ Sapmaya Karşı Mücadele Üzerine* ..... 97

VI— Sonuçlar ..... 99

**Yarışma ve Kitlelerin Emek Coşkusu J. Mikulina'nın "Kitlelerin Yarışması" Adlı Kitabına Önsöz** ..... 101
**Felix Kon Yoldaş'a** Bir Nüshası İvanovo-Voznessensk Bölgesi Merkez Komitesi Bölge Bürosu Sekreteri Kolotilov Yoldaş'a ..... 105
**Kuruluşunun Onuncu Yıldönümü Dolayısıyla Ukrayna Komünist Gençlik Birliği'ne** ..... 108
**"Çervona Ukrayna" Kruvazörünün Seyir Jurnali'ne Kayıt** ..... 109
**Büyük Dönüşüm Yılı** Ekim'in 12. Yıldönümü Dolayısıyla. 110-123
I— Emek Üretkenliği Alanında ..... 111
II— Sanayiin İnşası Alanında ..... 112
III— Tarımın İnşası Alanında ..... 115
Özet ..... 123
**Özel Uzakdoğu Ordusu Gazetesi "Trevoga"nın Redaksiyonuna** ..... 124
**Mutlak Zorunlu Bir Düzeltme** ..... 125
**50. Doğum Günü Nedeniyle Stalin Yoldaşa Tebriklerini Yollayan Tüm Örgütlere ve Yoldaşlara** ..... 127
**SSCB'de Tarım Politikasının Sorunlarına İlişkin** Marksist Tarım Bilimcileri Konferansı'nda Konuşma 27 Aralık 1929 ..... 128-152
I— "Denge" Teorisi ..... 130
II— Sosyalist İnşada "Kendiliğindenik"Teorisi ..... 132
III— Küçük Köylü Çiftliklerinin "İstikrarlılığı" Teorisi ..... 134
IV— Kent ve Kır ..... 139
V— Kollektif Çiftliklerin Niteliği Üzerine ..... 143
VI— Sınıfsal Değişiklikler ve Partinin Politikasındaki Dönemeç ..... 147
VII— Özet ..... 151
**A. M. Gorki'ye Mektup** ..... 153
**Sınıf Olarak Kulakların Tasfiyesi Sorununa İlişkin** ..... 157
**Sverdlov'lu Yoldaşlara Yanıt** ..... 162-167

I— Sverdlovluların Soruları ..... 162
II— Stalin Yoldaşın Yanıtı ..... 163
**Başarı Sarhoşluğuna Kapılmak** Kollektif Çiftlik Hareketinin Sorunlarına İlişkin ..... 168
**Bezimenski Yoldaşa Mektup** ..... 176
**Kollektif Köylü Yoldaşlara Yanıt** ..... 177
**Sanayi Akademisinin Birinci Dönem Mezunlarına** ..... 200
**M. Rafail Yoldaşa Yanıt** (Leningrad, Sendika Bölge Konseyi) Bir Kopyası SBKP(B) Bölge Komitesi Sekreteri Kirov Yoldaşa ..... 201
**Rostov Tarım Makineleri Tesisleri** ..... 203
**Stalingrad Traktör Tesisleri** ..... 204
**Merkez Komitesi'nin SBKP(B) XVI. Parti Kongresi'ne Siyasi Faaliyet Raporu** 27 Haziran 1930 ..... 205-315
I— Dünya Kapitalizminin Büyüyen Krizi ve SSCB'nin Dış Politik Tavrı ..... 205
*1— Dünya Ekonomik Krizi* ..... 207
*2— Kapitalizmin Çelişkilerinin Keskinleşmesi* .. 215
*3— SSCB İle Kapitalist Devletler Arasındaki İlişkiler* ..... 220
II— Sosyalist İnşanın Büyüyen Kabarışı ve SSCB'nin İç Durumu ..... 226
*1) Bir Bütün Olarak Ekonominin Büyümesi* ..... 226
*2) Endüstrileşmede Başarılar* ..... 228
*3) Sosyalist Endüstrinin Anahtar Rolü ve Büyüme Temposu* ..... 230
*4) Tarım ve Tahıl Sorunu* ..... 235
*5) Köylülüğün Sosyalizme Yönelmesi ve Sovyet Çiftlikleriyle Kollektif Çiftliklerin İnşasında Gelişme Temposu* ..... 241
*6) İşçi ve Köylülerin Maddi ve Kültürel Durumlarının İyileştirilmesi* ..... 249
*7) Büyüme Zorlukları, Sınıflar Mücadelesi ve Tüm Cephe Boyunca Sosyalizmin Saldırısı* ..... 257

*8) Kapitalist Ekonomik Sistem mi, Sosyalist Ekonomik Sistem mi?* ..... 270
*9) Önümüzdeki Görevler* ..... 276
*a) Genel* ..... 276
*b) Endüstride* ..... 282
*c) Tarımda* ..... 283
*d) Ulaşım* ..... 286
III— Parti ..... 287
*1— Sosyalist İnşayı Yönetme Sorunları* ..... 290
*2— Parti İçi Meselelerde Yönetim Sorunları* ..... 299
**Notlar** ..... 317
**Kronolojik Biyografi** ..... 330

# ÖNSÖZ

J. V. Stalin'in eserlerinin 12. cildinde, Nisan 1929'dan Haziran 1930'a kadar yazılmış yazılar yer almıştır.

Bu dönemde Bolşevik Parti, tüm cephe boyunca sosyalizmin taaruzunu geliştirir, işçi sınıfını ve köylülüğün emekçi kitlelerini ekonominin sosyalizm temelinde yeniden yapılanması, ilk Beş Yıllık Plân'ın yerine getirilmesi için, seferber eder. Bolşevik Parti, politikasında tayin edici dönüşümlerinden birini gerçekleştirir; Kulakların sömürücü eğilimlerinin sınırlandırılması politikasından, genel kollektifleştirme temelinde, Kulakların sınıf olarak tasfiye edilmesi politikasına geçer. Parti, proleter devriminin iktidarın ele geçirilmesinden sonra en zor tarihsel görevini başarır: milyonlarca bireysel köylü iktisadını kollektifleştirme yoluna, sosyalizm yoluna sevk etme.

SBKP(B) MK ve MKK'nın Nisan Plenumu'nda (1929) yaptığı, elinizdeki ciltte ilk kez tam olarak yayınlanan "SBKP(B)'deki Sağ Sapma Üzerine" adlı konuşmada J. V. Stalin, SSCB ve kapitalist ülkelerde cereyan etmiş olan sınıfsal değişikliklerin bir tahlilini yapar ve ülkemizde sosyalizmin kırda ve kentte kapitalist unsurlara karşı giderek güçlenen saldırısına ve bununla bağlantılı olan sınıf mücadelesinin keskinleşmesine dikkat çeker. J. V. Stalin, kapitalizmin kısmi stabilizasyonunun sarsıntıya uğradığını, kapitalist ülkelerde

devrimci yükselişin unsurlarının güçlendiğini gösterir ve komünist partiler içinde sağcı unsurlara karşı mücadeleyi sertleştirmenin neden zorunlu olduğunu gerekçelendirir.

J. V. Stalin, Buharin grubunun, Parti düşmanı hizipçi faaliyetini, ikiyüzlülüğünü, Partiye karşı bir blok örgütleme amacı doğrultusunda Troçkistlerle kulis arkasında yürütülen görüşmeleri teşhir eder.

J. V. Stalin, bu dönemde esas tehlikenin sağ sapma ve onunla uzlaşmacılık olduğunu vurgular, Leninizmin düşmanı, Kulakların acentası olarak sağ teslimiyetçileri teşhir eder ve Kulakların sosyalizme barışçıl intibakı sağ oportünist "teori"sinin burjuva-liberal ve karşı-devrimci özünü açığa çıkarır. Buharinci muhalefete karşı mücadelede J. V. Stalin, proletaryanın amansız sınıf mücadelesi yoluyla sömürücü sınıfların yokedilmesine dair Leninist tezi geliştirir, sağ teslimiyetçilerin, sınıf mücadelesi sorunlarındaki oportünist çizgisinin, Buharin'in devlet teorisi sorunlarındaki anti-Leninist hatalarıyla bağıntılı olduğunu gösterir.

Sağ oportünistlere karşı mücadelede J. V. Stalin, devlet ve proletarya diktatörlüğüne ilişkin Marksist-Leninist öğretiyi savunur ve geliştirir.

"Yarışma ve Kitlelerin Emek Coşkunluğu" adlı makalede J. V. Stalin, sosyalist yarışmayı, sosyalizmi inşanın komünist yöntemi, onun yardımıyla emekçi kitlelerin ülkenin bütün ekonomik ve kültürel yaşamını sosyalizm temelinde reorganize edebilecekleri kaldıraç olarak niteler.

"Büyük Dönüşüm Yılı" adlı makalede J. V. Stalin, 1929 yılını, sosyalist inşanın bütün cephelerinde muazzam kazanımlar yılı olarak nitelendirir: Emek üretkenliği alanında, sanayi ve tarımın inşası alanında. J. V. Stalin, kollektif çiftlik hareketinin başarılarını saptar ve köylülüğün ana kütlesinin, orta köylülüğün kollektif çiftliklere girmiş olduğunu, bireysel

köylü iktisadının sosyalizm yoluna geçmesiyle bağıntı içinde ülkede kapitalizmin bir restorasyonunun son kaynaklarının da imha edilmekte olduğunu gösterir.

V.‹. Lenin'in kooperatif plânına dayanarak J. V. Stalin, tarımın kollektifleştirilmesi teorisini tamamlar ve bunun gerçekleştirilmesinin pratik yollarını gösterir.

"SSCB'de Tarım Politikasının Sorunlarına ‹lişkin" konuşmasında J. V. Stalin, soyalist inşada "denge", "kendiliğindenlik", küçük köylü ekonomisinin "istikrarlılığı" konusundaki burjuva ve sağ oportünist teorileri teşhir eder ve tarımda büyük, kollektif çiftliklerin üstünlüklerini gösterir. Kollektif çiftlikleri sosyalist ekonomi biçimi olarak karakterize eden J. V. Stalin, köyün kapitalist unsurlarının sınırlandırılması ve geriletilmesi politikasından, tam kollektifleştirme temelinde sınıf olarak Kulaklığın tasfiye edilmesi politikasına geçişin gerekçelerini anlatır.

"Başarı Sarhoşluğu", "Kollektif Köylü Yoldaşlara Yanıt" ve öteki yazılarında J. V. Stalin, ekonomide kollektif çiftliklerin inşasında Parti çizgisinin "sol" çarpıtılmalarını teşhir eder, bunların düzeltilmesinin yollarına işaret eder ve bugünkü gelişme aşamasında kollektif çiftlik hareketinin temel ve en önemli halkasının tarımsal artel olduğunu gösterir.

Bu ciltte yayınlanan "SBKP(B) XVI. Kongresi'ne MK'nın Siyasi Faaliyet Raporu"nda J. V. Stalin, dünya kapitalizminin krizini derinlemesine tahlil eder ve kapitalist sistemin çelişkilerinin keskinleştiğini açığa çıkarır. J. V. Stalin SSCB ile kapitalist devletler arasındaki ilişkileri karakterize eder ve Sovyet Devleti'nin dış politikasını tutarlı barış politikası olarak tanımlar. SSCB'de ekonomik kalkınmanın büyüdüğünü, sosyalist ekonomi sisteminin kapitalist sistem karşısındaki üstünlüklerini gösterir ve tüm cephe boyunca tam geliştirilmiş sosyalist taarruzun özünü ve görevlerini ana hatlarıyla çizer. J. V. Stalin,

ulusal sorunda sapmalara karşı mücadele için Partiyi harekete geçirir ve SSCB'de proletarya diktatörlüğü ve sosyalizmin inşası döneminin, içerikleri itibariyle sosyalist, biçimleri itibariyle ulusal olan ulusal kültürlerin gelişme dönemi olduğunu gösterir.

J. V. Stalin'in Felix Kon, A. M. Gorki, Bezimenski ve Rafail yoldaşlara mektupları, ilk kez bu ciltte yayınlanmaktadır.

***SBKP(B) MK Marx-Engels-Lenin-Stalin Enstitüsü***

# SBKP(B)'DEKİ SAĞ SAPMA ÜZERİNE*

**SBKP(B) MK ve MKK Plenumu'nda Konuşma**
**Nisan 1929**[1]
*(Stenografik Tutanak)*

Yoldaşlar! Buharin grubundan bazı yoldaşların, konuşmalarında kişisel momentler oldukça önemli bir rol oynamasına rağmen, ben bu kişisel momentlere girmeyeceğim. Bunlara girmeyeceğim çünkü, kişisel momentler önemsizdir ve bu önemsiz şeylerle uğraşmak zahmete değmez. Buharin, benimle arasında geçen şahsi yazışmalardan söz etti. Okuduğu bazı mektuplardan, daha dün kişisel dost olduğumuz, bugün ise politikada yollarımızın ayrıldığı anlaşılmakta. Uglanov ve Tomski'nin konuşmalarından da aynı tınılar duyuldu. Bu nasıl mümkün olur, demek istiyorlar: Bizler eski Bolşevikleriz ve aniden aramızda anlaşmazlıklar belirdi, artık birbirimize saygı gösteremiyoruz.

Bütün bu sızlanma ve feryatların beş kuruşluk değeri olduğuna inanmıyorum. Biz bir aile çevresi, bir kişisel dostlar loncası değil, işçi sınıfının politik partisiyiz. Kişisel dostluğun, davanın çıkarlarının önüne geçmesine izin vermemeliyiz.

Eğer kendimize, sadece ***yaşlı*** olduğumuz için eski Bolşevikler diyorsak, davamız çok kötü durumdadır, yoldaşlar. Eski Bolşevikler ***yaşlı*** oldukları için değil, aynı zamanda, ebedi genç ve hiç yaşlanmayan devrimciler oldukları için saygı görürler. Eğer eski bir Bolşevik, devrim yolundan sapmış, ya da politik olarak soysuzlaşmışsa ve berrak politik çehresini

** Konuşmada, o zamanlar basında çıkan metinde yayınlanmamış otuz sayfadan fazla bir bölüm yeniden yer almıştır.*

yitirmişse, isterse yüz yaşında olsun, kendisini eski Bolşevik olarak nitelendirmeye hakkı yoktur, Partiden saygı beklemeye hakkı yoktur.

Bunun ötesinde, kişisel dostluk sorunlarını, politik sorunlarla karıştırmamak gerekir, zira dostluk başka, alışveriş başka. Hepimiz işçi sınıfına hizmet ediyoruz ve kişisel dostluğun çıkarları devrimin çıkarlarına aykırı düşüyorsa, bu durumda kişisel dostluk arkada kalmak zorundadır. Bolşevikler olarak sorunu başka türlü koyamayız.

Buharinci muhalefetten yoldaşların, imalarla ve üstü örtülü kişisel suçlamalarla dolu konuşmalarına da girmeyeceğim. Besbelli ki bu yoldaşlar, görüş ayrılıklarımızın politik temelini imalarla ve muğlak sözlerle örtbas etmek istiyorlar. Politikanın yerine kahvehane politikacılığını geçirmek istiyorlar. Bu bakımdan Tomski'nin konuşması özellikle karakteristiktir. Bu konuşma, politik sorunların yerine kahvehane politikacılığını geçirmeye çalışan bir Trade-unionist kahvehane politikacısının tipik konuşmasıdır. Fakat bu hileyi yutturamayacaklardır.

Meseleye gelelim.

## I

## BİR ÇİZGİ Mİ YOKSA İKİ Mİ?

***Bir*** ortak genel çizgiye mi sahibiz, yoksa iki çizgimiz mi var — temel soru budur, yoldaşlar.

Rikov, burada yaptığı konuşmada, ***bir*** genel çizgimiz olduğunu ve eğer aramızda bazı "önemsiz" görüş ayrılıkları varsa, bunun, bu genel çizginin kavranışındaki "nüans" lardan kaynaklandığını söylüyor.

Doğru mu bu? Ne yazık ki doğru değil. Hatta bu, gerçeğin tam karşıtıdır. Gerçekten de, eğer ***bir*** çizgimiz varsa ve aramızda sadece nüans farkları varsa, neden Buharin, başta Kamanev olmak üzere dünkü Troçkistlere koşup, onlarla birlikte MK'ya ve onun Politbürosuna karşı fraksiyonel bir blok

oluşturmaya çalıştı? Buharin'in orada, MK'nın "zararlı" çizgisinden, Buharin, Tomski ve Rikov'un, Parti MK'sıyla ilkesel görüş ayrılıklarından, MK Politbüro'sunun bileşiminin radikal biçimde değiştirilmesi zorunluluğundan söz ettiği olgu değil midir acaba?

Eğer ***bir*** çizgi varsa, Buharin neden dünkü Troçkistlerle MK'ya karşı entrika çevirmekte ve neden bu konuda Rikov ve Tomski tarafından desteklenmekte?

Eğer ***bir*** genel çizgi varsa, bu ***tek*** ortak genel çizgiyi izleyen Politbüro'nun bir kesiminin aynı genel çizgiyi izleyen Politbüro'nun öteki kesimine karşı fesat çıkarması nasıl mümkün olabiliyor?

Eğer ***bir*** ortak genel çizgi olsa böyle bir saf değiştirme politikası mümkün müdür?

Eğer ***bir*** çizgi varsa, baştan sona MK ve onun genel çizgisine karşı yönelmiş olan Buharin'in 30 Ocak Deklerasyonu, nasıl gündeme gelebildi?

Eğer ***bir*** çizgi varsa, Partinin küstahça ve son derece kaba iftiralarla suçlandığı 9 Şubat tarihli üçlü (Buharin, Rikov, Tomski) deklerasyon nasıl gündeme gelebildi? Bu deklerasyonda Parti, a) köylülüğün askeri-feodal biçimde sömürülmesi politikasıyla, b) bürokratizmin beslenmesi politikasıyla, c) Komintern'in parçalanması politikasıyla suçlanmaktadır.

Belki bu deklarasyonlar artık varlığını sürdürmüyor? Belki şimdi bu deklarasyonları yanlış buluyorlar? Belki Buharin, Rikov, Tomski kesinlikle yanlış ve Parti düşmanı bu deklarasyonları geri almaya hazırlardır? Eğer böyle ise, bunu bize açıkça ve dürüstçe söylesinler. Bu durumda herkes, ***bir*** çizgiye sahip olduğumuzu, aramızda sadece önemsiz nüanslar bulunduğunu anlayacaktır. Ne var ki Buharin, Rikov ve Tomski'nin konuşmalarından anlaşıldığına göre, bunu yapmak istemiyorlar. Sadece bu kadarla da kalmıyor, ileride de bu deklarasyonlardan vazgeçmek niyetinde değiller, zira bu deklarasyonlarda ortaya koyulan görüşlerinde ısrar ettiklerini açıklıyorlar.

Bu durumda ***tek*** ortak genel çizgi neredediir?

Eğer ***tek*** çizgimiz varsa ve Buharin grubunun görüşüne göre bu çizgi, köylülüğün askeri-feodal sömürüsünü uygulama politikasından oluşuyorsa, Buharin, Rikov ve Tomski bu zararlı politikaya karşı mücadele edecek yerde, gerçekten de bu politikayı bizimle birlikte uygulamak mı istiyorlar? Bu tam bir saçmalık.

Eğer ***tek*** çizgi varsa ve Buharin grubunun görüşüne göre, Parti çizgisi Komintern'i parçalama politikasından oluşuyorsa, Rikov, Buharin ve Tomski, Komintern'in parçalanması politikasına karşı mücadele edecekleri yerde, onu bizimle birlikte parçalamak mı istiyorlar gerçekten? İnsan böyle bir saçmalığa nasıl inanabilir?

Hayır yoldaşlar, Rikov'un ortak ***bir*** çizgiye sahip olduğumuz yolundaki açıklamasında bir şeyler yanlış. Deklarasyonlar ve Buharin grubunun davranışlarıyla ilgili biraz önce sözü edilen gerçekler göz önüne alındığında, nereden yaklaşılırsa yaklaşılsın, tek ortak çizgi sonucuna varmak olanaksızdır.

Eğer ***tek*** çizgi varsa, işler nasıl Buharin, Rikov ve Tomski'nin istifa politikasına varabilmişti? ***Tek*** ortak genel çizgi olsaydı, Politbüro'nun bir kesiminin, Parti MK'sının defalarca aldığı kararları uygulamayı sistematik olarak reddetmesi, Parti içinde altı ay çalışmayı sürekli sabote etmesi mümkün olabilir miydi? Gerçekten de ***tek*** ortak genel çizgimiz varsa, Politbüro'nun bir kesiminin gayretle uyguladığı bu dezorganize edici istifa politikası nasıl gündeme gelebildi?

Parti tarihimizde istifa politikasının örnekleri vardır. Örneğin, Ekim Devrimi'nin ertesi günü, Kamenev ve Zinovyev başta olmak üzere bazı yoldaşlar, kendilerine verilen görevleri reddetmiş ve Parti politikasının değiştirilmesi talebinde bulunmuşlardı. Bilindiği gibi, o günlerde bu yoldaşlar istifa politikalarını, Partimiz MK'sının, sadece Bolşeviklerden oluşan bir hükümet kurma politikasına karşı, Menşevikler ve Sosyal-Devrimcilerle koalisyon hükümeti kurulması talebine

dayandırmışlardı. Ama o zamanlar, görev almama politikasının bir anlamı vardı, çünkü biri, sadece Bolşeviklerden oluşan bir hükümet kurulması, öteki ise Menşevikler ve Sosyal-Devrimcilerle bir koalisyon hükümeti kurulmasını savunan iki çizginin varlığına dayanmaktaydı. Bu açık ve anlaşılırdı. Fakat Buharinci muhalefetin, bir yandan genel çizginin birliğini ilan ederken, öte yandan, Ekim Devrimi döneminde Zinovyev ve Kamenev'den ödünç aldıkları istifa politikasını sürdürmeleri, her türlü mantıktan yoksundur.

İkisinden biri: Ya ***tek*** çizgi vardır — bu durumda Buharin ve arkadaşlarının istifa politikası anlaşılmaz ve açıklanamazdır; ya da iki çizgi vardır — bu durumda istifa politikası tamamen anlaşılır ve açıklanabilirdir.

Eğer ***tek*** çizgi varsa, Politbüro üyeleri Buharin, Rikov ve Tomski'nin, Beş Yıllık Plân ve köylü sorunu üzerine temel tezlerin kabulünde ***çekimser kalmayı*** mümkün görmeleri nasıl mümkün olabildi? ***Tek*** genel çizgiye sahip olmak, öte yandan bazı yoldaşların, ekonomik politikanın temel sorunlarında çekimser kalmaları mümkün müdür? Hayır yoldaşlar, dünyada böyle tuhaflıklar yoktur.

Nihayet, eğer ***tek*** çizgi varsa ve sadece nüanslarda ayrılıyorsak, Buharinci muhalefetten yoldaşlar, Buharin, Rikov ve Tomski, Politbüro Komisyonu'nun 7 Şubat'taki uzlaşma önerisini neden reddettiler? Bu uzlaşma önerisinin, Buharin grubuna, kendi kendisini soktuğu çıkmaz sokaktan kabul edilebilir bir çıkış yolu sunduğu olgu değil midir acaba?

İşte bu yılın 7 Şubat'ında MK çoğunluğu tarafından önerilen bu uzlaşmanın metni:

> "Komisyondaki görüş alışverişinden şu sonuçlar çıkmıştır:
>
> 1) Buharin, Kamanev'le görüşmeleri politik hata olarak kabul eder;
>
> 2) Buharin, 30 Ocak 1929 tarihli 'açıklama'smda yer alan, buna göre, MK'nın, gerçekte 'köylülüğün askeri-feodal sömürülmesi' politikasını uyguladığı, Komintern'i parçaladığı, Parti için-

de bürokratizmi beslediğini içeren bütün bu iddiaları, polemik heyecanı içinde düşünmeden ileri sürdüğünü, bu iddiaları artık sürdürmediğini ve bu sorunlarda MK ile hiçbir görüş ayrılığı olmadığını kabul eder;

3) Buharin, bütün bunlardan dolayı, Politbüro'da uyumlu bir çalışmanın mümkün ve zorunlu olduğunu kabul eder;

4) Buharin, gerek 'Pravda'daki gerekse de Komintern'deki çalışmasıyla ilgili olarak istifasını geri alır;

5) Buharin bütün bunları göz önüne alarak, 30 Ocak tarihli açıklamasını geri alır.

Komisyon, yukarıda söylenenleri göz önüne alarak, Buharin'in hatalarının politik değerlendirilmesiyle ilgili karar tasarısını, Politbüro ve MKK Prezidyumu'nun ortak oturumuna sunmaktan vazgeçmeyi mümkün görmekte, Politbüro ve MKK Prezidyumu'nun ortak oturumuna, mevcut bütün belgeleri (konuşmaların stenosu vs.) geri çekmeyi önermektedir.

Komisyon, Politbüro ve MKK Prezidyumu'na 'Pravda'nın sorumlu yazışleri müdürü ve KEYK Sekreteri olarak normal bir şekilde çalışabilmesi için Buharin'e ihtiyacı olan bütün ko

şulları sağlamayı önerir."

Eğer gerçekten de ***tek*** çizgiye sahipsek ve sadece önemsiz nüanslardan ayrılıyorsak, Buharin ve arkadaşları bu uzlaşmayı neden kabul etmediler? Buharin ve arkadaşlarının bütün güçleriyle buna sarılmaları ve Parti içi durumdaki gerginliği gidermek ve Politbüro'da birlik içinde ve uyumlu bir çalışma atmosferi yaratmak için Politbüro'nun uzlaşma önerisini kabul etmeleri gerektiğini anlamak bu kadar zor mu?

Partinin birliğinden, Politbüro'da dostça çalışmadan söz ediliyor. Fakat gerçekten birliği isteyen ve çalışmada dostluğu amaçlayan herkesin bu uzlaşmayı kabul etmek zorunda olduğu açık değil mi? Öyle ise Buharin ve arkadaşları bu uzlaşmayı neden reddettiler?

Eğer ***tek*** çizgimiz olsaydı, ne üçlünün 9 Şubat tarihli dekla-

rasyonu olabilirdi, ne de MK Politbüro'sunun uzlaşma önerisi, Buharin ve arkadaşları tarafından reddedilirdi; bu açık değil mi?

Hayır yoldaşlar, yukarıda sözü edilen gerçekler göz önüne alındığında, ortaya ***tek*** ortak çizginin varlığı çıkmıyor.

Ortaya çıkan, gerçekte, ***tek*** çizgi değil, biri MK çizgisi, öteki Buharin grubunun çizgisi olmak üzere, iki çizgiye sahip olduğumuzdur.

Rikov konuşmasında ***tek*** genel çizgiye sahip olduğumuzu belirtirken, doğruyu söylemedi. O, bununla, Parti çizgisine karşı fesatçılığını gizlice sürdürebilmek için Parti çizgisinden farklı olan kendi çizgisinin üstünü örtmek istiyor. Görüş ayrılıklarının üstünü örtmek, Parti içinde gerçek durumu örtbas etmek, kendi pozisyonunu gizlemek ve Partinin tam berraklık kazanmasını olanaksız kılmak tam da oportünizmin politikasıdır.

Oportünizm böyle bir politikaya neden ihtiyaç duyar? Çizginin birliğine ilişkin gevezeliklerin arkasına gizlenerek, gerçekte, Parti çizgisinden farklı kendi çizgisini gütmek için. MK ve MKK'nın şimdiki Plenumu'nda Rikov bu oportünist tavrı takınmıştır.

Lenin yoldaşın, makalelerinden birinde, oportünistleri genelde nasıl karakterize ettiğini duymak ister misiniz? Bu karakterizasyon bizim için, sadece genel anlamı dolayısıyla değil, aynı zamanda tamamen Rikov'a uygun düştüğü için de önemlidir.

Lenin, oportünizm ve oportünistlerin özellikleri üzerine şunları söylüyor:

> "Oportünizme karşı mücadeleden söz edildiğinde, bütün alanlardaki bugünkü oportünizmin karakteristik özelliklerini unutmamak gerekir: Belirsizlik, muğlaklık, elle tutulabilir olmama. Tüm doğası gereği oportünist daima, sorunun açık ve kesin koyulmasından kaçınır; bir bileşke arar, karşılıklı olarak birbirini dışlayan görüşler arasında yılan gibi kıvrılır ve bu görüşlerden hem biriyle hem ötekiyle 'hemfikir olmaya' çaba-

lar, bu arada görüş ayrılıklarını, küçük değişiklik önerileri, kuşkular, iyi ve masum dileklerle vs. vs. sınırlandırır." *(4. Baskı, cilt VII, s. 373, Rusça.)*

Açıklık ve sarahatten korkan, gerçek durumun üstünü örtmeye, Parti içindeki gerçek görüş ayrılıklarını örtbas etmeye çalışan oportünistlerin fizyonomisi budur işte.

Evet yoldaşlar, ne kadar nahoş olursa olsun, gerçeğin gözünün içine doğrudan bakmasını bilmek gerekir. Adı doğrudan korkmak olan hastalığa yakalanmaktan bizi Tanrı korusun. Bolşevikler, tüm diğer partilerden, başka şeylerin yanısıra, doğrudan korkmamalarıyla, ne kadar acı olursa olsun, doğrunun gözünün içine bakmaktan korkmamalarıyla ayrılırlar. Ve bu noktada doğru, aslında bizim ortak bir çizgiye sahip olmadığımızdır. ***Bir*** çizgi var; Partinin çizgisi, devrimci, Leninist çizgi. Ama bu çizginin yanında bir başka çizgi daha var; Parti düşmanı deklarasyonlar, istifalar, Partiyi karalama, Partiye karşı gizli fesatlıklara girişme, parti düşmanı bir blok örgütlemek amacıyla, dünkü Troçkistlerle gizlice görüşmeler yapma yoluyla Parti çizgisine karşı mücadele eden Buharin grubunun çizgisi. Bu ikinci çizgi oportünist bir çizgidir.

Bu, diplomatik konuşmalarla ortak bir çizginin varlığı vs. vs. üzerine cafcaflı sözlerle, hiçbir şekilde gizlenemeyecek bir olgudur.

## II
## SINIFSAL DEĞİŞİKLİKLER VE GÖRÜŞ AYRILIKLARIMIZ

Görüş ayrılıklarımız nelerdir, neyle bağıntılıdır?

Bunlar herşeyden önce, son zamanlarda ülkemizde ve kapitalist ülkelerde meydana gelen sınıfsal değişiklikler sorunuyla bağıntılıdır. Bazı yoldaşlar, Partimizdeki görüş ayrılıklarının tesadüfi nitelik taşıdığına inanıyorlar. Bu yanlıştır, yoldaşlar. Partimizdeki görüş ayrılıkları, son zamanlarda meydana gelen ve

gelişmede bir değişiklik ortaya çıkaran sınıfsal değişiklikler temelinde, sınıf mücadelesinin keskinleşmesi temelinde ortaya çıkmıştır.

Buharin grubunun esas hatası bu değişiklikleri ve dönüşümü görmemesidir; görmemesi ve anlamak istememesidir. Buharinci muhalefetin karateristik belirtisini oluşturan, Partinin ve Komintern'in yeni görevleri konusundaki anlayışsızlık da zaten bununla açıklanır.

Farkına vardınız mı, yoldaşlar, Buharinci muhalefetin liderleri MK ve MKK Plenumu'ndaki konuşmalarında, ülkemizdeki sınıfsal değişiklikler sorununu tamamen es geçmişler, sınıf mücadelesinin keskinleşmesinden tek söz etmemiş, görüş ayrılıklarımızın tam da sınıf mücadelesinin bu keskinleşmesiyle bağıntılı olduğuna uzaktan bile değinmemişlerdir. Herşey hakkında konuştular, felsefe üzerine konuştukları kadar teori üzerine de konuştular, ama şu anda Partimizin yönelimini ve pratiğini belirleyen sınıfsal değişikliklere ilişkin tek söz bile etmediler.

Bu tuhaf durum ne ile açıklanır? Belki de unutkanlıkla? Elbette değil! Politikacılar en önemli olanı unutamazlar. Bu durum, şimdi gerek bizim ülkemizde gerekse de kapitalist ülkelerde yaşanan yeni devrimci süreçleri görmemeleri ve anlamamalarıyla açıklanır. Bu durum, en önemli olanı görmemiş olmalarıyla, sınıfsal değişiklikleri görmemiş olmalarıyla —ki bir politikacının buna hakkı yoktur— açıklanır. Partimizin önündeki yeni görevler konusunda, Buharinci muhalefetin sergilediği şaşkınlık ve çaresizlik de zaten bununla açıklanır.

Partimizdeki son olayları anımsayın. Partimizin son zamanlarda, ülkemizde meydana gelen sınıfsal değişikliklerle bağıntılı olarak gündeme getirdiği şiarları anımsayın. ***Özeleştiri*** şiarını, ***bürokratizme karşı mücadelenin*** şiddetlendirilmesi ***ve Sovyet aygıtının arındırılması*** şiarını, ***yeni ekonomik***

***kadroların ve kızıl uzmanların yetiştirilmesi*** şiarını, ***kollektif çiftlik ve Sovyet çiftlikleri hareketinin*** güçlendirilmesi şiarını, ***Kulaklara karşı saldırı*** şiarını, ***üretimde maliyet fiyatlarının düşürülmesi*** ve ***sendikaların pratik çalışmasının*** temelden ***iyileştirilmesi*** şiarını, ***Partinin arındırılması*** şiarını vs. kastediyorum. Bu şiarlar bazı yoldaşlara akıl karıştırıcı ve başdöndürücü geldi. Fakat şu anda bu şiarların Partinin en gerekli ve en aktüel şiarları olduğu açıktır.

Konu, Şahti Olayı[2] ile ilgili olarak yeni ekonomik kadrolar sorununu, eski uzmanların yerini alacak işçi sınıfı içinden kızıl uzmanların yetiştirilmesi sorununu yeniden ortaya atmamızla başladı.

Şahti Olayı'yla ilgili olarak ortaya ne çıktı? Burjuvazinin kesin olarak yenilmekten henüz çok uzak olduğu, iktisadi inşamızda zararlı çalışmalar örgütlediği ve bundan sonra da örgütleyeceği, ekonomi, sendika ve kısmen de Parti örgütlerimizin sınıf düşmanlarımızın fesatçılığını göremediği, yani bizlerin sınıfsal uyanıklıklarını geliştirip sağlamlaştırarak örgütlerimizi bütün gücümüzle, bütün olanaklarla sağlamlaştırmak ve iyileştirmek zorunda olduğumuz ortaya çıkmıştır.

Bununla bağıntı içinde ***özeleştiri*** şiarı sorunu yakıcılık kazandı. Neden? Çünkü eleştiri ve özeleştiriyi tamamen geliştirmeden, örgütlerimizin çalışmasını kitlelerin denetimine tabi tutmadan, ekonomi, sendika ve Parti örgütlerimizi iyileştirmek, sosyalizmin inşasını ilerletmek ve burjuvazinin zararlı çalışmalarını boşa çıkarmak olanaksızdır. Bu zararlı çalışmaların geçmişte yaşandığı ve hâlâ sürdüğü bir olgudur, hem de sadece kömür havzalarında değil, aynı zamanda metal üretiminde, savaş endüstrisinde, Ulaşım İşleri Halk Komiserliği'nde, altın ve platin endüstrisinde vs. vs.

Özeleştiri şiarı bundandır.

Devamla, tahıl alımında karşılaşılan zorluklarla bağıntı içerisinde, Kulakların Sovyet iktidarının fiyat politikasına karşı saldırılarıyla bağıntı içerisinde, kollektif çiftlikler ve Sovyet

çiftliklerinin mümkün olduğunca fazla geliştirilmesi, Kulaklara karşı saldırıya geçilmesi ve varlıklı Kulak unsurlar üzerinde baskı yapma yoluyla tahıl temin edilmesinin örgütlenmesi sorununu, bütün sertliğiyle ortaya getirdik.

Tahıl temininde karşılaşılan zorluklar neyi gösterdi? Kulakların uyumadığını, giderek geliştiğini, Parti, Sovyet ve kooperatif örgütlerimizin, en azından bunlardan bir kısmının, düşmanla mücadele edecek yerde, onu görmez ya da onunla uzlaşırken Sovyet iktidarının politikasına karşı fesat örgütlediğini gösterdi.

Özeleştirinin, Parti örgütlerimizin ve genelde, kooperatif ve alım örgütlerinin denetlenmesi ve iyileştirilmesi yönündeki şiarın yeniden öne çıkarılması bundandır.

Devamla, yeni görevlerle, sosyalizm temelinde sanayi ve tarımın yeniden yapılanmasıyla bağıntı içerisinde, üretim maliyetlerinin sistematik biçimde düşürülmesi, çalışma disiplininin sağlamlaştırılması, sosyalist yarışmanın geliştirilmesi vs. şiarları ortaya çıkmıştır. Bu görevler, sendikaların ve Sovyet aygıtının bütün pratik çalışmasının gözden geçirilmesini, bu örgütlerin temelden canlandırılmasını ve bürokratizm unsurlarından temizlenmesini gerektirmiştir.

Sendikalar ve Sovyet aygıtında bürokratizme karşı mücadele şiarının öne çıkarılması bundandır.

Son olarak, Parti temizliği şiarı sorunu. Bizzat partiye gerekli keskinliği vermeden, Sovyet, ekonomi, sendikal ve kooperatif örgütlerinin sağlamlaştırılabileceğine, bunların bürokratizmin döküntülerinden temizlenebileceğine inanmak gülünç olurdu. Bürokratik unsurların, sadece ekonomi ve kooperatif örgütlerinde, sendika ve Sovyet örgütlerinde değil, aynı zamanda bizzat Parti örgütlerinde de yaşadığına hiç kuşku yoktur. Eğer Parti bütün bu örgütlerin önder gücüyse, işçi sınıfının tüm diğer örgütlerinin eksiksiz canlandırılması ve iyileştirilmesi için, Parti temizliğinin önkoşul olduğu açıktır. Parti temizliği şiarı bundandır.

Bu şiarlar tesadüfi midir? Hayır, tesadüfi değildir. Tesadüfi olmadıklarını kendiniz görüyorsunuz. ***Bunlar, kapitalist unsurlara karşı sosyalizmin saldırısı denen parçalanamaz zincirin zorunlu halkalarıdır.***

Bu şiarlar, herşeyden önce, sanayi ve tarımımızın sosyalizm temelinde yeniden yapılanması dönemiyle bağıntılıdır. Fakat ekonominin sosyalizm temelinde yeniden yapılanması nedir? Bu, ekonomideki kapitalist unsurlara karşı tüm cephe boyunca sosyalizmin saldırısıdır. Bu, ülkemiz işçi sınıfının, sosyalizmin kurulması yolunda son derece ciddi bir ilerlemesidir. Ne var ki bu yeniden yapılanmayı gerçekleştirmek için, herşeyden önce, hem ekonomi, Sovyet organları, sendikalardaki ve hem de Parti ve kooperatiflerdeki sosyalist inşa kadrolarını iyileştirmek ve güçlendirmek, bütün örgütlerimize gerekli keskinliği kazandırmak, onları pisliklerden arındırmak ve işçi sınıfı ve köylülüğün milyonlarca kitlesinin aktivitesini yükseltmek zorunludur.

Bu şiarlar ayrıca, ekonominin kapitalist unsurlarının sosyalizmin saldırısına karşı direnişi olgusuyla bağıntılıdır. Şahti Olayı diye bilinen olayı bir rastlantı olarak düşünmemek gerekir. "Şahticiler" bugün sanayimizin bütün dallarında bulunmaktadır. Bir çoğu ayıklandı, ama henüz hepsi değil. Burjuva entellektüellerinin zararlı çalışmaları, gelişen sosyalizme karşı direnişin en tehlikeli biçimlerinden biridir. Bu zararlı çalışmalar, uluslararası sermayeyle ilişkili olduğundan, daha da tehlikelidir. Burjuvazinin zararlı çalışması kapitalist unsurların hâlâ teslim olmadığına, Sovyet iktidarına karşı yeni saldırılar için güç topladığına dair kuşku götürmez bir kanıttır.

Kırın kapitalist unsurlarına gelince, Kulakların ikinci yıldır devam eden, Sovyet iktidarının fiyat politikasına karşı saldırısını hiç mi hiç rastlantı olarak düşünmemek gerekir. 1927 yılına kadar tahılını kendi isteğiyle veren Kulakın, 1927'den sonra tahılını kendi isteğiyle vermekten vazgeçmesi gerçeğini birçokları hâlâ anlayamıyorlar. Ne var ki bunda şaşılacak hiçbir

şey yok. Kulak, önceleri nispeten güçsüzken, çiftliğini ciddi biçimde geliştirme olanağına, çiftliğini güçlendirmek için yeterli sermayeye sahip değilken, dolayısıyla da tahıl üretimindeki fazlasının tümünü ya da nerdeyse tümünü pazara getirmek zorunda kalırken, şimdi artık —bir dizi verimli yılın ardından, çiftliğini geliştirdikten, gerekli sermayeleri toplamayı başardıktan sonra— pazarda manevra yapma, bütün değerlerin değeri olan ekmeklik tahılı ihtiyat olarak kendisi için alıkoyma olanağına kavuştu ve artık et, yulaf, arpa ve diğer daha az önemli ürünleri pazara sunmayı yeğliyor. Kulakın şimdi gönüllü olarak tahılını vereceğini ummak gülünç olurdu.

Kulakın bugün Sovyet iktidarının politikasına karşı gösterdiği direnişin kökü burada yatmaktadır.

Fakat sosyalizmin saldırısına karşı kentte ve kırda kapitalist unsurların direnişi nedir? Bu, yeniye karşı eskiyi savunmak amacıyla, proletaryanın sınıf düşmanlarının güçlerini yeniden düzenlemesidir. Bu koşulların, sınıflar mücadelesinin keskinleşmesine yolaçmak zorunda olduğunu anlamak zor değildir. Ne var ki sınıf düşmanlarının direnişini kırmak ve sosyalizmin ilerlemesi için yolu açmak için, tüm diğerleri bir yana, bütün örgütlerimize gerekli keskinliği kazandırmak, onları bürokratizmden arındırmak, kadrolarını iyileştirmek ve işçi sınıfıyla köyün emekçi kesimlerinin milyonlarca kitlesini köyde ve kentteki kapitalist unsurlara karşı harekete geçirmek zorunludur.

Partimizin şu anki şiarları bu sınıfsal değişiklikler temelinde ortaya çıkmıştır.

Kapitalist ülkelerdeki sınıfsal değişiklikler için de aynı şeyler söylenmelidir. Kapitalizmin stabilizasyonunun değişikliklere maruz kalmadığını sanmak gülünç olurdu. Bu stabilizasyonun sağlamlaştığını ve kalıcılaştığını idia etmek ise, daha da gülünç olurdu. Gerçekte, kapitalizmin stabilizasyonunun her geçen ay, her geçen gün gittikçe altı oyulmakta ve sarsılmaktadır. Dış pazarlar ve hammaddeler uğruna mücadele, silahlanmaların artması, Amerika ile İngiltere arasındaki

antagonizmanın derinleşmesi, SSCB'de sosyalizmin büyümesi, kapitalist ülkeler işçi sınıfının solculaşması, Avrupa ülkelerinde grevler ve sınıf çatışmaları dalgası, sömürgelerde, bu arada Hindistan'da da, devrimci hareketin yükselişi, dünyanın bütün ülkelerinde komünizmin gelişmesi — bütün bunlar, kapitalizm ülkelerinde yeni devrimci yükselişin unsurlarının olgunlaşmaya başladığını açıkça gösteren olgulardır.

Kapitalizmin sosyal dayanağı olarak sosyal-demokrasiye ve herşeyden önce de onun "sol" kanadına karşı mücadeleyi şiddetlendirme görevi bundandır.

Komünist partiler içindeki sağ unsurlara karşı, sosyal-demokrat etkinin acentalarına karşı mücadeleyi şiddetlendirme görevi bundandır.

Komünist partiler içinde oportünizmin sığınağı olan, sağ sapınayla uzlaşmacılığa karşı mücadeleyi şiddetlendirme görevi bundandır.

Komünist partileri sosyal-demokratik geleneklerden arındırma şiarı bundandır.

Sendikalarda komünizmin sözümona yeni taktiği bundandır.

Bazı yoldaşlar bu şiarların anlam ve önemini anlamıyorlar. Fakat bir Marksist, bu şiarlar gerçekleştirilmeden proleter kitlelerin yeni sınıf mücadelelerine hazırlanmalarının ve sosyal-demokrasi üzerinde zafer kazanmanın düşünülemez olacağını, kapitalizme karşı mücadelede işçi sınıfına önderlik edebilecek komünist hareketin gerçek liderlerinin seçiminin olanaksız olacağını daima anlayacaktır.

Partimizin hem iç politikasına ilişkin, hem de Komintern'e ilişkin bugünkü şiarlarının onların temeli üzerinde ortaya çıktığı ülkemizdeki ve kapitalizmin ülkelerindeki sınıfsal değişiklikler bunlardır, yoldaşlar.

Partimiz bu sınıfsal değişiklikleri görüyor. Yeni görevlerin önemini kavrıyor ve güçleri bu görevleri çözmek için harekete geçiriyor. Onun için olayları tam hazırlıklı karşılıyor. Onun için

önündeki zorluklardan korkmuyor, çünkü bunların üstesinden gelmeye hazır.

Buharin grubunun talihsizliği, bu sınıfsal değişiklikleri görmemesi ve partinin yeni görevlerini kavramamasıdır. Ve tam da bunları kavramadığı için, tam bir çaresizlik içinde bulunuyor, zorluklar karşısında kaçmaya geri çekilmeye ve teslim olmaya hazır bulunuyor.

Yenisey gibi büyük bir nehirde fırtına öncesi balıkçıları gördünüz mü hiç? Ben defalarca gördüm. Bir grup balıkçı vardır ki, bastıran fırtına karşısında bütün güçlerini harekete geçirir, adamlarını cesaretlendirir ve teknesini soğukkanlılıkla fırtınaya karşı sürer: "Dümeni daha sıkı tutun çocuklar, dalgaları yarın, başaracağız!"

Bir grup balıkçı daha vardır ki, fırtınanın yaklaştığını hissederek cesaretini yitirir, sızlanmaya ve kendi saflarında moral bozukluğu yaratmaya başlar: "Eyvah, fırtına patlıyor, yere çökün çocuklar, teknenin zeminine yapışın, gözlerinizi kapayın, belki şu ya da bu şekilde kıyıya sürükleniriz." *(Genel gülüşmeler.)*

Buharin grubunun zihniyet ve davranışının, panik içinde korkuya kapılarak zorluklar karşısında gerileyen balıkçıların zihniyet ve davranışına iki su damlası kadar benzediğini kanıtlamaya daha gerek var mı?

Biz, Avrupa'da yeni bir devrimci yükselişin önkoşullarının olgunlaşmakta olduğuna, bu durumun bize, komünist partiler içinde sağ sapmaya karşı mücadeleyi güçlendirmek ve sağ sapmacıları partiden kovmak, sağ sapmayı örtbas eden uzlaşmacılığa karşı mücadeleyi güçlendirmek, komünist partilerde sosyal-demokrat geleneklere karşı mücadeleyi güçlendirmek vs. vs. hususunda yeni görevler yüklediğini söylüyoruz. Buharin ise bizi, bütün bunların saçmalık olduğunu, önümüzde böyle yeni görevler bulunmadığını, gerçekte sözkonusu olanının MK çoğunluğunun ona, yani Buharin'e "dayak atmak" istemesi olduğunu söyleyerek yanıtlıyor.

Biz, ülkemizdeki sınıfsal değişikliklerin bize, üretimin maliyet fiyatlarını sistematik olarak düşürmeyi ve işyerlerinde çalışma disiplinini sağlamlaştırmayı gerektiren yeni görevler yüklediğini, bu görevleri gerçekleştirmenin sendikaların tüm pratik çalışmasını temelden değiştirmeden mümkün olmadığını söylüyoruz. Tomski ise bizi, bütün bunların saçmalık olduğunu, önümüzde böyle yeni görevler bulunmadığını, gerçekte sözkonusu olanın, MK çoğunluğunu ona, yani Tomski'ye "dayak atmak" istemesi olduğunu söyleyerek yanıtlıyor.

Biz, ekonominin yeniden yapılanmasının bize, Sovyet ve ekonomi aygıtlarında bürokratizme karşı mücadelenin güçlendirilmesi, bu aygıtların çürümüş, yabancı ve zararlı unsurlardan arındırılması hususunda yeni görevler yüklediğini söylüyoruz. Rikov ise bizi, bütün bunların saçmalık olduğunu, önümüzde böyle yeni görevler bulunmadığını, gerçekte sözkonusu olanın, MK çoğunluğunun ona, yani Rikov'a "dayak atmak" istemesi olduğunu söyleyerek yanıtlıyor.

Şimdi, bu gülünç değil mi yoldaşlar? Buharin, Rikov ve Tomski'nin bütün dünyada, sadece kendi burunlarının ucunu gördükleri açık değil mi?

Buharin grubunun talihsizliği, yeni sınıfsal değişiklikleri görmemesi ve Partinin yeni görevlerini kavramamasıdır. Bunları kavramadığı için de, olayların peşinden sürüklenmek ve zorluklar kaşısında teslim olmak zorundadır.

Görüş ayrılıklarımızın kökü burada yatmaktadır.

## III
## KOMİNTERN SORUNLARINDAKİ GÖRÜŞ AYRILIKLARI

Buharin'in, sağcıları komünist partilerden kovmak, uzlaşmacılığın üstesinden gelmek, komünist partileri sosyal-demokrat geleneklerden arındırmak gibi, giderek olgunlaşan yeni devrimci yükselişin yüklediği, Komintern'in yeni görevlerini

görmediğini ve kavramadığını daha önce söylemiştim. Bu iddia, Komintern sorunlarındaki görüş ayrılıklarımızla tamamen doğrulandı.

Bu alanda görüş ayılıkları neyle başladı?

Olay, Buharin'in VI. Kongre'ye[3] sunduğu uluslararası durumla ilgili tezlerle gündeme geldi. Her zaman tezler, önceden SBKP(B) delegasyonunda görüşülürdü. Ancak bu kez, bu koşula uyulmadı. Öyle oldu ki, Buharin tarafından imzalanmış, SBKP(B) delegasyonuna yönelik tezler, aynı zamanda VI. Kongre'nin yabancı delegasyonlarına da verildi. Fakat tezler tam bir dizi noktada doyurucu bulunmadı. SBKP(B) delegasyonu tezlerde 20 civarında değişiklik yapmak zorunda kaldı.

Bu durum Buharin'i biraz müşkül bir duruma soktu. Ama suç kimde? Buharin'in, tezleri SBKP(B) delegasyonunda görüşülmeden önce yabancı delegasyonlara dağıtmaya ne gereği vardı? Tezlerin yetersizliği sözkonusuyken, SBKP(B) delegasyonu, değişiklikler yapmaktan vazgeçebilir miydi? Böylece SBKP(B) delegasyonu fiili olarak, yabancı delegasyonların, Buharin tarafından imzalanmış önceki tezlerin karşısına koymaya başladığı, uluslararası duruma ilişkin yeni tezler sunmuş oldu. Eğer Buharin tezlerini yabancı delegasyonlara vermekte acele etmeseydi, elbette bu sıkıntı verici durum ortaya çıkmayacaktı.

SBKP(B) delegasyonunun Buharin'in tezlerinde yaptığı dört temel değişikliği öne çıkarmak istiyorum. Bu temel değişiklikleri öne çıkarmak istiyorum ki Komintern sorunlarında ortaya çıkan görüş ayrılıklarının karakteri daha iyi görülsün.

Birinci sorun, kapitalizmin stabilizasyonunun karakteri sorunudur. Buharin'in tezlerine göre, sanki şu anda kapitalist stabilizasyonu sarsan yeni hiçbir şey olmuyor, tersine sanki kapitalizm ***yeniden yapılanıyor*** ve esas olarak az çok ***sağlam*** bir biçimde duruyor. SBKP(B) delegasyonunun, üçüncü dönem denilen dönemin, yani içinde bulunduğumuz dönemin, böylesi bir

karakterizasyonuyla hemfikir olamayacağı açıktır. Bununla hemfikir olamazdı, çünkü, üçüncü dönemin bu karakterizasyonunun elde tutulması, eleştirmenlerimize, kapitalizmin "sağlamlaştığı" görüşünde olduğumuzdan, yani Komünistlerin savunamayacağı Hilferding'in görüşünde olduğumuzdan sözetme fırsatı vermiş olurdu. O nedenle SBKP(B) delegasyonu, kapitalist stabilizasyonun sağlam olmadığı ve olamayacağı, olayların seyriyle, dünya kapitalizminin krizinin şiddetlenmesi dolayısıyla sarsıldığını ve daha da sarsılacağını belirten bir değişiklik yapmıştır.

Bu sorun, yoldaşlar, Komintern Seksiyonları için tayin edici öneme sahiptir. Kapitalist stabilizasyon sarsılıyor mu, yoksa sağlamlaşıyor mu; komünist partilerin günlük politik çalışmalarında alacakları tüm tavır buna bağlıdır. Devrimci haraketin gerileme dönemini, güç toplama dönemini mi yaşıyoruz, yoksa bu, yeni devrimci bir yükselişin koşullarının olgunlaştığı, yaklaşan sınıf mücadelelerine işçi sınıfının hazırlandığı bir dönem mi; komünist partilerin taktik tavırları buna bağlıdır. SBKP(B) delegasyonunun yaptığı, daha sonra Kongre tarafından da kabul edilen değişiklik tam da, ikinci perspektife, yeni devrimci yükselişin önkoşullarının olgunlaşması perspektifine ilişkin açık bir düşünce sunduğu için iyidir.

İkinci sorun, sosyal-demokrasiye karşı mücadele sorunudur. Buharin'in tezlerinde sosyal-demokrasiye karşı mücadelenin, Komintern Seksiyonları'nın ana görevlerinden biri olduğundan söz edilmektedir. Bu elbette doğrudur. Ama yetersizdir. Sosyal-demokrasiye karşı mücadelenin başarıyla yürütülebilmesi için, sorunu sosyal-demokrasinin sözümona "sol" kanadına karşı, "sol" gevezeliklerle oynayan, bunlar sayesinde işçileri ustaca kandıran ve böylece işçi kitlelerinin sosyal-demokrasiye sırt çevirme sürecine ket vuran "sol" kanada karşı mücadele noktasında keskinleştirmek zorunludur. "Sol" sosyal-demokratları hezimete uğratmadan, bir bütün olarak sosyal-de-

mokrasinin üstesinden gelmenin mümkün olamayacağı açıktır. Oysa Buharin'in tezlerinde "sol" sosyal-demokrasinin sorunu tamamen es geçirilmiştir. Bu elbette büyük bir eksikliktir. Bu nedenle SBKP(B) delegasyonu, Buharin'in tezlerinde gerekli değişikliği yapmak zorundaydı, daha sonra değişiklik Kongre tarafından da kabul edilmiştir.

Üçüncü sorun, Komintern Seksiyonları içinde uzlaşmacılık sorunudur. Buharin'in tezlerinde sağ sapmaya karşı mücadele etme zorunluluğundan söz edilmekte, ama sağ sapma karşısında uzlaşmacılığa karşı mücadeleye ilişkin tek söz bulunmamaktaydı. Elbette bu büyük bir eksikliktir. Mesele şudur: Sağ sapmaya karşı savaş açıldığında, sağ sapmacılar kendilerini her zaman uzlaşmacılar olarak ilan etmekte ve Partiyi zor duruma düşürmektedirler. Sağ sapmacıların bu manevrasının önünü almak için, uzlaşmacılığa karşı kararlı mücadele sorununu ortaya atmak zorunludur. Bu nedenle, SBKP(B) delegasyonu, daha sonra Kongre tarafından da kabul edilen Buharin'in tezlerinde gerekli değişikliği yapmayı gerekli görmüştür.

Dördüncü sorun, Parti disiplini sorunudur. Buharin'in tezlerinde komünist partiler içinde demir disiplinin korunmasının bir zorunluluk olduğundan söz edilmemekteydi. Bu da önemsiz bir eksiklik değildir. Neden? Sağ sapmaya karşı mücadelenin şiddetlendiği, komünist partilerin oportünist unsurlardan arındırılması şiarının uygulandığı bir zamanda, sağ sapmacılar her zamanki gibi fraksiyon şeklinde örgütlenecekler, kendi fraksiyonel disiplinlerini kuracaklar, ama Parti disiplinini kırıp yok edeceklerdir. Partiyi sağ sapmacıların fraksiyonel saldırılarından korumak için, demir parti disiplini ve parti üyelerinin bu disipline mutlak tabi olması sorununu ortaya atmak zorunludur. Bu olmaksızın sağ sapmaya karşı ciddi bir mücadele hiç düşünülemez. Bu nedenle SBKP(B) delegasyonu, Buharin'in tezlerinde gerekli değişikliği yapmış ve değişiklik daha sonra VI. Kongre tarafından da kabul edilmiştir.

Buharin'in tezlerinde bu değişiklikleri yapmamazlık edebi-

lir miydik? Bunu yapamayacağımız açık. Eski çağda filozof Eflatun için şöyle derlerdi: Eflatun'u seviyoruz, ama gerçeği daha çok seviyoruz. Aynı şey Buharin içinde söylenebilir: Buharin'i seviyoruz, ama gerçeği, ama Partiyi, ama Komintern'i daha çok seviyoruz. Bu nedenle SBKP(B) delegasyonu Buharin'in tezlerinde bu değişiklikleri yapmak zorunda kalmıştır.

Bu, Komintern sorunlarında ***görüş ayrılıklarımızın*** tabir caizse ***ilk etabıdır.***

***Görüş ayrılıklarımızın ikinci etabı,*** Wittorf ve Thälmann olayıyla ilişkilidir. Hamburg örgütünün eski sekreteri olan Wittorf, Partiye ait paraları zimmetine geçirmekle suçlanmış, bu nedenle Partiden ihraç edilmiştir. Alman Komünist Partisi MK'sı içindeki uzlaşmacılar, Wittorf'un Thälmann yoldaşla yakın dostluğunu kullanarak —Thälmann yoldaşın Wittorf'un işlediği suçla hiçbir ilgisi olmamasına rağmen— Wittorf olayını Thälmann olayına dönüştürmeye ve Alman Komünist Partisi liderliğini devirmeye çalıştılar. Gazete haberlerinden de biliyorsunuz ki, uzlaşmacı Ewert ve Gerhart, o günlerde, Alman Komünist Partisi MK çoğunluğunu Thälmann yoldaşa karşı peşlerine takmayı geçici olarak başardılar. Ve ne oldu? Thälmann'ı liderlikten uzaklaştırdılar, para yemekle suçladılar ve Komintern Yürütme Komitesi'nin bilgisi ve onayı olmaksızın "uygun" bir karar yayınladılar.

Böylece, fiili olarak, Komintern VI. Kongresi'nin uzlaşmacılığa karşı mücadeleye ilişkin direktifinin uygulanması yerine, sağ sapmaya ve uzlaşmacılığa karşı mücadele etmek yerine, bu direktifin en kaba biçimde ihlal edilmesi, Alman Komünist Partisi'nin devrimci önderliğine karşı bir mücadele, Thälmann yoldaşa karşı bir mücadele, Alman komünistlerinin saflarında sağ sapınayı ***örtbas*** etmeyi ve uzlaşmacılığı ***sağlamlaştırmayı*** amaçlayan bir mücadele gündeme geldi.

Dümeni kırıp meseleyi düzeltmek, VI. Kongre'nin ihlal edilen direktifine yeniden geçerlilik kazandırmak, uzlaşmacılara hadlerini bildirmek yerine, Buharin ünlü mektu-

bunda uzlaşmacıların bu darbesini onaylamayı, Almanya Komünist Partisi'ni uzlaşmacılara teslim etmeyi ve bir kez daha basma suçlu olduğunu açıklayarak Thälmann yoldaşı karalamayı öneriyor. Bunu yapan da kendisine Komintern'in "lideri" diyen biri! Evet, dünyada böyle "lider"ler var mı acaba?

MK, Buharin'in önerisini görüşmüş ve reddetmiştir. Elbette bu Buharin'in hiç hoşuna gitmedi. Ama suç kimde? VI. Kongre kararları ihlal edilmek için değil, uygulanmak için kabul edildi. Eğer VI. Kongre sağ sapma ve onun karşısında uzlaşmacılığa karşı savaş ilan etme ve liderliği başta Thälmann yoldaş olmak üzere Alman Komünist Partisi'nin temel çekirdeğine bırakma kararı aldıysa ve eğer uzlaşmacı Ewert ve Gerhart'ın aklına bu kararı kaldırmak geldiyse, burada Buharin'in görevi, uzlaşmacılara haddini bildirmekti, yoksa Alman Komünist Partisi'nin önderliğini ellerine teslim etmek değil. Suç, VI. Kongre'nin kararlarını "unutan" Buharin'dedir.

***Görüş ayrılıklarımızın üçüncü etabı,*** Alman Komünist Partisi içindeki sağcılara karşı mücadele sorunuyla, Brandler ve Thalheimer hizibinin parçalanması, hizbin liderlerinin Alman Komünist Partisi'nden ihraç edilmeleri sorunuyla ilgilidir. Bu temel sorunda Buharin ve arkadaşlarının "pozisyon"u, sorunun karara bağlanmasından uzun süre kaçmak olmuştur. Aslında sözkonusu olan Alman Komünist Partisi'nin kaderiydi. Ne var ki bunu bilen Buharin ve arkadaşları, ilgili mercilerin oturumlarına katılmaktan sistematik olarak kaçınarak meseleyi uzun süre akamete uğratmışlardır. Neden? Büyük ihtimalle, hem Komintern nezdinde, hem de Alman Komünist Partisi içindeki sağcılar nezdinde "temiz" kalabilmek için. Daha sonra şöyle söyleyebilmek için: "Brandler ve Thalheimer'in Komünist Partiden ihracına biz Buharinciler değil, MK çoğunluğu karar verdi." Ve buna da sağ tehlikeye karşı mücadele deniyor!

Son olarak, ***görüş ayılıklarımızın dördüncü etabı.*** Bu, Buharin'in MK Kasım Plenumu'nun[4] önünde ortaya attığı, Neumann'ı Almanya'dan geri çağırmak ve bir konuşmasında,

Buharin'in VI. Kongre'ye sunduğu raporu eleştirdiği iddiasıyla, Thälmann yoldaşa haddini bildirmek yolundaki öneriyle ilgilidir. Buharin'in talebini doğrulayan herhangi bir belge elimizde bulunmadığından, Buharin'le hemfikir olamazdık elbette. Buharin, Neumann ve Thälmann'a karşı belgeler sunacağına söz verdi. Ama hiçbir belge sunmadı. Belgeler yerine Buharin, SBKP(B) delegasyonu üyelerine, Humbert-Droz'un KEYK Politik Sekretaryası'ndaki bilinen konuşmasını, daha sonra KEYK Prezidyumu'nca oportünist bir konuşma olarak nitelendirilen konuşmasını yolladı. Buharin, Humbert-Droz'un konuşmasını SBKP(B) delegasyonu üyelerine yollayarak ve bunu Thälmann'a karşı kanıt olarak tavsiye ederek, Neumann'ı geri çağırma ve Thälmann'a haddini bildirme yönündeki talebinin doğru olduğunu kanıtlamak istedi. Ama gerçekte bununla kanıtladığı şey kendisinin, tavrı KEYK tarafından oportünist tavır olarak değerlendirilen Humbert-Droz'la dayanışma içinde olduğudur.

Komintern sorunlarındaki görüş ayrılıklarımızın ana noktaları bunlardır, yoldaşlar.

Buharin, Komintern'in seksiyonlarında sağ sapma ve onun karşısında uzlaşmacılığa karşı mücadele ederek, Alman ve Çekoslovak Komünist Partilerini sosyal-demokratik unsurlar ve geleneklerden arındırarak, komünist partilerden Brandler ve Thalheimer'i ihraç ederek, Komintern'i "parçaladığımız"a, Komintern'i "mahvettiğimiz"e inanıyor. Oysa biz, böyle bir politika izleyerek ve sorunu sağ sapma ve sağ sapmayla uzlaşmacılığa karşı mücadele noktasında şiddetlendirerek Komintern'i sağlamlaştırdığımızı, onu oportünistlerden arındırdığımızı, Seksiyonlarını Bolşevikleştirdiğimizi, işçi sınıfını yaklaşan devrimci mücadelelere hazırlamak için Komünist Partilere yardım ettiğimizi söylüyoruz, zira Parti kendini pislikten arındırarak güçlenir.

Görüyorsunuz ki, sözkonusu olan, SBKP(B) MK'sı içinde basit nüanslar değil, Komintern politikasının temel sorunlarında

oldukça ciddi görüş ayrılıklarıdır.

## IV
## İÇ POLİTİKA SORUNLARINDA GÖRÜŞ AYRILIKLARI

Yukarıda, ülkemizdeki sınıfsal değişikliklerden ve sınıf mücadelesinden söz ettim. Buharin grubunun basireti bağlanmış olduğunu, değişiklikleri görmediğini ve Partinin önündeki yeni görevleri anlamadığını söyledim. Bu zemin üzerinde Buharinci muhalefette çaresizlik, zorluklar karşısında korkuya kapılma ve onlara teslim olma tavrının ortaya çıktığını belirttim.

Buharincilerin bu hatalarının gökten zembille indiği söylenemez. Tersine bunlar, geride bıraktığımız, insanın barışçıl yollarla, deyim yerindeyse, kendi kendine gerçekleştiği, şimdi gündemde olan sınıfsal değişikliklerin, şimdi gözlemlediğimiz sınıf mücadelesinin keskinleşmesinin henüz yaşanmadığı, ekonominin ***restorasyonu*** dönemi denilen gelişme aşamasıyla bağıntı içinde bulunmaktadır.

Ne var ki artık, yeni bir gelişim aşamasına, eski dönemden, ***restorasyon*** döneminden farklı bir aşamaya girdik. Artık insanın yeni bir dönemini, bütün ekonominin sosyalizm temelinde ***yeniden yapılanması*** dönemini yaşıyoruz. Bu yeni dönem, yeni sınıfsal değişikliklere, sınıf mücadelesinin şiddetlenmesine neden olmaktadır. Yeni mücadele yöntemlerini, güçlerimizin yeniden düzenlenmesini, bütün örgütlerimizin iyileştirilmesini ve sağlamlaştırılmasını gerektirmektedir.

Buharin grubunun talihsizliği tam da, onun geçmişte yaşaması, bu yeni dönemin karakteristik özelliklerini görmemesi, yeni mücadele yöntemlerinin gerekliliğini kavramamasıdır. Körlüğü, şaşkınlığı, zorluklar karşısında panik halinde korkuya kapılması bundandır.

### *a) Sınıf Mücadelesi Üzerine*

Buharin grubunun bu körlüğünün ve bu çaresizliğinin teorik temelleri neredediir?

Bu körlük ve çaresizliğin teorik temeli, kanımca, Buharin'in ülkemizde sınıf mücadelesi sorununa yanlış, gayri-Marksist yaklaşmasıdır. Bununla, Buharin'in, Kulakların sosyalizme intibak etmesi yönündeki gayri-Marksist teorisini, proletarya diktatörlüğü koşulları altında sınıf mücadelesininin mekanizması konusundaki anlayışsızlığını kastediyorum.

Burada Buharin'in, "Sosyalizmin Yolu" adlı yazısından, Kulaklığın sosyalizme intibak etmesinin yer aldığı bölümden birkaç kez alıntı yapıldı. Ama hep bazı yerleri atlanarak. İzin verirseniz ben, tümünü okumak istiyorum. Buharin'in Marksist sınıf mücadelesi teorisinden ne kadar uzaklaştığını göstermek için bu gereklidir, yoldaşlar.

Dinleyin:

> "Kooperatifsel köylü örgütlerimizin esas ağı, Kulak tipi değil 'emekçi' tipi kooperatif hücrelerinden, genel siyasal organlarımızın sistemine ***intibak edecek ve bu yolla, sosyalist iktisadın birleşik zincirinin halkaları haline gelecek hücrelerden oluşacaktır. Öte yandan, Kulak tipi kooperatif yuvaları, aynı şekilde bankalar vs. aracılığıyla aynı sisteme intibak edecek, ama belli bir kerteye kadar, örneğin imtiyazlı işletmeler gibi, yabancı madde olacaklardır."****

Buharin'in broşüründen bu bölümü aktarırken, bazı yoldaşlar, herhangi bir nedenle, imtiyaz sahiplerine ilişkin son cümleyi atladılar. Anlaşıldığına göre Buharin'e yardım etmek isteyen Rosit, bunu fırsat bilerek, Buharin'in tahrif edildiğini bağırdı. Oysa sözü edilen tüm bölümde püf noktası, son cümledir, imtiyaz sahiplerine ilişkin cümledir. Çünkü imtiyaz sahipleriyle Kulaklar aynı kefeye konulursa, ama öte yandan Kulaklar, sosyalizme intibak ederse, bundan ne sonuç çıkar? Bundan sadece şu sonuç çıkar ki, imtiyaz sahipleri de aynı şekilde sosyalizme intibak ederler, sadece Kulaklar değil, imtiyaz sahipleri

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

de sosyalizme intibak ederler. *(Genel gülüşmeler.)*

Ne sonuç çıktığını görüyorsunuz.

***Rosit:*** Buharin "yabancı madde" diyor.

***Stalin:*** Buharin "yabancı madde" demiyor, "belli bir kerteye kadar yabancı madde" diyor. Demek ki Kulaklar ve imtiyaz sahipleri, "belli bir kerteye kadar" sosyalist sistem içinde yabancı maddedirler. Ne var ki, Buharin'in hatası tam da, Kulaklarla imtiyaz sahiplerinin "belli bir kerteye kadar" yabancı madde olmalarına rağmen yine de sosyalizme intibak edeceğinde yatmaktadır.

Buharin'in teorisi işte böyle bir saçmalığa götürüyor.

Kent ve kırdaki kapitalistlerin, Kulakların ve imtiyaz sahiplerinin sosyalizme intibak etmesi — Buharin işte böylesine bir aptallığa kalkıştı.

Hayır yoldaşlar, böyle bir "sosyalizm"e ihtiyacımız yok bizim. Buharin bunu kendisine saklasın.

Şimdiye kadar biz Marksist-Leninistler kent ve kırdaki kapitalistlerle işçi sınıfı arasında ***uzlaşmaz*** bir çıkar karşıtlığı olduğunu söylüyorduk. Marksist sınıf mücadelesi teorisi tam da buna dayanmaktadır. Fakat şimdi, Buharin'in kapitalistlerin sosyalizme ***barışçıl intibakı*** teorisine göre, tüm bunlar alt üst oluyor, sömürücülerin ve sömürülenlerin sınıf çıkarları arasındaki uzlaşmaz çelişki kayboluyor, sömürücüler sosyalizme intibak ediyor.

***Rosit:*** Bu doğru değil, proletarya diktatörlüğü önşart koşuluyor.

***Stalin:*** Ama proletarya diktatörlüğü sınıf mücadelesinin en şiddetli biçimidir.

***Rosit:*** Mesele de bu ya.

***Stalin:*** Fakat Buharin'de kapitalistler tam da bu proletarya diktatörlüğüne intibak oluyorlar. Bunu neden anlamıyorsunuz Rosit? Eğer, kentte ve kırda kapitalistler, proletarya diktatörlüğü sistemine intibak edeceklerse, mücadele kime karşı yürütülecek, sınıf mücadelesi en şiddetli biçimiyle kime karşı yürütülecek?

Proletarya diktatörlüğü, kapitalist unsurlara karşı uzlaşmaz bir mücadele yürütmek, burjuvaziyi ezmek ve kapitalizmi kökünden koparıp atmak için gereklidir. Ama eğer kent ve kırdaki kapitalistler, imtiyaz sahipleri ve Kulaklar sosyalizme intibak ederlerse, proletarya diktatörlüğü hâlâ gerekli mi, eğer gerekliyse, hangi sınıfı ezmek için?

***Rosit:*** Mesele de bu ya? Buharin'in intibak tezi sınıf mücadelesini önşart koşuyor.

***Stalin:*** Görüyorum ki Rosit Buharin'e hizmet etmeye yemin etmiş. Ama kaş yapayım derken göz çıkarıyor, çünkü Buharin'i kurtarmak isterken tamamen batırıyor. Boşuna dememişler: "Akılsız dost akıllı düşmandan daha kötüdür." *(Genel gülüşmeler.)*

İkisinden biri: Ya kapitalistler sınıfıyla, iktidara gelmiş ve diktatörlüğünü örgütlemiş işçi sınıfı arasında uzlaşmaz çıkar çelişkisi vardır, ya da bu çıkar çelişkisi yoktur ve o zaman geriye tek şey kalır — sınıf çıkarlarının uyumunu ilan etmek.

İkisinden biri:

***Ya*** Marksist sınıf mücadelesi teorisi, ***ya da*** kapitalistlerin sosyalizme intibakı teorisi;

***ya*** sınıf çıkarlarının uzlaşmaz çelişkisi, ***ya da*** sınıf çıkarlarının uyumu teorisi.

Sosyalizmin kapitalizme ve kapitalizmin sosyalizme intibakını vaazeden Brentano ya da Sidney Webb ayarındaki "sosyalistler"i anlamak mümkün, çünkü bu "sosyalistler" gerçekte anti-sosyalistlerdir, burjuva-liberalleridir. Ne var ki, hem Marksist olduğunu söyleyip, hem de kapitalist sınıfın sosyalizme intibakı teorisini vaazeden birini anlamak mümkün değil.

Buharin konuşmasında, Kulakların sosyalizme intibakı teorisini, ünlü bir Lenin alıntısına işaret ederek güçlendirmeye çalıştı. Lenin'in, Buharin'le ***aynı şeyi*** söylediğini idia etti.

Bu doğru değildir, yoldaşlar. Bu, Lenin'i kaba, kabul edilemez biçimde karalamak anlamına gelir.

İşte bu Lenin alıntısının metni:

"Sovyet Cumhuriyetimizde sosyal düzen, iki sınıfın,

işçilerle köylülerin işbirliğine dayanır, ki buna şimdi belirli koşullar altında 'NEP'çilerin yani burjuvazinin de [katılmasına —ÇN] izin verilmiştir." *(4. baskı, cilt XXXIII, s. 444, Rusça.)*

Görüyorsunuz, burada kapitalist sınıfın sosyalizme intibak etmesinden tek söz bile edilmemiştir. Burada sözkonusu edilen, işçilerle köylülerin birliğine, "bazı koşullar altında" NEP'çilerin de, yani burjuvazinin de katılmasına "izin verdiği"mizdir.

Bu ne anlama gelir? Böylece NEP'çilerin sosyalizme intibak etme imkanını kabul etmiş mi oluyoruz? Elbette hayır. Ancak utanma duygusunu yitirmiş olanlar Lenin'in söylediklerini böyle yorumlayabilirler. Bunun anlamı, burjuvaziyi şu an yok etmediğimiz, mülkiyetine şu an el koymadığımız, bilakis, belli koşullar altında, yani kapitalistlerin sürekli kısıtlanması ve giderek ekonomik yaşamdan atılmasına yol açan proletarya diktatörlüğü yasalarına mutlak tabi olma koşulları altında, varlığını sürdürmesine izin verdiğimizdir.

Amansız bir sınıf savaşımı olmaksızın kapitalistleri defetmek ve kapitalizmin köklerini yok etmek mümkün müdür? Hayır, değildir.

Kapitalistlerin sosyalizme intibakı teori ve pratiğiyle sınıfları ortadan kaldırmak mümkün müdür? Hayır, mümkün değildir. Böyle bir teori ve pratikle sınıflar sadece korunur ve ebedileştirilir, çünkü bu teori Marksist sınıf mücadelesi teorisine aykırıdır.

Oysa Lenin'den alıntı, proletaya diktatörlüğü koşulları altında Marksist sınıf mücadelesi teorisine dayanmaktadır.

Buharin'in, Kulakların sosyalizme intibakı teorisiyle, Lenin'in amansız sınıf mücadelesi olarak diktatörlük teorisi arasında ortak ne olabilir? İkisi arasında hiçbir ortak yan olmadığı ve olamayacağı açıktır.

Buharin, proletarya diktatörlüğü altında, sınıfların ortadan kalkması için sınıf mücadelesinin ***sönmek*** ve ***ortadan kalkmak*** zorunda olduğunu düşünüyor. Oysa Lenin tam tersine, sınıfların

ancak inatçı bir sınıf mücadelesi yoluyla ortadan kaldırılabileceğini, bu sınıf mücadelesinin proletarya diktatörlüğü koşulları altında, proletarya diktatörlüğünden önce olduğundan ***daha acımasız*** olacağını öğretmektedir.

> "Sınıfların ortadan kaldırılması" diyor Lenin, "sermayenin iktidarının devrilmesinden, burjuva devletin yıkılmasından, proletarya diktatörlüğünün kurulmasından ***sonra yok olmayan,*** (eski sosyalizm ve sosyal-demokrasi içindeki sersemlerin sandığı gibi) bilakis sadece biçimleri değişen ve birçok açıdan daha da acımasızlaşan uzun süreli, zorlu, inatçı bir ***sınıf mücadelesinin*** eseri olacaktır." *(4. Baskı, cilt XXIX, s. 359.)*

Sınıfların ortadan kaldırılması konusunda bunları söylüyor Lenin.

Sınıfların, ***proletaryanın acımasız sınıf mücadelesiyle*** ortadan kaldırılması — Lenin'in formülü budur.

Sınıfların, ***sınıf mücadelesinin sönmesi ve kapitalistlerin sosyalizme intibak etmesiyle*** ortadan kaldırılması — bu da Buharin'in formülüdür.

Bu iki formül arasında ortak ne olabilir?

Buharin'in, Kulakların sosyalizme intibak etmesi teorisi, böylece Marksist-Leninist sınıf mücadelesi teorisine sırt çevirmeyi temsil etmektedir. Bu, kürsü sosyalizmi [5] teorisine yakınlaşmadır.

Buharin ve arkadaşlarının bütün hatalarının temeli budur.

Buharin'in teorisi olan, Kulakların sosyalizme intibakı konusunu uzun uzadıya açıklamanın gerekli olmadığı yönünde itirazda bulunulabilir ve denebilir ki, zaten teorinin kendisi Buharin'e karşı konuşuyor, hatta sadece konuşmuyor, bağırıyor. Ama bu doğru olmaz, yoldaşlar! Bu teori gizli bir varlık sürdürdüğü müddetçe, onu önemsemenin gereği yoktu: çeşitli yoldaşların yazıp çizdiklerinde az aptalca şeyler yok! Gerçekten de, son zamanlara kadar Buharin'in bu teorisiyle ilgilenmedik. Fakat son zamanlarda durum değişti. Son yıllarda gittikçe yayılan küçük-burjuva unsur, bu anti-Marksist teoriyi canlandırmaya başlamış ve ona aktüel bir karakter kazandırmıştır. Şimdi artık

onun gizli bir varlık sürdürdüğü söylenemez. Şimdi Buharin'in bu gizli teorisi, Partimizin içinde sağ sapmanın bayrağı, oportünizmin bayrağı haline gelme hakkını talep ediyor. O nedenle artık, bu teoriyi önemsemeden geçip gidemeyiz. O nedenle, Partili yoldaşlarımızın sağ sapmaya karşı mücadelelerini kolaylaştırmak için, bu teoriyi yanlış ve zararlı bir teori olarak ezmekle yü
kümlüyüz.

### *b) Sınıf Mücadelesinin Şiddetlenmesi Üzerine*

Buharin'in birinci hatasından doğan ikinci hatası, sınıf mücadelesinin şiddetlenmesi sorununa, kapitalist unsurların, Sovyet iktidarının sosyalist politikasına karşı direnişinin güçlenmesi sorununa yanlış, gayri-Marksist yaklaşımıdır.

Burada sözkonusu olan nedir? Kapitalist unsurların, ekonomimizin sosyalist sektöründen daha çabuk büyümesi, dolayısıyla da direnişlerini güçlendirerek sosyalist inşayı baltalaması mıdır? Hayır, bu değildir. Ayrıca kapitalist unsurların sosyalist sektörden daha hızlı büyüdüğü doğru değildir. Eğer böyle olsaydı, sosyalist inşanın yıkılmasına ramak kalmış sayılırdı.

Burada sözkonusu olan, sosyalizmin kapitalist unsurlara başarıyla saldırması, sosyalizmin kapitalist unsurlardan daha ***hızlı*** büyümesi, bundan dolayı kapitalist unsurların görece öneminin ***azalması*** ve kapitalist unsurların görece önemi azaldığı için de, ölümcül tehlikeyi sezen kapitalist unsurların, direnişlerini güçlendirmesidir.

Şimdilik hâlâ direnişlerini güçlendirme olanağına sahipler; sadece dünya kapitalizmi tarafından desteklendikleri için değil, aynı zamanda görece önemlerinin azalması, sosyalizmin gelişimiyle kıyaslandığında, görece gelişimlerinin gerilemesine rağmen, kapitalist unsurların mutlak büyümesi hâlâ devam ettiği içindir, ve bu da onlara, sosyalizmin büyümesine karşı çıkmak amacıyla güç toplamak için belli bir imkân vermektedir.

Sınıf mücadelesinin şiddetlenmesi, kentte ve kırda kapitalist unsurların direnişinin güçlenmesi, ***bugünkü gelişme aşamasında***, güçler dengesinin ***bugünkü koşullarında tam da bu temelde*** ortaya çıkmaktadır.

Buharin ve arkadaşlarının hatası, bu basit ve açık gerçeği kavrayamamalarında, soruna, Marksistler gibi değil, dar kafalı insanlar gibi yaklaşmalarında, sınıf mücadelesinin şiddetlenmesini her türlü rastlantısal nedenlerle açıklamaya çalışmalarında yatmaktadır: Örneğin, Sovyet aygıtının "işe yaramazlığı", taşradaki yoldaşların "ihtiyatsız" politikaları, "yetersiz" hareketlilik, "aşırılıklar" vs. vb.

İşte Buharin'in "Sosyalizmin Yolu" adlı broşüründen sınıf mücadelesinin şiddetlenmesi sorununa tamamen gayri-Marksist bir yaklaşımı gösteren bir alıntı:

> "Köyde sınıf mücadelesi, kâh orada, kâh burada eski tezahür biçimleriyle alevleniyor. Bu şiddetlenmeye genellikle Kulak unsurlar sebep olmaktadırlar. Örneğin, Sovyet iktidarının organlarına sızmış Kulaklar, ya da başkalarının sırtından zenginleşenlerin, köy muhabirlerine ateş etmeye başlamaları, sınıf mücadelesinin en şiddetli biçimde tezahürüdür." (Bu doğru değil, çünkü sınıf mücadelesinin en şiddetli biçimi ayaklanmadır. ***—J. Stalin.***) "Ne var ki böyle durumlar genellikle yerel Sovyet aygıtının henüz güçsüz olduğu yerlerde meydana gelmektedir. ***Bu aygıtın iyileştirilmesiyle***, Sovyet iktidarının bütün alt hücrelerinin sağlamlaşmasıyla, yerel Parti örgütlerinin ve köyde Komünist Gençlik Birliği örgütlerinin iyileştirilmesi ve güçlendirilmesiyle bu tür olaylar, çok açıktır ki, giderek seyrekleşecek ve nihayet ***tamamen yok olacaktır***."*

Buna göre sınıf mücadelesinin şiddetlenmesi aygıtla ilgili nedenlere bağlanmalı, alt örgütlerimizin işe yarayıp yaramadığıyla, güçsüzlüğü ya da güçlülüğü ile açıklanmalıdır.

Buna göre örneğin, Şahti'de burjuva entelektüellerinin, burjuva unsurların Sovyet iktidarına karşı direnişinin ve sınıf

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

mücadelesinin şiddetlenmesinin bir biçimi olan sabotajları, sınıf güçlerinin karşılıklı ilişkisiyle, sosyalizmin büyümesiyle değil, aygıtımızın işe yaramazlığıyla açıklanmalıdır.

Buna göre, Şahti reyonundaki bozguncu faaliyet henüz kitlesel bir görüntü kazanmadığı sürece iyi olan aygıtımız, zararlı faaliyet kitlesel görüntü almaya başladığı anda aniden, herhangi bir nedenle işe yaramaz duruma gelmiş olmalıdır.

Buna göre, geçen yıla kadar, tahıl temininin kendiliğinden gerçekleştiği ve ülkemizde sınıf mücadelesinin özel bir şiddetlenmesi gözlenmediği sürece iyi, hatta mükemmel olan yerel örgütlerimiz, Kulakların direnişinin özellikle sert biçimler aldığı geçen yıldan beri, aniden kötüleşmiş ve tamamen işe yaramaz hale gelmiş olmalıdır.

Bu bir açıklama değil, bir açıklama karikatürüdür. Bu bilim değil, bilim bozuntusudur.

Peki bu şiddetlenme gerçekte ne ile açıklanır?

İki nedenle açıklanır.

Birincisi, ilerlememizle, saldırımızla, kentte ve kırda belli kapitalist grupların geriletilmesiyle koşut gelişen, gerek sanayide, gerekse de tarımda sosyalist ekonomi biçimlerinin büyümesiyle açıklanır. Öyle ki, Lenin'in "Kim — Kimi?" formülüne uygun olarak yaşamaktayız: Biz mi kapitalistlerin sırtını yere getirip, Lenin'in söylediği gibi, son tayin edici savaşa girişeceğiz, yoksa onlar mı bizim sırtımızı yere getirecekler?

İkincisi, kapitalist unsurların gönüllü olarak sahneden çekilmek istememeleriyle açıklanır: Sosyalizme karşı direniyorlar ve direnecekler, çünkü son saatlerinin yaklaştığını görüyorlar. Şimdilik hâlâ direnebiliyorlar, çünkü görece önemleri giderek azalmasına rağmen mutlak büyümeleri hâlâ sürüyor: Kentte ve köyde küçük-burjuvazi, bağrından, Lenin'in ifade ettiği gibi, her gün, her saat küçük ve büyükçe kapitalistler çıkarmaktadır ve bu kapitalist unsurlar varlıklarını koruyabilmek için bütün çarelere başvurmaktadırlar.

Tarihte hiçbir zaman can çekişen sınıflar, gönüllü olarak

sahneden çekilmemişlerdir. Tarihte hiçbir zaman, can çekişen burjuvazi, can havliyle varlığını korumayı denemeden çekilmemiştir. Alt Sovyet aygıtımız iyi de olsa kötü de olsa, ilerlememiz, saldırımız kapitalist unsurları budayıp püskürtecek, fakat can çekişen sınıflar herşeye rağmen direneceklerdir.

Ülkemizde sınıf mücadelesinin şiddetlenmesinin temeli budur.

Buharin ve arkadaşlarının hatası, kapitalistlerin direnişinin artmasını, görece önemlerinin artmasıyla özdeşleştirmekte yatmaktadır. Fakat bu özdeşleştirme her türlü temelden yoksundur. Temelden yoksundur, çünkü eğer kapitalistler direniyorlarsa, bu hiç de bizden daha güçlü duruma geldikleri anlamını taşımaz. Durum tam tersidir. Çöken sınıflar bizden daha güçlü hale geldikleri için değil, tersine, sosyalizm onlardan daha hızlı büyüdüğü ve bizden daha güçsüz hale geldikleri için direnmektedirler. Ve tam da güçsüzleştikleri için, son saatlerinin yaklaştığını hissediyor, bütün güçleriyle, bütün olanaklarıyla direnmek zorunda kalıyorlar.

Bugünkü tarihsel anda sınıf mücadelesinin şiddetlenmesinin ve kapitalistlerin direnişinin mekanizması burada yatmaktadır.

Bu durum karşısında Partinin politikası nasıl olmalıdır?

Partinin politikası, işçi sınıfını ve köyün sömürülen kitlelerini uyandırmak, mücadele yeteneklerini yükseltmek, kentte ve köyde kapitalist unsurlara karşı, direnen sınıf düşmanlarına karşı onların mücadele hazırlıklarını geliştirmek olmalıdır.

Marksist-Leninist sınıf mücadelesi teorisi, başka şeylerin yanısıra, proletarya diktatörlüğünün düşmanlarına karşı işçi sınıfını seferber etmeyi kolaylaştırmasıyla sivrilir.

Buharin'in kapitalistlerin sosyalizme intibakı teorisi ve sınıf mücadelesinin şiddetlenmesi sorununa dair Buharinci kavrayışın zararlılığı nerede yatmaktadır?

İşçi sınıfını uyutmasında, ülkemizin devrimci güçlerinin mücadele azmini baltalamasında, işçi sınıfını demobilize etmesinde ve kapitalist unsurların Sovyet iktidarına karşı saldırısını kolaylaştırmasında yatmaktadır.

### *c) Köylülük Üzerine*

Buharin'in üçüncü hatası köylülük sorunuyla ilgilidir. Köylülük sorununun, politikamızın en önemli sorunlarından biri olduğu biliniyor. Bizim koşullarımızda köylülük farklı sosyal gruplaşmalardan oluşmaktadır: Köy yoksulları, orta köylüler ve Kulaklar. Bu gruplara karşı tavrımızın aynı olamayacağı açıktır. Köy yoksulları, işçi sınıfının ***dayanağı,*** orta köylüler ***müttefiki,*** Kulaklar ise ***sınıf düşmanıdır;*** bu sosyal gruplara karşı tavrımız böyledir. Bütün bunlar açık ve herkesçe bilinen şeylerdir.

Ne varki Buharin bu meseleleri biraz farklı görüyor. Köylülüğü karakterize ederken, köylülüğün farklılaşması olgusu ortadan kalkıyor, sosyal gruplaşmaların varlığı olgusu kayboluyor ve sadece köy denilen boz bir arazi parçası kalıyor.

Buharin'e göre, Kulak Kulak değil, orta köylü de orta köylü değildir, tersine köyde sadece yoksulluk vardır. Buradaki konuşmasında da söyledi: Bizim Kulakımıza Kulak denebilir mi? O adeta bir dilenci, dedi. Ve orta köylümüz orta köylüye benziyor mu? diye belirtti burada, o açlık çeken bir dilenci. Köylülük hakkında böyle bir görüşün temelden yanlış, Leninizmle bağdaşmaz bir görüş olduğu açıktır.

Lenin, bireysel köylülüğün ***son kapitalist sınıf*** olduğunu söyledi. Bu tez doğru mudur? Evet, kayıtsız şartsız doğrudur. Bireysel köylü neden son kapitalist sınıf olarak nitelendirilir? Çünkü toplumumuzu oluşturan iki temel sınıftan biri olan köylülük, ekonomisi özel mülkiyete ve küçük meta üretimine dayanan smıf olduğu için. Çünkü köylülük, küçük meta üretimini sürdüren bireysel köylülük olarak kaldıkça, bağrından aralıksız ve durmaksızın kapitalistler çıkarır ve çıkarmak zorundadır.

İşçi sınıfıyla köylülük arasındaki ittifak sorunsalında Marksist tavrınız sorununda bu durum, bizim için tayin edici öneme sahiptir. Bu, köylülükle ***herhangi bir*** ittifaka değil, yalnızca köylülüğün kapitalist unsurlarına karşı mücadeleye dayanan ***bir ittifaka*** ihtiyacımız var anlamına gelir.

Gördüğünüz gibi, Lenin'in, köylülüğün son kapitalist sınıf olduğu tezi, sadece işçi sınıfı ve köylülüğün ittifakı düşüncesine karşı

olmamakla kalmaz, bilakis tam tersine, genelde kapitalist unsurlara, özelde de köyde köylülüğün kapitalist unsurlarına karşı yönelen, işçi sınıfı ve köylülüğün çoğunluğunun ittifakı olarak, bu ittifakın temelini oluşturur.

Lenin bu tezi, işçi sınıfı ve köylülüğün ittifakının ancak bu ittifak, köylülüğün bağrından çıkardığı kapitalist unsurlara karşı mücadeleye dayandığı durumda sağlam olabileceğini göstermek için ortaya atmıştır.

Buharin'in hatası bu basit meseleyi anlamaması ve bunu kabul etmemesidir, o köydeki sosyal gruplaşmaları unutmakta, ufkunda Kulaklar ve köy yoksulları kaybolmakta ve geriye sadece bir tek orta köylü kütlesi kalmaktadır.

Köylülükle ittifak sorununda, Troçkizmle Buharin grubu arasındaki fark nerededir? Troçkizmin, orta köylülük kitlesiyle ***sağlam*** ittifak politikasına ***karşı*** olmasında, Buharin grubunun ise bir bütün olarak köylülükle ***herhangi bir ittifaktan yana*** olmasındadır. İki düşüncenin de yanlış ve birbirinden değersiz olduğunu kanıtlamak gereksiz.

Leninizm, köylülüğün ana kitleleriyle mutlaka sağlam bir ittifaktan, orta köylülerle bir ittifaktan yanadır. Ne var ki, herhangi bir ittifaktan yana değil, işçi sınıfının ***önder rolünü*** garantileyen, proletarya diktatörlüğünü ***sağlamlaştıran ve sınıfların ortadan kaldırılmasını kolaylaştıran*** bir ittifaktan, orta köylülerle yapılan böyle bir ittifaktan yanadır.

> "İşçi sınıfıyla köylülük arasındaki anlaşmadan", diyor Lenin, "her türlü şeyi anlamak mümkünkür. Eğer, işçi sınıfı açısından anlaşmanın, ancak işçi sınıfının diktatörlüğünü desteklediği ve sınıfların ortadan kaldırılmasını hedefleyen önlemlerden biri olduğu koşullarda kabul edilebileceği, ancak o zaman doğru ve ilkesel açıdan mümkün olduğu gözardı edilirse, o zaman işçi sınıfının köylülükle anlaşması formülü, elbette, Sovyet iktidarının tüm düşmanları ve diktatörlüğün tüm düşmanları tarafından da görüşlerinde savunulan bir formül olarak kalır." *(4. baskı, cilt XXXII, s. 382, Rusça.)*

Ve devamla:

> "Şimdi", diyor Lenin, "proletarya devlet iktidarını elinde tutuyor ve yönetiyor. Köylülüğü yönetiyor. Köylülüğü yönetmenin anlamı nedir? Bunun anlamı, birincisi, yönünü küçük üreticiye göre saptayan bir çizgi değil, sınıfların ortadan kaldırmasını hedefleyen bir çizgi izlemektir. Bu asli ve temel çizgiden ayrılmak istersek sosyalist olmaktan çıkarız, küçükburjuvaların kampına, şimdi proletaryanın en kötü düşmanları olan Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin kampına kayarız." *(Aynı yerde, s. 396, Rusça.)*

Köylülüğün ana kitleleriyle, orta köylülerle ittifak sorununda Lenin'in bakış açısı budur.

Orta köylülük sorununda Buharin grubunun yanılgısı, orta köylülüğün, işçi sınıfıyla kapitalistler arasındaki ikili karakterini, ikili konumunu görmemesinde yatmaktadır. "Orta köylü yalpalayan bir sınıftır", diyor Lenin. Neden? Çünkü orta köylü, bir yandan emekçidir, bu durum onu işçi sınıfına yaklaştırır, öte yandan ise mülk sahibidir, bu da onu Kulaka yaklaştırır. Orta köylünün yalpalamaları bundandır. Ve, bu sadece teorik olarak doğru değildir. Bu yalpalamalar her gün, her saat pratikte de

kendisini göstermektedir.

> "Emekçi olarak köylü", diyor Lenin, "sosyalizme eğilimlidir ve işçilerin diktatörlüğünü burjuvaların diktatörlüğüne tercih eder. Tahıl satıcısı olarak köylü, burjuvaziye, serbest ticarete, yani 'alışılmış', eski 'ezelden beri varlığını sürdüren' kapitalizme eğilim gösterir."*(4. baskı, cilt XXIX, s. 359, Rusça.)*

Bu nedenle, orta köylülükle ittifak ancak, kapitalist unsurları, bir bütün olarak kapitalizmi hedefliyorsa, ittifak içinde işçi sınıfının önder rolünü garantiliyorsa, sınıfların ortadan kaldırılmasını kolaylaştırıyorsa sağlam olabilir.

Buharin grubu bu açık ve basit şeyleri unutuyor.

### *d) NEP ve Pazar İlişkileri Üzerine*

Buharin'in dördüncü hatası NEP (Yeni Ekonomik Politika) sorunu ile ilgilidir. Buharin'in bu konudaki hatası NEP'in iki tarafı olduğunu görmemesinden, sadece bir tarafını görmesinden kaynaklanıyor. 1921 yılında, NEP'i gündeme getirdiğimizde, sivri ucunu savaş komünizmine karşı, özel ticarete ***hiçbir*** serbestlik tanımayan bir rejim ve düzene karşı yöneltmiştik. NEP'in özel ticarette ***belli*** bir serbestlik anlamına geldiğini düşünüyorduk, hâlâ böyle düşünüyoruz. Buharin meselenin bu yanını farketmiş. Bu çok iyi.

Ama Buharin NEP'in bundan ibaret olduğunu sanıyorsa yanılıyor. Buharin NEP'in bir başka yanı daha olduğunu unutmuştur. Mesele, NEP'in, hiçbir şekilde, özel ticarette ***tam*** serbestlik, pazarda fiyatlarla ***serbestçe*** oynanması anlamına gelmediğidir. NEP, özel ticarete, ***belirli*** sınırlar içinde, ***belirli*** bir çerçevede, ***pazarda devletin düzenleyici rolünün garanti altına alındığı*** koşullarda serbestlik tanınması demektir. NEP'in ikinci yanı tam da burada yatar. NEP'in bu ikinci yanı, bizim için, birinci yanından daha büyük öneme sahiptir. Kapitalist ülkelerde genellikle olduğu gibi, bizim pazarımızda fiyatlar serbest hareket etmezler. Tahıl fiyatlarını esas olarak biz saptıyoruz. Sanayi ürünlerinin fiyatlarını biz saptıyoruz. Üretimin maliyet fiyatlarını düşürme ve sanayi mallarının fiyatlarını indirme politikasını gerçekleştirme ve tarımı ürünlerinin fiyat istikrarını koruma çabasındayız. Kapitalist ülkelerdeki pazarda böylesine özel ve özgül koşulların, görülmediği açık değil midir?

Bundan çıkan sonuç, NEP var oldukça, iki yanının da korunması zorunluluğudur: hem savaş komünizmi rejimine karşı yönelen ve özel ticarete ***belli*** bir serbestlik tanımayı amaçlayan birinci yanı, hem de özel ticarette ***tam*** serbestliğe karşı yönelen ve pazarda devletin düzenleyici rolünü garanti altına almayı amaçlayan ikinci yanı korunmalıdır. Eğer bu yanlardan biri kaldırılırsa ortada Yeni Ekonomik Politika da kalmayacaktır.

Buharin, NEP'e karşı, sadece "sol"dan, ticarette ***her türlü*** serbestliği kaldırmak isteyenlerden bir tehlike tehdidi gelebileceğini sanıyor. Bu doğru değil. Bu çok kaba bir hatadır. Ayrıca, bu tehlikenin şu an için gerçekleşebilirliği hiç ya da hemen hemen hiç yok, çünkü artık bugün, gerek yerel, gerekse de merkezi örgütlerimiz-

de, ticarette ***belli*** bir serbestliğin korunmasının gerekli ve zorunlu olduğunu kavramamış insanlar, ya hiç yok, ya da yok denecek kadar az.

Sağdaki tehlike, devletin pazardaki düzenleyici rolünü ortadan kaldırmak isteyen, pazarı "zincirlerinden kurtarmak", bu yolla özel ticaretin tam serbestliği dönemini açmak isteyenlerin yarattığı tehlike, bugün çok daha gerçektir. NEP'in sağdan parçalanması tehlikesinin bugün çok daha gerçek olduğuna kuşku olamaz.

Küçük-burjuva unsurun tam da bu yönde NEP'in sağdan parçalanması yönünde çaba harcadığı unutulmamalıdır. Kulakların ve varlıklı unsurlarm, spekülatörlerin ve istifçilerin feryatlarıyla —yoldaşlarımızın birçoğunun bu feryatlara kulak asması pek seyrek olmuyor— NEP'i tam da bu yönden topa tuttukları anımsanmalıdır. Buharin'in bu ikinci gerçekten varolan tehlikeyi, NEP'in parçalanması tehlikesini görmemesi olgusu, onun küçük-burjuva unsurların baskısına yenildiğini ifade etmektedir kuşkusuz.

Buharin, pazarı "normalleştirmeyi", tahıl fiyatlarıyla bölgelere göre "oynamayı", yani tahıl fiyatlarının yükseltilmesini öneriyor. Bunun anlamı nedir? Bunun anlamı, onun Sovyet pazarı koşullarından memnun olmadığıdır, o, devletin pazardaki düzenleyici rolünü sıfıra indirmek istiyor; NEP'i sağdan parçalamaya çalışan küçük-burjuva unsura taviz vermeyi öneriyor.

Bir an için, Buharin'in önerilerine uyduğumuzu kabul edelim. Sonuçta ne olurdu? Diyelim ki sonbaharda, alım döneminin başlangıcında, tahıl fiyatlarını yükselttik. Ama pazarda, her zaman, tahıla üç kat fazla ödeyecek bir sürü spekülatör ve istifçi olacağı, onlar olsa olsa yaklaşık on milyon pud satın alırken biz yüzmilyonlarca pud alacağımızdan onlara ayak uyduramayacağımız için, tahıl sahipleri tahıllarını, fiyatların yeniden yükselmesini bekleyerek ellerinde tutacaklardır. Bunun sonucunda, devletin tahıl ihtiyacının özellikle ortaya çıktığı ilkbaharda, fiyatları yeniden yükseltmek zorunda kalacağız. Peki ama, tahıl fiyatlarını ilkbaharda yükseltmenin anlamı nedir? Bunun anlamı, kısmen tohumluk, kısmen de tüketim için, sonbaharda ucuza sattığı aynı tahılı, ilkbaharda yüksek fiyatla satın almak

zorunda kalacak köy yoksulları ve varlıklı olmayan köylülere zarar vermektir. Bu operasyonlarla yeterli tahıl miktarını elde etme anlamında herhangi bir önemli sonuca ulaşabilir miyiz? Büyük ihtimalle hayır, çünkü her zaman aynı tahıl için, iki katını, üç katını ödeyecek spekülatörler ve istifçiler olacaktır. Demek ki, spekülatörlerin ve istifçilerin fiyatlarından daha fazla vermek gibi, boşuna bir uğraş içinde, tahıl fiyatlarını yeniden yükseltmek zorunda kalacaktık.

Ama bundan şu sonuç çıkar ki, bir kez tahıl fiyatlarını yükseltme yoluna girdik mi, gerekli tahıl miktarını elde etme garantisine sahip olmaksızın, aşağıya doğru kaymaya devam etmek zorunda oluruz.

Bununla da bitmez:

Birinci olarak, tahıl için ***alım*** fiyatlarını yükseltirsek, daha sonra, bütün tarım ürünleri fiyatlarında belli bir orantıyı korumak için, tarımsal hammadde fiyatlarını da yükseltmek zorunda kalırız.

İkinci olarak, tahıl için alım fiyatlarını yükseltirsek, kentlerde perakende ekmek fiyatlarının düşüklüğünü koruyamayız; demek ki ekmeğin ***satış*** fiyatını da yükseltmek zorunda kalırız. Bu durumda işçileri mağdur durumda bırakamayacağımızdan, bırakmamamız gerektiğinden, ücretleri hızla yükseltmek zorunda kalırız. Bu ise zorunlu olarak, sanayi mallarının fiyatlarının da yükselmesine yol açacaktır, çünkü aksi taktirde, kentteki kaynakların, endüstrileşmenin çıkarlarına aykırı olarak, kıra pompalanması gündeme gelebilir.

Bundan ötürü, sanayi mallarının ve tarımsal ürünlerin fiyatlarını, ***düşen*** ya da en azından istikrarlı fiyatlar temelinde değil, gerek tahıl gerekse de sanayi mallarının ***yükselen*** fiyatları temelinde dengelemek zorunda kalırız.

Başka bir deyimle, sanayi malları ve tarımsal ürünlerin pahalılaşması rotasını tutmak zorunda kalırız.

Fiyatlarla böyle "oynama"nın, zorunlu olarak, Sovyet iktidarının fiyat politikasının tamamen tasfiye edilmesine, devletin pazardaki düzenleyici rolünün ortadan kaldırılmasına ve küçük-burjuva unsurun tamamen zincirlerinden boşanmasına yolaçacağını görmek zor değil.

Bu, kimin yararına olur?

Sadece kentte ve kırda varlıklı kesimlerin yararına olur, çünkü pahalı sanayi malları ve tarımsal ürünler, hem işçi sınıfının, hem de

köy yoksulları ve varlıklı olmayan köylüler için yanına yaklaşılmaz olacaktır. Bu durum sadece Kulaklar, varlıklılar, NEP'çiler ve öteki zengin sınıfların yararına olacaktır.

Bu da bir ittifak, ama kendine özgü bir ittifak, kentte ve köyde varlıklı kesimlerle yapılan bir ittifak olacaktır. İşçiler ve köyün fakir katmanları çok haklı olarak bize, nasıl bir iktidar olduğumuzu, işçi-köylü iktidarı mı, yoksa Kulakların ve NEP'çilerin iktidarı mı olduğumuzu soracaklardır.

Pazarın "normalleştirilmesi" ve bölgelere göre tahıl fiyatlarıyla "manevra yapma"yı öneren Buharinci tez, işçi sınıfı ve köyün yoksul kesimleriyle bozuşmaya, kentte ve kırda varlıklı kesimlerle ittifaka gidilmesine yolaçmak zorundadır.

Partinin bu zararlı yola giremeyeceği açıktır.

Buharin'de NEP'le ilgili bütün kavramların nasıl birbirine karıştığı, onun küçük-burjuvaların etkisine ne kadar çok kapıldığı, kentle kır, devletle köylülük arasında meta dolaşımının yeni biçimleri sorununda aldığı reddedici tavırdan da ortaya çıkmaktadır. Devletin köylülüğe mal temin eder hale gelmiş, köylülüğün ise devlete tahıl satar hale gelecek olmasına öfkelenmiş yaygara koparıyor. Bunu, NEP'in bütün kurallarının ihlal edilmesi, neredeyse ortadan kaldırılması olarak değerlendiriyor. Sormak gerekiyor: Niçin, hangi nedenle?

Devletin, devlet sanayiinin köylülük için, aracısız, mal temin etmesi, buna karşılık köylülüğün de, sanayi için, devlet için, yine aracısız, tahıl temin etmesinde kötü olan ne?

Marksizm açısından, Marksist politika açısından, köylülüğün devlet sanayiinin ihtiyacı için pamuk, pancar, keten temin ***eder hale gelmesi***, öte yandan devlet sanayiinin de, tarımın bu dalları için kent ürünleri, tohumluk ve üretim aletleri temin eder hale gelmesinde ne kötülük var?

Kentle kır arasında meta dolaşımının bu yeni biçimlerini kurmanın temel yöntemi burada kontrat yöntemidir. Kontrat yöntemi NEP'in taleplerine aykırı mıdır?

Köylülüğün, aynı kontrat yöntemi sayesinde, sadece pamuk, pancar ve keten için değil, tahıl için de devletin tedarikçisi ***haline geliyor***

***olmasında*** kötü olan ne?

Küçük boyutta ticaret, küçük ticaret, meta dolaşımı olarak adlandırılırken, malın fiyatı ve kalitesi üzerine önceden yapılan anlaşmalara (kontrat) göre gündeme gelen büyük boyutlu ticaret, neden meta dolaşımı olarak değerlendirilmesin?

Kentle kır arasında kontrat yöntemine göre yapılan meta dolaşımının bu yeni kitlesel biçimlerinin tanı da NEP temelinde oluştuğunu, bunun örgütlerimizce, ekonominin plânlı sosyalist yönetiminin güçlendirilmesi anlamında ileriye doğru atılmış büyük bir adım anlamına geldiğini kavramak bu kadar zor mu?

Buharin bu açık ve basit şeyleri kavramayı unutmuş.

### *e) "Haraç" Denilen Şey Üzerine*

Buharin'in beşinci hatası (esas hatalarından sözediyorum), kentle kır arasındaki "makas" sorununda, "haraç" denilen sorunda, parti çizgisini oportünistçe tahrif etmesinde yatmaktadır.

Politbüro ve MKK Prezidyumu ortak oturumunda (Şubat 1929) "makas" sorununda alman ünlü kararda sözkonusu edilen nedir? Bu kararda sözkonusu edilen, köylülüğün devlete ödediği olağan vergilerin, doğrudan ve dolaylı vergilerin dışında, endüstri ürünlerinin pahalı, ama tarımsal ürünlerin ucuz olması nedeniyle bir tür ek vergi ödemesidir.

Köylülüğün ödeyeceği bu ek verginin gerçekten varolduğu doğru mu? Evet, doğru. Bunu başka nasıl tanımlıyoruz? "Makas" olarak, sanayimizi daha hızlı geliştirmek amacıyla kaynakları tarımdan sanayiye "pompalamak" olarak tanımlıyoruz.

Bu "pompalama" gerekli mi? Eğer sanayinin hızlı gelişim temposunu gerçekten korumak istiyorsak, geçici önlem olarak bu "pompalama"nın zorunluluğu konusunda aramızda görüş ayrılığı yok. Sanayinin hızlı büyümesini ise ne pahasına olursa olsun sürdürmek zorundayız, çünkü bu, sadece sanayinin kendisi için değil, aynı zamanda herşeyden önce tarım için, acilen traktöre, tarımsal makinelere, suni gübreye ihtiyaç duyan köylülük için gereklidir.

Bu ek vergiyi bugün kaldırmanız mümkün mü? Ne yazık ki

mümkün değil. Önümüzdeki yıllarda, mümkün olduğunca çabuk kaldırmak zorundayız. Fakat şimdi kaldıramayız.

Böylece "makas"a dayanarak aldığımız ek vergi "bir tür haraç" teşkil ediyor. Haraç değil, "bir tür haraç". Bu, geriliğimiz için "bir tür haraç"tır. Bu ek vergi, sanayinin gelişmesini ilerletmek ve geriliğimize son vermek için gereklidir.

Bu ek vergiyi getirerek köylülüğü sömürmüş olmuyor muyuz? Hayır olmuyoruz. Sovyet iktidarının özü, köylülüğün, hangi biçimde olursa, olsun, devlet tarafından sömürülmesini olanaksız kılmaktadır. Yoldaşlarımızın Temmuz Plenumu'ndaki[6] konuşmalarında, Sovyet düzeninin koşulları altında, köylülüğün sosyalist devlet tarafından sömürülmesinin ***olanaksız olduğu*** açıkca ifade edilmiştir, zira emekçi köylülerin refahının kesintisiz artması, Sovyet toplumunun bir gelişme yasasıdır, bu yasa ise köylülüğün her türlü sömürülmesi imkanını dışlar.

Bu ek vergi, köylülük için katlanılır nitelikte midir? Evet katlanılır niteliktedir. Neden?

Birincisi, bu ek verginin toplanması, köylülüğün maddi durumunun sürekli iyileşmesi koşulları altında cereyan etmektedir.

İkincisi, köylünün, geliri bu ek vergiyi ödemesini olanaklı kılan kişisel iktisadı vardır, oysa kişisel iktisadı olmayan, buna rağmen gücünü sanayileşme eserine adayan işçi için aynı şey söylenemez.

Üçüncüsü, ek verginin miktarı yıldan yıla azalmaktadır.

Bu ek vergiyi "bir tür haraç" olarak tanımlamamız doğru mudur? Bu kayıtsız şartsız doğrudur. Bu tanımlamayla yoldaşlarımıza sürekli olarak ek verginin son derece kötü, istenmeyen ve uzun süre varlığını sürdürmemesi gereken bir şey olduğu anımsatılıyor. Köylülüğün ek vergilendirilmesini böyle tanımlayarak, bu ek vergiyi kendi isteğimizle değil, zorunluluğa boyun eğerek topladığımızı, biz Bolşeviklerin bunu mümkün olduğunca çabuk, mümkün olduğunca erken kaldırmak için tüm önlemleri almak zorunda olduğumuzu söylemek istiyoruz.

"Makas", "pompalama", "ek vergi" sorununun özü, yukarıda sözü edilen belgelerde "bir tür haraç" olarak tanımlanan konunun özü budur.

Buharin, Rikov ve Tomski, ilk önceleri, "haraç" sözcüğü hakkında mızmızlık etmeye çalıştılar ve Partiyi, köylülüğü askeri-feodal biçimde sömürüme politikası gütmekle suçlamaya kalkıştılar. Ne var ki şimdi, körler bile, bunun, Buharincilerin Partimizi en kaba biçimde karalamaya çalışmasından başka bir şey olmadığını görüyorlar. Bugün artık, onlar bile, askeri-feodal sömürü saçmalığıyla kendilerini rezil ettiklerini sessizce kabul etmek zorunda kaldılar.

Zira ikisinden biri:

***Ya*** Buharinciler, "makas"ın ve kaynakların tarımdan sanayiye "pompalanması"nın bugün mutlak bir zorunluluk olduğunu kabul ederler ve bu durumda, suçlamalarının karalayıcı niteliğini, Partinin tamamen haklı olduğunu kabul etmek zorundalar;

***ya da***, "makas"ın ve "pompalama"nın bugün mutlak bir zorunluluk olduğunu reddederler, ama bu durumda da bunu dobra dobra söylemeliler ki Parti, onları ülkemizin sanayileşmesinin karşıtları kategorisine koyabilsin.

Ancak ben, Buharin, Rikov ve Tomski'nin "makas"ın ve kaynakların tarımdan sanayiye "pompalanması"nın bugün mutlak bir zorunluluk olduğunun hiçbir ihtiyat kaydı olmadan kabul edildiği bir dizi konuşmasını anımsıyorum. Bu ise "bir tür haraç" formülünün kabulüdür.

Hangisi, yani şimdi, bugün de hâlâ "pompalama" ve "makas"ın korunmasını savunuyorlar mı, savunmuyorlar mı? Bunu dobra dobra söylesinler.

***Buharin:*** Pompalama gerekli, ama "haraç" uygunsuz bir sözcük. *(Genel gülüşmeler.)*

***Stalin:*** O halde, ***sorunun özüne ilişkin görüş ayrılığınız yok,*** o halde, tarımdan sanayiye kaynak "pompalanması", "makas" denilen şey, ek vergi, "bir tür haraç", şu an, ülkemizin sanayileşmesi için zorunlu, ama geçici bir çare.

Çok iyi. Öyleyse mesele ne, neden yaygara koparılıyor? Marksist literatürde kullanılmayan bir kavram olduğunu düşündükleri için, "haraç" ya da "bir tür haraç" ***sözcüğü*** mü hoşlarına gitmiyor?

Öyleyse "haraç" ***sözcüğü*** üzerine konuşalım.

Ben, yoldaşlar, bu sözcüğün, Marksist literatürünüzde, örneğin

Lenin yoldaşın makalelerinde, çoktan beri kullanıldığını iddia ediyorum. Bu, Lenin'i okumayan şu ya da bu kişiyi şaşırtabilir, ama bu bir olgudur, yoldaşlar. Buharin burada büyük bir heyecanla, Marksist literatürde "haraç" sözcüğüne izin verilmemesi gerektiğini iddia etti. Parti MK'smın ve genelde Marksistlerin "haraç" sözcüğünü kullanabilmelerine öfkelendi, hayret etti. Fakat bu sözcük, Lenin yoldaş gibi bir Marksistin makalelerinde, çoktan beri yasallık kazanmışsa, bunda hayret edilecek ne var? Yoksa, Lenin, Buharin'in Marksistlere yönelttiği taleplere yeterli yanıt vermiyor mu? Öyleyse değerli yoldaşlar, bunu dobra dobra söyleyin.

Örneğin Lenin gibi bir Marksistin, "'Sol' Çocukluklar ve Küçük-Burjuvalık Üzerine" (Mayıs1918) adlı makalesini alın ve orada şu pasajı okuyun:

> "Birkaç binliğini itinayla saklayan küçük-burjuva, devlet kapitalizminin düşmanıdır, ve o bu binlikleri, yoksul halka karşı, her türlü genel devlet kontrolüne karşı, mutlaka kendisi için realize etmek ister; ne var ki binliklerin toplamı, sosyalist inşamıza zarar veren spekülasyon için pek çok milyarlık bir temel oluşturur. Diyelim ki, belli bir sayıda işçi, birkaç gün içinde, 1000'e eşit kılınabilecek bir değer miktarı üretti. Yine diyelim ki, bu miktardan 200'ü, küçük spekülasyonlarla, Sovyet iktidarının talimat ve kararlarına karşı, küçük mülk sahiplerinin her türlü yolsuzluğu ve hilesiyle kaybedildi. Sınıf bilinçli her içi, şunu söyleyecektir: Eğer daha büyük düzen ve örgütlülük sağlanması için 1000'den 300'ünü verebilseydim 200 yerine 300'ü seve seve veririm, çünkü bu 'haracı' daha sonra Sovyet iktidarı altında diyelim ki 100'e, 50'ye indirmek, düzen ve örgütlülük egemen olur olmaz, her türlü devlet tekeline karşı küçük mülk sahiplerinin direnişi kesin olarak kırılır kırılmaz kolay olacaktır." *(4. baskı, cilt XXVII, s. 305, Rusça.)*

Sanırnn açıktır. Lenin yoldaşı da, bu söylediklerinden dolayı, işçi sınıfının askeri-feodal biçimde sömürülmesi politikası taraftarı ilan etmek gerekmez mi? Deneyin bakalnn, değerli yoldaşlar!

***Bir ses:*** Yine de orta köylülere karşı "haraç" kavramı hiç kullanılmamıştır.

***Stalin:*** Orta köylünün Partiye işçi sınıfından daha yakın olduğunu mu samyorsunuz? Siz de tam Marksistsiniz ha! *(Gülüşmeler.)* İşçi sınıfıyla ilgili, Partisi olduğumuz işçi sınıfıyla ilgili "haraç" sözü kullamlıyorsa, aynı şey sadece müttefikimiz olan orta köylülük için neden kullanılmasın?

Bazı mızmızlar, Lenin'in "'Sol' Çocukluklar" makalesindeki "haraç" sözcüğünün bir hata, Lenin yoldaşın tesadüfi bir hatası olduğunu düşünebilirler. Ne var ki araştırıldığında, mızmızların kuşkusunun her türlü temelden yoksun olduğu ortaya çıkar. Lenin yoldaşın bir başka yazısını, "Aynî Vergi Üzerine" (Nisan 1921) yazısını, daha doğrusu broşürünü alın ve 324. sayfayı (cilt XXVI, s. 324) okuyun. Lenin yoldaşın, biraz önce okuduğum "haraç" üzerine bölümü burada da aynen tekrarladığını göreceksiniz. Son olarak, Lenin yoldaşın, "Sovyet İktidarının En Yakın Görevleri" (cilt XXII, s. 448, Mart-Nisan 1918) adlı makalesini alın, göreceksiniz ki Lenin, burada da haraçtan (artık tırnak içine almadan) "tabandan muhasebe ve denetimin örgütlenmesindeki geriliğimiz için ödediğimiz haraç"tan söz etmektedir.

Lenin'in makalelerinde "haraç" ***sözcüğünün*** kesinlikle tesadüfi bir unsur olmadığı ortaya çıkıyor. Bu ***sözcüğü*** Lenin yoldaş, "haraç"ın geçici karakterini vurgulamak, Bolşeviklerin enerjisini yükseltip, geriliğimiz, "yeteneksizlerimiz" için, işçi sınıfının ödediği bu "haraç"ı mümkün olduğunca çabuk tasfiye etmeye yöneltmek için kullamnaktadır.

"Bir tür haraç" ifadesini kullanınakla iyi Marksistler arasında, Lenin yoldaşın yanında bulunduğum ortaya çıkmıştır.

Bulıarin burada, Marksistlerin literatürlerinde "haraç" sözcüğüne yer vermemeleri gerektiğini söyledi. Hangi Marksistleri kastediyor? Eğer Slepkov, Maratski, Petrovski, Rosit ve diğerleri gibi, Marksistlerden çok liberallere benzeyen —sözüm meclisten dışarı— Marksistlerden söz ediyorsa Buharin'in öfkesi tamamen anlaşılırdır. Fakat, örneğin Lenin yoldaş gibi gerçek Marksistlerden söz ediyorsa, bunlar arasında "haraç" sözcüğünün çoktan yasallık kazandığını, ama Lenin'in eserlerini pek tanımayan kendisinin burada karavana attığını kabul etmek zorundadır.

Fakat "haraç" sorunu bununla bitmiyor. Mesele şudur: Buharin ve arkadaşlarının, "haraç" sözcüğü üzerinde mızmızlanıp durmaları, köylülüğün askeri-feodal sömürülmesi politikasından dem vurmaları, tesadüf değildir. Hiç kuşku yok ki, askeri-feodal sömürü feryadıyla, Kulaklara karşı örgütlerimiz tarafından hayata geçirilen Parti politikamızdan son derece hoşnutsuz olduklarını ifade etmek istemişlerdir. Köylülüğün yönetilmesi hususunda Partimizin izlediği Leninist politikadan hoşnutsuzluk, tahıl alımı politikamızdan hoşnutsuzluk, var güçle kollektif çiftlikler ve Sovyet çiftlikleri geliştirme politikamızdan hoşnutsuzluk ve nihayet, pazarı "zincirlerinden kurtarma" ve özel ticarete tam serbestlik tanıma arzusu — bütün bunlar, ifadesini Buharin'in köylülüğün askeri-feodal sömürülmesi politikası hakkındaki yaygarasında bulmuştur.

Partimizin tarihinde, Partinin askeri-feodal sömürü politikasıyla suçlandığı bir başka örnek bilmiyorum Partiye karşı kullanılan bu silah Marksistlerin cephaneliğinden alınmamıştır. Peki nereden alınmıştır? Kadet lideri Milyukov'un cephaneliğinden alınmıştır. İşçi sınıfını köylülükten ayırmak istedikleri zaman Kadetler, sürekli şöyle söylerler: Bolşevik baylar, sosyalizmi, köylülüğün kemikleri üzerine inşa ediyorsunuz. "Haraç" üzerine kopardığı yaygarayla Buharin, Milyukov efendilerin teranesine katılıyor, halk düşmanlarıyla birleşiyor.

### *f) Sanayinin Gelişim Temposu ve İttifakın Yeni Biçimleri Üzerine*

Son olarak, sanayinin gelişim temposu ve kentle kır arasındaki ittifakın yeni biçimleri sorunu. Bu sorun, görüş ayrılıklarımızın en önemli sorunlarından biridir. Bu sorun şu nedenle önemlidir, çünkü Partinin ekonomik politikasıyla ilgili sorunlardaki ***pratik*** görüş ayrılıklarımızın bütün ipleri bu sorunda birleşmektedir.

İttifakın yeni biçimleri ne demektir, ekonomik politikamız açısından bu ne anlama gelir?

Bunun anlamı, herşeyden önce, kentle kır arasındaki ittifakın, sanayinin esas olarak köylülerin ***kişisel*** ihtiyaçlarını karşıladığı (ayakkabı, pamuklu bez, genel olarak tekstil ürünleri vs.) eski biçimlerinin yanısıra, köylü çiftliklerinin ***üretim*** ihtiyaçlarını (tarımsal makineler, traktörler, islah edilmiş tohum, yapay gübre vs.) gidereceği

yeni biçimlerine gerek duyulmasıdır.

Eskiden ***esas olarak*** köylülerin kişisel ihtiyaçlarını karşılıyor ve işletmesinin üretim ihtiyaçlarını pek az dikkate alıyorduk, oysa bugün, köylülerin kişisel ihtiyaçlarını karşılamaya devam ederken, bütün gücümüzle, tarımsal üretimin yeni teknik temelde yeniden yapılanmasıyla doğrudan ilişki içinde olan, tarımsal makineler, traktörler, yapay gübre vs. temin etmeye girişmeliyiz.

Tarımın ***restorasyonu*** ve eski toprak sahipleriyle Kulakların büyük arazilerinin köylülerce işlenmesi sözkonusu olduğu sürece, ittifakın eski biçimleriyle yetinebilirdik. Fakat tarımın ***yeniden yapılanması***nın sözkonusu olduğu bugün bu artık yetmez. Bugün daha ileri gitmek ve köylülüğe, tarımsal üretimi, yeni teknik ve kollektif çalışma temelinde değiştirmekle yardımcı olmak zorunludur.

Bunun anlamı, ikinci olarak, sanayimizi yeniden donatırken, aynı zamanda tarımda da, ciddi biçimde yeniden donatıma başlamak zorunda olduğumuzdur. Sanayimizi, ona yeni bir teknik temel oluşturarak, ona yeni, daha iyi makineler ve yeni, daha iyi kadrolar sağlayarak yeniden donatıyoruz ve kısmen yeniden donattık bile. Yeni işletmeler, yeni fabrikalar kuruyor, eskileri yeniden inşa ve tevsi ediyor, maden sanayiini, kimya sanayiini, makina yapımını geliştiriyoruz. Bu temel üzerinde kentler

büyüyor, sanayi bölgeleri çoğalıyor, eskileri genişliyor. Bu temelde, gıda maddelerine, sanayi için hammaddeye duyulan ihtiyaç artıyor. Ne var ki tarım, hâlâ eski aletleri kullanıyor, toprağı eski, dededen kalma yöntemlerle işliyor, eski, ilkel, şimdiden işe yaramaz duruma gelmiş ya da kısa süre sonra gelecek olan teknikler uyguluyor, eski, küçük köylü bireysel iktisat ve çalışma biçimleriyle iş yapıyor.

Örneğin, ülkemizde devrimden önce yaklaşık 16 milyon olan çiftlik sayısının, şimdi 25 milyondan az olmaması ne anlama gelir? Bu toprağın gittikçe daha çok parçalanmış ve dağınık biçimde işlendiğinin kanıtı değil de nedir? Oysa, dağınık, küçük işletmelerin karakteristik özelliği, teknik, makine, traktörden, tarım biliminin sonuçlarından gerekli ölçüde yararlanamaması ve üretimin düşük oluşudur.

Pazara sunulan tarımsal ürünlerin yetersizliği bundandır.

Kentle kır arasında, sanayi ile tarım arasında kopma tehlikesi bundandır.

Tarımın ilerlemesini sağlamak, sanayimizin gelişme temposuna uydurmak zorunluluğu bundandır.

Ve bu kopma tehlikesini ortadan kaldırmak için, yeni teknik temelinde tarımı ciddi biçimde yeniden donatmaya başlamak zorunludur. Ne var ki, tarımı yeniden donatmak için, dağınık bireysel köylü çiftliklerini, büyük çiftlikler halinde, kollektif çiftlikler halinde birleştirmek, tarımı kollektif çalışma temelinde inşa etmek, kollektifleri büyültmek, eski ve yeni Sovyet çiftliklerini geliştirmek, tarımın bütün ana dallarında kitlesel sözleşme biçimlerini sistematik şekilde uygulamak, yeni tekniğe egemen olmak ve çalışmayı kollektifleştirmek konusunda köylüye kolaylık sağlayacak Makine ve Traktör İstasyonları sistemini geliştirmek gerekmektedir — kısaca, küçük bireysel köylü çiftliklerini giderek kollektif büyük üretim temeline geçirmek gerekmektedir, çünkü bilimin sonuçlarından ve yeni teknikten tam olarak yararlanmayı ve tarımınızın hızla gelişmesini sağlamayı ancak ve yalnız toplumsal tipte büyük üretim başarabilir.

Elbette bu, yoksul ve orta köylülerin bireysel çiftliklerini ihmal edeceğimiz anlamına gelmez. Hayır, bu anlama gelmez. Yoksul ve orta köylülerin bireysel çiftlikleri, sanayinin gıda ve hammadde ihtiyacının karşılanmasında hâlâ üstün bir rol oynamaktadır ve yakın gelecekte de oynamaya devam edecektir. İşte tam da bu nedenle, yoksul ve orta köylülerin, henüz kollektif çiftliklere katılmamış bireysel çiftliklerini desteklemek gerekir.

Bu, bireysel köylü çiftliklerinin, tek başına ***artık*** yeterli olmadığı anlamına gelir. Tahıl alımında karşılaştığımız zorluklar bunu göstermektedir. Bu nedenle, yoksul ve orta köylülerin bireysel çiftliklerinin gelişimi, her tarafta, kollektif çiftlik biçimlerinin ve Sovyet çiftliklerinin çok yönlü geliştirilmesiyle ***tamamlanmalıdır.***

Bu nedenle, yoksul ve orta köylülerin bireysel çiflikleriyle, kollektif toplumsal çiftlik biçimleri arasında bir köprü kurmak; köylülerin küçük bireysel çiftliklerini kollektif çalışma yörüngesine geçirmelerini kolaylaştıracak kitlesel sözleşme, Makine ve Traktör İstasyonları ve kooperatif hareketinin çok yönlü gelişimi biçiminde bir köprü kurmak zorunludur.

Bu önkoşullar olmadan tarımda ciddi bir gelişme olanaksızdır. Bu önkoşullar olmadan tahıl sorununun çözümü olanaksızdır. Bu önkoşullar olmadan köylülüğün yoksul kesimlerini mahvolmaktan, sefalleten kurtarmak olanaksızdır.

Bu, son olarak, tarımsal üretimin yeniden yapılandırılması için temel kaynak olan sanayimizi her açıdan geliştirmek, maden ve kimya sanayimizi, makine yapımını kalkındırmak, traktör fabrikaları, tarımsal makine fabrikaları kurmak zorunda olduğumuz anlamına gelir.

Köylülüğün ana kitlelerini, kitlesel sözleşme yoluyla kollektif iktisat biçimlerine çekmeden, tarıma önemli miktarda traktör, tarım makineleri vs. sağlamadan, kollektif çiftlikleri geliştirmenin, Makine ve Traktör İstasyonları'nı geliştirmenin olanaksız olduğunu kanıtlamaya gerek yok.

Ne var ki köyün makine ve traktörle beslenmesi, eğer sanayimiz yüksek bir hızla geliştirilmezse olanaksızdır. Bu nedenle, tarımın kollektivizm temelinde yeniden yapılanması için sanayiinizin hızlı gelişme temposu anahtar rolü oynamaktadır.

İttifakın yeni biçimlerinin anlamı ve önemi burada yatmaktadır.

Buharin grubu, ittifakın yeni biçimlerinin gerekliliğini lafta kabul etmek zorunda kalmıştır. Fakat bu, bu bayrak altında tam ***tersini*** gizlice yapmayı amaçlayan, özü sözüne uymayan bir şeydir. Gerçekte Buharin, ittifakın yeni biçimlerine karşıdır. Onun için hareket noktası, tarımsal üretimin yeniden yapılanmasının kaldıracı olarak sanayinin hızlı gelişme temposu değil, bireysel köylü iktisadının geliştirilmesidir. Onda önplânda olan, pazarın "normalleştirilmesi", pazarda tarımsal ürünlerin fiyatlarıyla serbestçe oynamaya izin verilmesi ve özel ticaretin tamamen serbest bırakılmasıdır. Kollektif çiftliklere karşı aldığı, MK Temmuz Plenumu'nda yaptığı konuşmada ve Temmuz Plenumu öncesi ortaya attığı tezlerde ifadesini bulan kuşkucu tavrın nedeni budur. Tahıl alımında Kulaklara karşı her türlü olağanüstü önlemi reddedici tavrı bundandır.

Buharin'in olağanüstü önlemlerden, şeytanın kutsal sudan korkması gibi korktuğu biliniyor.

Buharin'in, Kulakların bugünkü koşullar altında, yeterli tahılı gönüllü olarak, kendiliğinden teslim etmeyeceğini hâlâ anlayamadığı biliniyor.

Tahıl alımındaki çalışmamızın iki yıllık deneyimi şimdi bunu kanıtlamıştır.

Peki, pazara yeterli miktarda tahıl sunulmazsa ne olacak? Buharin şöyle yanıtlıyor: Kulakları olağanüstü önlemlerle huzursuz etmeyin, yurtdışından tahıl ithal edin. Daha kısa süre önce, yurtdışından yaklaşık 50 milyon pud, yani yaklaşık 100 milyon ruble döviz karşılığında tahıl ithal etmeyi önerdi. Fakat bu döviz sanayi donatımlarının ithali için gerekiyorsa ne olacak?

Buharin şöyle yanıtlıyor: Yurtdışından tahıl ithaline öncelik verilmeli, yani sanayi donatımları ithali açıkça geri plâna itilmelidir.

Böylece, tahıl probleminin çözümü ve tarımın yeniden yapılanmasının temelinin sanayinin hızlı gelişme temposu değil, serbest pazar ve pazarda fiyatlarla serbestçe oynanması temelinde, Kulak iktisadı dahil olmak üzere, bireysel köylü iktisadının geliştirilmesinde yattığı ortaya çıkar.

Böylece ekonomik politikada iki farklı plânla karşı karşıyayız.

***Partinin plânı:***

1— Sanayiyi yeni donatıyoruz (yeniden yapılanma)

2— Tarımın ciddi biçimde yeniden donatımına başlıyoruz (yeniden yapılanma).

3— Bunun için, kollektif ve Sovyet çiftliklerinin inşası genişletilmeli, sanayi ve tarımın ***birliğini*** kurmanın yolu olarak sözleşmeler ve Makine-Traktör İstasyonları, ***üretim*** alanında kitlesel kullanım sahası bulmalıdır.

4— Şu an tahıl alımında karşılaşılan zorluklara gelince, tahıl ithaline harcanacak parayı, endüstriyel gelişimde kullanmak için zorunlu olan, Kulakların direnişini kırmak ve ellerindeki tahıl fazlasını maksimum miktarda almanın bir yolu olarak orta ve yoksul köylü kitlelerinin toplumsal desteğiyle güçlendirilmiş, geçici oloğanüstü önlemlere başvurabileceği kabul edilmelidir.

5— Yoksul ve orta köylülerin bireysel çiftlikleri, ülkenin gıda maddesi ve hammadde ihtiyacının karşılanmasında üstün bir rol oynamaktadır ve oynamaya devam edecektir, ne var ki kendi başına bu artık yeterli değildir: Yoksul ve orta köylülerin bireysel çiftlikleri, tarımdan kapitalist unsurların sürülüp atılması ve bireysel köylülüğün giderek kollektif büyük çiftliklere, kollektif çalışmaya sevkedilmesini kolaylaştırmak için, kollektif çiftliklerin ve Sovyet çiftliklerinin geliştirilmesi, kitlesel ölçekte sözleşmeler imzalanması, Makine ve Traktör İstasyonları'nın daha çok geliştirilmesiyle ***tamamlanmalıdır.***

6— Ama bütün bunları gerçekleştirebilmek için herşeyden önce sanayinin, metalurji, kimya ve makine yapımı sanayiinin, traktör fabrikalarının, tarım makineleri fabrikalarının geliştirilmesini teşvik etmek zorunludur. Eğer bu yapılmazsa, ne tahıl probleminin çözümü, ne de tarımın yeniden yapılanması söz konusu olabilir.

Sonuç olarak: ***Tarımın yeniden yapılanmasının anahtarı, endüstrimizin hızlı gelişme temposunda yatmaktadır.***

***Buharin'in plânı:***

1— Sanayi mallarının, hammaddelerin, ekmeğin pahalılaşmasına yol açmasından korkmadan, pazarın "normalleştirilmesi", pazarda fiyatlarla serbestçe oynama ve tahıl fiyatlarının yükseltilmesi.

2— Kollektif çiftliklerin ve Sovyet çiftliklerinin gelişim temposu belli ölçülerde yavaşlatılırken, bireysel köylü çiftliklerinin her yönden geliştirilmesi (Buharin'in Temmuz'daki tezi, Buharin'in Temmuz Plenumu'ndaki konuşması).

3— Tahıl alımının kendiliğinden yürümesi, Kulaklara karşı, kısmen de olsa, olağanüstü önlemlerin hiçbir koşul altında, orta ve yoksul köylü kitleleri tarafından desteklense de, uygulanmaması.

4— Tahıl sıkıntısı başgösterdiğinde 100 milyon ruble tutarında tahıl ithal edilmesi.

5— Fakat, hem tahıl ithali, hem de sanayi donatımları ithali için para yetmiyorsa, bu durumda, sanayi için yapılan ithalat ve dolayısıyla da sanayimizin gelişme temposu düşürülmelidir, aksi takdirde ülkemizde tarım "yerinde sayacak" hatta "doğrudan yıkılacak"tır.

Sonuç olarak: ***Tarımın yeniden yapılanmasının anahtarı, bireysel köylü çiftliğinin gelişiminde yatmaktadır.***

Mesele böyledir, yoldaşlar!

Buharin'in plânı, sanayinin gelişme temposunun ***düşürülmesi*** ve ***birliğin*** yeni biçimlerini ***sarsma*** plânıdır.

Görüş ayrılıklarımız bunlardır.

Bazen şöyle soruluyor: Birliğin yeni biçimlerini geliştirmekte, kollektif çiftlikleri, Sovyet çiftliklerini vs. geliştirmekte geç kalmadık mı?

Bazıları var ki, Partinin bu konuda, en azından iki yıl geç kaldığını iddia ediyorlar. Bu yanlıştır, yoldaşlar. Bu tamamen yanlıştır. Bunu sadece, SSCB ekonomisinden bihaber "sol" çığırtkanlar söyleyebilirler.

Bu konuda geç kalınması ne anlama geliyor? Eğer sözkonusu olan, kollektif çiftlikler ve Sovyet çiftliklerinin gerekliliğini önceden görmekse, bu meseleye daha Ekim Devrimi sırasında başladık. Partinin, kollektif çiftlikler ve Sovyet çiftliklerinin gerekliliğini daha o zaman, Ekim Devrimi döneminde, önceden gördüğüne hiç kuşku olamaz. VIII. Kongre'de (Mart 1919) kabul edilen programımıza bakmak yeterli. Bu programda, kollektif çiftlikler ve Sovyet çiftliklerinin zorunluluğu açıkça hesaba katılmıştır.

Ne var ki salt Parti önderliğimizin kollektif çiftliklerin ve Sovyet çiftliklerinin gerekliliğini önceden görmesi, kollektif çiftlikler ve Sovyet çiftlikleri için ***kitle hareketinin*** yaratılması ve örgütlenmesine yetmiyor. Dolayısıyla burada sözkonusu olan öngörü değil, kollektif çiftlikler ve Sovyet çiftliklerinin kurulmasını ***gerçekleştirme*** plânıdır. Ve bu plânın gerçekleştirilmesi için, şimdiye kadar sahip olmadığımız, ancak son zamanlarda ortaya çıkan bir dizi koşullar gereklidir.

Mesele budur yoldaşlar.

Kollektif çiftlikler ve Sovyet çiftlikleriyle ilgili kitlesel hareket plânını uygulamak için, herşeyden önce Parti liderliğinin, Parti ***yığınları*** tarafından desteklenmesi zorunludur. Bizim Partimiz ise bilindiği gibi milyonluk bir partidir. Dolayısıyla, geniş Parti üyesi kitleleri, Parti liderliğinin politikasının doğruluğu konusunda ikna etmek gerekmiştir. Bu birincisi.

Ayrıca bunun için, köylülüğün bağrında kollektif çiftlik yanlısı bir kitle hareketinin oluşması, köylülüğün kollektif çiftliklerden korkmaması, tersine, kollektif çiftliklere girerek kol-

lektif çiftliklerin bireysel çiftliklere üstünlüğünü kendi deneyimi temelinde ikna olması gerekir. Bu ise belli bir zamanı gerektiren ciddi bir iştir. Bu ikincisi.

Bunun için gerekli olan bir başka şey de, devletin, kollektif çiftliklerin inşasını finanse edecek , kollektif çiftlikleri ve Sovyet çifliklerini finanse edecek maddi araçlara sahip olmasıdır. Bunun için ise yüzlerce ve binlerce milyon ruble gereklidir, sevgili yoldaşlar. Bu üçüncüsü.

Bunun için son olarak sanayinin tarıma makine, traktör, suni gübre vs. sağlayabilecek, az çok yeterli ölçüde gelişmiş olması gerekir. Bu da dördüncüsü.

İki ya da üç yıl önce bütün bu koşullara sahip olduğumuz iddia edilebilir mi? Hayır, iddia edilemez.

Bizim bir ***muhalefet*** partisi değil, ***hükümet*** partisi olduğumuz unutulmamalıdır. Bir muhalefet partisi, iktidara geldikten sonra gerçeleştirmek amacıyla şiarlar —hareketin temel pratik şiarlarından sözediyorum— ortaya atabilir. Hiç kimse, bir muhalefet partisini, temel şiarlarını hemen gerçekleştirmediği için suçlamaz, çünkü herkes, dümenin muhalefet partisinin değil, başka partilerin elinde olduğunu bilir.

Oysa, bizim partimiz gibi, Bolşevik Parti gibi hükümet partilerinde durum değişiktir. Böyle bir partinin şiarları, basit ajitasyon şiarları değildir. Daha farklı bir anlamları vardır, çünkü hemen uygulanmak zorunda olan ***pratik kararlar*** gücüne, ***yasaların gücüne*** sahiptirler. Partimiz pratik bir şiar ortaya atıp, daha sonra uygulanmasını erteleyemez. Bu, kitleleri aldatmak olurdu. Bir pratik şiarı, özellikle de köylülüğün milyonlarca kitlesini kollektivizm yoluna sevkedecek böylesine ciddi bir şiarı atmak için, onun dolaysız gerçekleştirilmesinin koşullarına sahip olmak, nihayetinde bu koşulları yaratmak, örgütlemek gereklidir. O nedenle bizim için, Parti liderliğinin kollektif çiftliklerin ve Sovyet çiftliklerinin gerekliliğini sadece öngörmesi yeterli değildir. O nedenle, bunun dışında, şiarlarımızı gecikmeksizin ***gerçekleştirebilmemiz, pratiğe geçirebilmemiz*** için, gerekli koşullara da sahip olmalıyız.

Partimiz, diyelim ki iki üç yıl önce, kütlesi itibariyle kollektif çiftliklerin ve Sovyet çiftliklerinin gelişimini her açıdan teşvik etmeye hazır mıydı? Hayır, bunun için henüz hazır değildi. Parti üyesi kitleler arasında, ittifakın yeni biçimleri lehinde ciddi bir dönüşüm, tahıl alımında karşılaşılan ilk büyük zorluklarla başlamıştır. Partinin, kütlesi itibariyle, yeni biçimlerde birliği ve herşeyden önce kollektif çiftlikleri Sovyet çiftliklerini geliştirmeyi hızlandırmanın tüm zorunluluğunu hissetmeye başlaması, bu konuda MK'sını kararlılıkla desteklemesi için, bu zorlukları yaşaması gerekmişti. İşte size, daha önce sahip olmadığımız ve şimdi mevcut olan bir koşul.

İki ya da üç yıl önce, köylülüğün milyonlarca kitlesinin, kollektif çiftlikler ya da Sovyet çiftlikleri lehine ciddi bir hareketi var mıydı? Hayır, yoktu. Herkes, köylülüğün, iki-üç yıl önce, Sovyet çiftliklerine karşı düşmanca tavır aldığını, kollektif çiftliklere yararsız "komün"ler olarak kötü gözle baktığını bilir. Ya şimdi? Şimdi durum farklı. Şimdi artık, Sovyet çiftliklerini ve kollektif çiftlikleri, köylülüğü, tohumluk, damızlık hayvan, makine ve traktörle destekleyen bir kaynak olarak değerlendiren bir çok köylü kesimi mevcut. Bugün sözkonusu olan, makine ve traktör sağlamaktır, bu takdirde kollektif çiftlikler meselesi hızla gelişecektir.

Köylülüğün belli, ama oldukça önemli kesimlerinde bu ani değişiklik nereden kaynaklanmıştır? Bunu kolaylaştıran nedir?

Herşeyden önce kooperatiflerin ve kooperatif hareketinin gelişmesi. Hiç kuşku yok ki, kooperatiflerin, özellikle de köylüler arasında kollektif çiftlikler lehine psikolojik koşulları yaratan tarım kooperatiflerinin güçlü gelişimi olmaksızın, bugün köylülüğün bir çok kesiminde ortaya çıkan kollektif çiftliklere dönük şiddetli istek görülmezdi.

Bu konuda köylülere, tarımın, küçük köylü çiftliklerinin, büyük kollektif çiftlikler biçiminde nasıl ıslah edilebileceği yönünde iyi örnekler sunan, iyi donatılmış kollektif çiftliklerlerin de büyük rolü olmuştur.

Aynı şekilde, çiftliklerin ıslah edilmesinde köylülere yardımcı olan, iyi donatılmış Sovyet çiftliklerinin de rolü olmuştur burada. Hepinizin iyi bildiği öteki gerçeklerin sözünü bile etmiyorum. İşte size, daha önce sahip olmadığımız, bugün ise var olan bir başka koşul daha.

Devamla, iki ya da üç yıl önce, kollektif çiftlikleri ve Sovyet çiftliklerini ciddi biçimde finanse edecek, bu amaçla, yüzlerce milyon Ruble harcayacak durumda olduğumuz iddia edilebilir mi? Hayır, iddia edilemez. Çok iyi biliyorsunuz ki, sanayileşmek için gerekli olan asgari sanayii geliştirmek için bile —tarımın yeniden yapılanmasını bir yana bırakın—, kaynağımız yoktu. Ülkenin sanayileşmesi için temeli oluşturan sanayiden bu kaynağı çekip, kollektif çiftliklere ve Sovyet çiftliklerine devredebilir miydik? Bunu yapamayacağımız açıktır. Ya şimdi? Şimdi kollektif çiftlikler ve Sovyet çiftliklerini geliştirmek için kaynağa sahibiz.

Son olarak, iki ya da üç yıl önce, tarıma daha çok makina, traktör vs. gibi araçlar sağlamak için, sanayide yeterli bir temele sahip olduğumuz iddia edilebilir mi? Hayır, iddia edilemez. O günlerde görev, ***gelecekte*** tarıma makine ve traktör sağlamak için, ***asgari bir endüstriyel zemin*** oluşturmaktı. Bu temelin yaratılması için o günlerde son derece sınırlı olan maddi kaynaklarımız kullanılmıştı. Ya şimdi? Şimdi artık, tarım için bu endüstriyel temele sahibiz. Şurası muhakkak ki, sözkonusu temel, bizim ülkemizde hızlandırılmış bir tempoyla yaratılmaktadır.

Buna göre, kollektif çiftliklerin ve Sovyet çiftliklerinin kitlesel ölçekte gelişimi için gerekli koşullar, ülkemizde ancak son zamanlarda oluşmuştur.

Durum böyledir yoldaşlar.

Bu nedenle, ittifakın yeni biçimlerini geliştirmekte geç kaldığımız söylenemez.

### *g) Teorisyen Olarak Buharin*

Sağ muhalefetin teorisyeni Buharin'in politikamızın temel

sorunlarında önemli hataları esas itibariyle bunlardır.

Buharin'in Partimizin teorisyenlerinden biri olduğu söyleniyor. Bu elbette doğrudur. Ne var ki mesele, teori alanında onda birşeylerin yolunda gitmediğidir. Bunu, biraz önce açıkladığım, Parti teorisi ve Parti politikasında yaptığı bir dizi hatadan anlamak mümkün. Bu hatalar, Komintern sorunlarındaki hatalar, sınıf mücadelesi, sınıf mücadelesinin şiddetlenmesi, köylülük, NEP, birliğin yeni biçimleri sorunlarındaki bu hatalar — tüm bu hatalar tesadüfen yapılmış olamaz. Hayır, bu hatalar tesadüfi türden değildir. Buharin'in bu hataları, onun yanlış teorik görüşlerinden, teorik yetersizliklerinden kaynaklanmaktadır. Evet, Buharin bir teorisyendir, ama tam bir Marksist teorisyen değil, Marksist teorisyen olabilmek için daha bir sürü şey öğrenmesi gereken bir teorisyendir.

Lenin yoldaşın, teorisyen olarak Buharin üzerine yazdığı ünlü mektubuna atıfta bulunuluyor. Bu mektubu okuyalım:

> "MK'nın genç üyelerine gelince", diyor Lenin, "Buharin ve Pyatakov üzerine birkaç söz söylemek istiyorum. Buna göre bunlar, (en genç güçler arasında) en seçkinleridir ve bunlara ilişkin olarak şunlar gözönünde tutulmalıdır: Buharin sadece son derece değerli ve önemli bir parti teorisyeni değil, haklı olarak, bütün Partinin gözdesidir, ama ***teorik görüşleri (ancak çok büyük sakıncalarla tam Marksist görüşler olarak sayılabilir, çünkü onda skolastik birşey var (diyalektiği hiç incelememiş, öyle inanıyorum ki, hiç bir zaman tamamen kavramamıştır.)***"* *(1926 Temmuz Plenumu'nun Stenografik Tutanağı, IV. bölüm, s. 66, Rusça.)*

Yani, diyalektiği olmayan bir teorisyen. Skolastik bir teorisyen. "Teorik görüşleri ancak çok büyük sakıncalarla tam Marksist görüşler olarak sayılabilecek" bir teorisyen. Buharin'in teorik fizyonomisinin Lenin tarafından yapılan karakterizasyonu budur.

Böyle bir teorisyenin daha çok şey öğrenmesi gerektiğini

---

* *Altını ben çizdim.* ***—J. St.***

siz de anlamışsınızdır, yoldaşlar. Buharin, henüz tam bir teorisyen olmadığını, daha çok şey öğrenmesi gerektiğini, Marksizmin ruhu olan diyalektiği henüz kendi malı haline getirmemiş bir teorisyen olduğunu kavrasaydı — bütün bunları kavrasaydı, daha alçak gönüllü olur, Parti de bu durumdan sadece kazançlı çıkardı. Kötü olan, Buharin'in alçakgönüllülükten nasibini almamış olmasıdır. Kötü olan, alçakgönüllülükten nasibini almamış olmakla kalmayıp, ustamız Lenin'e, bir dizi sorunda, hem de herşeyden önce devlet sorununda ders vermeye kalkmasıdır. Buharin'de kötü olan budur işte.

Sırası gelmişken, 1916 yılında, Lenin'le Buharin arasında geçen, devlet sorunuyla ilgili ünlü teorik tartışmaya değinmeme izin verin. Bu, gerek Lenin'e ders vermeye kalkışan Buharin'in ölçüsüz gösterişçiliğini, gerekse de proletaya diktatörlüğü, sınıf mücadelesi vs. gibi önemli sorunlarda teorik yetersizliğinin köklerini gösterebilmemiz için önemlidir.

Bilindiği gibi, 1916 yılında "Gençlik-Enternasyonali"[7] dergisinde Nota Bene imzasıyla Buharin'in, özünde Lenin yoldaşı hedef almış bir makalesi yayınlandı. Bu makalede Buharin şöyle yazıyor:

> "... Sosyalistlerle anarşistlerin farkını, birincilerin devlet yanlısı, ikincilerin ise devlet karşıtı olmalarında aramak tamamen yanlıştır. Fark, devrimci sosyal-demokrasinin, yani toplumsal üretimi merkezileştirmek, yani en ileri teknikle biçimlendirmek isterken, ademi-merkez anarşist üretimin, eski tekniğe ve işletme biçimine dönüş anlamına gelmesinde yatmaktadır..."
>
> "... Fakat kitlelerin eğiticisi olan, ya da en azından olması gereken sosyal-demokrasi için şimdi ilkesel devlet karşıtlığını ifade etmek her zamankinden daha gereklidir... Bugünkü savaş, işçi sınıfının ruhunda devletçiliğin ne kadar derin kök saldığını göstermiştir."

Lenin Buharin'in bu görüşlerini bir eleştiriye tabi tutar ve, 1916 yılında yayınlanan makalesinde şunları söyler:

"Bu yanlıştır. Yazar, sosyalistlerin ***devlet hususunda*** tavrının anarşistlerden nerede ayrıldığı sorusunu soruyor, ama bu soruya ***değil, başka*** bir soruya, gelecekteki toplumun ekonomik temeli hususunda görüşlerinin nerede birbirinden ayrıldığı sorusuna yanıt veriyor. Elbette bu çok önemli ve gerekli bir sorudur. Ama bu, sosyalistlerle anarşistlerin devlet hususunda tutumlarındaki farklılıkta ***esas olanın*** unutulmasına yol açmamalıdır. Sosyalistler, modern devletin ve kurumlarının, işçi sınıfının kurtuluş mücadelesi için kullamlmasından, devletin kapitalizmden sosyalizme geçişin özel bir biçimi olarak kullamlmasından yanalar. Proletarya diktatörlüğü işte böyle bir geçiş biçimi, ***aynı şekilde*** bir devlettir.

Nota Bene yoldaşın makalesinin bir yerinde ifade ettiği gibi —bu görüşü sosyalistlere yükleme yanlışına düşmüştür yoldaş—, devleti "kaldırmak", onu "havaya uçurmak" isteyen anarşistlerdir. Sosyalistler ise, devletin —ne yazık ki yazar Engels'in konuya ilişkin sözlerini çok eksik aktarmıştır—, burjuvazinin mülksüzleştirilmesinden ***sonra***, 'ölüp gideceği'ni, 'söneceği'ni kabul ederler"...

"Devlete karşı 'ilkesel karşıtlığı' 'ifade etmek' için, bunu gerçekten de 'açıklıkla' kavramak gerekiyor, ne var ki yazarda eksik olan tam da bu açıklıktır. 'Devletçiliğin kökleri' sözleri ise tamamen muğlak, Marksizm ve sosyalizm dışıdır! 'Devletçilik' devletçiliğin yadsınmasıyla çatışmamaktadır, oportünist politika (yani, devlet hakkında oportünist, reformist, burjuva düşünce), devrimci soyal-demokratik politikayla (yani, burjuva devleti ve devletin, burjuvazinin devrilmesi amacıyla kullanılması hakkında devrimci sosyal-demokratik düşünce) çatışmaktadır. Bunlar tamamen farklı şeylerdir." *(4. baskı, cilt XXIII, s. 155-156, Rusça.)*

Meselenin ne olduğu ve Buharin'in nasıl bir yarı-anarşist çamura düştüğü herhalde anlaşılmıştır!

***Sten:*** Lenin o zamanlar, devletin "havaya uçurulması" gerekliliğini henüz tam gelişmiş biçimiyle formüle etmemişti. Anarşist hatalara düşmüş olmasına rağmen Buharin, bu sorunun formüle edilişine yaklaşıyordu.

***Stalin:*** Hayır, şimdi söz konusu olan bu değil, genel olarak devlete ilişkin tavırdır, Buharin'e göre, işçi sınıfının ***her*** devlete, işçi sınıfı devletine de ***ilkesel*** olarak düşmanca tavır almak zorunda olması söz konusudur.

***Sten:*** Lenin o zaman, Buharin'i eleştirirken, "havaya uçurma" üzerine bir şey söylemeksizin devletin kullanılmasından söz etmişti.

***Stalin:*** Yanılıyorsunuz: Devletin "havaya uçurulması" Marksist değil, anarşist bir formüldür. Sizi temin ediyorum ki burada sözkonusu olan, Buharin'e göre (anarşistlere göre de), işçilerin her türlü devlete, yani geçiş dönemi devletine, işçi sınıfı devletine de ilkesel karşıtlıklarını vurgulamak zorunda olduklarıdır.

İşçi sınıfının, proletarya diktatörlüğüne —bu da bir devlettir— ilkesel karşıtlık içinde olması gerektiğini, işçilerimize anlatmayı bir deneyin bakalım.

Buharin'in "Gençlik Enternasyonali"nde yayınlanan makalesinde ifade edilen bakış açısı, kapitalizmden sosyalizme geçiş döneminde devleti reddetme bakış açısıdır.

Buharin burada, "önemsiz" bir şeyi, işçi sınıfı eğer burjuvaziyi baskı altında tutmak ve sosyalizmi inşa etmek istiyorsa, kendi devletini kurmadan bunu başaramayacağı bütün bir geçiş dönemini gözden kaçırmaktadır. Bu birincisi.

İkincisi, Lenin yoldaşın o zamanlar eleştirisinde devletin "havaya uçurulması", "ortadan kaldırılması" teorisine hiç değinmediği yanlıştır. Lenin, biraz önce yaptığım alıntıdan anlaşılacağı gibi, bu teoriye yalnızca değinmekle kalmamış, aynı zamanda onu anarşist bir teori olarak şiddetle eleştirerek, karşısına, burjuvazinin yıkılmasından sonra, yeni devletin, proletarya diktatörlüğü devletinin ***kurulması*** ve ***kullanılması*** teorisini koymuştur.

Son olarak, devletin "havaya uçurulması" ve "ortadan kaldırılması" anarşist teorisini, ***proleter*** devletin "sönüp gitmesi", ya da ***burjuva*** devlet aygıtının "paramparça edilmesi",

"parçalanması" Marksist teorisiyle karıştırmamak gerekir. Bazıları, bunların bir ve aynı düşünceyi ifade ettikleri görüşünden hareketle, bu iki farklı kavramı karıştırmaya eğilimliler. Ne var ki bu yanlıştır. Lenin, bir bütün olarak devletin "havaya uçurulması" ve "ortadan kaldırılması" anarşist teorisini eleştirirken, ***burjuva*** devlet aygıtının "paramparça edilmesi" ve ***proleter*** devletin "sönüp gitmesi" Marksit teorisinden hareket etmiştir.

Lenin yoldaşın herhalde 1916 yılının sonu, 1917'nin başlarında (1917 Şubat Devrimi öncesi) devlet üzerine aldığı notlarını, konuya tamamen açıklık kazandırmak amacıyla aktarmam belki de gereksiz olmayacak. Bu elyazmasından şu sonuçlara varmak hiç zor değildir:

a) Lenin, devlet sorununda Buharin'in yarı-anarşist hatalarını eleştirirken, proleter devletin "sönüp gitmesi" ve burjuva devlet aygıtının "paramparça edilmesi" Marksist teorisinden hareket etmiştir,

b) Lenin'in sözleriyle, "gerçeğe Kautsky'den daha fazla yaklaşmasına" rağmen Buharin, "Kautskycileri teşhir edeceğine, hatalarıyla onlara yardım etmekte"dir.

İşte bu el yazmasının metni:

"Devlet sorunu için, ***Engels***'in ***Bebel***'e 18-28 Mart 1875 tarihli mektubu ***olağanüstü*** önemlidir.

Mektubun en önemli yeri tam olarak şöyledir:

'...Özgür halk devleti, özgür devlete dönüşmüştür. Gramatik olarak özgür devlet, devletin vatandaşları karşısında özgür olduğu bir devlet, yani despotik yönetimli bir devlettir. Özellikle, ***gerçek anlamda bir devlet olmayan Komün'den*** sonra, ***devlet hakkında edilen bütün boş laflardan*** vazgeçilmelidir. Marx'm Proudhon'a karşı yazısı, daha sonra da "Komünist Manifesto", açıkça, ***sosyalist toplum düzeninin gelişmesiyle devletin kendiliğinden çözüleceği ve kaybolacağını*** söylemesine rağmen, "halk devleti", anarşistler tarafından, gına getirircesine başımıza kakıldı. "Devlet" artık sadece mücadelede, devrimde, düşmanın üstesinden zor kullanarak gelmek için kullanılan ge-

çici bir kuruluş olduğundan, "özgür halk devleti"nden söz etmek, katıksız bir saçmalıktır: Proletarya, devleti hâlâ ***kullandığı*** sürece (altı Engels tarafından çizilmiştir), onu ***özgürlük için değil, hasımlarını baskı altında tutmak için kullanır; özgürlükten söz edilebildiği anda, devletin devlet olarak varlığı sona erer.*** O nedenle biz, her yerde "***devlet***" (Engels tarafından altı çizilmiştir) yerine, Fransızca "Komün"ü son derece iyi karşılayan eski, güzel Almanca sözcük "Gemeinwesen"i koymayı öneriyoruz.'

Marx ve Engels'te, devlete ***karşı*** denebilecek en isabetli ve muhakkak ki en sert bölüm budur.

1— 'Devlet hakkında edilen bütün boş laflardan vazgeçilmeli'

2— ' Komün artık gerçek anlamda bir devlet ***değil***di.' (Peki ama neydi? Besbelli ki devletten devletsizliğe geçiş biçimi!)

3— Anarşistler gına getirircesine 'halk devleti'ni 'başınıza kaktılar'. (Demek ki Marx ve Engels Alman dostlarının bu açık yanılgısından utanıyorlar — fakat yine de, ***o günkü koşullar altında,*** çok haklı olarak, anarşistlerin hatalarıyla karşılaştırılamayacak kadar hafif bir hata olarak değerlendiriyorlardı. Bu NB!!)

4— Devlet, 'kendiliğinden dağılır ("çözülür") (Nota Bene) ve kaybolur'... (karşılaştır: daha sonra 'sönüp gitmek'), 'sosyalist toplum düzeninin gelmesiyle birlikte'...

5— Devlet, 'mücadelede, devrimde' ihtiyaç duyulan 'geçici bir kuruluştur'... (elbette ***proletaryanın*** ihtiyaç duyduğu)...

6— Devlete ***özgürlük için değil, proletaryanın hasımlarını baskı altında tutulması*** (Niederhaltung* [baskı altında tutmak] asıl anlamıyla ezmek değil, restarosyonu engellemek, itaat etmelerini sağlamaktır) için ihtiyaç vardır.

7— Özgürlük olduğunda devlet olmayacaktır.

8— 'Biz' (yani Engels ve ***Marx***) '***heryerde***' (programda) 'devlet' yerine 'Gemeinwesen' , 'komün' demeyi öğreneceğiz!!!

Buradan, Marx ve Engels'in sadece oportünistler tarafından değil, Kautsky tarafından da nasıl sığlaştırıldığı, tahrif edildiği

* *Lenin'de Almancadır. —Almancaya çeviren*

görülmektedir.

Oportünistler, bu son derece zengin ***sekiz*** düşünceden ***birini*** bile kavramamışlardır!!

Yaptıkları, ***sadece*** günün pratik gereklerini almak olmuştur: politik mücadeleden, ***bugünkü*** devletten, proletaryayı yetiştirmek, eğitmek için 'tavizler koparmak' için yararlanmak. Bu doğrudur (anarşistlere karşı) ama bu, eğer aritmetik olarak ifade etmek gerekirse, Marksizmin 1/100'üdür.

Kautsky propaganda ve genel olarak yazarlık faaliyetinde 1, 2, 5, 6, 7, 8. noktaları ve Marx'ın 'Zerbrechen'* ['parçalama'] sözünü tamamen örtbas etmiştir (ya da unutmuştur? ya da kavramamıştır?) 1912 ya da 1913'te Pannekoek'e karşı polemikte Kautsky bu sorunda zaten tamamen oportünizme düşmüştü...

Anarşistlerden, bizi *a)* devletten ***bugün*** ve *b)* proletarya ***devrimi*** sırasında (proletarya diktatörlüğü) yararlanmak ayırır — bunlar şimdiden pratik için büyük öneme sahip sorunlardır. (Buharin tam da bunları ***unutmuştur!***)

Oportünistlerden bizi, *aa)* devletin 'geçici' karakteri, *bb)* devlet üzerine şimdi 'gevezelik' etmenin ***zararı,*** *cc)* proletaryanın diktatörlüğünün pek devlete benzemeyen karakteri, *dd)* devletle özgürlük arasındaki çelişki, *ee)* (programatik terim olarak) devlet yerine 'Gemeinwesen' kavramını kullanma düşüncesinin doğruluğu, *ff)* bürokratik-askeri aygıtın 'parçalanması' gibi derin 'ebedi' doğrular ayırır.

Proletarya diktatörlüğünün, Almanya'nın açık oportünistleri (Bernstein, Kolb vs.) tarafından doğrudan doğruya, resmi programı ve Kautsky tarafından ise, günlük ajitasyonda bundan hiç sözetmeyerek ve Kolb'la suç ortaklarının dönekliğini ***hoş görerek, dolaylı*** olarak reddedildiği de unutulmamalıdır.

1916'da Buharin'e şu yazıldı: 'Devlet üzerine düşüncelerini ***olgunlaştır***'. Ne var ki o düşüncelerini ***olgunlaştırmamış,*** Nota Bene olarak basma zorla girmiş ve Kautskycileri teşhir edecek yerde, hatalarıyla ***onlara yardım etmiştir***!! Ama aslında Buharin, doğruya Kautsky'den daha yakındır."[8]

* *Lenin'de Almancadır. —Almancaya çeviren*

Devlet sorunu üzerine teorik tartışmaların kısa öyküsü böyledir.

Meselenin apaçık olduğu düşünülebilir: Buharin yarı-anarşist hatalar işlemiştir — bu hataları düzeltip, artık Lenin'in izinden yürümenin zamanıdır. Fakat ancak Leninistler böyle düşünebilir. Buharin, görüldüğü üzere, bununla hemfikir değil. Tam tersine, yanılanın kendisi değil Lenin olduğunu, Lenin'in izinden yürüyenin ya da yürümesi gerekenin kendisi değil, bilakis tam tersine, Lenin'in Buharin'in izinden yürümek zorunda kaldığını iddia ediyor.

Buna ihtimal vermiyor musunuz, yoldaşlar? Öyleyse dinlemeye devam edin. 1916 yılında yapılan bu tartışmanın ardından, aradan Buharin'in suskunluğunu koruduğu dokuz yıl geçtikten sonra, 1925 yılında, yani ***Lenin'in ölümünden bir yıl sonra,*** daha önce "Sbornik Sozialdemokrata"nın[9] redaksiyonu (yani Lenin) tarafından yayınlanmayan "Emperyalist Devlet Teorisi Üzerine" makalesini "Revolusiya Prava" (Hukuk Devrimi) derlemesinde yayınladı; bu makaleye düştüğü bir ***notta*** Buharin hiç utanıp sıkılmadan, bu tartışmada Lenin'in değil, kendisinin haklı olduğunu açıklıyor. İnanılmaz gibi görünebilir, ama gerçek, yoldaşlar.

Bu notun tam metnini dinleyin:

> "'Gençlik Enternasyonali'nde çıkan makaleyi V.İ. (yani Lenin) yazdığı bir notta eleştirmişti. Okuyucular, bana isnat edilen hatanın bende mevcut olmadığını kolayca göreceklerdir, çünkü proletarya diktatörlüğünün gerekliliğini açıkça görüyordum; öte yandan İlyiç'in yazdığı notta ***devletin*** (elbette burjuva devletin) ***'havaya uçurulması' tezine ilişkin, bu tezi proletarya diktatörlüğünün sönüp gitmesi sorunuyla karıştırdığından, yanlış tavır aldığı*** görülmektedir. Belki de o zaman diktatörlük temasını daha fazla işlemeliydim. Fakat kendimi haklı göstermek için şunu söyleyebilirim ki, ***o zamanlar*** burjuva devletin öyle toptancı bir sosyal-demokrat övgüsü vardı ki, bütün dikkati bu aygıtı ***havaya uçurma*** sorununda

* *Krupskaya —ÇN.*

yoğunlaştırmak bana doğal göründü.

Amerika'dan Rusya'ya gelip, Nadejda Konstantinovna* ile karşılaştığında (illegal yapılan VI. Parti Kongresi'nde görmüştüm onu, o sıralarda Lenin gizleniyordu), ilk sözleri şunlar olmuştu: 'V.İ. benden, devlet sorunu üzerine artık görüş ayrılığı içinde olmadığını size bildirmemi istedi.' ***İlyiç*** sorunu incelediğinde, 'havaya uçurma'ya ilişkin ***aynı sonuçlara varmış**** ama bu konuyu, daha sonra da diktatörlük öğretisini öyle geliştirmişti ki, teorik düşüncenin bu yönde gelişiminde gerçek bir çığır açmıştır."

Buharin, Lenin'in ölümünden ***bir yıl*** sonra Lenin hakkında bunları yazıyordu.

İşte, daha çok şey öğrenmesi gereken bir teorisyenin, aşırı kendini beğenmişliğinin bir örneği!

Nadejda Konstantinovna'nın gerçekten de Buharin'le, Buharin'in burada sözünü ettiği şeyler hakkında konuşmuş olması gayet mümkündür.

Peki bundan çıkan sonuç nedir? Bundan çıkan sonuç sadece, Lenin'in, Buharin'in hatalarından kurtulduğunu ya da kurtulmaya hazır olduğuna inanmak için belli bir nedeni olduğudur. Hepsi bu. Fakat Buharin farklı düşündü. O andan itibaren, Marksist devlet teorisinin yaratıcısı, ya da herhalde, esin kaynağı olarak Lenin'in değil, kendisinin, yani Buharin'in görülmesi gerektiğine inanıyordu.

Şimdiye kadar kendimizi Leninist sayıyorduk ve hâlâ da öyle sayıyoruz. Fakat şimdi ortaya çıktı ki, gerek Lenin, gerekse de onun öğrencileri bizler meğer Buharinistmişiz. Bu biraz komiktir, yoldaşlar. Ama Buharin'in ölçüsüz hale gelmiş kibriyle uğraşmak sözkonusuysa, elden ne gelir!

Buharin'in, yukarıda sözü edilen yazıya düştüğü dipnotta dili sürçtüğü, aptalca bir şey söyleyip, sonra unuttuğu düşünülebilir. Fakat görüldüğü üzere bu doğru değil. Buharin'in söylediklerinde son derece ciddi olduğu anlaşılıyor. Lenin'in

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

***hataları*** ve Buharin'in ***doğru bakış açısından*** söz eden nottaki açıklama kısa süre önce, Buharin'in Lenin'e karşı ilk saldırısından iki yıl sonra, yani 1927'de, Maretski'nin Buharin üzerine yazdığı biyografik bir yazıda yeniden yayınlanmış, Buharin ise Maretski'nin bu...cüretkârlığını protesto etmeyi hiç düşünmemiştir. Buharin'in Lenin'e karşı çıkışının bir tesadüf sayılamayacağı açıktır.

Böylece Lenin'in değil, Buharin'in haklı olduğu, Marksist devlet teorisinin esin kaynağının Lenin değil Buharin olduğu anlaşılıyor.

Buharin'in teorik çarpıtmalarının ve teorik iddialarının tablosu budur, yoldaşlar.

Ve bu insan, bütün bunlardan sonra, buradaki konuşmasında, Partimizin teorik tavrında "bir şeylerin bozuk" olduğunu, Partimizin teorik tavrında Troçkizme sapma bulunduğunu söyleme cesaretini gösteriyor!

Bunları, çok kaba bir dizi teorik ve pratik hatalar yapan (geçmişte de yapmış olan), kısa süre önceye kadar Troçki'nin öğrencisi olan, daha dün Leninistlere karşı Troçkistlerle blok oluşturmaya uğraşan ve arka kapıdan onlara yanaşan Buharin söylüyor!

Bu gülünç değil mi, yoldaşlar?

### *h) Beş Yıllık Plân mı Yoksa İki Yıllık Plân mı?*

İzninizle şimdi Rikov'un konuşmasına geçiyorum. Nasıl ki Buharin, sağ sapmaya teorik bir gerekçelendirme vermeye çalıştıysa, Rikov da konuşmasında, bu meseleyi pratik önerilerle desteklemeye uğraşmış, bu arada, tarımda karşılaştığımız zorluklardan "korkunç" öyküler anlatarak bizi korkutmaya çalışmıştır. Bu, Rikov'un teorik sorunlara değinmediği anlamına gelmez. Hayır, bu sorunlara değindi. Ama bunu yaparken, en azından iki ciddi hataya düştü.

Politbüro Komisyonu tarafından reddedilen Rikov'un Beş Yıllık Plân üzerine karar tasarısında Rikov,"Beş Yıllık Plân'ın

merkezi düşüncesinin ulusal emeğin üretkenliğinin artması" olduğunu söylüyor. Politbüro Komisyonu bu tamamen yanlış görüşü reddetmesine rağmen Rikov buradaki konuşmasında bunu savundu.

***Sovyet ülkesinde*** emek üretkenliğinin artmasının Beş Yıllık Plân'ın merkezi düşüncesi olduğu doğru mudur? Hayır, doğru değildir. Bizim itiyacımız olan, ulusal emeğin üretkenliğinin ***herhangi*** bir artışı değildir. Bizim, ulusal emeğin üretkenliğinin ***belirli*** bir artışına, ***ekonominin sosyalist sektörünün, kapitalist sektör üzerinde üstünlüğünü sistematik olarak*** güvence altına alan bir artışa ihtiyacımız var. Bu merkezi düşüncenin unutulduğu bir Beş Yıllık Plân, Beş Yıllık Plân değil Beş Yıllık Saçmalıktır.

Genelde emek üretkenliğinin artmasına, gerek kapitalist gerekse de kapitalizm öncesi bütün toplumlar ilgi duyar. ***Sovyet*** toplumu, bütün öteki toplumlardan tam da, emek üretkenliğinin herhangi bir artışıyla değil, öteki biçimler karşısında, özellikle de ekonominin kapitalist biçimleri karşısında, ekonominin sosyalist biçimlerinin üstünlüğünü güvence altına alan, böylece kapitalist ekonomik biçimlerin alt edilip geriletilmesini sağlayan bir artışa ilgi duymasıyla ayrılır. Rikov ise ***Sovyet*** toplumunun gelişiminin Beş Yıllık Plân'ının bu gerçekten merkezi düşüncesini unutmuştur. Bu onun ilk teorik hatasıdır.

İkinci hatası, diyelim ki, kollektif işletmelerle, bireysel kapitalist işletme de dahil herhangi bir bireysel işletme arasında, ticaret bakımından fark gözetmemesi, ya da farkı kavramak istememesidir. Rikov, tahıl pazarında ticaret bakımından, tahıl tedariği bakımından kollektif çiftlikle özel tahıl sahibi arasında hiçbir fark görmediğini, tahılı bir kollektif çiftlikten mi, özel mülk sahibinden mi, yoksa Arjantinli tahıl vurguncusundan mı aldığımızın onun için hiç önemli olmadığını temin ediyor. Bu tamamen yanlıştır. Bu, tahılın özel mülk sahibinden mi yoksa kollektif çiftlikten mi alınacağının önemli olmadığını bir süre savunan Frumkin'in bilinen ifadesinin yinelenmesidir.

Bu, tahıl pazarındaki Kulak entrikalarını savunmanın, rehabilite etmenin, haklı göstermenin örtülü bir biçimidir. Bu savunmanın, ticaret bakış açısından yola çıkması gerçeği, yine de tahıl pazarındaki Kulak entrikalarının haklı gösterilmesi anlamına geldiği gerçeğini değiştirmez. Eğer ticaret bakımından kollektif çiftliklerle kollektif olmayan işletme biçimleri arasında fark yoksa, kollektif çiftlikleri geliştirmeye değer mi, onlara kolaylıklar göstermeye değer mi, tarımdaki kapitalist unsurları altetme zor göreviyle uğraşmaya değer mi? Rikov'un yanlış bir görüşe sahip olduğu açıktır. Bu onun ikinci teorik hatasıdır.

Ama bunlara laf arasında değinmiş oldum. Rikov'un konuşması içinde ortaya attığı pratik sorunlara geçelim.

Rikov burada, Beş Yıllık Plân'ın dışında bir başka paralel plânın, tarımı geliştirmek için bir İki Yıllık Plân'ın gerekli olduğunu iddia etti. İki Yılık Paralel Plân önerisini, tarımdaki zorluklarla gerekçelendirdi. Beş Yıllık Plân'ın iyi birşey olduğunu, bu plânı savunduğunu, ama aynı zamanda tarım için iki yıllık bir plân koyarsak daha iyi olacağını söyledi; aksi halde tarım yerinde sayacaktı.

Dıştan bakıldığında bu öneride herhangi bir kötülük yok. Ne var ki meseleye daha yakından bakıldığında, tarım için hazırlanacak İki Yıllık Plân'ın, Beş Yıllık Plân'a, gerçekliği olmayan, sadece kağıt üzerinde kalacak bir nitelik kazandırmak amacıyla kotarıldığı anlaşılır. Bunu kabul edebilir miydik? Hayır, edemezdik. Rikov'a şunu söyledik: Tarım için Beş Yıllık Plân'dan hoşnut değilseniz, tarımsal gelişim için Beş Yıllık Plân gereğince ayrılan harcamaları yetersiz olarak görüyorsanız, ek önerilerinizi, ek yatırımlarınızı dobra dobra söyleyin, tarım için önereceğiniz bu ek yatırımları Beş Yıllık Plân'a almaya hazırız. Fakat ne oldu? Rikov'un tarımda ek yatırımlara ilişkin ek önerileri olmadığı ortaya çıktı. Sormak gerekiyor: Bu durumda, tarım için İki Yıllık Paralel Plân'a ne gerek var?

Rikov'a ayrıca şunları da söyledik: Beş Yıllık Plân'ın

dışında, Beş Yıllık Plân'ın bir bölümünü oluşturan yıllık plânlar da var, tarımın kalkındırılması için getireceğiniz somut ek önerileri —eğer varsa—, ilk iki yılın yıllık plânları içine alalım. Fakat ne oldu? Rikov'un ek harcamalar üzerine önerecek böyle somut plânları olmadığı ortaya çıktı.

O zaman kavradık ki, Rikov'un iki yıllık plân önerisi tarımın kalkındırılmasını amaçlamıyor, bilakis Beş Yıllık Plân'a, gerçekliği olmayan, sadece kağıt üzerinde kalan bir nitelik kazandırmak. Beş Yıllık Plân'ın itibarını sarsmak isteğiyle ileri sürülüyor. "Gönülleri" tatmin etmek için, görünüş için — Beş Yıllık Plân, eylem için, pratik çalışma için — iki yıllık plân; Rikov'un stratejisi budur. Rikov bunu daha sonra, Beş Yıllık Plân'ın uygulanması sırasında, karşısına iki yıllık planı çıkarmak, Beş Yıllık Plân'ı değişikliğe uğratıp, sanayi için yapılan harcamaları kısaltarak ve keserek iki yıllık plâna uydurmak için ortaya getirmiştir.

Rikov'un iki yıllık paralel plân önerisini neden reddettiğimizin gerekçeleri bunlardır.

### *i) Ekim Alanları Sorunu*

Rikov burada, SSCB'deki ekim alanlarının sistemli olarak azalma eğilimi içinde olduğunu temin ederek, Partiyi korkutmaya çalıştı. Bu arada, ekim alanlarının azalmasından Parti politikasının sorumlu olduğunu da ima etti. Tarımda bir gerilemeyle karşı karşıya olduğumuzu açıkça söylemedi, ama konuşmasından bir tür gerileme kaydediyor olduğumuz anlamı çıkıyordu.

Ekim alanlarının sistematik olarak azalma eğilimi gösterdiği doğru mu? Hayır, doğru değil. Rikov burada, ülkedeki ekim alanları hakkında ortalama rakamlar kullandı. Ne var ki, tek tek bölgelere ilişkin verilerle düzeltilmeyen ortalama rakamlar, bilimsel bir yöntem olarak değerlendirilemez.

Belki Rikov, Lenin'in "Rusya'da Kapitalizmin Gelişmesi"ni okumuştur. Eğer bu eseri okuduysa, Lenin'in, ekim alanlarının

artması üzerine ortalama rakamlar yöntemini kullanan ve bölgelere göre verileri görmezden gelen burjuva ekonomistlerine nasıl ateş püskürdüğünü anımsaması gerekir. Rikov'un şimdi, burjuva ekonomistlerin hatalarını tekrarlaması gariptir. Tek tek bölgelerdeki ekim alanlarının büyüklüğünün nasıl değiştiği gözönüne alınırsa, yani soruna bilimsel yaklaşılırsa, ekim alanlarının bazı bölgelerde ***sistematik*** biçimde büyüdüğü, bazı bölgelerde ise, küçüldüğü ortaya çıkar, ve bu esas olarak meteorolojik koşullara bağlıdır; ayrıca, herhangi bir yerde, önemli tahıl bölgelerimizden birinde bile, ekim alanlarının ***sistemli*** olarak azaldığını gösteren veriler yok.

Don ya da kuraklıktan etkilenen bölgelerde, örneğin Ukrayna'nın bazı bölgelerinde, son zamanlarda, ekim alanlarında gerçekten bir azalma olmuştur...

***Bir ses:*** Bütün Ukrayna'da değil.

***Schlichter:*** Ukrayna'da ekim alanları yüzde 2,7 büyümüştür.

***Stalin:*** Ukrayna'nın bozkır kesimlerini kastediyorum. Buna karşılık, öteki bölgelerde, diyelim ki Sibirya'da, Volga'da, Kazakistan'da, Başkıristan'da —bu bölgeler olumsuz hava koşullarından etkilenmemiştir— ekim alanları sistematik olarak genişlemektedir.

Ekim alanlarının, bazı bölgelerde sistematik olarak genişlerken, bazı bölgelerde zaman zaman küçülmesi nasıl açıklanır? Parti politikasının, Ukrayna'da farklı, SSCB'nin doğusunda ya da merkezinde farklı olduğu iddia edilemez herhalde. Bu çok saçma, yoldaşlar. Burada hava koşullarının öneminin pek az olmadığı açıktır.

Kulakların, hava koşullarından bağımsız olarak, ekim alanlarını küçülttükleri doğrudur. Bunun "suç"u herhalde, yoksul ve orta köylü kitlelerini Kulaklara ***karşı*** destekleyen Parti politikasında olmalıdır. Peki, bundan çıkan sonuç nedir? Kendimizi köydeki bütün sosyal grupları, bu arada Kulakları da hoşnut edecek bir politika hayata geçirmekle yükümledik mi

hiç? Eğer Marksist bir politika uygulamak istiyorsak, hem sömürücüleri, hem de sömürülenleri hoşnut edecek bir politika uygulayabilir miyiz? Köydeki kapitalist unsurların sınırlandırılması ve altedilmesini hedefleyen Leninist politikamız sonucunda, Kulakların ekim alanını kısmen azaltmalarında tuhaf olan nedir? Başka türlü olabilir mi?

Belki bu politika doğru değil — o zaman bu dobra dobra söylensin. Kendilerine Marksist diyen kişilerin Kulakların ekim alanını kısmen azaltmalarından korkuya kapılıp, bunu ekim alanlarının ***genel*** olarak azalması şeklinde göstermeye çalışması ve bu arada, Kulakların dışında, ekim alanlarını artırmış yoksul ve orta köylüler, ekim alanları hızlı bir tempoyla gelişen kollektif çiftlikler ve Sovyet çiftlikleri olduğunu unutması tuhaf değil mi?

Son olarak, Rikov'un konuşmasında ekim alanları sorununa ilişkin bir yanlış daha. Rikov burada, bazı yerlerde, özellikle de kollektif çiftliklerin en çok geliştiği bölgelerde, yoksul ve orta köylülerin bireysel çiftliklerinde ekim alanlarının azalmaya başladığından yakındı. Bu doğrudur. Fakat bunun neresi kötü? Başka türlü nasıl olabilir? Yoksul ve orta köylülerin bireysel çiftlikleri, bireysel tarımı bırakıp kollektif çiftliklere katılmaya başlıyorsa, kollektif çiftliklerin çoğalması ve genişlemesi demek olan bu durumun yoksul ve orta köylülerin bireysel çiftliklerinin yüzölçümünün azalmasını beraberinde getireceği açık değil midir? Siz nasıl olmasını isterdiniz?

Kollektif çiftliklerin şimdi iki milyon hektardan fazla toprağı var. Beş Yıllık Plân'ın sonunda ise kollektif çiftliklerin 25 milyon hektardan fazla toprağı olacak. Kollektif çiftliklerin yüzölçümü kimin pahasına büyüyecek? Yoksul ve orta köylülerin bireysel çifliklerinin yüzölçümü pahasına. Siz nasıl olmasını isterdiniz? Yoksul ve orta köylülerin bireysel çiftlikleri başka nasıl kollektif çiftliklerin yörüngesine sokulacak? Kollektif çiftliklerin yüzölçümünün, birçok bölgede, bireysel çiftliklerin yüzölçümü pahasına büyüyeceği açık değil mi acaba?

Bu basit şeyleri kavramak istemeyen insanların olması çok

tuhaf.

### *j) Tahıl Alımı Üzerine*

Tahıl konusundaki zorluklarımız üzerine burada ipe sapa gelmez bir sürü şey söylendi. Ne var ki, tahıl alımında karşılaştığımız geçici zorlukların ana momentleri gözardı edildi.

Herşeyden önce bu yılki çavdar ve buğday rekoltesinin, geçen yıldan 500-600 milyon pud — gayri safi rekolteden sözediyorum— az olduğu unutuldu. Bu, tahıl alımında etkili olmamış mıdır? Elbette olmuştur.

Belki bu konuda suç MK politikasındadır? Hayır, MK politikasının bununla hiç ilgisi yok. Bunun nedeni, Ukrayna'nın bozkır kesimlerinde (don ve kuraklık nedeniyle) büyük ölçüde, Kuzey Kafkasya'da, Merkezi Kara Topraklar bölgesinde ve Kuzey Batı bölgesinde ise kısmen kötü mahsul alınmasıdır.

Geçen yıl Ukrayna'da Nisan'a kadar 200 milyon pud tahıl (çavdar ve buğday) tedarik etmemizin, fakat bu yıl sadece 26-27 milyon puda ulaşmamızın esas nedeni budur.

Buğday ve çavdar alımının Merkezi Kara Topraklar Bölgesinde sekizde bire, Kuzey Kafkasya'da ise dörtte bire düşmesinin nedeni de budur.

Doğuda bazı bölgelerde ise tahıl alımı bu yıl neredeyse iki katına çıkmıştır. Ne var ki bu artış, Ukrayna'da, Kuzey Kafkasya'da ve Merkezi Kara Topraklar Bölgesindeki tahıl azlığını kapatamazdı ve kapatmadı.

Ukrayna ve Kuzey Kafkasya'nın, normal hasat koşullarında, bütün SSCB'de satın alınan tahılın yaklaşık yarısını sağladığı unutulmamalıdır.

Rikov'un bu durumu görmezden gelmesi çok tuhaf.

Son olarak tahıl alımında karşılaştığımız geçici zorlukların ana momentini oluşturan ikinci husus. Köyün Kulak unsurlarının, Sovyet iktidarının tahıl alımında uyguladığı politikaya karşı direnişini kastediyorum. Rikov bu hususu atladı. Fakat bu momenti atlamak demek, tahıl alımında esas meseleyi at-

lamak demektir. Tahıl alımında son iki yılın deneyimi neyi göstermektedir? Ellerinde önemli tahıl fazlası bulunan ve tahıl pazarında önemli bir rol oynayan köyün varlıklı kesimlerinin, ihtiyacımız olan miktarda tahılı, Sovyet iktidarının saptadığı fiyatlarla gönüllü olarak teslim etmek istemediğini göstermektedir. Bizim her yıl, kentlere ve sanayi bölgelerine, Kızıl Ordu'ya ve sanayi bitkileri eken bölgelere ekmek temin etmek için, yaklaşık 500 milyon pud tahıla ihtiyacımız var. Kendiliğindenlik yoluyla alım organlarının eline 300-350 milyon pud geçiyor. Geriye kalan 150 milyon pudu, köydeki Kulak ve varlıklı unsurlara yapacağımız örgütlü baskı yoluyla tedarik etmek zorundayız. Son iki yıldaki tahıl alımının deneyimi bize bunu göstermektedir.

Bu iki yıl içinde neler olmuştur, bu değişiklikler nereden geliyor, neden kendiliğindenlik önceden yeterliydi de şimdi yetersiz hale geldi? Bunun nedeni, Kulak unsurların ve varlıklı unsurların, bu yıllarda büyümüş olmalarıdır; bol ürün elde edilen bir dizi yıl, onlarda iz bırakmadan geçip gitmedi, ekonomik olarak güçlendiler, küçük bir sermaye biriktirdiler ve artık, tahıl fazlasını, fiyatların daha da yükseleceği beklentisiyle ellerinde tutarak ve geçimlerini başka ürünlerden sağlayarak pazarda manevra yapabilirler.

Tahıl, basit bir meta olarak değerlendirilmemelidir. Tahıl, yenmesi mümkün olmayan ve herkese satılamayacak pamuk değildir. Pamuktan farklı olarak tahıl, içinde bulunduğumuz bugünkü koşullar altında, herkesin satın alacağı, olmazsa olmaz bir metadır. Bu hususu gözönüne alan Kulak, tahılını alıkoyuyor ve böylece öteki tahıl sahiplerine de bu tavrı bulaştırıyor. Kulak, tahılın bütün paraların parası olduğunu biliyor. Kulak, tahıl fazlasının sadece zenginleşme aracı olmadığını, aynı zamanda, köy yoksullarını boyunduruk altına almanın aracı olduğunu biliyor. Mevcut koşullarda Kulakın elindeki tahıl fazlası, Kulak unsurun ekonomik ve politik güçlenme aracıdır. Kulakın elindeki bu fazlayı aldığımızda, sadece

kentlerin ve Kızıl Ordu'nun ekmek ihtiyacının karşılanmasını kolaylaştırmakla kalmayız, aynı zamanda, Kulakların ekonomik ve politik olarak güç kazanmalarını engellemiş oluruz.

Bu tahıl fazlalarını almak için ne yapılmalıdır? Herşeyden önce, kendiliğindenlik zihniyeti zararlı ve tehlikeli bir şey olarak aşılmalıdır. Tahıl alımı ***örgütlenmelidir.*** Yoksul ve orta köylü kitleleri Kulaklara karşı seferber edilmeli ve Sovyet iktidarının, tahıl alımını güçlendirmeyi hedefleyen önlemlerinin, bu kitlelerce tam olarak desteklenmesi başarılmalıdır. Uraller ve Sibirya'da tahıl alımında, kendi kendini vergilendirme ilkesine göre uygulanan yöntemin önemi tam da, tahıl alımının güçlendirilmesi hususunda köyün emekçi kesimlerini Kulaklara karşı seferber etmeyi mümkün kılmasında yatmaktadır. Deneyim, bu yöntemin olumlu sonuçlar verdiğini göstermiştir. Deneyim, iki yönde olumlu sonuç aldığımızı göstermiştir: Birincisi, köyün varlıklı kesimlerinin elindeki tahıl fazlasını alıyoruz, böylece ülkenin ihtiyacını karşılamayı kolaylaştırıyoruz; ikincisi, bu sayede yoksul ve orta köylülüğün kitlelerini Kulaklara karşı seferber ediyoruz, politik açıdan aydınlatıyoruz ve onları köydeki güçlü milyonluk politik ordumuz olarak örgütlüyoruz. Bazı yoldaşlar bu son hususu dikkate almıyorlar. Halbuki Uraller ve Sibirya'da tahıl alımında kullanılan yöntemin önemli, hatta belki de en önemli sonucu, bu hususdur.

Fakat bu yöntem bazen Kulaklara karşı olağanüstü yöntemlerin uygulanmasıyla birleştirilmektedir, ki bu durum, Buharin ve Rikov'un komik feryatlarına yol açmaktadır. Fakat bunda kötü olan ne var? Sınıf düşmanımıza karşı, Kulaklara karşı, bazen, belli koşullar altında, neden olağanüstü önlemler uygulamayalım? Kentlerdeki yüzlerce spekülatörü tutuklayıp Turuhansk bölgesine sürerken, tahıl spekülosyonu yapan, Sovyet iktidarının boğazını sıkmaya ve yoksul köylüleri boyunduruk altına almaya çalışan Kulakların elinden tahıl fazlalarını toplumsal zor uygulayarak neden almayalım; hem de yoksul ve orta köylülerin alım örgütlerimize tahıllarını sattıkları fiyatla?

Bu nereden çıktı? Partimiz, spekülatörlere ve Kulaklara karşı olağanüstü önlemler uygulamaya ***prensipte*** karşı olduğunu açıkladı mı hiç? Yoksa ülkemizde spekülatörlere karşı yasalar yok mu?

Rikov ve Buharin belli ki, Kulaklara karşı olağanüstü önlemler uygulanmasına ***prensipte*** karşılar. Fakat bu Marksist politika değil, burjuva-liberal bir politikadır. Lenin'in Yeni Ekonomik Politika'nın uygulanmaya başlamasından sonra, Köy Yoksulları Komiteleri politikasına bile dönmekten —elbette belli koşullar altında— yana olduğunu bilmiyor olamazsınız. Kulaklara karşı kısmen olağanüstü önlemler uygulama nedir ki? Köy Yoksulları Komiteleri politikasıyla karşılaştırıldığında bu, denizde damla bile olamaz.

Onlar, Buharin grubu taraftarları, ikna yoluyla sınıf düşmanını gönüllü olarak çıkarlarından vazgeçmeye, tahıl fazlasını gönüllü olarak bize satmaya sevk etmeyi umuyorlar. Gelişmiş olan, spekülasyon yapan, başka ürünler ekerek zararını karşılama olanağına sahip olan ve tahıl fazlasını saklayan Kulakın, tahılını bizim alım fiyatlarımız üzerinden gönüllü olarak bize satacağını umuyorlar. Bunlar akıllarını mı kaçırdılar? Bunların sınıf mücadelesinin işleyişini kavramadıkları, sınıfların ne demek olduğunu bilmedikleri açık değil mi?

Bunlar tahıl alımının güçlendirilmesi için yapılan köy toplantılarında, Kulakların, fonksiyonerlerimizle ve Sovyet iktidarıyla nasıl alay ettiklerini biliyorlar mı acaba? Bunların, örneğin Kazakistan'da ajitatörlerimizden biri, tahıl sahiplerini ülkenin ihtiyacı için tahıllarını vermeleri doğrultusunda iki saat ikna etmeye çalıştıktan sonra, ağzında piposuyla öne çıkan bir Kulakın; "oyna bakalım delikanlı, o zaman sana şöyle iki pud kadar tahıl veririm" dediğinden, bu gerçeklerden haberleri var mı acaba?

***Bir ses:*** Domuzlar!

***Stalin:*** Bu tür insanları ikna edin bakalım.

Evet yoldaşlar, sınıf sınıftır. Bu gerçek inkar edilemez. Urallar ve Sibirya'da kullanılan yöntem tam da orta ve yoksul köylüleri Kulaklara karşı harekete geçirmeyi, Kulakların direnişini kırmayı kolaylaştırdığı için, ve ellerindeki tahıl fazlasını Sovyet iktidarının organlarına teslim etmek zorunda bıraktığı için iyidir.

Buharin grubunun saflarında en çok duyulan moda sözcük, şimdilerde, tahıl alımında "aşırılıklar"dır. Bu sözcük, oportünist çizgilerini örtbas etmeye yaradığı için onlar tarafından durmadan kullanılıyor. Çizgilerini gizlemek istediklerinde genellikle şöyle diyorlar: Kulaklara baskı uygulanmasına karşı değiliz elbette, ama bu alanda gündeme gelen ve orta köylüyü vuran aşırılıklara karşıyız. Sonra, bu aşırılıkların yol açtığı "korkunç" sonuçlar üzerine hikayeler anlatılıyor, "köylüler"in mekupları, örneğin Markov gibi yoldaşların panikçi mektupları okunuyor, ve sonunda da şu sonuca varılıyor: Kulaklara uygulanan baskı politikasından vazgeçilmelidir.

Şunu bir dinleyin: Doğru bir politikanın uygulanmasında aşırılıklar görüldüğü ***için,*** öyle anlaşılıyor ki, ***bu doğru politikadan vazgeçilmelidir.*** Oportünistlerin bilinen tavrıdır bu: Doğru bir çizginin uygulanmasından aşırılıklara rastlandığı için, bu çizgi bırakılmalı ve yerine oportünist bir çizgi konulmalıdır. Bu arada Buharin grubu taraftarları, başka tür bir aşırılık daha olduğunu, Kulaklarla kaynaşma yönünde, köyün varlıklı kesimlerine uyma yönünde, Partinin devrimci politikasının yerine, sağ sapmacıların oportünist politikasını geçirme yönünde daha tehlikeli, daha zararlı bir aşırılıklar olduğunu itinayla gizliyorlar.

Elbette hepimiz bu aşırılıklara karşıyız. Hepimiz, Kulaklara indirilen darbelerin orta köylüleri vurmasına karşıyız. Bu çok açıktır, ve bu konuda hiçbir kuşku olamaz. Fakat biz, Buharin grubu tarafından gayretle yayılan aşırılıklar üzerine bir sürü saçma sapan söylentiyle, Partimizin devrimci politikasının terk edilmesine ve yerine, Buharin grubunun oportünist politikasının

geçirilmesine şiddetle karşıyız. Hayır, yaptıkları hile başarılı olmayacak.

Partinin şu ya da bu aşırılığa neden olmamış tek bir politik önlemini söyleyin. Bundan çıkan sonuç, aşırılıklara karşı mücadele etmektir. Ama, ***bu nedenle*** tek doğru çizgi olan çizginin kendisi karalanabilir mi?

Yedi saatlik işgünü uygulaması gibi bir önlemi alalım. Bu önlemin, Partimiz tarafından son zamanlarda uygulanan en devrimci önlemlerden biri olduğuna hiç kuşku olamaz. Fakat, özü itibariyle son derece devrimci olan bu önlemin, ülkemizde zaman zaman en iğrenç biçimleri alan bir dizi aşırılığa yol açtığını kim bilmez? Bu durum, yedi saatlik işgünü uygulamasından vazgeçmemiz anlamına mı gelir?

Buharinci muhalefet taraftarları, tahıl alımında aşırılıklar kozuyla oynarken, nasıl bir çamura saplandıklarını kavrıyorlar mı acaba?

### *k) Döviz Rezervleri ve Tahıl İthali Üzerine*

Son olarak, tahıl ithali ve döviz rezervleri üzerine birkaç söz. Rikov ve yakın dostlarının, yurtdışından tahıl ithali sorununu birçok kez ortaya atıklarını söylemiştim. Rikov başlangıçta, 80 -100 milyon pud tahıl ithal etmekten söz ediyordu. Bu, yaklaşık 200 milyon ruble döviz demekti. Daha sonra, 50 milyon pud ithal edilmesi sorununu ortaya attı, bu da 100 milyon ruble karşılığı döviz demekti. Bunu reddettik ve sanayimiz için donatım ithal etmek üzere ayırdığımız dövizleri harcamaktansa, Kulaklara baskı yaparak hiç de az olmayan tahıl fazlalarını zorla almanın yeğ olduğuna karar verdik.

Şimdi Rikov cephe değiştiriyor. Kapitalistlerin bize krediyle tahıl vermek istediklerini, ama bizim güya almak istemediğimizi iddia ediyor. Elinden birçok telgraf geçtiğini, bunlardan, kapitalistlerin bize krediyle tahıl vermek istediklerinin anlaşıldığını söyledi. Meseleyi öyle koydu ki, sanki içimizde birileri, ya kapris nedeniyle, ya da anlaşılmaz herhangi bir

nedenden ötürü krediyle tahıl almak istememektedir.

Bunlar aptalca şeyler, yoldaşlar. Batılı kapitalistlerin aniden duygulanıp, on milyonlarca pud tahılı neredeyse bedavaya, ya da uzun vadeli krediyle vermek istediklerine inanmak gülünçtür. Bu aptalca birşey, yoldaşlar.

Peki öyleyse sözkonusu olan nedir? Sözkonusu olan, çeşitli kapitalist grupların, altı aydan bu yana ağzımızı aradıkları, mali olanaklarımızı, kredi itibarımızın durumunu, kararlılığımızı öğrenmeye çalıştıklarıdır. Paris, Çekoslovakya, Amerika ve Arjantin'deki ticari temsilcilerimize başvurup, son derece kısa vadeli —üç ay, ya da en fazla altı ay— krediyle tahıl satınayı vaaddediyorlar. Amaçları, bize krediyle tahıl satmaktan çok, gerçekten zor durumda olup olmadığımızı, maddi olanaklarımızın gerçekten tükenip tükenmediğini, maddi durumumuzla ilgili olarak, ayağımızı sağlam zemine basıp basmadığımızı, bize attıkları oltaya gelip gelmeyeceğimizi öğrenmektir.

Kapitalist dünyada şimdilerde bizim maddi olanaklarımız üzerine çokça tartışılmaktadır. Bazıları, artık iflas ettiğimizi ve Sovyet iktidarının çökmesinin birkaç ay, hatta hafta meselesi olduğunu söylüyor. Diğerleri ise, bunun doğru olmadığını, Sovyet iktidarının yerinde sağlam durduğunu, maddi olanaklara ve yeterli tahıla sahip olduğunu ifade ediyor.

Şu an önümüzdeki görev, gerekli kararlılığı ve dayanıklılığı göstermek, krediyle tahıl satma hususunda sinsi vaadlere kanmamak ve tahıl ithal etmeden yapabileceğimizi kapitalist dünyaya göstermektir. Bu sadece benim görüşüm değil. Politbüro çoğunluğunun görüşü bu.

Bu nedenle, SSCB'ye, 1 milyon dolarlık tahılı krediyle ithal etmek isteyen Nansen gibi yardımseverlerin tekliflerini reddetme kararı aldık.

Yine bu nedenle, bize krediyle az miktarda tahıl satmak isteyen, kapitalist dünyanın Paris, Amerika ve Çekoslovakya'daki haberalma ajanlarına red yanıtı verdik.

Yine bu nedenle, tahıl tüketiminde büyük oranda tasarruf

yapılması, tahıl alımında büyük bir örgütlülük sağlanması kararı aldık.

Bununla iki amaç güdüyorduk: Bir yanda, tahıl ithal etmeden yapmak ve böylece sanayi donatımları ithali için dövizi elde tutmak; öte yanda, bütün düşmanlarımıza, ayağımızın sağlam yere bastığını ve sadaka vaatleri tuzağına düşmeye niyetli olmadığımızı göstermek.

Böyle bir politika doğru muydu? Bunun tek doğru politika olduğunu düşünüyorum. Bu politika, sadece ülkemizde tahıl elde etmenin yeni olanaklarını ortaya çıkardığından değil, aynı zamanda, tahıl ithal etmeden yaparak ve kapitalist dünyanın haberalma ajanlarına red cevabı vererek, uluslararası durumumuzu sağlamlaştırdığımız, kredi itibarımızı yükselttiğimiz ve Sovyet iktidarının "yakında çökeceği" safsatalarını kesin biçimde çürüttüğümüz için de doğruydu.

Bu günlerde Alman kapitalistlerinin temsilcileriyle bazı öngörüşmeler yaptık. Bize 500 milyonluk bir kredi vermeyi vaadettiler, gerçekten de, kendi sanayileri için Sovyet siparişlerini garantilemek amacıyla bu krediyi vermenin zorunluluğunu anlamış görünüyorlar.

Bu günlerde, Sovyet iktidarının istikrarlı olduğunu, Sovyetlerden alacakları sanayi siparişlerini garantilemek için kredi vermenin uygun olacağını saptamak için, İngiliz Muhafazakârlarının bir delegasyonu geldi.

Öyle inanıyorum ki, biraz önce sözünü ettiğim gerekli kararlılığı göstermeseydik, bu yeni kredi olanaklarına herşeyden önce Almanlardan, daha sonra da bir grup İngiliz kapitalistinden gelen önerilere sahip olamazdık.

Dolayısıyla, hayali tahılı, hayali uzun vadeli krediyle almayı güya kapris nedeniyle reddettiğimiz iddiasından söz edilemez. Önemli olan, düşmanlarımızın yüzünü tanımak, gerçek niyetlerini anlamak ve uluslararası durumumuzun sağlamlaşması için zorunlu dayanıklılığı göstermektir.

Tahıl ithalini, yoldaşlar, bu nedenlerle reddettik. Gördüğünüz gibi, tahıl ithali sorunu, kesinlikle Rikov'un burada

gösterdiği kadar basit değildir. Tahıl ithali sorunu, uluslararası durumumuzla ilgili bir sorundur.

## V

## PARTİ ÖNDERLİĞİ SORUNLARI

Böylece, gerek teorik alanda, gerekse de Komintern ve Partimizin iç politikası alanlarında görüş ayrılıklarımızın tüm ana sorunlarını açıklığa kavuşturduk. Söylenenlerden, Rikov'un Parti içinde ***tek*** çizgiye sahip olduğumuz iddiasının gerçeğe uygun olmadığı çıkıyor. Söylenenlerden, Parti içinde ***iki*** çizgi bulunduğu çıkıyor. Bunlardan biri, Partinin genel çizgisi, Partimizin devrimci Leninist çizgisidir. Öteki ise, Buharin grubunun çizgisidir. İkinci çizgi henüz, kısmen Buharin grubu içinde anlatılmaz bir düşünce kargaşası egemen olduğu, kısmen de Parti içinde görece önemi son derece az olan bu çizgi kendisini şu ya da bu biçimde maskelemeye çalıştığı için, tam olarak şekillenmemiştir. Ama her şeye rağmen, gördüğünüz gibi, bu çizgi var, Parti çizgisinden ***farklı,*** politikamızın hemen hemen bütün sorunlarında, Partinin genel çizgisine ***karşı çıkan*** bir çizgi olarak varlığını sürdürüyor. Bu ikinci çizgi ***sağ*** sapmanın çizgisidir.

Şimdi Parti önderliği sorunlarına geçelim.

### *a) Buharin Grubunun Fraksiyonel Karakteri Üzerine*

Buharin, Partimizde muhalefet olmadığını, Buharin grubunun bir muhalefet oluşturmadığını söyledi. Bu doğru değil, yoldaşlar. Plenumda yapılan tartışmadan, Buharin grubunun şahsında yeni bir muhalefetle karşı karşıya olduğumuz bütün açıklığıyla ortaya çıkıyor. Bu grubun muhalif faaliyetleri, Parti çizgisini revize etmeye, Parti çizgisini değiştirmeye çalışmasında ve Parti çizgisinin yerine, sağ sapmadan başka birşey olmayan oportünist çizgiyi geçirmek için zemin hazırlamasında ifadesini buluyor.

Buharin, üçlerin fraksiyoncu bir grup oluşturmadığını söy-

ledi. Bu doğru değil, yoldaşlar. Buharin grubu bir fraksiyonun bütün unsurlarını içermektedir. Orada hem platform hem de fraksiyoncu içe kapanıklık [gizlilik —ÇN] var, hem istifa politikası hem de MK'ya karşı örgütlü mücadele var. Eksik olan ne? Zaten apaçık ortadayken, Buharin grubunun fraksiyoncu karakteri gerçeğini neden gizlemeli? MK ve MKK Plenumu tam da burada, görüş ayrılıklarımız hakkındaki tüm gerçeği açıkça dile getirmek için toplandı. Gerçek, Buharin grubunun fraksiyoncu bir grup olduğudur. Hem de sıradan bir fraksiyoncu grup değil, —söylemek isterim— Parti içinde şimdiye kadar karşılaştığımız fraksiyoncu grupların en kötü ve en aşağılık olanıdır.

Acaristan'da meydana gelen son derece önemsiz huzursuzlukları, fraksiyoncu çıkarları için kullanmaya çalışmasından bile, bunu anlamak mümkün. Gerçekten de Acaristan'daki sözümona "ayaklanma"nın, Kronstadt ayaklanması gibi ayaklanmalarla kıyaslandığında kıymet-i harbiyesi nedir? Kronstadt ayaklanmasıyla kıyaslandığında, Acaristan'daki "ayaklanma"nın, denizde bir damla kadar bile anlamı olmadığını sanıyorum. Troçkistlerin ya da Zinovyevcilerin, Kronstadt'taki bu ciddi ayaklanmayı MK'ya karşı, Partiye karşı kullandıkları durumlar olmuş muydu? Böyle durumların olmadığını itiraf etmek gerekir, yoldaşlar. Tam tersine, bu ciddi ayaklanma döneminde Parti içinde var olan muhalif gruplar, ayaklanmayı bastırmak için Partiye yardım etmişler, onu Partiye karşı kullanmaya kalkışmamışlardı.

Peki ya şimdi Buharin grubunun tavrı ne? Acaristan'da meydana gelen bu mikroskobik "ayaklanma"yı en kötü, en aşağılık biçimde Partiye karşı kullanmaya kalktığına kanaat getirme fırsatı buldunuz. Bu en üst boyutta fraksiyoncu körlükten ve fraksiyoncu alçaklıktan başka nedir?

Herhalde bizden, kapitalist devletlerle sınırı olan kenar bölgelerimizde hiçbir zaman huzursuzluk meydana gelmemesi isteniyor. Herhalde bizden, toplumumuzun bütün sınıflarını, hem

varlıklıları, hem yoksulları, işçi sınıfını olduğu kadar kapitalistleri de hoşnut edecek bir politika uygulamamız isteniyor. Herhalde bizden, hiç kimseyi hoşnutsuz etmememiz isteniyor. Buharin grubundan bu yoldaşlar, sizce de akıllarını kaçırmamışlar mı?

Bizlerden, gerek ülke içinde, gerekse de dışında, kapitalist dünyaya karşı savaş yürüten proletarya diktatörlüğünün insanlarından, ülkemizde hoşnutsuzluğun olmamasını sağlamamız, bize düşman kapitalist devletlere sınır olan bazı kenar bölgelerimizde bazen huzursuzlukların meydana gelmemesi nasıl istenebilir? Kapitalist kuşatma, uluslararası sermayenin, ülkemizin sınır bölgelerinde, Sovyet iktidarına karşı hoşnutsuz unsurların eylemlerini örgütlemek amacıyla her türlü çabayı harcaması için değilse, ya neden var? Boş kafalı liberallerden başka, kim bizden böyle taleplerde bulunabilir? Fraksiyoncu alçaklığın, insanları bazen liberal körlüğe ve darkafalılığa götürebileceği açık değil mi?

### *b) Sadakât ve Kollektif Önderlik Üzerine*

Rikov burada, Partimiz MK'sına karşı tavır konusunda, Buharin'in "en kusursuz" ve "en sadık" Parti üyelerinden biri olduğunu iddia etti.

Bundan kuşku duymama izin verin. Rikov'un sözüne inanamayız. Olgular talep ediyoruz. Ama Rikov tam da olgular sunamıyor bize.

Örneğin Buharin'in, Troçkistlerle ilişkide olan Kamenev grubuyla, fraksiyoncu bir blokun örgütlenmesi, MK politikasının değiştirilmesi, Politbüro bileşiminin değiştirilmesi, tahıl alımında ortaya çıkan krizin MK'ya karşı saldırıya geçmek için kullanılması üzerine gizlice yürüttüğü görüşmeler gibi bir olguyu alalım. MK'ya karşı tavrında Buharin'in "sadakat"i, "kusursuzluğu" bunun neresinde?

Bu tam tersine, bir Politbüro üyesinin, kendi Merkez Komitesi'ne karşı, Partisine karşı ***her türlü*** sadakati ihlal etmesi

değil midir? Eğer bu MK'ya sadakatse, MK'ya ihanet neye denir?

Durmadan sadakatten, dürüstlükten söz eden Buharin, kendisine bir göz atmayı, MK'ya karşı Troçkistlerle gizlice görüşmeler yapıp bu yolla kendi Merkez Komitesi'ne ihanet ederek, sadakatin en temel gereklerini alçakça ihlal edip etmediğini düşünmeyi neden denemiyor?

Buharin burada, Parti MK'sında kollektif önderlik olmadığından söz etti ve bizi MK Politbürosu çoğunluğunun, kollektif önderliğin gereklerini ihlal ettiğine ikna etmeye çalıştı.

Elbette, Plenumumuz çok şeye katlanıyor. Buharin'in bu utanmazca ve ikiyüzlü açıklamasına da katlanabilir. Ne var ki, Plenumda, MK çoğunluğuna karşı bu biçimde ortaya çıkmaya kalkışmak için, insanın her türlü ar duygusunu yitirmiş olması gerekir.

Gerçekten de, devlet arabasına koşulmuş olan ve bütün gücünü toplayarak arabayı ileri götüren MK çoğunluğu, Buharin grubuna, kendisine bu zorlu işte yardım etmesini rica ediyorsa, ama, Merkez Komitesi'ne sadece yardım etmemekle kalmayan Buharin grubu, MK'yı her biçimde engelliyor, ayağını kaydırmaya çalışıyorsa, istifayla tehdit edip, Partimiz, MK'sına karşı, Parti düşmanlarıyla, Troçkistlerle anlaşmalar yapıyorsa, burada hangi kollektif önderlikten söz edilebilir?

Partiye karşı Troçkistlerle bir blok oluşturan ve Merkez Komitesi'ne ihanet eden Buharin'in, ne Partimiz Merkez Komitesi'nde kollektif yönetim istediği, ne de bunu hayata geçireceğini, iki yüzlülerden başka kim inkâr edebilir?

MK içinde kollektif yönetimden söz edip duran, ama bu arada MK çoğunluğuna karşı tavır alan Buharin'in, bu sözleri sadece ihanet tavrını gizleyebilmek için sarfettiğini körlerden başka kim görmez?

Buharin'in, Parti MK'sına sadakatin ve MK'da kollektif yönetimin en temel gereklerini ilk kez ihlal etmediği vurgulanmalıdır. Parti tarihimizde, Buharin'in, henüz Lenin

yaşarken, Brest Barışı döneminde, barış sorununda azınlıkta kaldığında, Partimizin düşmanı olan Sosyal-Devrimcilere koşmuş, onlarla gizlice görüşmeler yapmış ve onlarla Lenin'e ve MK'ya karşı blok oluşturmuş olduğu bir örnek var. Buharin'in o günlerde, Sosyal-Devrimcilerle ne tür bir anlaşma yaptığını henüz bilmiyoruz.[10] Ama, o günlerde sol Sosyal-Devrimcilerin, Lenin'i tutuklamak ve anti-Sovyet bir darbe gerçekleştirmek istediklerini biliyoruz... En şaşırtıcı olan ise, sol Sosyal-Devrimcilere yanaşıp MK'ya karşı komplo kurarken, Buharin'in, o zaman da aynı bugünkü gibi, kollektif bir yönetimin gerekliliği üzerine feryad etmeyi sürdürdüğüdür.

Bundan başka Parti tarihimizde, henüz Lenin yaşarken, Buharin'in Partimizin Moskova Bölge Bürosu'nda çoğunluğa ve "Sol" Komünistler grubunun desteğine sahipken bütün Parti üyelerini, Parti MK'sına karşı güvensizliklerini ifade etmeye, MK'ya tabi olmayı reddetmeye ve Partimiz içinde ayrılma sorununu ortaya atmaya çağırdığı bir örnek var. Bu, MK'nın Brest Barışı koşullarını kabul etmenin zorunluluğuna ilişkin karar aldıktan sonra, Brest Barışı döneminde olmuştu.

Buharin'in sadakati ve kollektif yönetimi budur işte.

Rikov burada, kollektif çalışmamn zorunluluğundan söz etti. Bu arada Politbüro çoğunluğunu ima ederek, kendisi ve yakın arkadaşlarının kollektif çalışmadan yana, Politbüro çoğunluğunun ise kollektif çalışmaya karşı olduğunu iddia etti. Ama iddialarını doğrulayacak tek bir olgu ileri sürmedi.

Rikov'un uydurduğu masalın yüzünü açığa çıkarmak için, Rikov'un kollektif çalışmadan ne anladığını gösteren bazı olgular, bazı örnekler vermeme izin verin.

Birinci örnek. Amerika'ya altın ihraç edilmesi meselesini biliyorsunuz. Belki de bir çoğunuz, bu altının Halk Komiserleri Konseyi ya da MK kararıyla, veya MK'nın onayıyla ya da bilgisi dahilinde Amerika'ya ihraç edildiğine inanıyordur. Fakat bu doğru değil, yoldaşlar. MK ve Halk Komiserleri Konseyi'nin

bununla hiçbir ilgisi yok. Bizde, altının, MK'nın onayı olmaksızın ihraç edilemeyeceği yönünde bir karar var. Ne var ki bu karar ihlal edilmiştir. Peki, altın ihraç etme iznini kim vermiştir? Ortaya çıkıyor ki, altın ihracı, Rikov'un vekillerinden birinin izniyle, Rikov'un bilgisi dahilinde, onun onayıyla yapılmıştır.

Kollektif çalışma bu mu acaba?

İkinci örnek. Ekim Devrimi'nden sonra serveti ulusallaştırılan ve şimdi tazminat talebinde bulunan Amerika'nın büyük özel bankalarından biriyle yapılan görüşmelerden söz ediyorum. Devlet bankamızın bir temsilcisinin, bu bankayla, tazminat koşulları üzerine görüşmeler yaptığı MK'mızca öğrenilmiştir.

Özel tazminat taleplerinin yerine getirilmesi, bildiğiniz gibi, doğrudan dış politikamızla ilgili olan, en ciddi sorunlardan biridir. Bu görüşmelerin, Halk Komiserleri Konseyi, ya da MK'nın onayıyla yapıldığı düşünülebilir. Ama bu doğru değil, yoldaşlar. MK ve Halk Komiserleri Konseyi'nin bununla hiç bir ilgisi yoktur. MK, görüşmeler yapıldığını öğrendikten sonra, hemen kesilmesi yönünde karar almıştır. Ancak soru şu: Bu görüşmelere kim izin verdi? Ortaya çıkıyor ki, görüşmeler Rikov'un bir vekilinin izniyle, Rikov'un bilgisi ve onayıyla yapılmıştır.

Kollektif çalışma bu mu acaba?

Üçüncü örnek. Bu örnek Kulaklara ve orta köylülere tarımsal makineler temin edilmesiyle ilgilidir. Rikov'un bir temsilcisinin RSFSC adına başkanlığı yürüttüğü, RSFSC Ekonomi Konseyi[11], orta köylülere tarımsal makine sağlanmasını ***sınırlandırma,*** köyün üst tabakalarına, yani Kulaklara tarımsal makine sağlanmasını ise ***yükseltme*** kararı aldı. RSFSC Ekonomi Konseyi'nin, Parti Düşmanı ve anti-Sovyet kararının metni aşağıdadır:

"Kazak ve Başkır ***ASSR,*** Sibirya Bölgesi, Aşağı Volga Böl-

gesi, Orta Volga Bölgesi ve Ural Bölgesi için tarımsal makine ve aletlerin bu maddede saptanmış yüzdeleri, köyün üst tabakaları için yüzde 20'ye kadar ***yükseltilmiş,*** orta köylü kesimleri için yüzde 30'a kadar ***düşürülmüştür!***"

Hoşunuza gitti mi? Partinin Kulaklara karşı saldırısını güçlendirdiği, Kulaklara karşı yoksul ve orta köylü kesimlerin örgütlenmesine ağırlık verdiği bir dönemde, RSFSC Ekonomi Konseyi, orta köylülere makine temin etmenin normunu ***düşürürken,*** köyün üst tabakalarına makine temin etme normunu ***yükseltme*** kararı alıyor.

Ve buna da Leninist, komünist politika deniyor!

MK, bu olaydan haberdar olur olmaz, Ekonomi Konseyi'nin kararını kaldırmıştır. Peki ama bu anti-Sovyet kararı kim onayladı? Rikov'un temsilcilerinden biri, Rikov'un bilgisi ve onayıyla elbette.

Kollektif çalışma bu mu acaba?

Bu örnekler, Rikov ve vekillerinin kollektif çalışmadan ne anladıklarını göstermek için yeterlidir sanırım.

### *c) Sağ Sapmaya Karşı Mücadele Üzerine*

Buharin, kendi deyimiyle, Parti örgütlerimiz tarafından "dayak atılan" üç Politbüro üyesinin "sivil infaz"ından söz etti. Partinin, hatalarını basında ve toplantılarda eleştirerek üç Politbüro üyesi Buharin, Rikov ve Tomski'yi bir "sivil infaz"ın kurbanı kıldığını söyledi. Dediğine göre, üç Politbüro üyesi bu esnada susmaya "zorlanmıştı".

Hepsi saçmalık, yoldaşlar. Bunlar, Partiyi, sağ sapmaya karşı mücadelede dezorganize etmeye çalışan liberalleşmiş bir komünistin sözleridir. Buharin'e göre şöyle olmalıdır: O ve arkadaşları, derin sağ oportünist hatalara düştüklerinde, Partinin, bu hataları teşhir etmeye hakkı yoktur, böylece Parti sağ sapmaya karşı mücadeleyi durdurmak, Buharin ve arkadaşlarının hatalarından vazgeçecekleri anı beklemek zorundadır.

Buharin'in bizden bekledikleri biraz fazla değil mi? Yoksa, kendisinin Parti için değil, Partinin kendisi için var olduğunu mu düşünüyor? Fakat, bütün Partinin, sağ sapmaya karşı seferber olduğu ve zorluklara karşı kararlılıkla mücadele ettiği bir anda, onu kim susması için, suskunluğunu sürdürmesi için zorluyor? Buharin ve yakın dostları, neden şimdi ortaya çıkıp, sağ sapmaya ve onunla uzlaşmacılığa karşı kararlı bir mücadele yürütmesinler? Buharin ve yakın dostlarının hiç de zor olmayan bu adımı atma kararı vermelerini, Partinin sevinçle karşılayacağından herhangi bir kimse şüphe edebilir mi? Eninde sonunda, nihayet yükümlü oldukları ve bu adımı atmaya neden karar veremiyorlar? Grup çıkarlarını Partinin ve genel çizgisinin çıkarının üstünde gördükleri için olmasın sakın? Sağ sapmaya karşı mücadelede Buharin, Rikov ve Tomski'nin hazır bulunmamalarının suçu kimde? Üç Politbüro üyesinin "sivil infazı" üzerine boş lafların üç Politbüro üyesinin Partiyi susmaya ve sağ sapmaya karşı mücadeleyi durdurmaya zorlamak için kötü maskelenmiş bir girişimi olduğu açık değil mi?

Sağ sapmaya karşı mücadele Partimizin tali görevi olarak görülmemelidir. Sağ sapmaya karşı mücadele Partimizin tayin edici görevlerinden birisidir. Aramızda, kendi Partimizin içinde, hareketi yöneten ve proletaryayı ileriye götüren proletaryanın siyasi kurmayının içinde Partiyi demobilize etmeye, işçi sınıfını dağıtmaya, politikamızı "Sovyet" burjuvazisinin isteğine uydurmaya ve böylece sosyalist inşamızın zorlukları karşısında yelkenleri suya indirmeye çalışan sağ sapmacıların, bu kurmayın içinde serbestçe varlıklarını ve faaliyetlerini sürdürmelerine izin verirsek bu ne anlama gelecektir? Bu, devrime sırt çevirmeye, sosyalist inşamızı dezorganize etmeye, zorluklardan kaçmaya, mevzileri kapitalist unsurlara teslim etmeye hazır olduğumuz anlamına gelmez mi?

Buharin grubu, sağ sapmaya karşı mücadeleden vazgeçmenin, işçi sınıfına ihanet, devrime ihanet olduğunu anlamıyor mu?

Buharin grubu, sağ sapma ve onunla uzlaşmacılığın üstesinden gelmeden, önümüzdeki zorluklarla başa çıkabilmemizin, ve bu zorluklarla başa çıkmadan sosyalist inşada tayin edici zaferler kazanmamızın olanaksız olduğunu anlamıyor mu?

Bütün bunlardan sonra, üç Politbüro üyesinin acınaklı "sivil infazı" sözlerinin ne değeri var?

Hayır, yoldaşlar, Buharinciler, "sivil infaz" gibi liberal saçmalıklarla Partiyi korkutamayacaklar. Parti onlardan, sağ sapma ve onunla uzlaşmacılığa karşı, Partimiz MK'sının bütün üyeleriyle birlikte kararlılıkla mücadele etmelerini talep ediyor. Buharin grubundan bunu, işçi sınıfının seferber edilmesini kolaylaştırmak, sınıf düşmanlarının direnişini kırmak, sosyalist inşamızın önündeki zorlukların kararlılıkla üstesinden gelmeyi örgütlemek için talep ediyor.

Buharinciler ya Partinin bu talebini yerine getireceklerdir — o zaman Parti bunu sevinçle karşılayacaktır, ya da bunu yapmayacaklardır — o zaman da sonuçtan kendileri sorumlu olacaklardır.

## VI

## SONUÇLAR

Sonuçlara geliyorum.

Şunları öneriyorum:

1— Herşeyden önce, Buharin grubunun görüşleri mahkûm edilmelidir, deklarasyonlarında ve temsilcilerinin konuşmalarında açıklanan bu grubun görüşlerinin, Parti çizgisiyle bağdaşmaz, tamamen sağ sapmacıların pozisyonuyla örtüşen görüşler olduğu saptanarak mahkûm edilmelidir.

2— Buharin'in Kamenev grubuyla yaptığı gizli görüşmeler, Buharin grubunun sadakatsizliğinin ve fraksiyoncu karakterinin en çarpıcı ifadesi olarak mahkûm edilmelidir.

3— Buharin ve Tomski tarafından hayata geçirilen istifa

politikası, Parti disiplininin en temel gereğinin ihlali olarak mahkûm edilmelidir.

4— Buharin ve Tomski görevlerinden alınmalı ve MK'nın kararlarına uymama doğrultusunda en ufak bir girişimde bulunduklarında, MK tarafından Politbüro'dan ihraç edilecekleri yönünde uyarılmalıdırlar.

5— Politbüro üye ve adaylarının toplantılarda yaptıkları konuşmalarda, Parti çizgisinden, MK ve organlarının kararlarından sapma olmaması için önlemler alınmalıdır.

6— Basın organlarında, gerek Parti basınında gerekse de Sovyet basınında, gerek gazetelerde, gerekse de dergilerde, Parti çizgisinin ve yönetici organlarının kararlarının tam anlamıyla temsil edilmesi için önlemler alınmalıdır.

7— Partinin, MK'nın ve Politbüro'nun kararlarının mahremiyetini ihlal edenlere karşı, MK'dan ve Partiden ihraca kadar varan özel önlemler alınmalıdır.

8— MK ve MKK Birleşik Plenumu'nun Parti içi sorunlara ilişkin kararı, şimdilik basında yayınlanmadan, tüm yerel Parti örgütlerine ve XVI. Konferans[12] delegelerine verilmelidir.

Bana göre, içinde bulunduğumuz durumdan çıkış yolu budur.

Bazı yoldaşlar, Buharin ve Tomski'nin derhal MK Politbüro'sundan ihraç edilmesinde ısrarlılar. Bu yoldaşlarla aynı fikirde değilim. Henüz bu kadar şiddetli bir önlem almadan da yapabileceğimiz görüşündeyim.

***Tam metin olarak ilk kez yayınlanmaktadır.***

# YARIŞMA VE KİTLELERİN EMEK COŞKUSU

## J. Mikulina'nın "Kitlelerin Yarışması" Adlı Kitabına Önsöz

Hiç kuşku yok ki, bugün inşamızın en önemli gerçeklerinden biri, belki de en önemlisi, milyonlarca işçi kitlesinin genişlemesine gelişen yarışmasıdır. Uçsuz bucaksız ülkemizin değişik kesimlerindeki birçok fabrika ve işletmelerde yarışma; işçilerle köylüler arasında yarışma; kollektif çiftliklerle Sovyet çiftlikleri arasında yarışma bu kitlesel çağrının işletmeden işletmeye emekçilerin özel sözleşmelerinde saptanması — bütün bunlar, kitlelerin sosyalist yarışmasının geliştiğine kuşku bırakmayan olgulardır.

***Emekçi kitlelerin güçlü bir üretim coşkusu başlamıştır.***

En iflah olmaz kuşkucular bile, artık bunu kabul etmek zorundalar.

> "Sosyalizm", diyor Lenin, "yarışmayı hiç bir zaman ortadan kaldırmaz, tam tersine, yarışmayı ilk kez gerçekten ***geniş*** temelde, gerçekten ***kitlesel*** çapta uygulama, emekçilerin çoğunluğunu, kendilerini gösterebilecekleri, yeteneklerini geliştirebilecekleri, halkın bitmez tükenmez bir kaynak gibi durmadan ortaya çıkardığı ve kapitalizmin binlerce, milyonlarcasım ayaklar altında çiğnediği, baskı altında tuttuğu, ezdiği yetenekleri ortaya çıkarabileceği bir faaliyet alanına yöneltme olanağını yaratır"...
>
> ... "Asıl şimdi gerçekten geniş kitlesel boyutta girişim ruhu, yarışma ve cesur inisiyatif geliştirme olanağı yaratılır"... zira "yüzyıllardan bu yana başkası için çalışmadan sonra, sömürü-

cüler için özgür olmayan çalışmadan sonra, şimdi ***kendisi için çalışma*** olanağı doğmuştur"...

..."Şimdi, sosyalist bir hükümet iktidarda olduğu için, görevimiz yarışmayı örgütlemektir." [13]

SBKP(B) XVI. Konferansı, yarışma üzerine özel bir çağrıyla işçi ve emekçilere seslenirken, Lenin'in bu önermelerinden hareket etti.

Bazı "yoldaş" bürokratlar yarışmanın, yine Bolşeviklerin çıkardığı yeni bir moda olduğuna ve "sezon" son bulunca tavsayacağına inanıyorlar."Yoldaş" bürokratlar yanılıyorlar elbette. Gerçekte yarışma, milyonlarca emekçi kitlesinin azami ***aktivitesi*** temelinde, ***sosyalizmi inşanın komünist yöntemidir.*** Gerçekte yarışma, işçi sınıfının onun yardımıyla bütün ülkenin ekonomik ve kültürel yaşamını sosyalizm temelinde dönüştürme misyonuna sahip oduğu bir ***kaldıraçtır.***

Başka "yoldaş" bürokratlar da, yarışmanın güçlü dalgasından ürkmüş halde, onu yapay bir çerçeveye sıkıştırmaya, önünü almaya, yarışma davasını "merkezileştirme"ye, hızını kısmaya ve böylece ondaki en önemli şeyi —kitlelerin ***inisiyatifini***— çekip almaya çalışıyorlar. Söylemeye gerek yok ki, bürokratların plânları gerçekleşmeyecektir. Her halükârda, Parti, bu plânları boşa çıkarmak için bütün önlemleri alacaktır.

Sosyalist yarışma bürokratik bir mesele olarak görülmemelidir. Sosyalist yarışma, milyonlarca emekçinin yaratıcı ***inisiyatifine*** dayanan, kitlelerin işsel devrimci ***özeleştirisinin*** ifadesidir. Bilerek ya da bilmeyerek kitlelerin bu özeleştirisini ve bu yaratıcı inisiyatifini engelleyen herkes, büyük davamızın ayak bağı olarak bir yana fırlatılmalıdır.

Bürokratizmin tehlikeliliği, somut olarak ifadesini her şeyden önce, kitlelerin enerjisini, inisiyatifini ve bağımsız hareket etme yeteneğini kösteklemesinde, toplum düzenimizin bağrında, işçi ve köylülüğün bağrında yatan fevkalade büyük rezervleri kullanmamasında, bu rezervlerin sınıf

düşmanlarımıza karşı kullanılmasını engellemesinde bulmaktadır. Bu bürokratik köstekleri parçalamak, kitlelerin enerjisi ve yaratıcı inisiyatifinin geliştirilmesi için geniş bir faaliyet alanı yaratmak, toplum düzenimizin bağrında yatan fevkalade büyük rezervleri ortaya çıkarmak ve bu rezervleri gerek ülkemiz içindeki, gerekse de dışındaki sınıf düşmanlarımıza karşı mücadelede terazinin kefesine koymak, sosyalist yarışmanın görevidir.

Bazen sosyalist yarışma rekabetle karıştırılmaktadır. Bu kaba bir hatadır. Sosyalist yarışmayla rekabet tamamen farklı iki ilkenin cisimleşmesidir.

Rekabetin ilkesi: Bir tarafın ***yenilgi ve ölümü,*** ötekinin ise zaferi ve egemenliği.

Sosyalist yarışmanın ilkesi: ***Genel*** bir gelişme sağlamak için, ilerlemiş olanların geride kalanlara dostça ***yardım*** etmesi.

Rekabet der ki: Egemenliğini sağlamlaştırmak için ***geride kalanları tepele.***

Sosyalist yarışma der ki: Bazıları kötü, bazıları iyi, bazıları ise daha iyi çalışıyor — ***En iyilere yetiş*** ve ***genel bir gelişme*** sağla.

Sosyalist yarışma sayesinde milyonlarca emekçi kitlesini saran eşi görülmedik üretim coşkusu da aslında bununla açıklanır. Söylemeye gerek yok ki hiçbir zaman kitlelerin bu tür coşkusuna benzer bir şeye yol açamaz.

Son zamanlarda basınımızda, yarışma üzerine makaleler ve notlar çoğalmaya başladı. Yarışmanın felsefesi, kökleri, olası sonuçları vs. üzerine yazılar yazılıyor. Ne var ki yarışmanın ***bizzat kitleler tarafından nasıl*** uygulandığı, milyonlarca işçi kitlesini, yarışmanın gerçekleştirilmesi ve sözleşmelerin imzalanmasında ***neyin harekete geçirdiği,*** işçi kitlelerinin yarışmayı ***özbeöz*** kendi davaları olarak gördükleri konusunda, hiç olmazsa biraz derli toplu bir makale bulmak mümkün değil. Oysa meselenin bu yanı bizim için, yarışmanın son derece

önemli bir yanını oluşturmaktadır.

Bayan J. Mikulina yoldaşın, yarışmanın bizzat kitlelerin bir davası olarak gösterildiği broşürünün, yarışma ***pratiğine*** ait materyallerin derli toplu bir yansıtılmasının ilk denemesini oluşturduğunu düşünüyorum. Bu broşürün üstünlüğü, sosyalist yarışmanın harekete geçiricisi olan muazzam emek coşkusunun derindeki süreçlerini, basit ve gerçeklere uygun anlatmasındadır.

*11 Mayıs 1929*

***"Pravda" No. 114,***
***22 Mayıs 1929.***

***İmza: J. Stalin***

# FELİX KON YOLDAŞ'A

**Bir nüshası İvanovo-Voznessensk Bölgesi Merkez Komitesi Bölge Bürosu Sekreteri Kolotilov Yoldaş'a**

Kon Yoldaş!

Bayan Russova yoldaşın, Bayan Mikulina yoldaşın broşürü ("Kitlelerin Yarışması") üzerine yazdığı makaleyi aldım. Aşağıda buna ilişkin düşüncelerim:

1— Russova yoldaşın eleştirisi, aşırı tek yanlı ve önyargılı bir makale izleniini uyandırıyor. Bardina adlı bir iplikçinin gerçekte olmadığı ve Zaryace'de hiçbir iplikhane de bulunmadığı doğru olabilir. Zaryace'deki fabrikada "haftada sadece bir kez temizlik yapıldığı"da doğru olabilir. Anlatıcılardan biri tarafından yanıltılan Mikulina yoldaşın, bir dizi kaba hata yapmış olması mümkün; bu elbette kötü ve affedilmez bir şey. Ama asıl önemli olan bu mu? Bir broşürün değeri genel çizgisiyle değil de tek tek ayrıntılarıyla mı ölçülür? Günümüzün ünlü yazarı Şolohov yoldaş "Durgun Don"da bir dizi önemli hata yapmış, Syrtsov, Podtyolkov, Krivoşlikov ve diğerleri hakkında basbayağı yanlış veriler vermiştir, fakat bundan, "Durgun Don"un hiç bir işe yaramadığı, satıştan çekilmesi gerektiği sonucu mu çıkar?

Mikulina yoldaşın broşürünün üstünlüğü neredediir? Yarışma fikrini ***popülarize etmesinde*** ve okuyucuyu yarışma ruhuyla ***canlandırmasındadır.*** Meselenin özü, ayrıntıdaki tek tek hatalarda değil, burada yatmaktadır.

2— Eleştirmenlerin, Mikulina yoldaşın broşürüne benim

yazdığım önsözle bağıntı içinde, bu broşürden çok fazla ve olağanüstü birşeyler beklemiş ve beklentilerinde hayal kırıklığına uğradıktan sonra, broşür yazarını, bunun için cezalandırmaya karar vermiş olmaları mümkündür. Ne var ki bu yanlış ve haksızdır. Mikulina yoldaşın broşürü elbette bilimsel bir eser değil. Mikulina yoldaşın broşürü kitlesel yarışmanın meseleleri, yarışmanın pratiği üzerine bir ***anlatıdır.*** Ve sadece budur. Aslında son derece iddiasız bu kitapçık hakkında benim yazdığım önsöz nedeniyle yüksek beklentiler oluşmuşsa, bu, Mikulina yoldaşın suçu değildir. Bunun için, broşürü satıştan çekerek, ne yazarını, ne de okuyucuyu cezalandırmaya gerek yok. Ancak Sovyetik olmayan, Parti düşmanı ve anti-proleter eserler satıştan çekilebilir. Mikulina yoldaşın broşürü Parti düşmanı ya da Sovyetik olmayan hiçbir şey içermiyor.

3— Russova yoldaş, Mikulina yoldaşın "Stalin yoldaşı yanıltma"sına özellikle öfkelenmiş. Russova yoldaşın Stalin yoldaş için duyduğu endişe şayanı takdirdir. Oysa, bana göre bu endişeye hiç gerek yok.

Birinci olarak, "Stalin yoldaşı yanıltmak" pek o kadar kolay değildir.

İkinci olarak, edebiyat dünyasında ***tanınmamış*** bir yazarın ***küçük*** broşürüne bir önsöz yazdığımdan en küçük bir pişmanlık bile duymuyorum, çünkü tek tek ve belki de önemli hatalarına rağmen Mikulina yoldaşın broşürünün işçi kitlelerine çok yararlı olduğunu düşünüyorum.

Üçüncü olarak, ben sadece edebi "rütbe sahibi" insanların, edebiyat alanında "isim" yapmış olanların, "otoriteler"in vs. broşür ve kitaplarına önsöz yazılmasına kesinlikle karşıyım. Artık bu ***asilzade*** göreneğine son vermenin ve genç, hiç kimsenin tanımadığı ve herkes tarafından ihmal edilen gençlerin "büyüklükleri" altında sıkıntı çektikleri zaten ön plânda olan edebi "rütbe sahipleri"ni öne çıkarmayı bir yana bırakmanın zamanı olduğunu düşünüyorum.

Ülkemizde, inşamızın genel hazinesini karınca kararınca

yardımlarıyla zenginleştirmek için bütün gücüyle yükselmeye gayret eden, yüzlerce ve binlerce yetenekli genç insan var. Fakat bu genç insanların çabaları çoğu kez boşa çıkıyor, çünkü adım başında edebi "şöhretler"in kibirleri, bazı örgütlerimizin bürokratizmi ve insafsız davranışları ve son olarak da (henüz yarışmaya geçmemiş olan) kendi yaşıtlarının kıskançlığı tarafından boğuluyorlar. Bu duvarı delmek ve çok sayıdaki bu genç güçlere bir yol açmak görevlerimizden biridir. Edebiyat dünyasında ***tanınmamış*** bir yazarın ***küçük*** broşürüne yazdığım önsöz, bu görevin yerine getirilmesi yönünde bir adım atma girişimiydi. Bundan sonra da yalnızca sıradan ve tanınmamış yazarların sade, sansasyon yaratmaya yönelik olmayan broşürlerine önsöz yazacağım. Bu davranış tarzının, hiyerarşiye değer veren bazı insanların hoşuna gitmemesi mümkündür. Ama bundan bana ne? Ben bu tür insanların dostu değilim...

4— İvanovo-Voznessenks'li yoldaşlar, Mikulina'yı, İvanovo-Voznessenks'e çağırmalı ve işlediği hatalarından ötürü ona "iyice bindirmeli"ler. Mikulina yoldaştan basında iyicene hesap sormaya kesinlikle karşı değilim. Ama bu hiç kuşkusuz yetenekli yazarı yere çalmaya ve iflah olmaz olarak terketmeye kesinlikle karşıyım.

Mikulina yoldaşın broşürünü satıştan çekme kararına gelince, bu barbarca düşünce görüşümce "dikkate alınmalıdır".

***Komünist Selamlar***

9 Temmuz 1929.

***J. Stalin***

***İlk kez yayınlanmaktadır.***

# KURULUŞUNUN ONUNCU YILDÖNÜMÜ DOLAYISIYLA UKRAYNA KOMÜNİST GENÇLİK BİRLİĞİ'NE

Sosyalist yarışınayı başarıyla geliştiren ve Ukrayna sosyalist kültürünün inşasına aktif biçimde katılan, iç savaşın çarpışmalarında sınanmış Ukrayna Leninist Komünist Gençlik Birliği'ne onuncu kuruluş yıldönümünde coşkulu selamlar.

***J. Stalin***

Moskova, 10 Temmuz 1929.

***"Pravda" No. 157,***
***12 Temmuz 1929.***

# "ÇERVONA UKRAYNA" KRUVAZÖRÜNÜN SEYİR JURNALİ'NE KAYIT

"Çervona Ukrayna" kruvazöründeydim. Bir amatör sanat gösterisini izledim.

Genel izlenim: Mükemmel insanlar, ortak davamız için herşeye hazır olan yürekli, kültürlü yoldaşlar.

Böyle yoldaşlarla birlikte olmak çok iyi. Böyle savaşçıların safında düşmanlara karşı savaşmak çok iyi. Böyle yoldaşlarla sömürücülerin ve ezenlerin dünyaları yenilgiye uğratılabilir.

Sizlere "Çervona Ukrayna"lı dostlar, başarılar diliyorum!

25 Temmuz 1929. ***J. Stalin***

***"Krazni Çernomoryets"***
***(Kızıl Karadeniz Gemici)***
***(Sivastopol) No. 260,***
***7 Kasım 1929.***

# BÜYÜK DÖNÜŞÜM YILI

## Ekim'in 12. Yıldönümü Dolayısıyla

Geride bıraktığımız yıl, sosyalist inşanın bütün cephelerinde büyük bir ***dönüşüm*** yılı oldu. Bu dönüşüm, sosyalizmin kırda ve kentte kapitalist unsurlara karşı kararlı ***saldırısının*** işareti altında cereyan etti ve ediyor. Bu saldırının karakteristik özelliği, ekonomimizin sosyalist reorganizasyonunun (rekonstrüksiyon) temel alanlarında daha şimdiden bize bir dizi tayin edici ***başarılar*** getirmiş olmasıdır.

Buradan şu sonuç çıkar ki, Parti, Yeni Ekonomik Politika'nın ilk aşamalarındaki geri çekilişimizden, daha sonra, bunları izleyen aşamalarda ***dönüşümü*** sağlamak ve kapitalist unsurlara karşı ***başarılı bir saldırı*** başlatmak için amaca uygun biçimde yararlanmayı bilmiştir.

NEP uygulamaya koyulurken Lenin şöyle diyordu:

> "Şimdi geri gidiyoruz, adeta ricat ediyoruz; fakat bunu, ilkönce geri gitmek, fakat sonra hız almak ve bir o kadar daha büyük bir sıçrayışla ileriye gitmek için yapıyoruz. Yeni Ekonomik Politika'mızı uygularken sadece ve sadece bu tek koşulla geri çekildik... ricattan sonra en inatlı bir ilerleyişe geçmek için." *(4. baskı, cilt XXXIII, s. 399, Rusça)*

Geçen yılın sonuçları, Partinin Çalışmasında Lenin'in bu tayin edici talimatını başarıyla hayata geçirdiğini kuşkuya yer kalmayacak şekilde göstermektedir.

*

Geçen yılın, bizim için tayin edici öneme sahibolan ekonomik inşa alanındaki sonuçlarına baktığımızda bu cephedeki

saldırımızın ***başarıları,*** geçen yıldaki ***kazanımlarımız*** üç ana başlık atında toparlanabilir.

## I
## EMEK ÜRETKENLİĞİ ALANINDA

İnşa eserimizin geçen yılki en önemli olgularından birinin, emek üretkenliği alanında ***kesin bir dönüşüm*** elde etmeyi başarmış olmamız olduğuna hemen hiç kuşku olamaz. Bu dönüşüm ifadesini, sosyalist inşa cephesinde işçi sınıfının milyonlarca kitlesinin ***yaratıcı inisiyatifinin*** ve güçlü ***emek coşkunluğunun*** gelişmesinde buldu. Geçen yıldaki ilk önemli ***kazanımımız*** budur.

Kitlelerin yaratıcı inisiyatifi ve emek coşkusunun gelişmesi üç ana doğrultuda teşvik edildi:

a) Kitlelerin çalışma inisiyatifine ve çalışma faaliyetine ket vuran bürokratizme karşı — ***özeleştiri*** aracılığıyla mücadele doğrultusunda;

b) Tembellere ve proleter çalışma disiplinini baltalayanlara karşı — ***sosyalist yarışma*** aracılığıyla mücadele doğrultusunda;

c) Üretimde rutine ve atalete karşı — ***kesintisiz çalışma haftası***nın örgütlenmesi aracılığıyla mücadele doğrultusunda.

Sonuç, uçsuz bucaksız ülkemizin her bir köşesinde işçi sınıfının milyonlarca kitlesinin emek coşkunluğunda ve emek yarışmasında ifadesini bulan, emek cephesinde muazzam bir kazanımdır. Bu kazanımın önemi gerçekten paha biçilmezdir, çünkü emek üretkenliğinin ilerleyen büyümesini ancak milyonlarca kitlenin emek coşkusu ve emek coşkunluğu güvence altına alabilir, ve bu olmadan ülkemizde sosyalizmin kapitalizm üzerinde nihai zaferi düşünülemezdir.

> "Emek üretkenliği", diyor Lenin, "son tahlilde yeni toplum düzeninin zaferi için en önemli tayin edici şeydir. Kapitalizm, feodalizm altında bilinmeyen bir emek üretkenliği yarattı. Kapitalizm, sosyalizmin yeni, çok daha yüksek bir emek üretkenliği yaratmasıyla nihai olarak yenilebilir, ve nihai olarak yenilecektir." *(4. baskı, cilt XXIX, s. 394, Rusça.)*

Buradan yola çıkarak, Lenin şunları söyler:

"Şimdi işçilerin ve köylülerin kurtuluşunun, ekonomimizin kurtuluşunun ona bağlı olduğu emek coşkunluğunun, çalışma isteğinin, inatlılığın içimize işlemesini sağlamalıyız." *(4. baskı, cilt XXXI, s. 374, Rusça.)*

Lenin'in, Partinin önüne koyduğu görev budur.

Geçen yıl, Partinin bu görevi başarıyla yerine getirdiğini ve yol üstündeki bütün zorlukları kararlılıkla aştığını göstermiştir.

Partinin geçen yılki ilk önemli kazanımı konusunda durum budur.

## II
## SANAYİİN İNŞASI ALANINDA

Partinin ikinci kazanımı, bu ilk kazanımıyla ayrılmaz bir şekilde bağlıdır. Partinin bu ikinci kazanımı, geçen yıl ağır sanayiin büyük yeni yapıları için ***birikim sorununu*** esas itibariyle başarıyla çözmüş olmamız, üretim araçları üretiminin geliştirilmesinde ***hızlı bir tempo*** tutturmamız ve ülkemizin bir ***metal*** ülkesine dönüşmesi için önkoşulları yaratmış olmamızda yatmaktadır.

Geçtiğimiz yıldaki ikinci önemli ***kazanımımız*** budur.

Hafif sanayi sorunu önümüze özel zorluklar çıkarmıyor. Bunu zaten birkaç yıl önce çözmüş bulunuyoruz. Daha zor ve daha önemli olan ağır sanayi sorunudur.

***Daha zor,*** çünkü ağır sanayi muazzam yatırımlar gerektirmektedir, ve endüstri bakımından geri kalmış ülkelerin tarihinin gösterdiği gibi, uzun vadeli muazzam borçlanmalar olmadan yapamaz.

***Daha önemli,*** çünkü ağır sanayii geliştirmeden sanayii inşa edemez, sanayileşmeyi sağlayamayız.

Fakat biz ne geçmişte ne de şimdi ne uzun vadeli borçlar ve ne de azbuçuk uzun vadeli krediler almadığımız için, sorunun aciliyeti bizim için aşikârın da ötesindedir.

Tüm ülkelerin kapitalistleri, birikim sorununu kendi gücümüzle halledemeyeceğimiz, ağır sanayii yeniden kurma sorununda şapa oturacağımız ve önlerinde kuyruğumuzu kısıp onların borç kölesi haline geleceğimiz varsayımıyla bize borç ve kredi vermeyi reddettiklerinde tam da bundan hareket ediyorlar.

Fakat geçen yılın sonuçları bu bakımdan bize neyi göstermektedir? Geçen yılın sonuçlarının anlamı, kapitalist bayların hesabını alt-üst etmiş olmasıdır.

Geçen yıl, SSCB'ye karşı uygulanan açık ve gizli mali ablukaya rağmen, bizim, kapitalistlerin borç kölesi haline gelmediğimizi, bilakis birikim sorununu kendi gücümüzle başarıyla çözdüğümüzü ve ağır sanayiin temelini attığımızı göstermiştir. Bunu şimdi işçi sınıfının yeminli düşmanları bile inkâr edemiyor.

Gerçekten de: Eğer, birincisi, geçen yıl büyük sanayideki yatırımlar 1.600 milyon rublenin üstünde tutmuşsa ve bunun aşağı yukarı 1300 milyonu ağır sanayiin payına düşmüşse, bu yıl ise büyük sanayideki yatırımlar 3400 milyon rubleden fazla tutuyorsa ve bunun 2500 milyondan fazlası ağır sanayiin payına düşüyorsa; ikincisi, geçen yıl büyük sanayiin toplam üretimi yüzde 23 ve ağır sanayiinki yüzde 30 artmışsa, cari yılda ise büyük sanayiin toplam üretimi yüzde 32 ve ağır sanayiinki yüzde 46 artıyorsa — ağır sanayiin inşası için birikim sorununun bizim için artık aşılamaz zorluklar teşkil etmediği açık değil midir?

Ağır sanayimizi geliştirmede hızlı adımlarla ilerlediğimizden, eski tempoyu aştığımızdan ve "geleneksel" geriliğimizi arkada bıraktığımızdan nasıl kuşku duyulabilir?

Tüm söylenenlerden sonra, Beş Yıllık Plânın tahminlerinin geçen yıl aşılmasına, Beş Yıllık Plânın —burjuva kalemşörlerin "erişilemez fantezi" dedikleri ve sağ oportünistlerimizi (Buharin grubu) dehşete düşüren— ***optimal*** varyantının ise gerçekte Beş Yıllık Plânın ***minimal*** varyantına dönüşmesine şaşılabilir mi?

"Rusya için kurtuluş", diyor Lenin, "yalnızca köylü

iktisadında iyi bir hasat değildir —bu çok azdır— ve yalnızca, köylülüğe ihtiyaç maddeleri temin eden hafif sanayiin iyi durumda olması değildir —bu da keza çok azdır—, bir ***ağır*** sanayie de ihtiyacımız var ... Ağır sanayii kurtarmadan, onu restore etmeden hiçbir sanayi inşa edemeyiz, ama bu olmadan genelde bağımsız bir ülke olarak yıkılırız... Ağır sanayiin devlet sübvansiyonlarına ihtiyacı var. Bunları bulmadığımız takdirde, —sosyalisti bir yana bırakalım— uygar bir devlet olarak yıkılırız." *(4. baskı, cilt XXXIII, s. 388-389, Rusça.)*

Birikim sorununu ve ağır sanayiin inşasında Partinin görevini Lenin böyle keskin formüle ediyor.

Geçen yıl, Partinin bu görevin üstesinden başarıyla geldiğini ve bu yol üzerindeki tüm zorlukları kararlılıkla aştığını göstermiştir.

Bu elbette, sanayiin artık hiçbir ciddi güçlükle karşılaşmayacağı anlamına gelmez. Ağır sanayii kurma görevi yalnızca birikim sorunuyla karşılaşmaz. Ayrıca kadro sorunuyla, şu sorunla karşılaşır:

a) Sovyetik kafalı onbinlerce teknisyen ve uzmanı sosyalist inşaya ***katma*** ve

b) işçi sınıfının saflarından yeni kızıl teknisyenler ve kızıl uzmanlar ***yetiştirme.***

Birikim sorunu özü itibariyle çözülmüş olarak görülebilecekken, kadro sorunu hâlâ çözüm bekliyor. Kadro sorunu ise, sanayiin teknik rekonstrüksiyonunun sözkonusu olduğu şu anda, sosyalist inşanın tayin edici sorunudur.

"Bizde eksik olan en önemli şey", diyor Lenin, "kültürlülüktür, yönetme sanatıdır... İktisadi ve siyasi bakımdan ***NEP*** bize, sosyalist ekonominin temelini kurma imkanını tamamen güvencelemektedir. Sorun 'yalnızca' proletaryanın ve onun öncü müfrezesinin kültürel güçleri sorunudur." *(4. baskı, cilt XXXIII, s. 223-224, Rusça.)*

Apaçık ki burada herşeyden önce "kültürel güçler" sorunundan, genelde iktisadi inşa için kadro sorunundan, özelde de

sanayiin inşası ve yönetimi sorunundan söz edilmektedir.

Ama buradan şu sonuç çıkar ki, ağır sanayii kurma sorunu, ağır sanayi için özsel öneme sahip olan birikim alanındaki önemli kazanımlara rağmen, kadro sorunu çözülmediği sürece, tamamen çözülmüş olarak görülemez.

Buradan Partinin görevi çıkar — kadro sorununun çözümünü dolaysız ele almak ve bu kaleyi her ne pahasına olursa olsun fethetmek.

Partinin geçen yıldaki ikinci kazanımı konusunda durum budur.

## III
## TARIMIN İNŞASI ALANINDA

Son olarak, ilk iki kazammla organik olarak bağlı olan, Partinin geçen yıldaki üçüncü kazanımı hakkında. Sözkonusu olan, tarımımızın gelişmesindeki ***radikal dönüşümdür,*** küçük ve geri kalmış ***bireysel*** iktisattan, ilerici ***kollektif*** tarımsal büyük işletmeye, toprağın ortaklaşa işlenmesine, Makine ve Traktör İstasyonları'na, artellere, modern tekniğe dayanan kollektif çiftliklere, ve son olarak, yüzlerce traktör ve biçerdöverle donatılmış muazzam Sovyet çiftliklerine geçiştir.

Partinin bu alandaki kazanımı, tam bir dizi alanda köylülüğün ana kitlelerini, köylülüğün çok büyük çoğunluğu mahvolur ve yoksulluk içinde bir yaşam sürdürmek zorunda kalırken, ancak bir avuç köy zenginin, kapitalistlerin kazançlı olduğu eski, ***kapitalist*** gelişme yolundan; köy zenginlerini, kapitalistleri yerlerinden eden ve fakat orta köylüleri ve yoksul köylülüğü yeni tarzda donatarak, yeni araçlarla, traktör ve tarımsal makinelerle donatarak onlara yoksulluktan ve Kulak boyunduruğundan çıkma ve toprağın kooperatif, kollektif işlenmesi anayoluna kavuşma imkanı veren yeni, ***sosyalist*** gelişme yoluna geçirmeyi başarmış olmamızdır.

Partinin kazanımı, bizzat köylülük içindeki bu ***temel dönüşümü*** örgütlemeyi ve inanılmaz güçlüklere, Kulaklardan

ve papazlardan, darkafalılara ve sağ oportünistlere kadar tüm ve her türlü karanlık güçlerin gözü dönmüş direnişine rağmen köy yoksullarının ve orta köylülerin geniş kitlelerini peşimizden sürüklemeyi başarmış olmamızdır.

İşte bazı rakamlar.

1928 yılında Sovyet çiftliklerinin ekim alanı 1 425 000 hektar ve tahıl üretiminin satılık kısmı 6 milyon kentaldan fazla tutuyordu (36 milyon puddan fazla), kollektif çiftliklerin ekim alanı 1 390 000 hektar ve tahıl üretiminin satılık kısmı ise 3,5 milyon kental civarındaydı (20 milyon puddan fazla).

1929 yılında Sovyet çiftliklerinin ekim alanı 1.816.000 hektar ve tahıl üretiminin satılık kısmı 8 milyon kental civarındaydı (47 milyon pud civarında), kollektif çiftliklerin ekim alanı 4 262 000 hektar ve tahıl üretiminin satılık kısmı ise 13 milyon kental civarındaydı (78 milyon pud civarında).

Gelecek yıl, 1930'da, Sovyet çiftliklerinin ekim alanı kontrol rakamlarına göre muhtemelen 3 280 000 hektar tutacak ve tahıl üretiminin satılık kısmı 18 milyon kental (110 milyon pud civarında) tutulacaktır, ama kollektif çiftliklerin ekim alanı ise hiç kuşkusuz 15 milyon hektar ve tahıl üretiminin satılık kısmı 49 milyon kental civarında (300 milyon pud civarında) tutacaktır.

Başka bir deyişle, gelecek yıl, 1930'da, Sovyet çiftliklerinde ve kollektif çiftliklerde tahıl üretiminin satılık kısmı 400 milyon puddan fazla tutacaktır, yani ***tüm*** tarımın tahıl üretiminin satılık kısmının (kırsal alanlar dışında satılan tahılın) yüzde 50'sinden fazla.

Böylesine fırtınalı bir gelişme temposunu —gelişme temposu genelde özellikle büyük olan bizzat bizim sosyalize büyük sanayimizin dahi ***tanımadığını*** — kabul etmek gerekir.

Genç sosyalist tarımsal büyük işletmemizin (kollektif çiftlikler ve Sovyet çiftlikleri) büyük bir geleceğe sahip olduğu, gelişmesinde harikalar yaratacağı açıktır.

Kollektif çiftliklerin inşası alanındaki bu eşi görülmedik başarı, en azından aşağıdakileri öne çıkarmak gereken tam bir

dizi nedenle açıklanır.

Bu eşi görülmedik başarı ***her şeyden önce,*** Partinin Lenin'in kitleleri eğitme politikasını izlemesi ve köylü kitlelerini; kooperatif hareketini yaratarak ve teşvik ederek, adım adım kollektif çiftliklere yaklaştırmasıyla açıklanır. Partinin, gerek hareketin çok önünden gitmek ve kollektif çiftliklerin geliştirilmesini emirle yönetmek isteyenlere ("sol" lafazanlara) karşı, gerekse de Partiyi geri çekmek ve hareketin peşinde kuyruk olmak isteyenlere (sağcı ahmaklara) karşı başarılı bir mücadele yürütmüş olmasıyla açıklanır. Bu politika olmadan Parti kollektif çiftlik hareketini bizzat köylülerin gerçek bir kitle hareketi haline getiremezdi.

> "Petrograd proletaryası ve Petrograd Garnizonu'nun askerleri", diyor Lenin, "iktidarı ele geçirdiklerinde, köydeki inşa sürecinde büyük zorluklarla karşılaşılacağını, burada daha tedrici davranmak gerektiğini, burada toprağın toplumsal işlenmesini emirlerle, yasalarla başlatmaya çalışmanın en büyük saçmalık olacağını, buna ancak yok denecek kadar az sayıda siyasi bilinçli köylünün yanaşacağını, köylülerin ezici çoğunluğunun ise önüne bunu görev olarak koymadığını çok iyi biliyorlardı. Ve bu nedenle kendimizi, devrimin gelişmesinin çıkarları açısından mutlak zorunlu olanla sınırladık: kesinlikle kitlelerin gelişmesinin önünde başını alıp gitmemek, bilakis, ilerleme hareketi bu kitlelerin kendi deneyiminden, kendi mücadelesinden doğup büyüyünceye kadar beklemek." *(4. baskı, cilt XXVIII, s. 121, Rusça)*

Eğer Parti kollektif çiftliklerin inşası cephesinde muazzam bir zafer kazandıysa, bunun nedeni, Lenin'in bu taktik talimatını tamı tamına izlemesidir.

Tarımsal inşa alanındaki bu eşi görülmedik başarı ***ikinci olarak,*** Sovyet iktidarının, köylülüğün yeni aletlere, modern teknik donatıma duyduğu artan ihtiyacı doğru bir şekilde gözönüne almış, toprağı işlemenin eski biçimlerinin sürmesi halinde köylülüğün durumunun içinden çıkılmazlığını doğru bir şekilde gözönüne almış ve, bütün bu hususları gözönünde bulundura-

rak, onlar için tam zamanında makine kiralama istasyonları, traktör kolonları ve Makine-Traktör İstasyonları biçiminde, toprağın toplumsal işlenmesini örgütleme, kollektif çiftlikler yaratma ve teşvik etme ve son olarak köylü çiftliklerinin Sovyet çiftlikleri tarafından her bakımdan desteklenmesini sağlama biçiminde yardım örgütlemiştir.

İnsanlık tarihinde ilk kez, köylülüğün emekçi kitlelerine ***üretim*** alanında sistematik ve sürekli yardım etme hazırlığını ve yeteneğini fiilen ispatlayan bir iktidar, Sovyet iktidarı ortaya çıkmıştır.

Ezelden beri iş aletleri yoksunluğu çeken köylülüğün emekçi kitlelerinin, bu yardıma dört elle sarılarak kollektif çiftlik hareketine girdikleri açık değil midir?

Ve şu andan itibaren işçilerin eski şiarı: "Yüzünü köye dön"ün, kollektif köylülerin yeni şiarı: "Yüzünü şehre dön"le tamamlanacağına şaşılabilir mi?

Kollektif çiftliklerin inşası alanında bu eşi görülmedik başarı ***son olarak,*** ülkemizin ileri işçilerinin meseleyi kendi ellerine almış olmasıyla açıklanır. Ülkemizin en önemli bölgelerine dağılmış düzinelerce ve yüzlerce İşçi Tugayını kastediyorum. Kollektif çiftlik hareketinin var olan ve olası tüm propagandistleri arasında işçi propagandistlerin, köylü kitleleri arasındaki en iyi propagandistler olduğunu kabul etmek gerekir. Bireysel küçük iktisat karşısında kollektif büyük iktisadın sahip olduğu üstünlükler konusunda —mevcut kollektif çiftlikler ve Sovyet çiftlikleri bu üstünlükleri haydi haydi ispatlayan çarpıcı örnekler olduğu için—, işçilerin köylüleri ikna etmeyi başarmış olmalarında şaşılacak ne olabilir?

Kollektif çiftliklerin inşası alanındaki kazanımımızın —görüşümce son yılın tüm kazanımları arasında en önemli ve tayin edici olan bir kazanım— temelini bu teşkil ediyordu.

Her biri 40 000 - 50 000 hektarlık büyük tahıl fabrikaları örgütlemenin mümkün ve amaca uygun oluşuna karşı "bilim"in itirazları çökmüş ve toz duman olmuştur. Pratik, "bilim"in

itirazlarını çürütmüş ve sadece pratiğin "bilim"den öğrenmesi gerektiğini değil, ayrıca "bilim"in de pratikten öğrenmesinin fena olmayacağını bir kez daha göstermiştir.

Kapitalist ülkelerde dev tahıl fabrikaları tutunamaz. Bizim ülkemiz ise sosyalist bir ülkedir. Bu "küçük" farkı unutmamak gerekir.

Kapitalist ülkelerde, bir dizi araziyi satın almadan ya da mutlak toprak rantı ödemeden —böylelikle üretim çarnaçar fevkalade büyük harcamalara boğulur— büyük tahıl fabrikaları örgütlemek imkansızdır, çünkü oralarda toprak ve arazi üzerinde özel mülkiyet vardır. Oysa bizde ne mutlak toprak rantı ne de toprak ve arazinin alım ve satımı yoktur, bu durum büyük tahıl çiftliklerinin gelişmesi için elverişli koşullar yaratır, çünkü bizde toprak ve arazi üzerinde özel mülkiyet yoktur.

Kapitalist ülkelerde büyük tahıl çiftlikleri, amacı azami kâr ya da her halükârda ortalama kâr haddi denilen şeye eşit bir kâr sağlamakta görürler, çünkü aksi takdirde sermaye, tahıl üretimini örgütlemekle uğraşmakta genelde hiçbir çıkar görmez. Buna karşılık bizde, aynı zamanda devlet girişimleri olan tahıl çiftlikleri, gelişimleri için ne azami kâra ne de ortalama kâr haddine gereksinim duyarlar, bilakis asgari bir kazançla yetinebilirler ve bazen hiç kazanç elde etmeden de yapabilirler ki, bununla da yine büyük tahıl çiftliklerinin gelişmesi için elverişli koşullar yaratılır.

Son olarak, kapitalizm altında büyük tahıl çiftlikleri için ne özel kredi ayrıcalıkları ne de özel vergi ayrıcalıkları vardır, buna karşılık, sosyalist sektörü desteklemek üzere hazırlanmış Sovyet sistemi altında böylesi ayrıcalıklar vardır ve var olacaktır.

Saygıdeğer "bilim" bütün bunları unutmuştur.

Sağ oportünistlerin (Buharin'in grubu)

a) köylülerin kollektif çiftliklere girmeyeceği,

b) kollektif çiftliklerin gelişme temposunun hızlandırılmasının sadece kitlesel hoşnutsuzluğa ve köylülüğün

işçi sınıfından kopmasına yol açacağı,

c) kırda sosyalist gelişmenin "anayolu"nu kollektif çiftliklerin ***değil, bilakis*** kooperatiflerin oluşturduğu,

d) kollektif çiftliklerin gelişmesinin ve kırdaki kapitalist unsurlara karşı saldırının ülkenin tahılsız kalmasına yol açabileceği iddiaları çökmüş ve toz duman olmuştur.

Bütün bunlar, eski burjuva-liberal pılıpırtı olarak çökmüş ve rüzgâra savrulmuştur.

***Birincisi,*** köylüler kollektif çiftliklere girmişlerdir, tekmil köyler, kaza daireleri ve reyonlar girmişlerdir.

***İkincisi,*** kitlesel kollektif çiftlik hareketi işçilerle köylülerin birliğini zayıflatmıyor, onun için yeni bir temel, bir üretim temeli yarattığı için onu bilakis güçlendiriyor. Şimdi hatta körler bile görüyor: Eğer köylülüğün temel kitleleri arasında herhangi bir ciddi hoşnutsuzluk varsa, bu Sovyet iktidarının kollektif çiftlik politikasıyla ilgili değil, Sovyet iktidarının köylülere makine ve traktör sağlamakta kollektif çiftlik hareketinin gelişmesine ayak uyduramamasından kaynaklanmaktadır.

***Üçüncüsü,*** kırda sosyalist gelişmenin "anayolu" hakkındaki tartışma, Eichenwald ve Slepkov ayarındaki genç küçük-burjuva liberallerine yakışan skolastik bir tartışmadır. Şu açıktır: Bir kollektif çiftlik hareketi olmadığı sürece, kırın sosyalist gelişmesinin "anayolu" kooperatifçiliğin alt biçimlerinden, alım ve satım kooperatiflerinden ibaretti, fakat kooperatifin daha üst biçimi, kollektif çiftçilik biçimi ortaya çıkınca, bu, gelişmenin "anayolu" haline geldi.

Tırnak işareti konmadan söylendiğinde: Kırın sosyalist gelişmesinin baş biçimi, Lenin'in kooperatif plânıdır; bu plân, alt biçimlerinden (alım-satım kooperatifleri) üst biçimlere (kollektif çiftlik üretim kooperatifleri) kadar tarımsal kooperatiflerin bütün biçimlerini kapsar. Kollektif çiftlikleri kooperatiflerin ***karşısına koymak,*** Leninizmle alay etmek ve kendi cahilliğini belgelemek demektir.

***Dördüncüsü,*** bugün kırın kapitalist unsurlarına karşı

saldırıya geçmeden ve kollektif çiftlik ve Sovyet çiftlikleri hareketini geliştirmeden, bu yıl, ne tahıl alımı alanında kaydettiğimiz tayin edici başarılarımızı, ne de devletin elinde şimdiden birikmiş olan, düzinelerce milyon pud dokunulmaz tahıl stokunu sağlayamayacağımızı bugün körler bile görmektedir.

Bunun da ötesinde, kollektif çiftlik ve Sovyet çiftlikleri hareketinin gelişmesi sayesinde tahıl krizinden nihayet kurtulmaya başladığımız ya da şimdiden kurtulmuş olduğumuz kesinlikle söylenebilir. Eğer kollektif çiftliklerin ve Sovyet çiftliklerinin gelişmesi artan bir hızla devam ederse, ülkemizin, diyelim ki üç yıl içinde, dünyanın en zengin tahıl ülkelerinden biri, hatta en zengin tahıl ülkesi haline gelmesinden kuşku duymak için hiçbir neden yoktur.

Şimdiki kollektif çiftlik hareketinde ***yeni*** olan nedir? Şimdiki kollektif çiftlik hareketinde yeni ve tayin edici olan, kollektif çiftliklere eskisi gibi tek tek köylü gruplarının değil, köyler, kazalar, reyonlar, hatta vilayetlerin katılmasıdır.

Peki bunun anlamı nedir? Bunun anlamı, ***orta köylünün kollektif çiftliklere girmiş olmasıdır.*** Geçtiğimiz yıl Sovyet iktidarının en önemli kazanımını oluşturan tarımın gelişmesindeki bu köklü dönüşümün temeli budur.

Troçkizmin, işçi sınıfının sosyalist inşada köylü sınıfının ana kitlelerine önderlik edemeyeceği Menşevik "düşüncesi" yıkılıp enkaz haline geliyor. Şimdi artık körler bile orta köylünün kollektif çiftliklere yöneldiğini görüyor. Sanayi ve tarım için Beş Yıllık Plân'ın sosyalist toplumun kurulmasının beş yıllık plânı olduğu, ülkemizde sosyalizmin kurulması olanağına inanmayanların Beş Yıllık Plân'ımızı alkışlamaya hakları olmadığı artık herkes için açıklık kazanmıştır.

"Kutsal özel mülkiyet ilkesi", Sovyetler Birliği'nde kapitalizmin restorasyonunu düşleyen bütün ülkelerin kapitalistlerinin bu son umudu yıkılıp enkaz haline geliyor. Bunların, toprağı kapitalizm için gübreleme malzemesi olarak gördükleri köylüler, çok övülen "özel mülkiyet" bayrağını kitleler halinde terkedip kollektivizm yoluna, sosyalizm yoluna geçiyorlar. Kapitalizmin restorasyonu için son umut yıkılıyor.

Ülkemizin kapitalist unsurlarının, hücuma geçen sosyalizme

karşı eski dünyanın bütün güçlerini çıkarmak yönündeki umutsuz girişimleri, sınıfların mücadelesinin şiddetlenmesine yol açan bu girişimler de bununla açıklanır. Sermaye sosyalizme "intibak etmek" istemiyor.

Struve ve Hessen, Milyukov ve Kerenski, Dan ve Abramoviç gibi sermayenin tüm bu bekçi köpeklerinin son zamanlarda Bolşevizme karşı öfkeli ulumalarını yükseltmeleri de bununla açıklanır. Ufak tefek bir şey değil: Kapitalizmin restorasyonu için son umut ortadan kayboluyor.

Sınıf düşmanlarının bu kudurmuş öfkeleri ve sermayenin uşaklarının bu vahşi ulumaları — Partinin sosyalist inşanın en zor cephesinde gerçekten tayin edici bir zafer kazandığından başka neyi kanıtlayabilir?

> "Ancak", diyor Lenin, "köylülere, toprağı toplumsal, kollektif, kooperatifsel ve artel biçiminde işlemenin üstünlüğü pratikte gösterilebilirse, köylülere ortaklaşa, artel çiftçilik yoluyla yardım edilebilirse, ancak bu koşullarda, iktidarı elinde tutan işçi sınıfı, haklı olduğunu köylülere gerçekten kanıtlayabilir ve milyonlarca köylü kitlesini gerçekten ve sağlam bir şekilde yanına çekebilir." *(4. baskı, cilt XXX, s. 173-174, Rusça.)*

Lenin, köylülüğün milyonlarca kitlesinin işçi sınıfı için kazanılmasının yolları, köylülüğün kollektif çiftliklerin inşası yönüne sevkedilmesinin yolları sorununu böyle koyuyordu.

Geçtiğimiz yıl, Partinin bu görevi başarıyla yerine getirdiğini ve bu yolda önüne çıkan bütün ve her türlü zorlukların kararlılıkla üstesinden gelmekte olduğunu göstermiştir.

> "Orta köylülük", diyor Lenin, "komünist toplumda ancak onun iktisadi yaşam koşullarını kolaylaştırıp iyileştirirsek bizim yanımızda olacaktır. Eğer yarın onlar için 100 000 adet birinci sınıf traktörü sağlayabilsek, benzin ve makinist ihtiyaçlarını karşılayabilsek (şimdilik bunun bir hayal olduğunu biliyorsunuz), bu koşullarda orta köylü şöyle derdi mutlaka: 'Ben kömünden yanayım' (yani komünizmden). Fakat bunu başarabilmek için önce uluslararası burjuvaziyi yenmek, bu traktörleri bize vermek zorunda bırakmak, ya da

üretkenliğimizi bunları kendimiz sağlayabilecek kadar yükseltmek zorundayız. Bu sorun ancak bu şekilde doğru konulmuş olur." *(4. baskı, cilt XXIX, s. 190, Rusça.)*

Lenin, orta köylüyü teknik olarak yeniden donatma yolları, onu komünizme kazanma yolları sorununu böyle koymaktadır.

Geçtiğimiz yıl, Partinin bu görevi de başarıyla yerine getirmekte olduğunu göstemiştir. Gelecek yılın, 1930 yılının ilkbaharında tarlalarda 60 000'den fazla traktöre, bir yıl sonra 100 000'den fazla, ve iki yıl daha geçtikten sonra ise 250 000'in üstünde traktöre sahip olacağımız biliniyor. Şimdi artık, birkaç yıl önce "fantezi" sayılan şeyleri pratiğe geçirme olanağımız var, hatta daha da fazlasını.

Orta köylünün yüzünü "komün"e çevirmiş olmasının nedeni budur.

Partinin üçüncü kazanımıyla ilgili durum böyledir.

Partinin geçen yılda elde ettiği başlıca kazanımlar bunlardır.

## ÖZET

Son hızla sanayileşme yolunda ilerliyoruz — kadim, "Rus" geriliğimizi arkamızda bırakarak sosyalizme ilerliyoruz.

Bir metal ülkesi, otomobilleşmiş bir ülke, traktörleşmiş bir ülke olacağız.

Ve SSCB'yi otomobile köylüleri ise traktöre oturttuğumuzda, "uygarlıkları" ile övünen "saygıdeğer" kapitalistler bize yetişmeye çalışsınlar da görelim. O zaman hangi ülkelerin geri kalmış, hangi ülkelerin ilerlemiş ülkeler arasında "sıralanacağını" göreceğiz.

3 Kasım 1929.

***"Pravda" No. 259,***
***7 Kasım 1929.***
***İmza: J. Stalin***

# ÖZEL UZAKDOĞU ORDUSU GAZETESİ "TREVOGA"NIN[114] REDAKSİYONUNA

Çinli toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin saldırılarına karşı Ekim Devrimi'nin hak ve çıkarlarını koruyan Özel Uzakdoğu Ordusu'nun savaşçılarına ve komutanlarına kardeşçe selamlar!

Çinli karşı-devrimcilerin her hareketini uyanıklıkla izleyin, her saldırıyı yok edici bir karşı saldırıyla yanıtlayın ve böylece Çin'deki kardeşlerimizin, Çin işçi ve köylülerinin, toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin boyunduruğunu parçalamalarına yardım edin.

Bu bayram gününde, SSCB'nin milyonlarca emekçisinin büyük bir sevgiyle sizleri düşündüğünü, bu büyük günü sizlerle birlikte kutladığını ve Özel Uzakdoğu Ordusu'nun başarılarını sizlerle birlikte sevinçle karşıladığını unutmayın.

Yaşasın Ekim Devrimi!
Yaşasın Özel Uzakdoğu Ordusu!
Yaşasın Çin İşçileri ve Köylüleri!

*"Pravda" No. 259*
*7 Kasım 1929* *J. Stalin*

# MUTLAK ZORUNLU BİR DÜZELTME

16 Aralık tarihli "Pravda" (No. 296), ("Parti İnşası" başlığı altında) imzasız bir makale yayınladı: ***"Karışıklık Olmadan Olmaz mı?"***. Bu makalede, "Komsomolskaya Pravda"da [15] çıkan ***"Leninizme Girişin Özeti"*** adlı makalenin bir tezi, emperyalist dünya cephesinin devrimci tarzda yarılmasının en elverişli koşullarını inceleyen tezi eleştirilmektedir.

Yazar, eleştirisini yaptığı makaleden şu alıntıyı yapıyor: "Leninizm, devrimin, emperyalist zincirin ***en zayıf halkası*** olan yerde başladığını öğretir." Yazar, devamla, bu alıntı ile, Buharin'in "Dönüşüm Dönemi Ekonomisi"nden şu alıntı arasına bir ***eşit işareti*** koyuyor: "Kapitalist dünya sitemininin çöküşü, ***en zayıf ulusal ekonomi sistemlerinde başladı.***" Yazar bunun ardından, Lenin'in, Buharin'in kitabının anılan pasajına karşı eleştirel notlarını da ekliyor ve "Komsomolskaya Pravda"daki ***"Leninizme Girişin Özeti"*** makalesinde, Buharin'in hatasına benzer bir hata işlendiği sonucunu çıkarıyor.

Bana öyle geliyor ki, ***"Karışıklık Olmadan Olmaz mı?"*** makalesinin yazarı bir hata işlemiştir. "Emperyalist zincir, en zayıf yerinden kopar" tezi ile, Buharin'in "emperyalist zincir, ulusal ekonomi sisteminin en zayıf olduğu yerde kopar" tezi arasına kesinlikle bir ***eşit işareti*** konamaz. Neden? Çünkü birinci durumda, ***yarılması gereken*** emperyalist zincirin zayıflığından, yani emperyalist güçlerin zayıflığından söz edilmektedir, oysa burada, Buharin'de ise, emperyalizm zincirini ***yarması gereken*** ülkenin ulusal ekonomi sisteminin

zayıflığından, yani ***anti***-emperyalist güçlerin zayıflığından söz edilmektedir. Bunlar kesinlikle bir ve aynı şey değildir. Dahası, bunlar birbirine taban tabana zıt iki tezdir.

Buharin'e göre, emperyalist cephe, ulusal ekonomi sisteminin en zayıf olduğu yerde kopacaktır. Bu elbette doğru değildir. Eğer bu doğru olsaydı, proleter devrimi Rusya'da değil de, Orta Afrika'da bir yerde başlardı. Ama "***Leninizme Girişin Özeti***" adlı makalede, Buharin'in tezine taban tabana zıt bir şey, yani emperyalist zincirin, en zayıf olduğu yerde koptuğu söylenmektedir. Ve bu tamamen doğrudur. Dünya emperalizminin zinciri verili bir ülkede evet tam da, verili anda tam da bu ülkede zincir ***en zayıf*** olduğu için kopmaktadır. Aksi takdirde kopmazdı. Aksi takdirde Menşevikler, Leninizme karşı mücadelelerinde haklı olurlardı.

Ama verili ülkede emperyalist zincirin zayıflığı neyle belirlenir? Bu ülkenin endüstriyel gelişmesinin ve uygarlığının belli bir asgariye erişmiş olmasıyla. Burada belli bir asgari sanayi proletaryasının varolmasıyla. Bu ülkedeki proletaryanın ve proleter öncünün devrimci ruhuyla. Proletaryanın, emperyalizme karşı kararlı mücadelede proletaryayı izleyebilecek, ciddiye alınması gereken bir müttefike (örneğin köylülük) sahip olmasıyla. Dolayısıyla, emperyalizmin bu ülkede tecrit olmasını ve yıkılmasını kaçınılmaz kılan koşulların biraraya gelmesiyle.

"***Karışıklık Olmadan Olmaz mı?***" makalesinin yazarı, besbelli ki, ***tamamen farklı*** iki ***şeyi*** birbirine karıştırmıştır.

Gerçekten de: Karışıklık olmadan olmaz mı?

***"Pravda", No. 298,***
***18 Aralık 1929.***

***İmza: J. St.***

# 50. DOĞUM GÜNÜ NEDENİYLE STALİN YOLDAŞA TEBRİKLERİNİ YOLLAYAN TÜM ÖRGÜTLERE VE YOLDAŞLARA

Tebriklerinizi ve selamlarınızı, beni kendisinin benzeri olarak yaratan ve eğiten işçi sınıfının büyük partisiyle ilgili görüyorum. Ve bunları sadece şanlı Leninist Partimizle ilgili gördüğüm için, sizleri bolşevik teşekkürle yanıtlama hakkı görüyorum kendimde.

Şundan emin olabilirsiniz ki yoldaşlar, gelecekte de işçi sınıfının davası, proletarya devrimi ve dünya komünizmi davası için bütün gücümü, bütün yeteneklerimi, ve eğer gerekirse bütün kanımı son damlasına kadar vermeye hazırım.

21 Aralık 1929 — Yüksek saygılarımla

*"Pravda" No. 302,*
*22 Aralık 1929.*

*J. Stalin*

# SSCB'DE TARIM POLİTİKASININ SORUNLARINA İLİŞKİN

**Marksist Tarım Bilimcileri Konferansı'nda Konuşma**
**27 Aralık 1929** [16]

Yoldaşlar! Şu an, toplumsal ve ekonomik yaşamımızın temelinde yatan, bütün dikkatleri üzerinde toplayan gerçeklik, kollektif çiftlik haraketindeki muazzam büyümedir.

Şimdiki kollektif çiftlik hareketinin karakteristik çizgisi, bugüne kadar olduğu gibi, yalnızca köy yoksullarının tek tek gruplarının kollektif çiftliklere katılması değil, aynı zamanda orta köylülerin de kütlesi itibariyle kollektif çiftliklere girmiş olmasıdır. Bunun anlamı, kollektif çiftlik hareketinin, emekçi köylülerin tek tek grup ve kesimlerinin bir hareketi olmaktan çıkıp, köylülüğün sayıları milyonları ve on milyonları bulan ana kütlesinin bir hareketi haline gelmiş olmasıdır. Başka şeylerin yanısıra, çok önemli bir olgu olan, kollektif çiftlik hareketinin muazzam ve gittikçe daha da büyüyen ***Kulak-düşmanı*** bir çığ haline gelmesi, yolu üzerindeki Kulak direnişini silip süpürmesi, Kulakları yere sermesi ve köyde kapsamlı bir sosyalist inşa için yolu açması gerçeği de, bununla açıklanır.

Fakat sosyalist inşanın ***pratik*** başarılarından gurur duymak için elimizde ne kadar çok neden varsa, genelde ekonomi alanında, özelde de tarım alanındaki ***teorik*** çalışmalarımızın başarıları için aynı şey söylenemez. Dahası: Teorik düşüncenin pratik başarılarımıza ayak uyduramadığını, pratik başarılarla teorik düşüncenin gelişimi arasında belli bir uçurum ortaya

çıktığını kabul etmek gerekir. Oysa, teorik çalışmanın pratiğe sadece ayak uydurması değil, bilakis onun önünden gitmesi, pratikçilerimize, sosyalizmin zaferi için mücadelelerinde silahlar sağlaması gerekir.

Burada teorinin önemi üzerinde durmak istemiyorum. Bunu yeterince iyi biliyorsunuz zaten. Bilindiği gibi teori, gerçek bir teoriyse, pratikçilere yönünü bulma gücü, perspektif açıklığı, çalışmada güven ve davamızın zaferine inanç verir. Bütün bunların —başka türlüsü mümkün değildir— sosyalist inşamız için önemi çok büyüktür. İşin kötüsü, tam da bu alanda, ekonomimizin sorunlarının teorik irdelenmesi alanında, topallamaya başlamamızdır.

Ülkemizde, toplumsal ve ekonomik yaşamımızda, ekonomimizin sorunlarına ilişkin hâlâ çeşitli burjuva ve küçük-burjuva teorilerin ortalıkta dolanıyor olması gerçeği, başka türlü nasıl açıklanabilir? Bu teorilerin bugüne kadar layık oldukları reddedişi bulmamaları başka neyle açıklanabilir? Burjuva ve küçük-burjuva teorilerin en emin panzehiri olan Marksist-Leninist politik ekonominin bir dizi temel önermelerinin unutulmaya terk edilmesi, basınımızda popülize edilmemesi, herhangi bir nedenden ötürü ön plâna çıkarılmaması neyle açıklanabilir? Burjuva teorilere karşı Marksist-Leninist teori temelinde yürütülecek uzlaşmaz bir mücadele olmaksızın sınıf düşmanlarımız üzerinde tam zafer kazanmanın mümkün olamayacağını kavramak zor mu?

Yeni pratik, geçiş döneminin ekonomik sorunlarına yeni tür bir yaklaşım tarzını beraberinde getirmektedir. NEP sorunu, sınıflar, inşa temposu, işçi-köylü birliği, parti politikası sorunları, şimdi yeni bir tarzda ortaya konmaktadır. Pratiğin gerisinde kalmamak için, bütün bu problemleri yeni durumun bakış açısı altında işlemek amacıyla hemen işe koyulunmalıdır. Aksi takdirde, pratikçilerimizin kafalarını bulandıran burjuva teorilerinin üstesinden gelmek imkansızdır. Aksi takdirde, önyargıların dayanıklılığını kazanmış olan bu teorilerin ortadan

kaldırılması imkansızdır. Çünkü ancak teorik alandaki burjuva önyargılarına karşı mücadele içinde Marksizm-Leninizmin pozisyonları sağlamlaştırılabilir.

Teori adı verilen bu burjuva önyargılarının hiç olmazsa bazılarını karakterize etmeme ve inşamızın bazı öz sorunlarını aydınlatarak, çürüklüklerini göstermeme izin verin.

## I
## "DENGE" TEORİSİ

Komünistler arasında, ekonomimizin sektörleri arasındaki sözümona "denge" teorisinin hâlâ geçerli olduğunu elbette biliyorsunuz. Bu teorinin elbette Marksizmle hiçbir ortak yanı yoktur. Oysa sağ sapmacı kamptaki bir dizi insan tarafından tam da bu teorinin propagandası yapılmaktadır.

Bu teoriye göre, her şeyden önce bir sosyalist sektöre —bu bir tür vagondur—, ayrıca da sosyalist olmayan sektöre, dilerseniz kapitalist diyelim, —bu da başka bir vagondur— sahibiz. Bu iki vagon ayrı hatlarda bulunuyor ve birbirlerini rahatsız etmeden barışçı biçimde ilerliyorlar. Geometriden, paralel çizgilerin kesişmediklerini biliyoruz. Oysa bu harika teorinin sahipleri, paralel iki çizginin günün birinde kesişeceği ve kesiştiğinde sosyalizme ulaşmış olacağımız görüşündeler. Bu teori "vagon" denilen şeylerin ardında sınıfların durduğunu ve bu "vagon"ların hareketinin acımasız bir sınıf mücadelesi biçiminde, bir ölüm kalım savaşı, "kim—kimi?" prensibine göre bir savaş biçiminde yürüdüğünü dikkate almamaktadır.

Bu teorinin Leninizmle hiçbir ortak yanı olmadığını anlamak zor değil. Bu teorinin objektif olarak hedefinin, bireysel köylü çiftliklerini savunmak, kollektif çiftliklere karşı mücadelelerinde Kulak unsurlara "yeni" bir teorik silah vermek ve kollektif çiftlikleri kötülemek olduğunu anlamak zor değil.

Buna rağmen, bu teori, bugüne kadar basınımızda geçerliliğini korumuştur. Bu teorinin bırakın teorisyenleriniz tarafından yenilgiye uğratılmasını, ciddi bir yanıt aldığını dahi

iddia etmek mümkün değildir. Bu saçmalık, teori düşüncemizin geri kalmasıyla değilse, neyle açıklanabilir?

Oysa, denge teorisinden iz bile kalmaması için, Marksizmin hazinesinden sadece yeniden üretim teorisini almak ve sektörler arası denge teorisinin karşısına koymak yeterlidir. Gerçekten de Marksist yeniden üretim teorisi, modern toplumun, yıldan yıla birikim sağlamaksızın gelişemeyeceğini, ama birikimin de yıldan yıla genişlemiş bir yeniden üretim olmaksızın gerçekleşemeyeceğini öğretmektedir. Bu çok açık ve anlaşılırdır. Merkezileşmiş sosyalist büyük sanayimiz Marksizmin genişletilmiş yeniden üretim teorisine uygun olarak gelişmektedir, zira her yıl hacim olarak genişlemekte, birikmekte ve dev adımlarla ilerlemektedir.

Ne var ki büyük sanayimiz bütün ekonomiyi kapsamıyor. Tersine, ekonomimizde küçük köylü iktisadı hâlâ ağırlıktadır. Küçük köylü iktisadının genişletilmiş yeniden üretim prensibine göre geliştiği söylenebilir mi? Hayır, söylenmez. Küçük köylü iktisadımız kütlesi itibariyle, her yıl genişletilmiş yeniden üretim kaydetmemekle kalmıyor, bilakis tam tersine, basit yeniden üretimi bile ancak çok seyrek başarabilecek durumda. Genişletilmiş yeniden üretim yeteneğinde olmayan ve fakat ekonomimizde egemen faktörü oluşturan küçük köylü çiftliğinin oluşturduğu böyle bir tarımsal temel karşısında, toplumsallaştırılmış sanayimizi hızlı bir tempoyla geliştirmeye devam etmek mümkün müdür? Hayır, mümkün değildir. Sovyet iktidarı ve sosyalist inşa az çok uzun bir süre birleşik sosyalist büyük endüstri ve tamamen dağınık ve son derece geri küçük köylü meta ekonomisi olmak üzere iki ***farklı*** temele dayandırılabilir mi? Hayır, bu imkansızdır. Bu durum eninde sonunda bütün ekonominin tamamen yıkılmasıyla sonuçlanmak zorundadır.

Peki çare nerededir? Çare, tarımda büyük üretimi geliştirmekte, tarımı birikim sağlamaya, genişletilmiş yeniden üretime yetenekli kılmakta ve böylece ekonominin tarımsal

dayanağını reorganize etmekte yatmaktadır.

Fakat, tarımda büyük üretim nasıl geliştirilebilir?

Bunun iki yolu vardır. ***Kapitalist*** yol; bu yol kapitalizmin tarıma girmesiyle büyük işletmelerin ortaya çıkmasından ibaret olan, köylülüğün yoksullaşmasına ve tarımda kapitalist işletmelerin gelişmesine yol açan bir yoldur. Biz bu yolu, Sovyetler Birliği ekonomisiyle bağdaşmaz bir yol olarak reddediyoruz.

Bir başka yol daha vardır, ***sosyalist*** yol; bu yol, tarımda kollektif çiftliklerin ve Sovyet çiftliklerinin yaratılması ve teşvik edilmesinden ibaret olan, küçük köylü iktisatlarının tekniğin ve bilimin kazanımlarıyla donanmış, ve genişletilmiş yeniden üretimi gerçekleştirebildikleri için daha da gelişme imkanına sahip olan büyük kollektif çiftlikler halinde birleştirilmesine götüren yoldur.

Bu durumda sorun şöyledir: ya o yol, ya bu yol, ya kapitalizme ***geri dönüş,*** ya da sosyalizme ***ilerleyiş.*** Herhangi bir üçüncü yol daha yoktur ve olamaz.

"Denge" teorisi, üçüncü bir yol bulma çabasıdır. Ve tam da üçüncü (var olmayan) bir yol üzerinde yükseldiğinden, ütopiktir, anti-Marksisttir.

Marks'ın sadece yeniden üretim teorisini, sektörler arası "denge" teorisinin karşısına koymak, ikincisinden iz bile kalınamasına yeterdi.

Marksist tarım bilimcilerimiz neden bunu yapmıyorlar? Basınımızda gülünç "denge" teorisinin yaygınlaşmasından, öte yandan Marksist yeniden üretim teorisinin gizli bir varlık sürdürmesinden kimler çıkar ummaktadır?

## II
## SOSYALİST İNŞADA "KENDİLİĞİNDENLİK" TEORİSİ

Politik ekonomideki ikinci önyargıya, burjuva tipi ikinci teoriye geçelim. Sosyalist inşada "kendiliğindenlik" teorisini, Marksizmle hiçbir ortak yanı olmamasına rağmen, sağcıların

kampındaki yoldaşlar tarafından gayretle propagandası yapılan teoriyi kastediyorum.

Bu teorinin sahipleri yaklaşık şunları iddia ediyorlar: Ülkemizde bir zamanlar kapitalizm vardı, sanayi kapitalist temelde gelişiyor, köy ise kendiliğinden, otomatikman kapitalist kenti izliyor ve kapitalist kent modeline göre dönüşüme uğruyordu. Eğer ***kapitalizmde böyle oluyorsa,*** neden Sovyetler Birliği ekonomisinde de aynı durum sözkonusu olmasın? Neden köy, küçük köylü ekonomisi otomatikman sosyalist kenti izlemesin ve kendiliğinden sosyalist kent modeline göre dönüşüme uğramasın? Bu teorinin sahipleri bu nedenle, köyün otomatikman sosyalist kenti izleyebileceğini iddia ediyorlar. Sovyet çiftlikleri ve kollektif çiftliklerin oluşturulması için gayret göstermeye gerek var mı, köy zaten sosyalist kenti izleyeceğine göre bunun için gayret göstermeye değer mi? sorusu bundandır.

İşte size, objektif olarak, kırın kapitalist unsurlarının eline, kollektif çiftliklere karşı mücadelesinde yeni bir silah vermeyi hedefleyen bir teori daha.

Bu teorinin anti-Marksist niteliği kuşku götürmez.

Teorisyenlerimizin, kollektif çiftlik inşasının pratisyenlerinin kafasını bulandıran bu tuhaf teoriyi yerle bir etmeye hâlâ zaman bulamamış olmaları garip değil mi?

Sosyalist kentin küçük köylü, bireyci kır karşısındaki önder rolünün paha biçilemeyecek kadar değerli ve büyük olduğuna kuşku yoktur. Sanayiin tarım üzerindeki dönüştürücü rolü buna dayanır. Ama küçük köylü kırın, sosyalist inşada kendiliğinden kenti izlemesi için bu etken yeter mi? Hayır, yetmez.

Kapitalist düzende köy, kenti kendiliğinden izliyordu, çünkü kentin kapitalist ekonomisi ile köylünün küçük meta ekonomisi, esasında ***aynı tipte*** iki ekonomiydi. Elbette ki, küçük köylü meta ekonomisi henüz kapitalist ekonomi değildir. Ama temeli itibariyle kapitalist ekonomiyle aynı tiptedir, çünkü üretim araçları üzerinde özel mülkiyete dayanır. Buharin yoldaşın "Geçiş Dönemi Ekonomisi" adlı kitabına kenar notlarında Le-

nin, "proletaryanın ***sosyalist*** eğilimi"ne karşı "köylülüğün ***kapitalist*** meta üretimine eğilimi"nden[17] sözederken, bin kez haklıydı.* "Küçük üretim(in), her gün, her saat, kendiliğinden ve kitlesel çapta kapitalizmi ve burjuvaziyi ***doğurması***" [18] ***(Lenin)*** da bununla açıklanır.

Köylülüğün küçük-meta ekonomisinin, temeli itibariyle, kentteki sosyalist üretimle aynı tipte olduğu söylenebilir mi? Besbelli ki, Marksizme karşı gelinmedikçe, böyle bir şey söylenemez. Yoksa Lenin, "bir küçük köylüler ülkesinde yaşadığımız sürece, Rusya'da kapitalizm için ekonomik temel, komünizm için temelden çok daha sağlamdır" [19] demezdi.

Demek ki, sosyalist inşada "kendiliğindenlik" teorisi, anti-Leninist, çürük bir teoridir.

Demek ki, eğer küçük köylü kır, sosyalist kenti izleyecekse, alınan başka önlemlere ek olarak, köylerde sosyalizmin üssü olarak, köylülüğün temel yığınlarına, başta soyalist kentle birlikte ***önderlik edecek*** durumda olan büyük sosyalist işletmeleri, Sovyet çiftlikleri ve kollektif çiftlikler ***kurmak ve teşvik etmek*** gerekir.

Dolayısıyla sosyalist inşada "kendiliğindenlik" teorisi, anti-Marksist bir teoridir. Sosyalist kent, küçük köylü kıra, ancak kollektif çiftlikler ve Sovyet çiftlikleri ***kurarak ve teşvik ederek,*** yeni sosyalist biçimi yerleştirerek önderlik edebilir.

Sosyalist inşada "kendiliğindenlik" anti-Marksist teorisinin, şimdiye kadar tarım teorisyenlerimizden hakettiği cevabı almamış olması gariptir.

## III
## KÜÇÜK KÖYLÜ ÇİFTLİKLERİNİN "İSTİKRARLILIĞI" TEORİSİ

Şimdi politik ekonomideki üçüncü önyargıya, küçük köylü ekonomisinin "istikrarlılığı" teorisine geçelim. Burjuva politik ekonomisinin, büyük işletmenin küçük işletmeye üstünlükleri

* *Altını çizen Lenin.* —***J. St.***

konusundaki, güya ancak sanayi için geçerli olan ve fakat tarımda geçerli olmayan ünlü Marksist teze karşı ileri sürdüğü itirazları herkes bilir. Bu teoriyi vaaz eden David ve Hertz gibi sosyal-demokrat teorisyenler, köylünün dayanıklı ve sabırlı olduğu, onun elindeki toprak parçasını bırakmamak için her türlü yoksunluğa boyun eğmeye hazır olduğu ve bu yüzden de küçük köylü ekonomisinin büyük tarım işletmesine karşı mücadelede istikrarlılık gösterdiği savına "dayanmak" istemişlerdir.

Böyle bir "istikrarlılığın" her türlü istikrarsızlıktan kötü olduğunu anlamak zor değildir. Bu anti-Marksist teorinin bir tek hedef: küçük köylülerin milyonlarca kitlesini mahveden kapitalist düzeni övmek ve sağlamlaştırmak hedefi güttüğünü anlamak da zor değildir. Ve işte bu hedefi güttüğü içindir ki, Marksistler bu teoriyi o kadar kolaylıkla altedebilmişlerdir.

Ama şimdi sorun bu değil. Sorun, pratiğimizin, yaşamımızın bu teoriye karşı yeni kanıtlar sağlaması; oysa, şaşılacak şey, teorisyenlerimizin, işçi sınıfının düşmanlarına karşı bu yeni silahtan yararlanmak istememeleri ya da yararlanamamalarıdır. Bununla kastettiğim, küçük köylüyü bir avuç toprağına kölece bağlı olmaktan kurtaran ve böylelikle ***küçük*** köylü işletmesinde ***büyük*** kollektif işletmeye geçişi kolaylaştıran toprağın özel mülkiyetinin kaldırılması ve toprağın millileştirilmesinin bizde gerçekleştirilmiş olmasıdır.

Gerçekten de, Batı Avrupa'da küçük köylüyü küçük meta ekonomisine şimdiye kadar bağlamış olan, şu anda bağlayan ve ileride de bağlamaya devam edecek olan nedir? Herşeyden önce ve esas olarak kendine ait bir karış toprağa sahip olması, toprakta özel mülkiyetin varlığı. O, bir karış toprak edinmek için yıllar boyu para biriktirmiştir, ve toprağı satın alınca da, besbelli ki, ondan ayrılmak istemez, her türlü yoksunluğa razıdır, en ilkel yaşamı sürmeye razıdır, yeter ki bireysel ekonomisinin temeli olan toprağını elinden kaçırmasın.

Bu etkenin bizde de, Sovyet rejimi koşullarında da aynı

biçimde etkili olmaya devam ettiği söylenebilir mi? Söylenemez, çünkü bizde toprağın özel mülkiyeti yoktur. Ve tam da bizde toprağın özel mülkiyeti olmadığı içindir ki, bizde köylünün, Batı'da olduğu gibi toprağa kölece bağlı olma durumu yoktur. Bu koşul küçük köylü ekonomisinden kolhozlara geçişi zorunlu olarak kolaylaştırmaktadır.

Toprağın millileştirildiği bizde, köydeki ***büyük*** işletmelerin, kolhozların, ***küçük*** köylü ekonomisine ***üstünlüğünü*** bu kadar kolaylıkla kanıtlamalarının nedenlerinden biri de budur.

Mutlak rantı kaldıran, toprağın özel mülkiyetine son veren ve onun millileştirilmesini sağlamlaştıran Sovyet iktidarının tarım yasalarının büyük devrimci önemi işte burada yatar.

Ama bundan şu sonuç çıkar ki, büyük tarım işletmelerine karşı mücadelesinde küçük köylü işletmelerinin istikrarlılığını propaganda eden burjuva iktisatçılara karşı bizim elimizde yeni bir kanıt vardır.

Her çeşitten burjuva teorilerine karşı mücadelelerinde, bu yeni kanıttan bizim tarım teorisyenlerimiz tarafından acaba niçin yeterince yararlanılmamaktadır?

Toprağın millileştirilmesinde biz özellikle "Kapital"in Üçüncü Cildi'ndeki teorik önkoşullardan, Marx'ın "Artı-Değer Teorileri" konusundaki ünlü yapıtından ve Lenin'in tarım sorununu inceleyen yapıtlarından, teorik düşüncenin bu zengin hazinesinden hareket ettik. Sözünü ettiğim genel olarak toprak rantı teorisi ve özel olarak da mutlak toprak rantı teorisidir. Bugün bu yapıtlardaki teorik tezlerin, kentte ve köyde sosyalist inşamızın pratiği tarafından parlak bir biçimde doğrulandığı açıktır.

Ancak, Çayanov tipinde "Sovyet" iktisatçılarının bilime aykırı teorileri yayınlarımızda rahatça yer alırken, Marx-Engels-Lenin'in toprak rantı ve mutlak toprak rantı teorisi üzerine dâhice yapıtlarının halka yayılmak, ön plâna çıkarılmak yerine masa çekmecelerinde saklı tutulmasını anlamak güçtür.

Engels'in "Fransa ve Almanya'da Köylü Sorunu" üzerine

ünlü yazısını herhalde anımsarsınız. Engels'in, küçük köylülerin kooperatif ekonomiye, kollektif ekonomiye nasıl getirileceği sorunu üzerine ne büyük bir titizlikle eğildiğini mutlaka anımsarsınız. Engels'in yazısından ilgili pasajı aktarmama izin veriniz.

> "Ve biz kesinlikle küçük köylüden yanayız; onun yazgısını daha katlanılabilir kılmak, eğer aklı yatmışsa kooperatife geçişini kolaylaştırmak, ve hatta, eğer aklı henüz yatmamışsa, meseleyi enine boyuna düşünmek için ***parseli üzerinde uzun bir düşünme zamanı*** bırakmak için, elden gelen izin verilebilir herşeyi yapacağız." [20]

Engels'in bireysel köylü ekonomisini kollektivizm yoluna yöneltme sorununa nasıl büyük bir titizlikle yaklaştığını görüyorsunuz. Engels'in ilk başta aşırı gibi görünen bu titizliğini nasıl açıklamalı? O, nelerden yola çıkıyordu? Besbelli ki toprakta özel mülkiyetin varlığından, köylünün kolay kolay elinden çıkarmaya razı olmayacağı o "bir karış toprağa" sahip bulunduğu olgusundan yola çıkıyordu. Batı'da köylülük böyle. Toprakta özel mülkiyetin bulunduğu kapitalist ülkelerde köylülük böyle. Burada büyük bir titizlik gösterilmesi gerektiği kolayca anlaşılır.

Bizde, SSCB'de durumun aynı olduğu söylenebilir mi? Hayır, söylenemez. Söylenemez, çünkü bizde köylüyü bireysel işletmesine zincirleyen o toprakta özel mülkiyet yoktur. Söylenemez, çünkü bizde toprak millileştirilmiştir ve bu da köylünün kollektivizm yolunu tutmasını kolaylaştırmaktadır.

Bizde son zamanlarda kolhoz hareketinin göreceli olarak kolayca ve hızlı gelişmesinin nedenlerinden biri budur.

Tarım bilimcilerimizin batının köylüleriyle bizim köylülerimizin konumu arasındaki bu farkı gerekli berraklıkla göstermeye çalışmamış olmaları sıkıcıdır. Halbuki böyle bir çalışmanın, sadece biz Sovyet fonksiyonerleri için değil, aynı zamanda bütün ülkelerin komünistleri için de büyük önemi olacaktır. Çünkü kapitalist ülkelerde proleter devrimi için, proletaryanın iktidarı ele almasından hemen sonra, ilk günden

başlayarak, sosyalizmi, toprağın ulusallaştırılması temelinde mi yoksa bu temel olmaksızın mı inşa edeceği konusu önemsiz değildir.

Kısa süre önce yayınlanan makalemde ("Büyük Dönüşüm Yılı"*) tarımda küçük işletme karşısında büyük işletmenin üstünlüğüne dair bilinen argümanları ileri sürmüş, bunu yaparken büyük Sovyet çiftliklerini gözönüne almıştım. Fakat bu argümanların, büyük ekonomik birimler olarak kollektif çiftlikler için de tümüyle ve bütünüyle geçerli olduğunu kanıtlamaya gerek bile yok. Sadece makine ve traktör temeline sahip olan gelişmiş kollektif çiftliklerden söz etmiyorum, aynı zamanda, deyim yerindeyse, kollektif çiftlik inşasının manifaktür dönemini oluşturan ve köylü alet-edevatını temel alan gelişmemiş kollektif çiftliklerden de söz ediyorum. Genel kollektifleştirmenin yaşandığı bölgelerde oluşturulan ve köylülerin üretim araçlarının basitçe biraraya getirilmesine dayanan gelişmemiş kollektif çiftlikleri kastediyorum.

Örneğin eski Don Bölgesi'ndeki Choper Nehri çevresindeki kollektif çiftlikleri alalım. Dıştan bakıldığında, bu kollektif çiftlikler teknik açıdan küçük köylü çiftliklerinden farklı görünmemektedir (az sayıda makine, az sayıda traktör). Buna rağmen, kollektif çiftliklerde köylü alet-edevatının basitçe biraraya toplanması, pratikçilerimizin düşlerinde bile göremeyecekleri bir sonuç vermiştir. Bu sonuç ifadesini nerede bulmuştur? Kollektif çiftliklere geçişin ekim alanlarının yüzde 30, 40 hatta 50 büyümesine yol açmasında. Bu "başdöndürücü" sonuç neyle açıklanır? Bireysel emek koşulları altında güçsüz olan köylülerin, araç-gereçlerini birleştirip kollektif çiftlikler halinde biraraya gelerek büyük bir güç oluşturmalarıyla. Köylülerin, bireysel emekle işlenmesi güç olan bakir toprakları ve işlenmemiş alanları işleme olanağına sahip olmalarıyla. Köylülerin, bakir toprakları sürme olanağı elde etmeleriyle. Köylülerin, açıkta bırakılmış, parçalanmış parselleri, tarla kenarlarını vs. vs. ekme

* *Elinizdeki cilde bakınız, s. 110-123 —Redaksiyon*

imkanına kavuşmalarıyla.

Tarımımız için, boş ve bakir toprakların ekilmesi büyük öneme sahiptir. Eski dönemlerde Rusya'da, tarım sorununun devrimci hareketin ekseni olduğunu bilirsiniz. Yine bilirsiniz ki, tarım hareketinin hedefi toprak kıtlığını ortadan kaldırmaktı. O dönemde birçokları, toprak kıtlığının mutlak olduğu, artık Rusya'da serbest, işlemeye elverişli toprak kalmadığı görüşündeydiler. Fakat gerçekte ne görüldü? Şimdi artık, SSCB'de onlarca milyon hektar serbest toprak bulunduğu, ama köylülerin zavallı aletleriyle bu toprağı işleme olanağına sahip olmadıkları tamamen açıktır. Ve tam da köylüler bakir toprakları ve işlenmemiş alanları işleme olanağına sahip olmadığı için, "yumuşak" toprağa, çiftlik sahiplerinin arazilerine, köylü aletleriyle bireysel emek yoluyla kolayca ekilebilen arazilere itilmişlerdi. "Toprak kıtlığı"nın temeli buydu. O nedenle, şimdi artık, traktörlerle donatılmış tahıl tröstümüzün, köylüler tarafından işgal edilmemiş ve küçük köylü aletleriyle bireysel emekle işlenmesi mümkün olmayan yaklaşık 20 milyon hektar serbest toprağı işlemesine şaşmamak gerekir.

Bütün safhalarında —başlangıç safhasında olduğu kadar, kollektif çiftliklerin traktörlerle donatılmış olduğu daha gelişmiş safhasında da— kollektif çiftlik hareketinin önemi, başka şeylerin yanı sıra, şimdi artık köylülerin boş alanları ve bakir toprakları ekebilmelerinde yatmaktadır. Köylülerin kollektif emeğe geçişlerinde ekim alanının olağanüstü artmasının sırrı burada yatmaktadır. Kollektif çiftliklerin bireysel köylü iktisadı karşısındaki üstünlüğünün temellerinden biri burada yatmaktadır.

Söylemeye gerek yok ki, kollektif çiftliklerin bireysel köylü iktisadı karşısındaki üstünlüğü, genel kollektifleşmenin yaşandığı bölgelerde Makine ve Traktör İstasyonlarımız ve konvoylarımız az gelişmiş kollektif çiftliklerin yardımına koştuğunda, kollektif çiftlikler kendi ellerinde traktör ve biçerdöver toplamaya başladığında, daha da tartışmasız olacaktır.

## IV

## KENT VE KIR

Burjuva iktisatçıları tarafından üretilen ve "makas" denilen şey üzerine bir önyargı daha var ki, ne yazık ki Sovyet basınında revaç gören bütün burjuva teorileri gibi buna karşı da amansız bir savaş ilan edilmelidir. Ekim Devrimi'nin köylülüğe Şubat Devrimi'nden daha az şey kazandırdığı, Ekim Devrimi'nin aslında köylülüğe hiçbir şey kazandırmadığı yolundaki teoriyi kastediyorum.

Bu önyargı bir zamanlar, basınımızda bir "Sovyet" iktisatçısı tarafından pompalanmıştı. Fakat daha sonra bu "Sovyet" iktisatçısı teorisinden vazgeçti. (*Bir ses:* Kim bu?) Bu Groman'dır. Ne var ki, söz konusu teori daha sonra Troçkist-Zinovyevist muhalefet tarafından benimsenmiş ve Partiye karşı kullanılmıştır. Dahası, bu teorinin "Sovyet" kamuoyunda bugün artık revaçta olmadığını iddia etmek için hiçbir neden yok.

Bu, son derece önemli bir sorundur yoldaşlar. Kentle kır arasındaki ilişki sorunuyla ilgilidir. Kentle kır arasındaki karşıtlığın ortadan kaldırılması sorunuyla ilgilidir. Son derece aktüel bir sorun olan "makas" sorunuyla ilgilidir. O nedenle bu tuhaf teoriyi irdelemenin zahmete değeceğine inanıyorum.

Köylülerin Ekim Devrimi'nden hiçbir kazançları olmadığı doğru mudur? Olgulara bakalım.

Şimdi önümde ünlü istatistikçi Nemçinov yoldaşın, benim "Tahıl Cephesinde"[21] adlı makalemde yayınlanmış olan ünlü tablosu var. Bu tablodan, devrimden önce çiftlik sahiplerinin "ürettikleri" tahılın 600 milyon puddan az olmadığı görülüyor. Demek ki o zamanlar ***çiftlik sahiplerinin*** elinde 600 milyon puddan fazla tahıl vardı.

Bu tabloya göre ***Kulaklar*** o zaman 1,9 milyar pud tahıl "üretiyordu". Demek ki o zamanlar Kulakların elindeki güç çok büyüktü.

Aynı tabloya göre ***yoksul*** ve ***orta köylüler*** ise 2,5 milyar pud tahıl üretiyorlardı.

Eski köyde, devrimden önceki köyde durum böyleydi işte.

Peki, Ekim Devrimi'nden sonra köyde hangi değişiklikler oldu? Aynı tablodan rakamlar veriyorum. Örneğin 1927 yılını alalım. ***Çiftlik sahipleri*** bu yıl içinde ne kadar tahıl üretmişlerdir? Açıktır ki çiftlik sahipleri hiçbir şey üretmemişlerdir ve üretemezlerdi de, çünkü Ekim Devrimi çiftlik sahiplerini ortadan kaldırmıştır. Bunun köylülük için büyük bir kolaylık olduğunu anlayacaksınız, çünkü köylüler çiftlik sahiplerinin boyunduruğundan kurtulmuşlardır. Bu, Ekim Devrimi'nin sonucu olarak, köylülerin payına düşen büyük bir kazançtır elbette.

1927 yılında ***Kulaklar*** ne kadar üretmişlerdir? 1,9 milyar pud yerine 600 milyon pud. Böylece Kulaklar, Ekim Devrimi sonrası döneminde, güçlerinin üçte ikisinden fazlasını yitirmişlerdir. Bunun, köy yoksullarının ve orta köylülüğün durumunu kolaylaştırmak zorunda olduğunu anlayacaksınız.

Peki ya ***yoksul*** ve ***orta köylüler*** 1927'de ne kadar üretmişlerdir? 2,5 milyar pud yerine 4 milyar pud. Demek ki yoksul ve orta köylüler Ekim Devrimi'nden sonra, devrimden öncekinden 1,5 milyar pud daha fazla üretmişlerdir.

Bunlar, yoksul ve orta köylülüğün Ekim Devrimi sayesinde olağanüstü büyük kazanımlar elde ettiğini kanıtlayan olgulardır.

Ekim Devrimi yoksul ve orta köylülere bunu vermiştir.

Tüm bunlardan sonra, Ekim Devrimi'nin köylülere hiçbir şey vermediği nasıl iddia edilebilir?

Fakat hepsi bu kadar değil, yoldaşlar. Ekim Devrimi, toprakta özel mülkiyeti kaldırmış, toprağın alınıp satılmasına son vermiş ve toprağı ulusallaştırmıştır. Bunun anlamı nedir? Bunun anlamı, tahıl üretmek isteyen köylünün artık toprak satın almak zorunda kalmamasıdır. Eskiden o, toprak alabilmek için yıllarca para biriktirmek zorunda kalıyor, toprak alabilmek için borçlanıyor, borç köleliğine düşüyordu. Toprağın satın alınması elbette tahıl üretiminin maliyetini artırıyordu. Bugün artık köylünün böyle bir zorunluluğu yok. Artık bugün köylüler toprağı satın almak zorunda kalmadan tahıl üretimi yapabilirler. Bunun

sonucunda, köylülerin toprak satın almak için harcadıkları yüzlerce milyon ruble artık köylülerin cebinde kalıyor. Bu köylüler için bir kolaylık mıdır, değil midir? Elbette kolaylıktır.

Devam. Son zamanlara kadar köylü, eski aletleriyle toprağı bireysel emeğiyle güç bela işlemek zorundaydı. Eski, çoktan işe yaramaz hale gelmiş olan üretim aletleriyle donanmış bireysel emeğin, köylünün katlanılır bir yaşam sürmesi, maddi durumunu sistemli olarak yükseltmesi, kültürünü geliştirmesi ve sosyalist inşanın geniş yoluna adım atabilmesi için gerekli olan kadar çok verim vermediğini herkes biliyor. Bugün kollektif çiftlik hareketinin hızla gelişmesinden sonra köylüler, emeklerini komşularının emeğiyle birleştirme, kollektif çiftliklerde birleşme, bakir toprakları sürme, boş toprakları işleme, makine ve traktör temin etme ve böylece emek üretkenliğini iki, hatta üç katma çıkarma olanağına sahiplerdir. Peki bu ne anlama gelir? Bu, köylünün, kollektif çiftliklerde birleşme sayesinde, aynı emeği sarfederek eskisinden daha çok üretme durumunda olması anlamına gelir. Yani bu, tahıl üretiminin, son zamanlara kadar olduğundan çok daha ucuz olacağı anlamına gelir. Bu, köylünün, sabit fiyatlarla, tahıl karşılığında şimdiye kadar aldığından çok daha fazla alabileceği anlamına gelir.

Tüm bunlardan sonra, Ekim Devrimi'nin köylülüğe hiçbir şey kazandırmadığı nasıl iddia edilebilir?

Bu tür saçmalıklar konuşanların Partiye, Sovyet iktidarına açıkça iftira ettikleri açık değil mi?

Peki bütün bunlardan ne sonuç çıkar?

Şu sonuç çıkar ki, "makas" sorunu, "makas"ın kaldırılması sorunu, şimdi artık yeni bir tarzda konulmalıdır. Şu sonuç çıkar ki, "makas", kollektif çiftlik hareketi şimdiki tempoda büyümeye devam ederse, yakın zamanda ortadan kaldırılacaktır. Kent ile kır arasındaki ilişkiler yeni bir temel üzerine oturtulacak, kentle kır arasındaki karşıtlık hızlı bir tempoyla dengelenecektir, sonucu çıkar.

Bu durum, yoldaşlar, inşamızın bütünü için büyük öneme

sahiptir. Bu durum, köylünün mentalitesini değiştirmekte, köylüyü, yüzünü kente çevirmeye sevketmektedir. Kentle kır arasındaki karşıtlığın ortadan kaldırılması için zemin yaratmaktadır. Bu durum, Partinin "yüzünü köye dön" şiarının, kollektif köylülerin "yüzünü kente dön" şiarıyla tamamlanmasının temelini oluşturmaktadır.

Ve bunda şaşılacak bir şey yoktur, çünkü şimdi köylü devletten makine, traktör, tarım uzmanları, organizatörler ve son olarak da, Kulaklara karşı mücadelede ve onların altedilmesinde doğrudan yardım almaktadır. Talancı olarak değerlendirdiği kente karşı vahşi bir kuşku duyan eski tip köylü artık sahneden çekiliyor. Yerine, kente, gerçek ***üretim*** yardımı alabileceği bir yer olarak umutla bakan yeni bir köylü tipi, kollektif köylü geçiyor. Köy yoksulu durumuna düşme korkusuyla yaşayan ve Kulak konumuna ancak göze batmadan yükselebilen (yoksa seçim hakkını elinden alabilirler!) eski tip köylünün yerini, yeni bir perspektife sahip yeni bir köylü alıyor — kollektif çiftliğe girmek, sefalet ve bilgisizlikten kurtulmak, ekonomik ve kültürel yükselişin geniş yoluna girmek.

Mesele işte böylesine değişmiştir, yoldaşlar.

Fakat yoldaşlar, tarım bilimcilerimizin, Ekim Devrimi'nin kazanımlarını ve kollektif çiftlik hareketinin büyümesini karalamak niyetinde olan burjuva teorisini yerle bir etmek ve silip süpürmek için bütün önlemleri almamış olmaları da, bir o kadar can sıkıcıdır.

## V

## KOLLEKTİF ÇİFTLİKLERİN NİTELİĞİ ÜZERİNE

İktisat ***tipi*** olarak kollektif çiftlikler, sosyalist iktisadın biçimlerinden biridir. Buna hiç kuşku olamaz.

Burada konuşanlardan biri, kollektif çiftliklerin itibarını kırmaya çalıştı. İktisadi örgütler olarak kollektif çiftliklerin sosyalist iktisat biçimiyle hiçbir ortak yanlarının bulunmadığını iddia etti. Kollektif çiftliklerin böyle karakterize edilmesinin te-

melden yanlış olduğunu söylemek zorundayım yoldaşlar. Bu karakterizasyonun gerçeklikle hiçbir ilgisi olmadığına kuşku olamaz.

Bir iktisat tipi neyle belirlenir? Besbelli ki üretim sürecindeki insanların ilişkileriyle. Bir iktisat tipi bundan başka neyle belirlenebilir? Kollektif çiftliklerde, üretim araçlarının sahibi olan bir sınıf insan ve ellerinden üretim araçları zorla alınmış bir başka sınıf insan mı var acaba? Kollektif çiftliklerde bir sömürücüler sınıfı ve bir sömürülenler sınıfı mı var acaba? Kollektif çiftlikler, tayin edici üretim araçlarının toplumsallaştırılması üzerinde, devlete ait toprak üzerinde yükselmiyor mu acaba? Kollektif çiftlikleri, iktisat tipi olarak sosyalist iktisat biçimlerinden birini oluşturmadığını iddia etmek için hangi neden var?

Kollektif çiftliklerde çelişkiler elbette mevcuttur. Kollektif çiftliklerde, henüz ortadan kaybolmamış, ama kollektif çiftliklerin sağlamlaşması ve makineleşmesiyle mutlaka ortadan kalkacak olan bireyci ve hatta Kulakçı kalıntılar elbette vardır. Fakat bir bütün olarak alındığında, çelişkilerine ve eksikliklerine rağmen, ***iktisadi*** bir olgu olarak kollektif çiftliklerin esas itibariyle, Kulakların ***kapitalist*** gelişme yolunun tersine, köyün yeni gelişim yolunu, ***sosyalist*** gelişme yolunu temsil ettiği inkâr edilebilir mi? İçinde bulunduğumuz koşullarda kollektif çiftliklerin (kollektif çiftliklerden söz ediyorum, sahte kollektif çiftliklerden değil), köyde sosyalist inşanın temelini ve kapitalist unsurlara karşı acımasız mücadelelerde boy vermiş fideliğini oluşturduğu inkâr edilebilir mi?

Bazı yoldaşların kollektif çiftliklerin itibarını sarsına ve onları burjuva iktisat biçimleri olarak damgalama girişimlerinin her türlü temelden yoksun olduğu açık değil mi?

1923 yılında henüz kitlesel bir kollektif çiftlik hareketi yoktu. "Kooperatifçilik Üzerine" adlı yazısında Lenin, en alt biçimlerinden (alım satım kooperatifleri) daha yüksek biçimlerine (kollektif çiftlik biçimi) kadar kooperatiflerin bütün biçimlerini

dikkate almıştı. O zamanlar kooperatifler üzerine, kooperatif işletmeler üzerine neler demekteydi? İşte Lenin'in "Kooperatifçilik Üzerine" adlı yazısından bir alıntı:

> "Bizim toplumsal düzenimizde kooperatifsel işletmeler, kollektif işletmeler olarak özel kapitalist işletmelerden ayrılır; fakat eğer devlete, yani işçi sınıfına ait olan toprak üzerinde kurulmuş ve üretim araçlarıyla donatılmışlarsa, sosyalist işletmelerden ***ayrılamazlar****." *(4. Baskı, cilt XXXIII, s. 433)*

Görülüyor ki Lenin, kooperatif işletmeleri, kendi başlarına değil, ülkemizdeki toplumsal düzenle ilişkili olarak, bu işletmelerin devlete ait olan bir toprağın üzerinde, üretim araçlarının devlete ait olduğu bir ülkede çalışmalarıyla ilişkili olarak değerlendirmekte, ve bu şekilde değerlendirerek, kooperatif işletmelerin sosyalist işletmelerden farklı olmadığını iddia etmektedir.

Lenin, genel olarak kooperatif işletmelerden böyle söz etmektedir.

Bunu, dönemimizin kollektif çiftlikleri için daha büyük rahatlıkla söyleyebilmek için her türlü nedene sahip olduğumuz açık değil mi?

Lenin'in "kooperatiflerin basit gelişimi"ni, bizim koşullarımız altında neden "sosyalizmin gelişimiyle özdeş" tuttuğu da bununla açıklanır.

Kollektif çiftliklerin itibarını sarsmaya çalışan konuşmacının, Leninizmi kaba biçimde ihlal ettiğini görüyorsunuz.

Konuşmacının yaptığı bu yanlış, kollektif çiftliklerde sınıf mücadelesiyle ilgili ikinci yanlışa da yol açmıştır. Konuşmacı, kollektif çiftlikler içinde sınıf mücadelesini öylesine göz alıcı renklerle anlattı ki, insan kollektif çiftlikler içindeki sınıf mücadelesinin, kollektif çiftlikler dışındaki sınıf mücadelesinden ***farklı olmadığını*** sanabilir. Hatta burada sınıf mücadelesinin daha acımasız olduğu düşünülebilir. Ayrıca bu konuda günah

---

* *Altını ben çizdim. —**J. St.***

işleyen sadece bu konuşmacı değildir. Sınıf mücadelesi hakkında gevezelik, kollektif çiftlikler içindeki sınıf mücadelesi üzerine sızlanma ve feryad, bugün bütün "sol" çığırtkanlarımızın karakteristik bir belirtisidir. Bu sızlanınada en komik olan da, sızlananların, sınıf mücadelesini, aslında olmadığı ya da yok denecek kadar az olduğu bir yerde "görmeleri" ama gerçekten varolduğu ve bütün şiddetiyle sürdüğü yerlerde ise görmemeleridir.

Kollektif çiftliklerde sınıf mücadelesinin unsurları var mıdır? Evet, vardır. Kollektif çiftliklerde hâlâ bireyci, hatta Kulak mentalitesinin kalıntıları var olduğuna, maddi durum itibariyle belli bir eşitsizlik hâlâ bulunduğuna göre, sınıf mücadelesinin unsurları da var olmak zorundadır. Kollektif çiftlikler içindeki sınıf mücadelesiyle kollektif çiftlikler dışındaki sınıf mücadelesinin aynı anlama geldiği iddia edilebilir mi? Hayır, edilemez. "Sol" laf ebelerimizin hatası tam da burada, bu farkı görmemelerinde yatmaktadır.

Kollektif çiftlikler ***dışındaki,*** kollektif çiftliklerin kurulmasından ***önceki*** sınıf mücadelesi ne anlama gelir? Üretim aletlerini ve araçlarını ***elinde tutan*** ve bu üretim aletlerinin ve araçlarının yardımıyla, köy yoksulluğunu ***boyunduruk altında tutan*** Kulaklara karşı mücadele anlamına gelir. Bu mücadele bir ölüm kalım mücadelesidir.

Peki, kollektif çiftlikler ***temelinde*** sınıf mücadelesi ne anlama geliyor? Herşeyden önce, Kulakların yenilgiye uğratıldığı ve ellerinden üretim alet ve araçlarının alındığı anlamına geliyor. İkinci olarak, yoksul ve orta köylülerin belirleyici üretim aletleri ve araçlarının toplumsallaştırılması temelinde kollektif çiftliklerde birleşmiş olmaları anlamına geliyor. Son olarak, bu mücadelenin, henüz bireyci ve Kulakçı kalıntılardan arınmamış olan ve kollektif çiftliklerde varlığını sürdüren belli bir eşitsizliği kendi yararlarına kullanmak isteyen kollektif çiftlik üyeleriyle, kollektif çiftliklerde bu kalıntıları ve eşitsizliği ortadan kaldırmaya uğraşan kollektif çiftlik üyeleri arasındaki

bir mücadele olduğu anlamına geliyor. Kollektif çiftlikler temelindeki sınıf mücadelesiyle, kollektif çiftlikler dışındaki sınıf mücadelesi arasındaki farkı ancak körlerin göremeyeceği açık değil mi?

Kollektif çiftlikler verili olduğunda, sosyalizmin inşası için gerekli olan herşeyin de verili olduğuna inanmak yanlış olurdu. Kollektif çiftliklerin üyelerinin, şimdiden sosyalistler haline gelmiş olduklarına inanmak ise daha da büyük bir yanlış olurdu. Hayır, kollektif çiftlik mensubu köylüyü yeniden kalıba dökmek için, onun bireyci zihniyetini dönüştürmek ve onu gerçekten sosyalist toplumun emekçisi haline getirmek için daha çok çalışmak gerekir. Ve kollektif çiftliklerin makineleşmesi ve traktörleşmesi ne kadar çabuk olursa, bu iş o kadar çabuk olacaktır. Ama bu, köyün sosyalist dönüşümünün bir kaldıracı olarak kollektif çiftliklerin büyük önemini hiçbir şekilde azaltmaz. Kollektif çiftliklerin büyük önemi tam da, tarımda makinelerin ve traktörlerin kullanılması için, ana üs olmaları, köylünün yeniden kalıba dökülmesi için, zihniyetinin sosyalizm yönünde değiştirilmesi için ana üs olmasında yatmaktadır. Lenin şunu söylerken haklıydı:

> "Küçük çiftçinin yeniden yoğrulması, onun tüm zihniyetinin değişmesi, kuşaklar gerektiren bir şeydir. Küçük çiftçi ile ilgili olarak bu sorunun bir çözüme bağlanmasını ve deyim yerindeyse onun tüm zihniyetinin sağlığa kavuşturulmasını, ancak maddi temel sağlayabilir, teknik sağlayabilir, tarımda traktör ve makinelerin kitlesel ölçekte kullanılması sağlayabilir, kitlesel ölçekte elektriklendirme sağlayabilir." *(4. baskı, cilt XXXII, s. 194, Rusça.)*

Kollektif çiftliklerin, milyonlarca bireysel küçük köylü çiftliğinin, ekonomik kalkınmanın ve tarımda sosyalist gelişmenin kaldıraçları olan makine ve traktörlerle donatılmış tarımsal büyük işletmelerle birleşebileceği sosyalist iktisat biçimi olduğunu kim inkâr edebilir?

"Sol" lafazanlarımız bütün bunları unuttular.

Konuşmacımız da bunları unuttu.

## VI
## SINIFSAL DEĞİŞİKLİKLER VE PARTİNİN POLİTİKASINDAKİ DÖNEMEÇ

Son olarak, ülkemizdeki sınıfsal değişiklikler ve sosyalizmin köyün kapitalist unsurlarına karşı saldırısı sorunu.

Partimizin geçen yıl içindeki çalışmalarının karakteristik özelliği, bizim Parti olarak, Sovyet iktidarı olarak:

a) köyün kapitalist unsurlarına karşı tüm cephe boyunca saldırıya geçmemizde ve

b) bu saldırının, bilindiği gibi, gayet elle tutulur ***olumlu*** sonuçlar vermesi ve vermeye devam etmesinde yatmaktadır.

Bu ne demektir? Bu demektir ki biz, Kulakların sömürücü eğilimlerini ***sınırlama*** politikasından, Kulakları sınıf olarak ***tasfiye etme*** politikasına geçmiş bulunuyoruz. Bu demektir ki biz, tüm politikamızda tayin edici dönüşlerden birini yaptık ve yapmaktayız.

Son zamanlara kadar Parti, Kulakların sömürücü eğilimlerini ***sınırlama*** bakış açısını savunuyordu. Bilindiği gibi bu politika, daha VIII. Parti Kongresi'nde ilan edilmişti. Aynı politika NEP'in kabulünde ve Partimizin XI. Kongresinde yeniden ilan edildi. Lenin'in Preobrajenski'nin tezleri[22] üzerine (1922 yılındaki) bilinen mektubunda, tam da bu politikanın güdülmesi zorunluluğuna değindiği hatırlardadır. Son olarak bu politika, Partimizin XV. Parti Kongresi'nde doğrulanmıştır. Ve son zamanlara kadar da bu politikayı uyguladık.

Bu politika doğru muydu? Evet, o zamanlar kayıtsız-koşulsuz doğruydu. Bundan beş ya da üç yıl önce, Kulaklara karşı böyle bir saldırıya geçebilir miydik? O zamanlar böyle bir saldırının başarılı olacağını umabilir miydik? Hayır, umamazdık. Bu en tehlikeli maceracılık olurdu. Bu, saldırı ile son derece tehlikeli bir şekilde oynamak olurdu. Çünkü kaçınılmaz olarak başarısızlığa uğrardık ve böylece Kulakların durumunu güçlendirmiş olurduk. Niçin? Çünkü o zamanlar, Kulaklara karşı kesin saldırıda dayanabileceğimiz üs noktalarımız henüz köyde yoktu, kapsamlı bir Sovyet çiftlikleri [Sovhoz

—ÇN] ve kollektif çiftlikler [Kolhoz —ÇN] ağımız yoktu. Çünkü o sıralarda, henüz, Kulakların kapitalist üretiminin yerine, kollektif ve sovyet çiftliklerin sosyalist üretimini ***geçirme*** olanağımız yoktu.

1926 ve 1927 yıllarında Zinovyevist-Troçkist muhalefet bütün gücüyle Partiye, Kulaklara karşı derhal taarruza geçilmesi politikasını dayatmaya çalışıyordu. Parti, ciddi kimselerin saldırı ile oyun oynamayacaklarını bildiği için, bu tehlikeli maceraya yanaşmadı. Kulaklara karşı saldırı, ciddi bir sorundur. Bu sorunu, Kulaklara karşı nutuk atma ile karıştırmamalı. Kulaklara karşı saldırı, Zinovyevist-Troçkist muhalefetin Partiye dayatmaya çalıştığı Kulakları arada bir tırmalama politikasıyla da karıştırılmamalıdır. Kulaklara karşı saldırıya geçmek, Kulakları ezmek ve sınıf olarak tasfiye etmek demektir. Bu hedefi gütmeyen bir saldırı tumturaklı bir laftır, hafif çarpışmadır, gevezeliktir, istediğiniz herşeydir, ama gerçek bir Bolşevik saldırı asla değildir. Kulaklara karşı saldırıya geçmek, uygun şekilde hazırlanmak ve Kulaklara artık bir daha asla ayağa kalkamayacakları bir darbe indirmek demektir. Biz, Bolşevikler, gerçek saldırı diye buna deriz. Bundan beş ya da üç yıl önce başarı şansı olan böyle bir saldırıya girişebilir miydik? Hayır, girişemezdik.

Nitekim 1927'de Kulaklar 600 milyon puddan fazla tahıl üretiyor ve bunun 130 milyon pudunu köyün dışında satıyordu. Bu, hesaba katmak zorunda olunan oldukça önemli bir güçtü. Ya kollektif ve sovyet çiftliklerimiz o yılda ne kadar üretiyorlardı? 35 milyon pud kadarı pazara sunulan 80 milyon pud tahıl. O sırada, Kulaklarm üretiminin ve Kulakların pazara sunduğu tahılın yerine, kollektif ve sovyet çiftliklerimizin üretimini ve pazara sunduğu tahılı ***geçirebilir*** miydik, siz söyleyiniz? Besbelli ki geçiremezdik.

Bu koşullar altında Kulaklara karşı kesin bir saldırıya geçmek ne anlama gelirdi? Bizim kaçınılmaz olarak başarısızlığa uğramamız, Kulakların pozisyonlarını güçlendirmemiz ve tahılsız kalmamız anlamına gelirdi. İşte bunun için, Zinovyevist-Troçkist muhalefetin maceracı parlak sözlerine karşın, o tarihte Kulaklara karşı saldırıya girişemezdik ve girişmemeliydik.

Ya şimdi durum nasıldır? İşler şimdi ne durumdadır? Şimdi artık Kulaklara darbe indirmek, onun direncini kırmak, onu sınıf olarak tasfiye etmek ve onun üretimi yerine kollektif ve sovyet çiftliklerin üretimini ***geçirmek*** için yeterli bir maddi temelimiz vardır. Bilindiği gibi 1929 yılında kollektif ve sovyet çiftliklerin tahıl üretimi, 400 milyon puddan az olmamıştır (1927'deki Kulak ekonomisinin toplam üretiminden 200 milyon pud eksik). Yine bilindiği gibi, 1929'da kollektif ve sovyet çiftlikler 130 milyon pud tahılı pazara sumnuşlardır (yani Kulakların 1927'de sunduğundan fazla). Yine bilindiği gibi, 1930'da kollektif ve sovyet çiftliklerin toplam üretimi 900 milyon puddan az olmayacaktır (yani 1927'deki Kulakların toplam üretiminden fazla), ve kollektif ve sovyet çiftliklerin aynı yıl içinde pazara sunacakları tahıl miktarı en az 400 milyon pud olacaktır (yani Kulakların 1927'de sunduğuyla karşılaştırılamayacak kadar fazla).

İşte yoldaşlar, bugün durum böyledir.

İşte ülkemizin ekonomisinde meydana gelen değişiklikler bunlardır.

İşte bizde son zamanlarda sınıf güçlerinde meydana gelen değişiklikler bunlardır.

Gördüğünüz gibi, şimdi artık Kulak üretiminin yerine kollektif ve sovyet çiftliklerinin üretimini ***geçirmek*** için maddi temele sahibiz. Kulaklara karşı saldırımızın şimdi kuşku götürmez bir başarıyla gelişmesi tam da bu yüzdendir.

Eğer Kulaklara karşı kısır sözlerle yetinmeyip, ona karşı gerçek ve kesin bir saldırıdan söz etmek isteniyorsa. Kulaklara karşı saldırı böyle yürütülmelidir.

İşte bunun için biz, son zamanlarda, Kulakların sömürücü eğilimlerini ***sınırlama*** politikasından, ***Kulakları sınıf olarak tasfiye etme*** politikasına geçmiş bulunuyoruz.

Peki Kulakların mülksüzleştirilmesi politikasında durum nedir, genel kollektifleştirme bölgelerinde Kulakların mülksüzleştirilmesi caiz midir? — diye soruluyor çeşitli yanlardan. Gülünç bir soru! Kulakların sömürücü eğilimlerini sınırlama görüşünü benimsediğimiz sürece, Kulaklara karşı kesin bir saldırıya girişme olanağına sahip

olmadığımız sürece, Kulak üretiminin yerine kollektif ve sovyet çiftliklerinin üretimini geçirme olanağına sahip olmadığımız sürece. Kulakların mülksüzleştirilmesi caiz değildi. O sıralar Kulakların mülksüzleştirilmesini caiz görmeyen bir politika gerekliydi ve doğruydu. Ya bugün? Bugün durum başkadır. Bugün Kulaklara karşı kesin bir saldırıya girişme, onun direnişini kırma, onu sınıf olarak tasfiye etme ve Kulak üretiminin yerine kollektif ve sovyet çiftliklerinin üretimini geçirme olanağına sahibiz. Bugün artık, Kulakların mülksüzleştirilmesi işi, toptan kollektifleştirmeyi gerçekleştiren yoksul ve orta köylü kitlelerinin kendileri tarafından uygulanmaktadır. Bugün artık Kulakların mülksüzleştirilmesi işi, toptan kollektifleşme bölgelerinde basit bir idari önlem olmaktan çıkmıştır. Bugün orada Kulakların mülksüzleştirilmesi işi, artık kolhozlarm kuruluş ve gelişmesinin bir bileşeni olmuştur. Bu nedenle bugün uzun uzun Kulakların mülksüzleştirilmesi konusu üzerinde durmak gülünçtür ve pek ciddi bir tutum sayılamaz. Kellesi uçurulanın saçları için gözyaşı dökülmez, der bir Rus atasözü.

Kulakların kollektif çiftliğe kabul edilip edilmeyeceği sorusu da daha az gülünç değildir. Elbette ki onlar kollektif çiftliğe kabul edilemez. Edilemez, çünkü Kulaklar, ***kollektif çiftlik*** hareketinin en azılı düşmanıdır. Bu gayet berraktır.

## VII
## ÖZET

Marksist tarım bilimcilerimizin teorik çalışmalarında aldırmazlık edemeyecekleri altı kilit sorun bunlardır, yoldaşlar.

Bu sorunların önemi, herşeyden önce, Marksistçe irdelendiklerinde, bazen —bizim yüzkaramızdır bu— kendi yoldaşlarımız olan komünistler tarafından yaygınlaştırılarak pratikçilerimizin kafalarını bulandıran her türlü burjuva teorisini kökünden kurutmayı olanaklı kılmasında yatmaktadır. Bu teorilerin kökünü kazımanın, silip süpürmenin zamanı çoktan gelmiştir. Zira, Marksist tarım bilimcilerinin teorik düşünceleri, ancak bu ve benzeri teorilere karşı amansız mücadele içinde gelişip güçlenebilir.

Son olarak bu sorunların önemi, geçiş dönemi ekonomisinin eski sorunlarına yeni biçimler vermesinde yatmaktadır.

Şimdi NEP, sınıflar, kollektif çiftlikler, geçiş dönemi ekonomisi sorunları yeni bir tarzda konulmaktadır.

NEP'in bir geri çekilme, sadece bir geri çekilme olarak görenlerin hataları açığa çıkarılmalıdır. Gerçekte Lenin, Yeni Ekonomik Politika uygulamasına geçilirken, NEP'in sadece geri çekilmeyle sınırlı olmadığını, aynı zamanda kentte ve kırda kapitalist unsurlara karşı yeni, kararlı bir saldırı için hazırlık olduğunu söylüyordu.

NEP'in ancak kentle kır arasındaki bağ için gerekli olduğunu düşünenlerin hataları açığa çıkarılmalıdır. Bizim ihtiyacımız olan kentle kır arasındaki herhangi bir bağ değildir. Bizim, sosyalizmin zaferini garanti altına alan bir bağa ihtiyacımız var. Ve eğer NEP'i izliyorsak, bu, sosyalizm davasına hizmet ettiği içindir. Sosyalizm davasına hizmet etmekten çıktığı anda ise onu cehenneme yollayacağız. Lenin NEP'in ciddiyetle ve uzun vadeli uygulamaya sokulduğunu söylemişti. Ama, ilelebet uygulanması gerektiğini asla söylemedi.

Marksist yeniden üretim teorisinin popülarize edilmesi sorununu da ortaya getirmek gerekiyor. Ekonomimizin bilançosunun şeması sorununu incelemek gerekiyor. Merkezi İstatistik Dairesi'nin 1926 yılında ekonomik bilanço olarak yayınladığı şey, bilanço değil, bir rakam oyunudur. Bazarov ve Groman'ın ekonomik bilanço sorununu ele alış tarzları da işe yaramaz. SSCB ekonomisinin bilançosu için şema, eğer geçiş dönemi ekonomisinin sorunlarıyla uğraşmak istiyorlarsa, devrimci Marksistler tarafından hazırlanmalıdır.

Marksist iktisatçılarımızın, geçiş dönemi ekonomisinin sorunlarını, sorunun yeni konuluşu içinde bugünkü gelişme safhasına uygun olarak ele alacak özel bir grup yoldaşı tayin etmesi çok iyi olurdu.

*"Pravda" No. 309,*
*29 Aralık 1929.*

# A.M. GORKİ'YE MEKTUP

Sevgili Aleksey Maksimoviç!

Beni bağışlamanızı ve yanıtı geciktirdiğim (çok geciktirdiğim!) için kızmamanızı rica ediyorum. Çok meşgulüm. Ayrıca pek iyi de sayılmazdım. Bu durum beni bağışlatmaz elbette,

ama hiç olmazsa durumumu açıklayabilir.

1) Özeleştiri olmaksızın yapamayız. Kesinlikle yapamayız Aleksey Maksimoviç. Özeleştiri olmadan, durgunluk, aygıtta çürüme, bürokratizmin gelişmesi, işçi sınıfının yaratıcı inisiyatifinin boğulması kaçınılmazdır. Elbette özeleştiri düşmanın eline malzeme verir. Bu konuda tamamen haklısınız. Ama aynı zamanda, özeleştiri, ileri hareketimiz, emekçilerin inşa enerjisinin gelişmesi, yarışmanın gelişmesi, Hücum Tugayları vs. için malzeme vermekte (ve neden olmakta) dir. Özeleştirinin olumsuz yanları olumlu yanları tarafından dengelenmekte, hatta bu yanlar daha ***ağır*** basmaktadır.

Basınımızın eksikliklerimizi fazlaca öne çıkartması, hatta bazen (istemeden) davul zurnayla ilan ediyor olması mümkündür. Bu mümkündür, hatta büyük ihtimalle de böyledir. Elbette bu kötüdür. O nedenle de siz, başarılarımız ve eksikliklerimizin birbirini dengeleyecek biçimde (başarılarımızın daha ağır basması gerektiğini söyleyebilirim) aydınlatılmasını talep ediyorsunuz. Bu konuda da haklısınız elbette. Bu eksikliği mutlaka ve zaman geçirmeksizin ortadan kaldıracağız. Bundan emin olabilirsiniz.

2) Gençliğimiz bir ve aynı türden değildir. Ağlayıp

sızlanan, yorgunluk ve umutsuzluğa kapılmış gençler vardır (Senin gibi). Ama cesur, yaşama şevki ve irade gücüyle, zaferi kazanma müthiş gayretiyle dolu gençler de vardır. Yaşamda eski ilişkileri parçaladığımız ve yeni ilişkiler kurduğumuz, alışılmış yollar ve geçitlerin yerle bir edildiği, yeni ve alışılmamış yolların açıldığı, refah içinde yaşamış nüfus kesimlerinin yollarından alıkonduğu ve yolu, eskiden ezilmiş ve kovalanan milyonlarca insan için boşaltıp bir kenara çekildiği günümüzde, gençliğin bize aynı oranda sempati duyan bir kütle oluşturması, içinde ayrımlaşma, bölünme olmaması olanaksızdır. Birincisi, gençlik içinde varlıklı ana-babaların çocukları vardır. İkincisi, (sosyal durumları itibariyle) bizim olan gençlik ele alındığında bile, eskiyi yıkma ve yeniyi büyük bir gayretle inşa etmenin muazzam tablosunu, ***gerekli*** ve dolayısıyla ***arzu edilir*** olanın bir görüntüsü olarak algılamak için —hele de bu tablo "dinlenme" ve "mutluluğun tadını çıkarma" olanağı verecek olan "genel refahın" cennetsi idiline pek benzemezken— herkes yeterli sinir sağlamlığı, güç, karakter ve anlayış gösteremez. Bu "son derece tehlikeli faaliyet" esnasında ülkemizde, yorulan, sinirleri bozulan, yıpranan, umutsuzluğa kapılan, saflardan ayrılan ve nihayet, düşman saflara katılan insanların bulunabileceği anlaşılır bir şeydir. Devrimin kaçınılmaz "masrafları".

Ama şimdi önemli olan, gençlik arasında sızlananların değil, Komünist Gençlik Birliği'nin savaşçı üyelerinin, kapitalizmi yıkan Bolşeviklerin, sosyalizmin kurucuları Bolşeviklerin, bütün ezilen ve köleleştirilmişlerin kurtarıcıları Bolşeviklerin yeni, sayıca güçlü kuşağının çekirdeğinin belirleyici olmasıdır. Gücümüz burada yatmaktadır. Zaferimizin güvencesi burada yatmaktadır.

3) Elbette bu, sızlananların, ağlayanların, umutsuzluğa kapılanların sayısını, örgütlü ideolojik (ve tüm diğer) etkileme yollarıyla azaltmaya uğraşmayacağımız anlamına gelmez. Tersine, Partimizin, kültür örgütlerimizin, basınımızın, Sovyetleri-

mizin baş görevlerinden biri bu etkilemeyi örgütlemek ve ciddi sonuçlar almaktır. O nedenle biz (arkadaşlarımız):

a— "Za Rubejom" [23]adlı bir dergi örgütleme,

b— "İç savaş" üzerine bir dizi popüler derleme yayınlamak ve bunun için A. Tolstoy ve başka kalem ustalarını harekete geçirme önerilerinizi tümüyle ve bütünüyle kabul ediyoruz.

Buna sadece, bu girişimlerin hiçbirini Radek ya da dostlarından birinin önderliğine emanet etmememiz gerektiği eklenmelidir. Sözkonusu olan Radek'in iyi niyetleri veya dürüstlüğü değildir. Sözkonusu olan, fraksiyonel mücadelenin mantığıdır; Radek ve dostlarının, ondan (yani mücadeleden) tamamen vazgeçmemiş olmalarıdır (onları mücadeleye yöneltecek bir takım önemli görüş ayrılıkları kalmıştır). Partimizin tarihi (ve elbette sadece bizim Partimizin tarihi değil), şeylerin mantığının, insanların niyetlerinin mantığından daha güçlü olduğunu göstermektedir. Bu girişimlerin yönetimini politik olarak sağlam yoldaşlara vermemiz, Radek ve arkadaşlarını ise çalışmak üzere buralara çekmemiz daha doğru olacaktır. Böylesi daha doğru olacaktır.

4) "Savaş Üzerine" özel bir derginin örgütlenmesi sorununu ciddiyetle değerlendirdikten sonra, şimdilik böyle bir derginin yayınlanması için neden olmadığı sonucuna vardık. Savaş sorunlarını (***emperyalist*** savaştan söz ediyorum) mevcut ***politik*** dergilerde ele almanın daha uygun olacağını düşünüyoruz. ***Savaş*** sorunları ***politik*** sorunlardan —ki zaten savaş bunların ifadesidir— ayrılamayacağından, bu daha da amaca uygun olacaktır.

Savaş üzerine öykülere gelince, bunlar ancak titiz bir seçimden sonra yayınlanmalıdır. Kitap pazarında savaşın "korkunç"luğunu anlatan ve ***her*** savaşa karşı (sadece ***emperyalist*** savaşa karşı değil, her ***türlü*** savaşa karşı) nefret uyandıran bir sürü edebi öykü mevcut. Bunlar, fazla değerli olmayan burjuva-pasifist öykülerdir. Bizim ihtiyacımız olan, ***emperyalist*** savaşın korkunçluğundan hareket ederek, okurları, bu savaşları

örgütleyen ***emperyalist*** hükümetlerin üstesinden gelinmesi zorunluluğuna yaklaştıran öykülerdir. Ayrıca biz ***bütün*** savaşlara karşı değiliz. Biz, karşı-devrimci bir savaş olan emperyalist savaşa ***karşıyız***. Ama biz, bilindiği gibi, "kan dökme korkunçluğundan" bağımsız olmayan, hatta tam tersine, oldukça fazla kan dökülmesine rağmen bağımsızlık savaşlarından, anti-emperyalist savaşlardan ***yanayız***.

Savaşın "korkunçluğu"na karşı sefere koyulan Voronski'nin bakış açısının, burjuva pasifistlerinden pek farklı olmadığını düşünüyorum.

5) Ülkemizde, basınımızda, din karşıtı propaganda sorunlarında büyük bir karışıklık hüküm sürdüğünü söylerken çok haklısınız. Zaman zaman, düşmanın ekmeğine yağ süren en akla hayale gelmez aptallıklar yapılmaktadır. Bu alanda yapılacak çok iş var. Ne var ki henüz din karşıtı propagandayla ilgili yoldaşlarla sizin önerileriniz üzerine görüşme olanağı bulamadım. Size bu konuya ilişkin daha sonra yazarım.

6) Kamegulov'un ricasını yerine getirmem olanaksız. Zamanım yok! Ayrıca, lanet olsun, benim nerem eleştirmen!

Hepsi bu.

Elinizi samimiyetle sıkıyor ve size sağlıklar diliyorum.

Selamlarınız için teşekkürler.

***J. Stalin***

Rusya'dan bir doktora ihtiyacınız olduğu söyleniyor. Doğru mu? Kimi istiyorsunuz? Yazın, hemen gönderelim.

17 Ocak 1930. ***J. St.***

***İlk kez yayınlanmaktadır.***

# SINIF OLARAK KULAKLARIN TASFİYESİ SORUNUNA İLİŞKİN

"Kraznaya Svezda"nın [24] 16. sayısında, genel olarak tartışılmaz doğrulukta olan "Sınıf Olarak Kulakların Tasfiyesi" adlı makale, formülasyonlarda iki hata içermektedir. Bu hataları düzeltmenin gerekli olduğunu düşünüyorum.

1. Makalede şöyle denmektedir:

> "Restorasyon döneminde, kentte ve kırda kapitalist unsurların kısıtlanması politikasını yürütmüştük. Yeniden yapılamna döneminin başlamasıyla kısıtlama politikasından, kapitalist unsurların defedilmesi politikasına geçtik."

Bu sav yanlıştır. Kapitalist unsurların kısıtlanması politikasıyla, defedilmesi politikası birbirinden farklı değildir. İkisi de aynı politikadır. Köydeki kapitalist unsurların defedilmesi, kapitalist unsurların kısıtlanması politikasının, Kulakların sömürücü eğilimlerinin kısıtlanması politikasının kaçınılmaz bir sonucu ve bir ***bileşenidir.*** Köyün kapitalist ***unsurlarının*** defedilmesi, Kulakların ***sınıf*** olarak defedilmesiyle aynı değildir. Köyün kapitalist unsurlarının defedilmesi, vergi baskısına, Sovyet iktidarının kısıtlama önlemleri sistemine direnemeyen Kulakların ***tek tek kesimlerinin*** üstesinden gelinmesi ve defedilmesidir. Kulakların sömürücü eğilimlerinin kısıtlanması politikasının, köyün kapitalist unsurlarının kısıtlanması politikasının, zorunlu olarak Kulakların tek tek kesimlerinin defedilmesine yol açacağı açıktır, o nedenle, Kulakların tek tek kesimlerinin defedilmesi, köyün kapitalist unsurlarının kısıtlanması politikasının kaçınılmaz bir sonucu ve bileşeni olmasından başka türlü değerlendirilemez.

Bu politika bizim ülkemizde, sadece restorasyon döneminde değil, bilakis yeniden yapılanma döneminde de, XV. Parti Kongresi döneminde de (Aralık 1927), Partimizin XVI. Konferansı (Nisan 1929) döneminde de ve bu Konferanstan, genel bir kollektifleştirme safhasına girdiğimiz, sınıf olarak Kulakların ***tasfiye edilmesi*** politikasına ***geçtiğimiz*** 1929 yazma kadarki dönemde de güdüldü.

Diyelim ki, Aralık 1925'deki XIV. Parti Kongresi'nden (bkz. MK Raporu Üzerine Karar [25]) Nisan 1929'daki XVI. Parti Konferansı'na kadarki en önemli Parti belgelerine bakıldığında (bkz. "Tarımın Kalkındırılmasının Yolları Üzerine" karar[26]).

"Kulakların sömürücü eğilimlerinin kısıtlanması" ya da "köyde kapitalizmin büyümesinin sınırlandırılması" tezinin hep, "köyün kapitalist unsurlarının defedilmesi", "köydeki kapitalist unsurların yenilmesi" tezinin ***yanında*** geçtiği saptanmamazlık edilemez.

Bunun anlamı nedir?

Bunun anlamı, Partinin, köydeki kapitalist unsurların defedilmesini, Kulakların sömürücü eğilimlerinin kısıtlanması politikasından, köydeki kapitalist unsurların kısıtlanması politikasından ***ayırmadığıdır***.

XV. Parti Kongresi gibi XVI. Parti Konferansı da tamamen, "tarım burjuvazisinin sömürücü çabalarının kısıtlanması" (XV. Parti Kongresi'nin "Kırda Çalışma Üzerine" kararı [27]) politikasının zemini üzerinde, "köyde kapitalizmin gelişimini sınırlandıran yeni önlemler alınması" (aynı yerde), "Kulakların sömürücü eğilimlerinin kararlılıkla kısıtlanması" (XV. Parti Kongresi'nin Beş Yıllık Plân Üzerine Kararı [28]) , "Kulakların ve özel tüccarların daha ileri, sistematik ve ısrarlı biçimde kısıtlanması" anlamında "Kulaklara karşı saldırı" *(bkz. aynı yerde)*, kırda ve kentte "özel kapitalist işletme unsurlarının" "ekonomik olarak daha kesin biçimde geri püskürtülmesi" (XV. Parti Kongresi'nin MK Raporu'na İlişkin Kararı [29]) politikası zemininde durmaktadır.

Yani, a) kapitalist unsurların kısıtlanması politikasıyla bu unsurların geri püskürtülmesi politikasını birbirinden ayıran bu makalenin yazarı haksızdır. Gerçekler, burada sözkonusu olanın, Kulakların tek tek kesimlerinin geri püskürtülmesinin kapitalizmin kısıtlanması politikasının bir bileşeni ve sonucu olduğunu göstermektedir.

Ve, b) Köyün kapitalist unsurlarının geri püskürtülmesinin, yeniden yapılanma döneminde, XV. Parti Kongresi döneminde başladığını iddia eden, bu makalenin yazarı haksızdır. Gerçekte geri püskürtme XV. Parti Kongresi'nden önce, restorasyon döneminde olduğu gibi, XV. Parti Kongresi'nden sonra yeniden yapılanma döneminde de sürdürülmüştür. Kulakların sömürücü eğilimlerinin kısıtlanması politikası, XV. Parti Kongresi döneminde sadece yeni, ek önlemlerle güçlendirilmiş ve buna bağlantılı olarak da Kulakların tek tek kesimlerinin geri püskürtülmesi güç kazanmıştır.

2. Makalede şöyle denmektedir:

> "Sınıf olarak Kulakların tasfiyesi tamamen kapitalist unsurların geri püskürtülmesi politikasından çıkmaktadır ve bu politikanın yeni bir safhada sürdürülmesidir."

Bu sav eksiktir, o nedenle de yanlıştır. Sınıf olarak Kulakların tasfiye edilmesi politikasının gökten düşmediği açıktır. Bu politika, daha önce yaşanan bütün bir kısıtlama ve sonuç olarak da, köydeki kapitalist unsurların püskürtülmesi dönemi tarafından hazırlanmıştır. Fakat bu durum, bu politikanın, köydeki kapitalist unsurların kısıtlanması ve (püskürtülmesi) politikasından ***temelden*** farklı olmadığı, kısıtlama politikasının ***devamı*** olduğu anlamına gelmez. Yazarımız gibi konuşmak, 1929 yazından bu yana köyün gelişiminde meydana gelen ***değişikliği*** inkar etmek demektir. Böyle konuşmak bu dönemde partimizin köydeki politikasında bir ***dönüşüm*** yaşandığı gerçeğini inkar etmek demektir. Böyle konuşmak, bir zamanlar XIV. Parti Kongresi'nin kararlarına sarılarak kollektif çiftlikler ve sovyet çiftliklerinin kurulması ve geliştirilmesi politikasına

karşı çıkan Frumkin gibi, XV. Parti Kongresi kararlarına sarılarak partinin ***yeni*** politikasına karşı çıkan parti içindeki sağ unsurlara belli bir ideolojik siper yaratmak demektir.

XV. Parti Kongresi, köyün kapitalist unsurlarının kısıtlanması (ve püskürtülmesi) politikasının güçlendirilmesini ilan ederken, Parti nereden yola çıkmıştı? Partinin çıkış noktası, Kulakların ***sınıf olarak***, bu kısıtlamaya rağmen bir süre daha ***varlığını devam ettireceğidir.*** XV. Parti Kongresi, ***o nedenle***, kiralayanların çoğunluğu Kulaklar olmasına rağmen toprak kirası üzerine yasayı yürürlüğe koymuştur. XV. Parti Kongresi, ***o nedenle***, köyde ücretli emek kullanımı üzerine yasayı yürürlüğe koymuş ve en katı biçimde uygulanmasını istemiştir. ***O nedenle***, Kulakların mülksüzleştirilmelerinin kaçınılmazlığı bir kez daha ilan edilmiştir. Bu yasa ve kararlar, köyde kapitalist unsurların ***sınırlandırılması*** (ve püskürtülmesi) politikasına aykırı mıdır? Elbette ***hayır***. Bu yasa ve kararlar sınıf olarak Kulakların tasfiye edilmesine aykırı mıdır? ***Elbette***! Genel bir kollektifleştirmenin gündemde olduğu ve günden güne daha da yaygınlaşan bölgelerde bu yasa ve kararlar yürürlükten kaldırılmalıdır. Ayrıca bu bölgelerde sözkonusu yasa ve kararlar genel kollektifleşme ve kollektif çiftlik hareketinin gidişi sayesinde zaten yürürlükte değildir artık.

Bütün bunlardan sonra sınıf olarak Kulakların tasfiyesi politikasının, köyün kapitalist unsurlarının kısıtlanması (ve püskürtülmesi) politikasının ***devamı*** olduğu söylenebilir mi? Çok açıktır ki söylenemez.

Sözünü ettiğimiz makalenin yazarı, sınıf olarak Kulakların elinde toprağı serbestçe kullanım hakkıyla üretim araçları ***kaldıkça***, pratiğimizde, köyde ücretli emek kullanımı üzerine yasayı, kira yasasını ve Kulakların mülksüzleştirilmesini yasaklayan yasayı yürürlükte tuttukça, bu sınıfın vergiler ve başka kısıtlama önlemleriyle püskürtülemeyeceğini unutuyor. Yazar, Kulakların sömürücü eğilimlerinin kısıtlanması politikasının, sadece Kulaklığın tek tek kesimlerinin geri püskürtülmesine

yolaçacağı, bunun ise, belli bir süre, sınıf olarak Kulakların ***muhafazasına*** aykırı düşmeyeceği, tersine bunu şart koşacağını unutuyor. Kulakları sınıf olarak püskürtmek için, kısıtlama ve tek tek Kulak kesimlerin püskürtülmesi politikası yeterli değildir. Sınıf olarak Kulakları püskürtmek için, bu sınıfın direnişini açık savaşta ***kırmak*** ve üretimde varlık ve gelişim kaynaklarını (toprağın serbestçe kullanımı, üretim araçları, kiralama, ücretli emek kullanımı hakkı vs.) ***elinden almak*** zorunludur.

Kulakların sınıf olarak tasfiyesi politikasına ***geçiş*** işte budur. Bu olmaksızın sınıf olarak Kulakların püskürtülmesi lafları, sadece sağ sapmacılar için iyi ve yararlı olan boş bir gevezeliktir. Bu olmadan köyde ciddi ve genel bir kollektifleştirme düşünülemez. Kulaklığı ezip geçen ve genel kollektifleştirmeyi gerçekleştiren köylerimizdeki yoksul ve orta köylüler bunu çok iyi anlamışlardır. Ancak görünen o ki, bazı yoldaşlarımız bunu henüz kavrayamadılar.

Kısaca söylendiğinde, partimizin köyde yürüttüğü şimdiki politika eski politikanın ***devamı*** değil, köyün kapitalist unsurlarının ***kısıtlanması*** (ve püskürtülmesi) eski politikasından Kulakların sınıf olarak ***tasfiyesi*** politikasına ***geçiştir***.

***"Kraznaya Zvezda" (Kızıl Yıldız) No. 18,***
***21 Ocak 1930.***

***İmza: J. Stalin***

# SVERDLOV'LU YOLDAŞLARA YANIT [30]

## I
## SVERDLOV'LULARIN SORULARI

1) Komintern'in III. Kongresi'nde RKP(B)'nin taktikleri üzerine kabul edilen tezlerde [31] Lenin, Sovyet Rusya'da iki temel sınıf olduğundan söz ediyordu.

Bugün ise bizler Kulaklığın ve sınıf olarak yeni burjuvazinin tasfiyesinden söz ediyoruz.

Bu, NEP döneminde ülkemizde bir üçüncü sınıfın ortaya çıktığı anlamına mı geliyor?

2) Marksist tarım bilimcilerinin konferansında yaptığınız konuşmada şöyle demiştiniz: "Eğer NEP'i izliyorsak, bu sosyalizm davasına hizmet ettiği içindir. Sosyalizm davasına hizmet etmekten çıktığı anda ise onu cehenneme yollayacağız." Bu "cehenneme yollama" nasıl anlaşılmalıdır ve hangi yolla yapılacaktır?

3) Kollektifleştirme ve sınıf olarak Kulakların tasfiyesinde tayin edici başarılar elde ettiği ölçüde Parti, şimdi proletarya ile köylülüğün çeşitli katmanları arasındaki karşılıklı ilişkiyi belirleyen şu şiarı nasıl değiştirecektir: "Orta köylülerle bir anlaşmaya varmayı bilmek gerekir, bu yapılırken Kulaklara karşı mücadele etmekten bir an bile vazgeçmemeli ve yalnızca köy yoksullarına sağlam ve güvenli biçimde dayanılmalıdır" ***(Lenin)*** [32]?

4) Kulakların sınıf olarak tasfiyesi hangi yöntemlerle yürü-

tülmelidir?

5) İki şıarın —biri, genel kollektifleştirmenin gündemde olduğu bölgeler için sınıf olarak Kulakların tasfiyesi; öteki, henüz genel kollektifleştirmenin yaşanmadığı bölgeler için Kulakların kısıtlanması ve geri püskürtülmesi— aynı anda gerçekleştirilmesi, Kulaklığın henüz genel kollektifleştirmenin olmadığı bölgelerde kendi kendini tasfiye etmesine (mülkünü ve üretim araçlarını satıp savmasına) yol açmaz mı?

6) Ülkemizde sınıf olarak Kulakların tasfiyesi ve sınıf mücadelesinin şiddetlenmesi, kapitalist ülkelerde ekonomik kriz ve devrimci dalga, "nefes molası" süresine nasıl bir etki yapabilir?

7) Bugün kapitalist ülkelerde görülen devrimci kabarışın bir doğrudan devrimci duruma dönüşmesi imkânı hakkında ne düşünüyorsunuz?

8) Parti ile işçi sınıfı arasındaki karşılıklı ilişkilerin geleceği açısından işçi sınıfı içinde gerçekleşen ve koskoca işletme bölümlerinin Partiye katılma kararıyla karakterize olan yeni değişiklikler, nasıl değerlendirilmeli?

9) Kollektif çiftlik hareketinin muazzam atılımıyla bağıntı içinde kırda Parti örgütünün genişletilmesi sorunu gündeme geliyor. Bu genişlemeye konulacak sınırlarla ve çeşitli kollektif köylü gruplarının Partiye kabul edilmesiyle ilgili olarak hangi politikayı izlemeliyiz?

10) İktisatçılar arasında politik ekonominin önemli sorunları üzerinde ortaya çıkan tartışma hakkında ne düşünüyorsunuz?

## II
## STALİN YOLDAŞIN YANITI

***Birinci soru üzerine.*** Lenin iki ***temel*** sınıftan söz etmiştir. Ama elbette, üçüncü bir kapitalist sınıfın var olduğunu biliyordu (Kulaklar, kapitalist kent burjuvazisi). Kulaklar ve kapitalist kent burjuvazisi, ancak NEP'in uygulamaya konmasından sonra

sınıf olarak "ortaya çıkınamış"tır elbette. Bunlar NEP'ten önce de, fakat ***tali*** sınıf olarak varlardı. NEP ilk gelişim safhalarında bu sınıfın gelişmesini belli ölçülerde teşvik etmiştir. Fakat, bundan daha çok sosyalist sektörün büyümesini teşvik etmiştir. Partinin, tüm cephe boyunca saldırıya geçmesi, kapitalistler sınıfının kırda ve kısmen de kentte sarsılmasına ve ortadan kaldırılmasına yol açan keskin bir dönemeçtir.

Tam doğru olması için, Partinin sınıf olarak Kulakların tasfiye edilmesi şiarını, yeni, kentsel burjuvaziye kadar genişletme talimatı vermediğini saptamak gerekir. ***Üretim*** temeli özü itibariyle çoktan ellerinden alınmış olan ve bu yüzden ekonomik hayatımızda herhangi önemli bir anlamı olmayan NEP'çilerle, daha son zamanlara kadar kırda muazzam bir ekonomik öneme sahip olan ve ***üretim tabanını ancak şimdi*** ellerinden almaya başladığımız Kulaklar arasındaki farkı görmek gerekir.

Bana öyle geliyor ki, bazı örgütlerimiz, sınıf olarak Kulakların tasfiyesi şiarını kent burjuvazisinin tasfiyesi şiarıyla "tamamlamaya" çalışırken bu farkı unutuyor ve hata ediyorlar.

***İkinci soru üzerine.*** Marksist tarım bilimcileri konferansında yaptığım konuşmada geçen cümle, belli bir özel ticaret özgürlüğüne izin vermeye artık gerek duymadığımız, böyle bir iznin sadece olumsuz sonuçlar verdiği, kentle kır arasındaki iktisadi bağları özel cirosuyla özel ticaret ve bununla bağlı olan kapitalizmin belli ölçüde canlanması olmaksızın, kendi ticaret örgütlerimiz sayesinde ayakta tutma imkanı elde ettiğimizde, "NEP'i cehenneme göndereceğimiz" biçiminde anlaşılmalıdır.

***Üçüncü soru üzerine.*** SSCB'nin çoğunluk bölgeleri genel kollektifleştirme içine çekildiği ölçüde Kulaklığın tasfiye edileceği açıktır — bunun sonucu olarak da, İlyiç'in formülünün bu bölümü kalkacaktır. Kollektif çiftliklerde yoksul ve orta köylülere gelince, kollektif çiftliklerin giderek daha fazla makineleşmesi ve traktörleşmesiyle birlikte bunlar giderek daha fazla kollektifleşmiş köyün emekçilerinden oluşan birleşik bir

grup haline geleceklerdir. Buna uygun olarak gelecekte "orta köylü", "yoksul köylü" kavramları şiarlarımızdan çıkmak zorunda kalacaktır.

***Dördüncü soru üzerine.*** Kulakları sınıf olarak tasfiye etmenin temel yöntemi, kitlesel kollektifleştirme yöntemidir. Bütün öteki önlemler bu temel yönteme uygunluk sağlamak zorundadır. Bu yönteme aykırı düşen ya da onun önemini zayıflatan herşey reddedilmelidir.

***Beşinci soru üzerine.*** "Kulakların sınıf olarak tasfiyesi" şiarıyla "Kulakların kısıtlanması" şiarını iki ***bağımsız*** ve ***eşit*** şiar olarak göstermemek gerekir. Kulakların sınıf olarak tasfiyesi politikasına geçildiğinden bu yana bu şiar ***ana şiar*** haline gelmiş, öte yandan genel kollektifleştirmenin gündemde olmadığı bölgelerde Kulakların kısıtlanması şiarı, bağımsız bir şiardan, ana şiara nispetle ***tali*** bir şiar, ***yardımcı*** bir şiar, sözkonusu bölgelerde ana şiara geçişin önkoşullarının yaratılmasını kolaylaştıran bir şiar haline gelmiştir. "Kulakların kısıtlanması" şiarı, gördüğünüz gibi, bugünkü yeni koşullar altında, bir yıl önce ve daha önceleri oynadığı role kıyasla, temelden değişmiştir.

Basın organlarımızdan bazılarının bu özelliği ne yazık ki dikkate almadıkları söylenmelidir.

Genel kollektifleştirmenin gündemde olmadığı bölgelerde Kulakların belli bir kesiminin, mülksüzleştirilme beklentisi içinde "kendi kendisini tasfiye etmesi", "mülkünü ve üretim araçlarını elden çıkarması" mümkün ve olasıdır. Buna karşı elbette mücadele edilmelidir. Fakat bundan, kollektifleşmenin bir parçası olmayan, tersine bağımsız bir olgu olarak kollektifleştirmeden önce ve o olmaksızın gündeme gelecek bir Kulakların mülksüzleştirilmesine izin verebileceğimiz sonucu asla çıkmaz. Buna izin vermek, el konulan Kulak mülklerinin, kollektif çiftliklerde ***toplumsallaştırılması*** politikası yerine, Kulak mülklerinin tek tek köylülerin kişisel zenginleşmesini sağlamak için ***paylaştırılması*** politikasını geçirmek demek olurdu. Bu ileriye doğru değil, geriye doğru atılmış bir adım

olacaktır. Kulak mülklerinin "satıp savılması"na karşı sadece tek bir çare vardır — genel kollektifleştirmenin yaşanmadığı bölgelerde kollektifleştirme çalışmasını güçlendirmek.

***Altıncı soru üzerine.*** İleri sürdüğünüz hususlar ve koşullar "nefes molası" süresini önemli ölçüde ***kısaltabilir.*** Ancak bunlar savunma araçlarımızı da mutlaka güçlendirecek ve çoğaltacaktır. Burada birçok şey uluslararası duruma, uluslararası kapitalizm kampındaki çelişkilerin büyümesine, dünya ekonomik krizinin gelişmeye devam etmesine bağlıdır. Ancak bu başka bir sorundur.

***Yedinci soru üzerine.*** "Devrimci kabarış"la "doğrudan devrimci durum" arasına keskin bir ayrım çizgisi konulamaz. Şunu söylemek mümkün değildir: "Şu çizgiye kadar devrimci kabarış var, o çizgiden sonra doğrudan devrimci duruma sıçrayış." Sadece skolastikler sorunu böyle koyabilirler. Zira birincisi, genellikle "farkına varılmadan" ikincisine geçer. Bizim görevimiz, proletaryayı ***daha şimdiden,*** sözümona doğrudan devrimci duruma "giriş" anını ***beklemeden*** kesin devrimci mücadelelere hazırlamaktır.

***Sekizinci soru üzerine.*** Fabrika bölümlerinin, hatta fabrikaların bir bütün olarak Partiye katılma isteği, işçi sınıfının milyonlarca kitlesinin muazzam devrimci atılımının, Parti politikasının doğruluğunun, bu politikanın işçi sınıfının geniş yığınları tarafından apaşikâr onaylanmasının bir belirtisidir. Fakat bundan, Partiye katılmak isteyen herkesi Partiye almamız gerektiği sonucu asla çıkmaz. Fabrika bölümlerinde, fabrikalarda her türden insan, hatta zararlı olacaklar da vardır. O nedenle Parti, sınanmış bir yöntem olan, Partiye girmek isteyen herkese ***bireysel*** yaklaşma, ve Partiye ***birey olarak*** alma yöntemini korumalıdır. Bizim sadece niceliğe değil, niteliğe de ihtiyacımız var.

***Dokuzuncu soru üzerine.*** Kollektif çiftliklerde Parti saflarının az çok hızlı bir tempoyla büyüyeceği kendiliğinden anlaşılır. Kollektif çiftlik hareketinin Kulaklara karşı mücadelede en çok çelikleşmiş unsurlarının, özellikle de kır

işçilerinin ve yoksul köylülerin, güçlerini Parti saflarında mücadeleye sokma olanağı bulmaları arzu edilmektedir. Burada bireysel yaklaşım ve Partiye birey olarak kabul etme yöntemine özellikle tutarlı biçimde riayet edilmesi gerektiği açıktır.

***Onuncu soru üzerine.*** Bana öyle geliyor ki, iktisatçılar arasındaki tartışmada çok şey skolastik ve kılı kırk yaran niteliktedir. Tartışmanın görülen kılıfı sıyrıldığında tartışan tarafların temel hatalarının şunlar olduğu görülür:

a) Taraflardan hiçbiri iki cepheli mücadele yöntemini doğru kullanmayı beceremiştir: hem "Rubinizme" hem de "mekanizme" [33] karşı;

b) iki taraf da Sovyet ekonomisinin ve dünya emperyalizminin temel sorunlarından sapmış, Talmutçu soyutlamalar alanına yönelmiş ve böylece iki yıl boyunca, soyut konular üzerine çalışmalarla zaman öldürmüşlerdir, tabii düşmanlarımızın hayır ve yararına.

Komünist selamlarla
***J. Stalin***

9 Şubat 1930.

***"Pravda" No. 40,***
***10 Şubat 1930.***

# BAŞARI SARHOŞLUĞUNA KAPILMAK

## Kollektif çiftlik hareketinin sorunlarına ilişkin

Sovyet iktidarının kollektif çiftlik hareketi alanındaki başarılarından şimdi herkes söz ediyor. Düşmanlar bile, ciddi başarıların elde edilmiş olduğunu kabul etmek zorunda kalıyorlar. Bu başarılar gerçekten de büyüktür.

Bu yılın 20 Şubat'ında, SSCB'deki köylü çiftliklerinin yüzde ellisinin kollektifleştirilmiş olduğu bir olgudur. Bu, 20 Şubat 1930'a kadar beş yıllık kollektifleştirme plânını ***yüzde ikiyüzden*** fazla ***yerine getirdiğimiz*** anlamına gelmektedir.

Bu yılın 28 Şubat'ına kadar, kollektif çiftliklerin yaz ekimi için ***şimdiden*** 36 milyon kentalden fazla tohumluk hazırladığı, bunun plânlanan miktarın yüzde 90 üzerinde, yani yaklaşık 220 milyon pud olduğu bir olgudur. Sadece kollektif çiftliklerde —tahıl alım plânı başarıyla gerçekleştikten sonra—, 220 milyon pud tohumluk tahıl ayrılmasının muazzam bir başarı olduğu kabul edilmek zorundadır.

Bütün bunlar neyi göstermektedir?

***Köyün sosyalizme doğru temelden dönüşümünün artık garantili olduğunun görülebileceğini.***

Bu başarıların, ülkemizin kaderi, ülkemizin önder gücü olarak bütün işçi sınıfı ve nihayet bizzat Parti için büyük öneme sahip olduğunu kanıtlamak gerekmez. Doğrudan pratik sonuçları tamamen bir yana bıraksak bile bu başarılar bizzat Partinin iç yaşamı, Partimizin eğitimi için büyük öneme sahiptir. Bu başarılar Partimize cesaret ve kendi güçlerine inanç vermekte-

dir. Bu başarılar, işçi sınıfını davamızın zaferine inançla doldurmaktadır. Bu başarılar, Partimize yeni, milyonluk yedekler sağlamaktadır.

Partinin, elde edilen başarıları ***sağlamlaştırmak*** ve bunlardan daha da ilerlemek için plânlı olarak ***yararlanmak*** görevi bundandır.

Ne var ki başarıların, özellikle de nispeten "kolay", deyim yerindeyse "beklenmedik" biçimde elde edilen başarıların karanlık yanı da vardır. Böyle başarılar, zaman zaman, kibir ve kendini beğenmişlik üretebilmektedir: "Herşeyi yapabiliriz!", "bizim için herşey çocuk oyuncağı!" Bu başarılar insanları sık sık sarhoş etmekte, insanlar başarı sarhoşluğuna kapılmakta, ölçüyü kaçırmakta, gerçekliği anlama yeteneğini yitirmekte, kendi güçlerini abartma, düşmanın güçlerini ise küçümseme eğilimi ortaya çıkmakta, sosyalist inşanın bütün sorunlarını "kaşla göz arasında" çözmeye yönelik maceracı girişimler yaşanmaktadır. Burada artık, elde edilen başarıların ***sağlamlaştırılması,*** daha da ilerlemek için, bu başarılardan plânlı biçimde ***yararlanma*** kaygısı için yer kalmamaktadır. Elde edilen başarıları sağlamlaştırmanın ne alemi var, sosyalizmin zaferine "hemen" geçebilecek durumdayız nasılsa: "Herşeyi yapabiliriz!", "Bizim için herşey çocuk oyuncağı!"

O nedenle Partinin görevi şudur: Dava için tehlikeli ve zararlı bu ruh hallerine karşı kararlı bir mücadele yürütmek ve bunları Partiden temizlemek.

Dava için tehlikeli ve zararlı bu ruh halinin Parti saflarımızda güçlü biçimde yaygın olduğu iddia edilemez. Fakat yine de vardır, ve güçlenmeyeceğini iddia etmek için herhangi bir neden mevcut değildir. Ve bu ruh hali bizde yerleşirse, kollektif çiftlik hareketinin önemli ölçüde zayıflayacağından ve hareketin başarısız olma tehlikesinin gerçek bir olgu haline gelebileceğinden şüphe edilemez.

Bu yüzden, bu ve benzeri anti-Leninist ruh hallerini sistematik olarak teşhir etmek basınımızın görevidir.

Bazı olgular:

1) Kollektif çiftlik politikamızın başarıları, başka şeylerin yanısıra, bu politikanın kollektif çiftlik hareketinde ***gönüllülük*** ve SSCB'nin çeşitli bölgelerindeki ***koşulların çeşitliliğini dikkate alma*** temeline dayanmasıyla açıklanır. Zorla kollektif çiftlikler kurulamaz. Bu aptalca ve gerici birşey olurdu. Kollektif çiftlik hareketi, köylülüğün ana kitlelerinin aktif desteğine dayanmak zorundadır. Gelişmiş bölgelerde var olan kollektif çiftlik inşasının en iyi örnekleri, mekanik biçimde, gelişmemiş bölgelere aktarılmamalıdır. Bu aptalca ve gerici birşey olurdu. Böyle bir "politika" kollektifleşme düşüncesinin itibarını hemen sarsacaktır. Kollektif çiftlik inşasının hızı ve yöntemlerinin saptanmasında, SSCB'nin çeşitli bölgelerinde koşulların çeşitliliği titizlikle dikkate alınmalıdır.

Tahıl bölgeleri, ülkemizde kollektif çiftlik hareketinde ilk sırayı alıyor. Neden?

Birincisi, köylülere, modern tekniğin gücü ve önemi, ekonominin yeni, kollektif örgütlenmesinin gücü ve önemi konusunda ikna olma olanağı veren güçlü Sovyet çiftlikleri ve kollektif çiftliklerin en büyük kısmı o bölgelerde bulunduğu için.

İkincisi, bu bölgeler, tahıl alım kampanyaları sırasında, Kulaklara karşı mücadelede iki yıllık bir okuldan geçtikleri için, ve bu, kollektif çiftlik hareketi davasını elbette kolaylaştıracaktı.

Son olarak, son yıllarda bu bölgeler, çok güçlü ölçüde, sanayi merkezlerinden gelen en iyi kadrolarla donatıldığı için.

Bu özellikle elverişli koşulların, öteki bölgelerde de, örneğin, tahıl destekleme bölgeleri olan kuzey bölgelerimizde, ya da örneğin Türkistan gibi geri kalmış milliyetlerin yaşadığı bölgelerde de bulunduğu söylenebilir mi?

Hayır, söylenemez.

SSCB'nin çeşitli bölgelerinde koşulların çeşitliliğini gözönüne alma prensibinin, gönüllülük prensibinin yanında, sağlıklı bir kollektif çiftlik hareketinin en ciddi ön koşullarından biri olduğu açıktır.

Ama gerçekte bazen neler olmaktadır? Gönüllülük ve yerel özelliklerin gözönüne alınması prensibinin bir dizi bölgede ihlal edilmediği söylenebilir mi? Hayır, ne yazık ki söylenemez. Örneğin, tahıl bölgelerine kıyasla, kollektif çiftliklerin hemen örgütlenmesi için koşulların daha az elverişli olduğu kuzeydeki bir dizi destekleme bölgesinde, kollektif çiftliklerin örgütlenmesine yönelik hazırlık çalışmasının ***yerine,*** kollektif çiftlik hareketini bürokratik olarak emretme, kollektif çiftliklerin büyümesi üzerine kağıt üzerinde kalan kararlar, gerçekte henüz mevcut olmayan, ama "varlıkları" üzerine bir sürü cafcaflı kararlar çıkarılan, kağıt üzerinde kalan kollektif çiftliklerin örgütlenmesini geçirme girişimlerinin, pek seyrek yaşanmadığı bilinmektedir.

Ya da Türkistan'ın, kollektif çiftliklerin hemen örgütlenmesi için koşulların kuzeydeki destekleme bölgelerinden de elverişsiz olduğu bazı bölgelerini ele alalım. Türkistan'ın bir dizi bölgesinde, askerî zor uygulamak ve şimdilik kollektif çiftliklere katılmak istemeyen köylülere topraklarını sulamak için su vermemek ve sanayi ürünleri sağlamamak tehdidinde bulunmak suretiyle SSCB'nin ileri bölgelerine "yetişmek ve geçmek" yönünde girişimler olduğu biliniyor.

Çavuş Prişibeyev* tarzı bu "politika"yla, kollektif çiftliklerin inşasında gönüllülük ve yerel özelliklerin dikkate alınmasına dayanan Parti politikası arasında nasıl bir ortak yan olabilir? Bu ikisi arasında ortak hiçbir şeyin olmadığı ve olamayacağı açıktır.

Bu çarpıtmaların, kollektif çiftlik hareketinin, bu bürokratikçe emredilmesinin, köylülere karşı yapılan bu yakışıksız tehditlerin kime yararı var? Düşmanlarımızdan başka hiç kimseye!

Bunlar, bu çarpıtmalar neye yol açabilir? Düşmanlarımızın güçlenmesine ve kollektif çiftlik hareketi düşüncesinin itibarının zedelenmesine elbette.

Kendilerini "solcu" sanan bu çarpıklıkların sorumlularının, gerçekte sağ oportünizmin ekmeğine yağ sürdüğü açık değil

* *A. P. Çehov'un aynı adlı öyküsünün baş kişisi. —Almancaya çeviren.*

mi?

2) Partimizin siyasi stratejisinin en büyük üstünlüklerinden bir tanesi, zincirin bütününü genel bir hedefe çekmek ve önüne koyduğu görevin çözümüne varmak için, her verili anda, hareketin ***en önemli halkasını*** seçip onu kavramayı bilmesidir. Partinin, kollektif çiftliklerin inşası sisteminde, kollektif çiftlik hareketinin en önemli halkasını seçtiği söylenebilir mi? Evet, söylenebilir ve söylenmelidir.

Zincirin bu en önemli halkası nedir?

Acaba ***toprağın ortaklaşa işlenmesi için kooperatifler mi?*** Hayır, bu değil. Üretim araçlarının henüz toplumsallaştırılmamış olduğu, toprağın ortaklaşa işlenmesi amacına sahip kooperatifler kollektif çiftlik hareketinin şimdiden geride kalmış olan bir aşamasıdır.

Acaba ***tarımsal komün mü?*** Hayır, komün de değil. Kollektif çiftlik hareketi içinde komünler henüz pek seyrek görülen olgulardır. Sadece üretimin değil, bölüşümün de toplumsallaştırılmış olduğu tarım komünlerinin ***egemen*** biçim olması için henüz koşullar olgunlaşmamıştır.

Kollektif çiftlik hareketinin en önemli halkası, şimdi kavranması gereken bugünkü ***egemen*** biçimi, ***tarımsal arteldir.***

***Tarımsal artelde,*** bilhassa tahıl çiftliklerinin en önemli üretim araçları toplumsallaştırılmıştır: Emek, toprağın kullanımı, makine ve öteki demirbaşlar, iş hayvanları, çiftlik binaları. Artelde ***toplumsallaştırılmayanlar*** ise şunlardır: Bahçeler (küçük sebze ve meyve bahçeleri), meskenler, süt hayvanlarının bir kısmı, küçük baş hayvanlar, kümes hayvanları vs.

Artel, ***kollektif çiftlik hareketinin en önemli halkasıdır,*** çünkü tahıl sorununu çözmenin amaca en uygun biçimidir. Tahıl sorunu ise, ***bütün tarım sistemi içinde en önemli halkadır,*** çünkü bu sorun çözülmeksizin ne hayvancılık sorunu (küçük ve büyük baş), ne de endüstriye en önemli hammaddeleri temin eden sanayi bitkileri ve özel kültürler sorunu çözülebilir. Bu nedenden dolayı, tarımsal artel, kollektif çiftlik hareketi

sistemi içinde bugün en önemli halkadır.

Son biçimi verilmiş metni bugün yayınlanacak olan* kollektif çiftlikler için "Örnek Tüzük" buradan hareket etmiştir.

Bu tüzüğü derinlemesine inceleyip, eksiksiz hayata geçirmekle görevli olan Parti ve Sovyet fonksiyonerlerimiz de buradan hareket etmek zorundalar.

Şu an Partinin tavrı budur.

Partinin bu tavrının, ihlâller ve çarpıtmalar olmaksızın hayata geçirildiği söylenebilir mi? Hayır, ne yazık ki bu söylenemez. Henüz kollektif çiftliklerin var olma mücadelesinin henüz son bulmaktan çok uzak olduğu ve artellerin henüz sağlamlaşmadığı SSCB'nin bir dizi bölgesinde, artelin çerçevesini aşarak hemen tarım komünlerine geçme girişimleri yapıldığını herkes biliyor. Artel henüz sağlamlaşmış değil, buna rağmen meskenler, küçük baş hayvanlar, kümes hayvanları "toplumsallaştırılıyor", ne var ki henüz koşullar olgunlaşmadığı için bu "toplumsallaştırma" kağıt üzerinde kalan bürokratik emirlere yozlaşıyor. Sanki kollektif çiftliklerde tahıl sorunu çözülmüş, bu geride bırakılmış bir aşamayı oluşturuyor ve şu anki görev, tahıl sorununun çözümü değil, hayvancılık ve kümes hayvancılığı sorununu çözmek.

Kollektif çiftlik hareketinin çeşitli biçimlerinin aynı kefeye konduğu bu budalaca "iş"in kime yararı var? Bu aptalca ve dava için zararlı acelecilik kime yarıyor? Tahıl sorununun henüz ***çözülmediği,*** kollektif çiftliklerin artel biçiminin henüz ***sağlamlaşmadığı*** koşullarda, evlerini, tüm süt hayvanlarını, bütün küçük baş hayvanları ve kümes hayvanlarını "toplumsallaştırarak", kollektif köylüleri tahrik etmenin, böyle bir "politika"nın sadece ve sadece yeminli düşmanlarımızın işine yarayacağı, onlara faydalı olacağı açık değil mi?

Hatta bu gayretli "toplumsallaştırıcılar"dan biri, artel içinde

* *"Pravda", 2 Mart 1930.*

yayınladığı talimatta, "her çiftlikte üç gün içinde bütün kümes hayvanlarının kayda geçirileceği"nden, kayıt ve denetim için özel "komutanlar" fonksiyonu ihlas etmek, "artellerde kumanda tepelerini işgal etmek", "görevi bırakmadan sosyalist mücadeleyi yürütmek" ve —tabii ki— bütün arteli sıkı kontrol altına almak zorunluluğundan söz edecek kadar ileri gitmiştir.

Bu nedir — kollektif çiftlikleri yönetme politikası mı yoksa onları ***yıkma, itibarını sarsma*** politikası mı?

Artelin örgütlenmesine kilise çanının aşağıya indirilmesiyle ***başlayan,*** tabirimi mazur görün, "devrimciler"den söz bile etmiyorum. Kilise çanlarını indirmek — amma da dddevrimci bir eylem!

Aramızda böylesine budalaca "toplumsallaştırma" egzersizleri, kendi gölgesinin üstünden atlama yönünde böylesine gülünç girişimler, sınıfları ve sınıf mücadelesini bir yana bırakmayı hedefleyen, ama gerçekte, sınıf düşmanlarının ekmeğine yağ süren bu girişimler nasıl oldu da yaşanabildi?

Bu ancak, kollektif çiftliklerin inşası cephesinde "kolay" ve "beklenmedik" başarıların yarattığı atmosferde, yaşanabilirdi.

Bu ancak, Partinin bir kısmının saflarındaki budala ruh hali sayesinde yaşanabilirdi: "Herşeyi yapabiliriz!", "Bizim için herşey çocuk oyuncağı!"

Bu ancak, başarı sarhoşluğuna kapılan bazı yoldaşlarımızın, bir an için basiretlerini ve temkinliliklerini kaybetmeleri sayesinde yaşanabilirdi.

Kollektif çiftliklerin inşası alanındaki çalışmamızın çizgisini düzeltebilmek için, ***bu ruh haline son verilmelidir.***

***Bugün Partinin ivedi görevlerinden biri budur.***

Önderlik sanatı ciddi bir iştir. Hareketin arkasında kalınmamalıdır, çünkü geri kalmak kitlelerden kopmak demektir. Ne var ki alıp başını gidilmemelidir de, çünkü başını alıp gitmek kitleleri yitirmek ve tecrit olmak demektir. Harekete ön-

derlik etmek ve aynı zamanda milyonlarca kitleyle bağını korumak isteyen, iki cepheli mücadele yürütmelidir; hem geride kalanlara, hem başını alıp gidenlere karşı.

Partimiz, hareketin önderi olarak işçi ve köylülerin milyonluk kitleleriyle bağlarını koruyup çoğaltmayı bildiği için güçlü ve yenilmezdir.

***"Pravda" No. 60,***
***2 Mart 1930.***

***İmza: J. Stalin***

# BEZİMENSKİ YOLDAŞA MEKTUP

Bezimenski Yoldaş!

Gecikmeyle yazıyorum.

Ben edebiyat uzmanı değilim, elbette eleştirmen de değilim. Buna rağmen ısrarlı ricalarınızı gözönüne alarak kişisel görüşümü açıklayabilirim.

"Atış"ı da, "Hayatımızdan Bir Gün"ü de okudum. Bu eserlerde "küçük-burjuva", "Parti düşmanı" hiçbir şey yok. İkisi de, özellikle de "Atış", bugün için devrimci proleter sanatın örnekleri sayılabilir.

Fakat bunlarda komsomolcu avantgardizminin bazı kalıntıları bulunuyor. Bu eserleri okurken acemi bir okur, Partinin gençliğin hatalarını değil, gençliğin Partinin hatalarını düzelttiğini düşünebilir. Fakat bu eserlerin esas niteliğini, temel fikrini oluşturan bu kusur değildir. Eserlerin temel fikri, sorunun aygıtımızın kusurları üzerinde keskinleştirilmesi ve bu kusurların giderileceğine duyulan kesin inançtır. Gerek "Atış"ta, gerekse de "Hayatımızdan Bir Gün"de temel mesele budur. Eserlerin temel meziyeti de burada yatmakadır. Ve bu meziyet, bugün bana göre neredeyse üstesinden gelinmiş olan, eserlerin bu küçük kusurlarını haydi haydi telafi etmekte ve çok çok aşmaktadır.

Komünist Selamlarla

19 Mart 1930. ***J. Stalin***

***İlk kez yayınlanmaktadır.***

# KOLLEKTİF KÖYLÜ YOLDAŞLARA YANIT

Gazetelerden, Stalin'in "Başarı Sarhoşluğuna Kapılmak"* adlı makalesiyle MK'nın "Kollektif Çiftlik Hareketinde Parti Çizgisinin Çarpıtılmasına Karşı Mücadele Üzerine" [34] adlı kararının kollektif çiftlik hareketi pratikçilerinin saflarında güçlü bir yankı bulduğu biliniyor. Bununla bağıntılı olarak son zamanlarda kollektif köylü yoldaşlardan, sordukları soruları yanıtlamamı isteyen bir dizi mektup aldım. Bu mektupları özel olarak yanıtlamak benim görevimdi. Ne var ki bu mümkün olmadı, çünkü mektupların yarısından çoğunda gönderenin adresi yazılmamıştı (adreslerini bildirmeyi unutmuşlardı). Oysa mektuplarda değinilen sorunların bütün yoldaşlarımız için muazzam politik önemi var. Ayrıca, adreslerini yazmayı unutmuş yoldaşları yanıtsız bırakamayacağım da açıktır. Bu nedenlerden dolayı, kollektif köylü yoldaşların mektuplarını kamuoyu önünde, yani basında yanıtlamak zorunluluğuyla karşı karşıya kaldım; bunu yaparken mektuplardan konuya ilişkin gerekli bütün soruları buraya aldım. Bu konu hakkında MK'nın doğrudan bir kararı bulunduğundan, bunu daha da isteyerek yerine getirdim.

***Birinci soru.*** Köylü sorununda hataların ***kökleri*** nerede yatmaktadır?

***Yanıt.*** Orta köylüye yanlış yaklaşılmasında. Orta köylüyle iktisadi ilişkiler alanında şiddet önlemlerine başvurulmasında; orta köylü kitleleriyle iktisadi bağın şiddet önlemlerine değil,

* *Bkz. Elinizdeki cilt. s. 168-175* —***Redaksiyon***

orta köylülerle bir anlaşmaya, orta köylülerle ittifaka dayanması gerektiği olgusunun gözardı edilmesinde; işçi sınıfı ve yoksul köylülerin orta köylülerle genelde kapitalizme, özelde Kulaklara karşı ittifakının bugün kollektif çiftlik hareketinin temeli olduğu gerçeğinin göz ardı edilmesinde.

Kulaklara karşı saldırı, orta köylülerle birleşik cephe içinde yürütüldüğü müddetçe, her şey yolundaydı. Fakat başarı sarhoşluğuna kapılan bazı yoldaşlarımızın, Kulaklara karşı saldırı hattından, farkına varmadan, orta köylülere karşı mücadele hattına kaymaya, yüksek oranda kollektifleşme sağlama peşinde orta köylülere karşı zor uygulamaya başlayıp, orta köylünün elinden seçim hakkını alınca ve onu "Kulak olarak" mülksüzleştirince — o zaman saldırı çarpıtıldı, orta köylülerle birleşik cephe tehlikeye düşürüldü ve elbette Kulak yeniden belini doğrultmaya kalkışma olanağı elde etti.

Sınıf düşmanlarımıza karşı gerekli ve yararlı olan şiddet kulanımının, müttefikimiz olan orta köylülere karşı gündeme getirilmesinin yanlış olduğu ve felakete yol açacağı unutuldu.

Askeri karakterli görevlerin çözümü için gerekli ve yararlı olan yalınkılıç süvari saldırısının, kollektif çiftliklerin inşasında —hem de bu orta köylülerle ittifak içinde örgütleniyor— öne çıkan görevlerin çözümünde işe yaramaz olduğu ve felakete yol açacağı unutuldu.

Köylü sorununda hataların kökleri burada yatmaktadır.

Lenin, orta köylülerle ekonomik ilişkiler üzerine şunları söylemektedir:

> "Herşeyden önce, burada, işin doğası gereği, zor yöntemleriyle hiçbir şey elde edilemeyeceği doğrusundan hareket etmeliyiz. Burada, ekonomik görev son derece farklıdır. Burada, tüm temeli, bütün yapıyı zarara uğratmadan yıkılabilecek bir çatı yoktur. Kentte kapitalistlerin oluşturduğu doruk burada yoktur. Burada ***zor uygulamak, bütün davayı yerle bir etmek anlamına gelecektir... Orta köylülerle ekonomik ilişki alanında, zoru sadece düşünmekten bile daha aptalca bir şey***

***yoktur.*** *(4. baskı, cilt XXIX, s. 187-188, Rusça.)*

Devamla:

> ***"Orta köylülere karşı zor kulanımı son derece zararlıdır.*** Bu, son derece kalabalık, sayıları milyonlarca olan bir katmandır. Hiçbir yerinde bu derece güçlü olmadığı Avrupa'da bile, teknik ve kültürün, kent yaşamı ve demiryollarının muazzam gelişmiş olduğu, böyle bir şeyi düşünmenin çok daha kolay olduğu Avrupa'da bile, hiç kimse, tek bir devrimci sosyalist bile, orta köylülere karşı zor önlemleri uygulama önerisinde bulunmamıştır." *(Aynı yerde, s. 187, Rusça)*

Açık sanıyorum.

***İkinci soru.*** Kollektif çiftlik hareketindeki başlıca hatalar nelerdir?

***Yanıt.*** Bu tür en azından üç hata vardır.

1) Kollektif çiftliklerin kurulmasında Lenin'in gönüllülük ilkesi ihlal edilmiştir. Kollektif çiftliklerin inşasında gönüllülük hususunda Partinin bütün temel direktifleri ve Tarımsal Arteller için Örnek Tüzük ihlal edilmiştir.

Leninizm, köylülerin, toplumsal, kollektif çiftliklerin bireysel çiftliğe üstün olduğuna ikna edilerek, gönüllülük yöntemi temelinde kollektif ekonomi yoluna sevk edilmesini öğretir. Leninizm, köylüleri kollektif ekonominin üstünlüklerine ikna edebilmenin, ancak onlara pratikte, kendi deneyimleriyle kollektif çiftliklerin bireysel çiftliklerden daha iyi olduğu, daha yararlı olduğu, kollektif çiftliklerin, köylülere, yoksul ve orta köylülere yoksulluk ve sefaletten çıkış yolu sunduğu ***gösterilerek, kanıtlanarak*** mümkün olacağını öğretir. Leninizm, bu koşullar olmaksızın kollektif çiftliklerin varlıklarını devam ettiremeyeceklerini öğretir. Leninizm, köylülere kollektif çiftlikleri zorla kabul ettirme, zorla kollektif çiftlikler kurma girişimlerinin ancak olumsuz sonuçlar verebileceğini, ancak köylüleri kollektif çiftlik hareketinden soğutabileceğini öğretir.

Gerçekten de, bu temel kurala riayet edildiği müddetçe, kollektif çiftlik hareketi başarı üzerine başarı kazanmaktaydı.

Ne var ki daha sonra, başarıdan başları dönen bazı yoldaşlar, bu kuralı hiçe saymaya, aşırı bir acelecilik göstermeye ve kollektifleştirme oranını yükseltmek amacıyla zorla kollektif çiftlikler kurmaya başladılar. Böyle bir "politika"nın olumsuz sonuçlarının fazla gecikmemesine şaşmamak gerekir. Aceleyle kurulan kollektif çiftlikler, kuruldukları hızla kaybolup gitmeye başlamış ve daha dün kollektif çiftliklere büyük güven duyan bir kısım köylüler bu çiftliklere sırt çevirmeye başladılar.

Kollektif çiftlik hareketindeki birinci ve en önemli hata budur.

Lenin, kollektif çiftliklerin inşasında gönüllülük üzerine şunları söylüyor:

> "Şimdi görevimiz, toprağın ***toplumsal*** işlenişine, ortak ***büyük*** işletmeye geçmektir. Ne var ki, bu konuda Sovyet iktidarı tarafından hiçbir zor uygulanmamalıdır; buna zorlayan hiç bir yasa yok. Tarımsal ***komün gönüllü*** kurulacaktır. ***Toprağın toplumsal işlenişine*** geçiş ancak ***gönüllü*** bir geçiş olabilir, işçi-köylü hükümeti tarafından bu konuda en ufak zor dahi uygulanmamalıdır. Buna yasa da izin vermemektedir. İçinizden biri, zor uygulandığını fark ederse, bilsin ki bu, bütün gücümüzle düzeltmeye çalıştığımız ve düzelteceğimiz bir suiistimaldir, bir yasa ihlalidir."* *(4. baskı, cilt XXIX, s. 26-27, Rusça.)*

Devamla:

> "Köylülere, toprağı toplumsal, kollektif, ortak, artel biçiminde işlemenin üstünlüğü pratikte ***gösterilebilirse,*** köylülere, ortak çiftlikler, arteller aracılığıyla yardım edilebilirse, ancak zaman, iktidarı elinde tutan işçi sınıfı, köylülere, gerçekten haklı olduğunu kanıtlayabilir ve milyonlarca köylü kitlesini gerçekten ve sağlam biçimde yanına çekebilir. Kooperatifsel ve artel biçiminde tarımı teşvik eden her türlü işletme biçiminin önemi, ne kadar yükseltilse azdır. Dağınık bir halde, en ücra köşelere yayılmış milyonlarca köy var, bireysel çiftlik var... Kooperatifsel tarıma artel biçimindeki tarıma geçişin gerekli ve mümkün olduğu ancak ***pratikte,*** köylülerin edinebileceği ***deneyimle***

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

***kanıtlandığında,*** ancak bu durumda, Rusya gibi böylesine devasa bir köylü ülkesinde sosyalist tarım yolunda ciddi bir adım atıldığını söyleme hakkına sahip olacağız."* *(4. baskı, cilt XXX, s. 173-174, Rusça.)*

Son olarak Lenin'in eserlerinden bir pasaj daha:

"Her türlü kooperatif gibi, orta köylülerin tarımsal komünlerini geliştirme uğraşında da, Sovyet iktidarının temsilcileri, böyle birlikler kurmak için ***en ufak zor uygulamamalıdırlar.*** Bizzat köylüler tarafından, onların özgür inisiyatifleriyle kurulmuş ve üstünlükleri onlar tarafından pratikte sınanmış birliklerin bir değeri vardır. ***Bu alanda aceleci davranmak zararlıdır,*** çünkü böylece sadece orta köylülerin yeniliklere karşı önyargıları güçlendirilir. Köylüleri komünlere katmak için, dolaylı ya da hatta doğrudan zor uygulama yoluna giden Sovyet iktidarının temsilcilerinden en sert biçimde hesap sorulmalı ve kırsal çalışmadan uzaklaştırılmalıdırlar."* *(4. baskı, cilt XXIX, s. 194, Rusça.)*

Açık sanıyorum.

Partinin, Lenin'in bu direktiflerini en katı biçimde uygulayacağını belirtmek bile gereksiz sanıyorum.

2) Kollektif çiftliklerin inşasında, Lenin'in SSCB'nin çeşitli bölgelerindeki koşulların çeşitliliğinin dikkate alınması ilkesi ihlal edilmiştir. SSCB'de farklı ekonomik biçimlere ve farklı kültür aşamalarına sahip çok çeşitli bölgeler bulunduğu unutulmuştur. Bu bölgeler arasında, ileri, vasat derecede gelişmiş ve geri kalmış bölgeler olduğu unutulmuştur. Hiçbir surette birbirine eşit olmayan tüm bu bölgelerde kollektif çiftlik hareketinin hızının ve kollektif çiftliklerin inşası yöntemlerinin ***birbirinin aynı olamayacağı*** unutulmuştur.

"Kararnameleri Rusya'nın bütün bölgeleri için şablon biçiminde kopya etmemiz, Ukrayna ya da Don'daki komünistlerin, Bolşeviklerin, Sovyet fonksiyonerlerinin, bunları, fark gözetmeden gelişigüzel öteki bölgelere de genişletmek istemeleri", diyor Lenin, "hata olacaktır"..., çünkü "biz, hiçbir surette ken-

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

dimizi, yeknesak bir şablona bağlı kılmıyoruz, deneyimlerimizin, Merkezi Rusya'nın deneyimlerinin eksiksiz olarak tüm kenar bölgelere aktarabileceğini saptamıyoruz." *(4. baskı, cilt XXIX, s. 138, Rusça.)*

Ayrıca Lenin şunları da söylemektedir:

"Merkezi Rusya, Ukrayna ve Sibirya'ya, fark gözetmeksizin aynı muameleyi yapmak, bu bölgeleri aynı şablona sıkıştırmaya çalışmak, en büyük aptallık olacaktır." *(4. baskı, cilt XXXII, s. 198, Rusça.)*

Son olarak Lenin, Kafkasyalı komünistlerin önüne şu görevleri koymaktadır:

"Onların içinde bulundukları durumun cumhuriyetlerinin içinde bulundukları durumun özelliğinin, RSFSC'nin durum ve ilişkilerinden farklı olduğunu kavramak, taktiklerinizi kopya etmek yerine, bunları somut durumların çeşitliliğine uygun biçimde, inceden inceye düşünerek değişikliğe uğratmak gerektiğini anlamak". *(4. baskı, cilt XXXII, s. 295, Rusça.)*

Açık sanıyorum.

Lenin'in bu talimatları temelinde Partimizin Merkez Komitesi "Kollektifleştirme Hızı Üzerine" (bkz. 6 Ocak 1930 tarihli "Pravda" [135]) adlı kararında, SSCB'deki bölgeleri, kollektifleştirme hızı açısından üç gruba ayırmıştır. Bu bölgelerden Kuzey Kafkasya, Orta ve Aşağı Volga Bölgesi, kollektifleşme sürecini özü itibariyle 1931 ilkbaharında tamamlayabilecek, öteki tahıl bölgeleri (Ukrayna, Merkezi Kara Topraklar Bölgesi, Sibirya, Ural, Kazakistan vs.) bunu özü itibariyle 1932 ilkbaharında tamamlayabilecek, diğer bölgeler ise kollektifleştirmeyi beş yıllık plânın sonuna, yani 1933'e kadar yayabilecektir.

Fakat gerçekte ne olmuştur? Kollektif çiftlik hareketinin ilk başarılarından başları dönen bazı yoldaşlarımızın, gerek Lenin'in talimatlarını, gerekse de MK kararını neşeyle unuttukları görülmüştür. Moskova Bölgesi, büyük bir gayretle şişirilmiş kollektifleştirme rakamlarının peşine düşerek, fonksiyonerleri-

ni, önünde en az üç yıllık bir zaman bulunmasına rağmen (1932 sonu), kollektifleştirmeyi 1930 ilkbaharında bitirmeye yöneltmeye başlamıştır. "Ötekilerin arkasında kalmak" istemeyen Merkezi Kara Topraklar Bölgesi ise önünde en az iki yıllık bir zaman bulunmasına rağmen (1931 sonu), fonksiyonerlerini, kollektifleştirmeyi 1930 yılının ilk yarısında bitirmeye yöneltmeye başlamıştır. Transkafkasyalılarla Türkistanlılar da, en ileri bölgelere "yetişmek ve onları geçmek" heyecanı içinde, önlerinde tamı tamına dört yıl olmasına rağmen (1933 sonu), kollektifleştirmeyi "en kısa zamanda" bitirmeye yönelmişlerdir.

Kollektifleştirmede böyle acilci bir "tempo" izlenmesinin, kollektif çiftlik hareketi için daha az hazırlıklı olan bölgelerin, daha hazırlıklı bölgeleri "geçmek" gayreti içinde, güçlü bir idari baskı uygulamak zorunda kalmaları ve böylece, kollektif çiftlik hareketinin böylesine hızlı gelişimi için eksik olan faktörleri kendi idari hamleleriyle tamamlamaya çalışmaları anlaşılırdır. Sonuçlar, herkesin malumudur. Herkes, bu bölgelerde meydana gelen ve daha MK'nın müdahalesiyle çözülmek zorunda kalınan karışıklığı bilmektedir.

Kollektif çiftlik hareketindeki ikinci hata budur.

3) Kollektif çiftliklerin inşasında, Lenin'in, hareketin henüz tamamlanmamış olan bir biçiminin atlanmaması gerektiği ilkesi ihlal edilmiştir. Lenin'in, kitlelerin gelişmesinin çok önünde olunmaması, kitlelerin hareketinin kararnamelerle emredilmemesi, kitlelerle bağların koparılmaması, tersine kitlelerle birlikte yürünmesi, onların şiarlarımıza yakınlaştırılması, şiarlarımızın doğruluğuna kendi deneyimleriyle ikna olmalarını kolaylaştırmak suretiyle ileri götürülmesi ilkesi ihlal edilmiştir.

> "Petrograd proletaryası ve Petrograd Garnizonu'nun askerleri", diyor Lenin, "iktidarı ele geçirdiklerinde, köydeki inşa sürecinde büyük zorluklarla karşılaşılacağını, burada daha tedrici davranmak gerektiğini, burada ***toprağın toplumsal işlenmesini emirlerle, yasalarla başlatmaya çalışmanın en büyük saçmalık olacağını,*** buna ancak yok denecek kadar az

sayıda siyasi bilinçli köylünün yanaşacağını, köylülerin ezici çoğunluğunun ise önüne bunu görev olarak koymadığını çok iyi biliyorlardı. Ve bu nedenle kendimizi, devrimin gelişmesinin çıkarları açısından mutlak zorunlu olanla sınırladık: ***Kesinlikle kitlelerin gelişmesinin önünde başını alıp gitmemek,*** bilakis, ilerleme hareketi bu kitlelerin kendi deneyiminden, kendi mücadelesinden doğup büyüyünceye kadar beklemek."* *(4. baskı, cilt XXVIII, s. 121, Rusça.)*

Lenin'in bu talimatlarından hareket eden MK, "Kollektifleştirmenin Temposu Üzerine" adlı ünlü kararında *(bkz. 6 Ocak 1930 tarihli "Pravda")*:

a) verili anda artelin kollektif çiftlik hareketinin başlıca biçimi olduğunu;

b) bundan dolayı, kollektif çiftlik hareketinin başlıca biçimi olarak tarımsal artel için bir örnek tüzüğün gerekli olduğunu;

c) pratik çalışmamızda, yukarıdan gelecek herhangi bir kollektif çiftlik hareketi "kararnamesi"ne ve "kollektifleştirme oyunu oynanması"na izin verilemeyeceğini açıklamıştır.

Bunun anlamı, şimdi komüne değil, kollektif çiftlik inşasının başlıca biçimi olarak tarımsal artele yönelmemiz gerektiği, tarımsal arteli atlayarak komüne izin verilemeyeceği, köylülerin kollektif çiftliklere yönelmiş kitlesel hareketinin yerine kollektif çiftlik "kararnamelerinin", "kollektifleştirme oyununun" koyulmaması gerektiğidir.

Açık sanıyorum.

Fakat gerçekte ne olmuştur? Kollektif çiftlik hareketinin ilk başarılarından başı dönen bazı yoldaşlarımızın, gerek Lenin'in talimatlarını, gerekse de MK Kararını neşeyle unuttukları görülmüştür. Bu yoldaşlar tarımsal artel için bir kitle hareketi örgütleyeceklerine, tek tek köylüleri doğrudan komün tüzüğüne "sevk etmeye" koyulmuşlardır. Hareketin artel biçimini sağlamlaştıracakları yerde, küçük baş hayvanları, kümes hayvanlarını, köylülerin kendi ihtiyaçları için besledikleri süt

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

hayvanlarını, evleri zorla "toplumsallaştırmaya" başlamışlardır.

Bir Leninist için hiç caiz olmayan bu aceleciliğin sonuçları şimdi herkesin malumudur. Bu yoldaşlar elbette genelde istikrarlı komünler oluşturamamışlardır. Ama buna karşılık, bir dizi tarımsal artelin ellerinden kayıp gitmesine yol açmışlardır. Ancak geride "iyi" kararlar kalmıştır. Fakat bunların ne yararı var?

Kollektif çiftlik hareketindeki üçüncü hata budur.

***Üçüncü soru.*** Bu hataların kaynakları neredediır ve Parti bunları nasıl düzeltmelidir?

***Yanıt.*** Bu hataların kaynakları kollektif çiftlik hareketindeki hızlı başarılarımızda yatmaktadır. Başarılar bazen insanın başına vurur. Sık sık, aşırı kibir ve kendini beğenmişliğe neden olur. Bu, iktidarda olan bir partinin temsilcilerinin başına özellikle kolayca gelebilir; hele bu parti, bizim Partimiz gibi, gücü ve otoritesi adeta ölçülemez bir parti ise. Burada, Lenin'in şiddetle mücadele ettiği komünist kibirlilik olayları gayet mümkündür. Burada, kararnamenin, kararın, emrin mutlak gücüne inanç gayet mümkündür. Burada, sonsuz büyüklükteki ülkemizin şu ya da bu köşesinde, Partiınizin bazı temsilcilerinin, Partimizin devrimci önlemlerini birer boş, bürokratik kararname haline dönüştürme tehlikesi gayet gerçek bir tehlikedir. Burada, sadece yerel örgütlerin fonksiyonerlerini değil, aynı zamanda tek tek bölge fonksiyonerlerini ve tek tek MK üyelerini de kastediyorum.

> "Komünist kibirlilik", diyor Lenin, "Komünist Partisi mensubu olan ve ondan henüz atılmamış bir insanın, bütün görevlerini komünist kararnamelerle yerine getirebileceğini sanmasıdır." *(4. baskı, cilt XXXIII, s. 54, Rusça.)*

Kollektif çiftlik hareketindeki hatalar, kollektif çiftliklerin inşasında Parti çizgisinin çarpıtılması, bu zeminde ortaya çıkmıştır.

Bu hata ve çarpıtmalar sürmeye devam eder, hızla ve tamamen bertaraf edilmezse nasıl bir tehlike oluştururlar?

Burada tehlike, bu hataların doğrudan doğruya kollektif çiftlik hareketinin itibarının sarsılmasına, orta köylülerle ittifakın bozulmasına, köy yoksullarının örgütsüzleşmesine, saflarımızda karışıklık çıkmasına, sosyalist inşamızın bütününün zayıflamasına, Kulaklığın yeniden oluşmasına götürmesinde yatmaktadır.

Kısacası, bu hatalarda, bizi köylülüğün ana kitleleriyle ittifakın sağlamlaştırılması, proletarya diktatörlüğünün sağlamlaştırılması yolundan ayırıp bu kitlelerden kopma, proletarya diktatörlüğünün yıkılması yoluna itme eğilimi yatmaktadır.

Bu tehlike kendisini daha Şubat ayının ikinci yarısında, önceki başarılardan gözleri kamaşan bazı yoldaşlarımızın Leninist yolu dört nala terk ettikleri zaman göstermişti. Parti Merkez Komitesi bu tehlikeyi dikkate alarak vakit geçirmeden müdahale etti ve Stalin'i gemi azıya alan yoldaşları, kollektif çiftlik hareketi üzerine özel bir makaleyle uyarmakla görevlendirdi. Bazıları, "Başarı Sarhoşluğuna Kapılmak" adlı makalenin Stalin'in kişisel inisiyatifinin bir sonucu olduğunu düşünüyorlar. Bu elbette saçma. MK'mız, böyle bir meselede, kim olursa olsun birisine kişisel inisiyatifiyle davranma izni vermek için orada değil. MK bu konuda ayrıntılı araştırmalar yapmıştır. Ve hataların derinliği ve boyutu ortaya çıktığında, 15 Mart 1930 tarihli ünlü kararını yayınlayarak, otoritesinin bütün gücüyle hatalara karşı darbe indirmekte bir an bile tereddüt etmemiştir.

Uçuruma doğru korkunç bir hızla koşan insanları durdurmak ve doğru yola getirmek zordur. Fakat MK'mıza tam da, buna benzer daha ne zorlukları yenebildiği için Lenin'in Partisi'nin Merkez Komitesi denir. Ve MK bu zorlukların büyük ölçüde üstesinden gelmiştir bile.

Böyle durumlarda, bütün Parti bölümlerini bu seyrinde durdurmak, zamanında doğru yola sevk etmek ve yürüyüş sırasında saflarını yeniden düzenlemek zordur. Fakat Partimize, tam da bu tür zorlukların üstesinden gelmek için yeterli esnekliğe sahip

olduğundan, Lenin'in Partisi denir. Ve Parti bu zorlukların büyük ölçüde üstesinden gelmiştir bile.

Burada en önemli şey, hatayı kabul etme cesaretini göstermek ve bu hataları en kısa zamanda ortadan kaldıracak gücü kendinde bulmaktır. Daha kısa süre önce yaşanan baş döndürücü başarılardan sonra hataları kabul etmekten, özeleştiri yapmaktan korku duymak, hataları çabuk ve kararlılıkla düzeltme isteğinin noksan oluşu — en büyük zorluk buradadır. Hatalardan iz bile kalmaması için, sadece bu zorluğun üstesinden gelmek, sadece abartılmış sayısal hedeflere ve bürokratik maksimalizme son vermek, sadece dikkatini kollektif çiftlik inşasının örgütsel ve ekonomik görevlerine yöneltmek yeter. Partinin, şimdiden bu tehlikeli zorluğun üstesinden büyük ölçüde geldiğinden kuşku duymak için hiçbir neden yoktur.

> "Şimdiye kadar yok olan bütün devrimci partiler" diyor Lenin, "***gurura kapıldıkları*** ve güçlerinin nerede yattığını göremedikleri, ***zaaflarından söz etmekten korktukları*** için yıkılmışlardır. Ama biz yıkılmayacağız, çünkü biz zaaflarımızdan söz etmekten korkmuyoruz ve zaaflarımızın üstesinden gelmeyi öğreneceğiz."* *(4. baskı, cilt XXXIII, s. 278, Rusça.)*

Lenin'in bu sözleri unutulmamalıdır.

***Dördüncü soru.*** Parti çizgisinin çarpıtılmasına karşı mücadele, geri adım atmak, geri çekilmek değil mi?

***Yanıt.*** Elbette değil! Burada ancak, hata ve çarpıtmaların devam etmesini saldırı, fakat hatalara karşı mücadeleyi geri çekilmek olarak değerlendiren insanlar geri çekilmekten söz edebilirler. Hata ve çarpıtmaların yığılması şeklinde bir saldırı — ne de güzel bir "saldırı" olurdu ya...

Tarımsal arteli, kollektif çiftlik hareketinde andaki temel biçim olarak öne çıkardık ve kollektif çiftlik inşası alanında yapılacak çalışmalarda örnek olacak bir tüzük oluşturduk. Bu konuda geri mi çekiliyoruz? Elbette hayır!

İşçi sınıfı ve köy yoksullarının orta köylülükle üretim

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

alanındaki birliğinin sağlamlaştırılmasını bugün kollektif çiftlik hareketinin temeli olarak, öne çıkardık. Bu konuda geri mi çekiliyoruz? Elbette hayır!

Bugün, kırda pratik çalışmamızın ana şiarı olarak, Kulakların sınıf olarak tasfiye edilmesi şiarını ortaya attık. Bu konuda geri mi çekiliyoruz? Elbette hayır!

Daha 1930 yılının Ocak ayında, SSCB tarımının kollektifleştirilmesinde belli bir tempo tespit ettik. SSCB'nin bölgelerini belli gruplara ayırdık ve her grubun özel hızını tespit ettik. Bu konuda geri mi çekiliyoruz? Elbette hayır!

Partinin "geri çekilişi" bunun neresinde?

Hatalar ve çarpıtmalar yapmış insanların, hatalarından vazgeçmelerini istiyoruz. Budalalıklar yapmış insanların budalalıklarından vazgeçip Leninizmin mevzilerine geri gelmelerini istiyoruz. Bunu istiyoruz, çünkü ancak bu koşulla sınıf düşmanlarınıza karşı ***gerçek*** saldırı devam ettirilebilir. Böylece geriye doğru bir adım mı atmış oluyoruz acaba? Elbette hayır! Bu sadece, ***gerçek*** bir saldırı yürütmek isteğinde olduğumuz, budalaca bir saldırı oyunu oynamak istemediğimiz anlamına gelmektedir.

Partinin bu tavrını ancak eksantriklerin ve "sol" aşırıların, geri çekilme olarak değerlendirebilecekleri açık değil mi?

Geri çekilme konusunda saçmalayanlar en azından iki şeyi kavramıyorlar.

a) Bunlar, saldırının yasalarını bilmiyorlar. Ele geçirilmiş mevziler ***sağlamlaştırılmadan*** yapılacak bir saldırının, başarısızlığa mahkum bir saldırı olduğunu anlamıyorlar.

Örneğin askeri alanda bir saldırı ne zaman başarılı olabilir? Kendini sadece ilerlemekle sınırlandırmayıp, aynı zamanda, ele geçirilen mevzileri ***sağlamlaştırmaya,*** güçleri değişen duruma uygun olarak yeniden ***gruplandırmaya,*** cephe gerisi hizmetlerini ***cepheye yaklaştırmaya,*** ihtiyatları ***öne sürmeye*** çalıştığında başarılı olabilir. Bütün bunlara ne gerek vardır? Beklenmedik olaylara karşı emniyette olmak, hiçbir saldırının muaf olmadığı

tek tek yarma hareketlerini bertaraf etmek, böylece düşmanın tam hezimetini sağlamak için. Meselenin sadece askeri yanı gözönüne alınacak olursa, 1920 yılında Polonya birliklerinin hatası, bu kurala riayet etmemeleriydi. Hızla Kiev'e ilerlemelerinin ardından, aynı hızla Varşova'ya geri akın etmeleri de, başka şeylerin yanısıra, bununla açıklanır. Yine meselenin sadece askeri yanı gözönüne alınacak olursa, 1920 yılında Sovyet birliklerinin hatası, Varşova'ya karşı giriştikleri hücumda Polonyalıların hatalarını tekrar etmeleri olmuştur.

Aynı şey sınıf mücadelesi cephesindeki saldırı yasaları için de söylenmelidir. Ele geçirilen mevzileri ***sağlamlaştırmadan,*** güçleri ***yeniden düzenlemeden,*** ihtiyatları cepheye ***sürmeden, cephe gerisi hizmetlerini*** öne alınadan vs. sınıf düşmanlarını tasfiye etmek için başarılı bir saldırı yürütülemez.

Bütün mesele, ahmakların saldırı yasalarını anlamamalarıdır. Bütün mesele, Partinin bu yasaları anlaması ve hayata geçirmesidir.

b) Bunlar, saldırının sınıf karakterini anlamıyorlar. Durmadan saldırıdan söz ediyorlar. Ama ***hangi*** sınıfa karşı, ***hangi*** sınıfla ittifak halinde saldırı? Biz, köyün kapitalist unsurlarına karşı, orta köylülerle ittifak içinde saldırı yürütüyoruz, çünkü bizi zafere götürecek olan ancak böyle bir saldırıdır. Fakat Partinin bazı bölümlerinin işgüzarlığıyla, saldırı doğru yolundan sapmaya başlayıp mızrağın sivri ucu müttefikiniz olan orta köylülere yöneldiğinde ne olacaktır? Bizim gerek duyduğumuz ***herhangi*** bir saldırı mı, yoksa belli bir sınıfa karşı, belli bir sınıfla ittifak içinde yürütülen saldırı mı? Don Kişot'da değirmenlere kaşı saldırıya geçtiğinde, düşmana saldırdığını sanıyordu. Ne var ki bu sözümona saldırıda, başını yardığı da herkesin malumudur.

Görülüyor ki Don Kişot'un başarıları "sol" aşırılarımızın gözünü kırptırmıyor.

***Beşinci soru.*** Bizde esas tehlike hangisidir, sağ tehlike mi, yoksa "sol" tehlike mi?

***Yanıt.*** Şimdi esas tehlike sağ tehlikedir. Sağ tehlike bizde esas tehlikeydi ve halen de öyledir.

Bu cümle, MK'nın 15 Mart 1930 tarihli kararında "sol" aşırıların hata ve çarpıtmalarının, şimdi kollektif çiftlik hareketinde başlıca engel olduğundan sözeden ünlü teziyle çelişmez mi? Hayır, çelişmez. Mesele şudur ki, kollektif çiftlik hareketi alanında "sol" aşırıların hataları, Parti içinde sağ sapmanın güçlenmesi ve sağlamlaşması için uygun koşullar yaratan hatalardır. Neden? Çünkü bu hatalar Parti çizgisini kötü göstermekte —dolayısıyla Partinin itibarını sarsmayı kolaylaştırmakta— ve böylece sağ unsurların Parti önderliğine karşı mücadelesini kolaylaştırmaktadır. Parti önderliğinin itibarının sarsılması, sağ sapmacıların Partiye karşı mücadelesinin gelişebileceği tek aslî zemindir. Sağ sapmacılara bu zemini, "sol" aşırılar, onların hataları ve çarpıtmaları sağlamaktadır. Yani, sağ oportünizme karşı başarıyla mücadele edebilmek için, "sol" oportünistlerin hatalarının üstesinden gelinmelidir. "Sol" aşırılar objektif olarak sağ sapmacıların müttefikidir.

"Sol" oportünizmle sağ sapma arasındaki garip bağıntı budur işte.

Bazı "solcu"ların sık sık sağcılarla blok oluşturmaktan sözetmeleri gerçeği de bu bağıntıyla açıklanır. Daha dün yalın kılıç bir saldırı "yürüten" ve SSCB'yi iki üç haftada kollektifleştirmeye kalkışan bir kısım "solcular"ın, bugün, pasifizme düşmesi, ellerini iki yana sarkıtarak savaş alanını sükunetle sağ sapmacılara bırakması ve böylece Kulakların karşısında gerçekten geri çekilmesi (tırnak işaretsiz!) biçimindeki garip görüntü de bununla açıklanır.

Bugün içinde yaşadığımız anın özelliği, "sol" aşırıların hatalarına karşı mücadelenin, sağ oportünizme karşı verilecek başarılı bir mücadelenin ön koşulu ve özel bir biçimi olmasıdır.

***Altıncı soru.*** Köylülerin bir kısmının kollektif çiftliklerden ayrılması nasıl değerlendirilmelidir?

***Yanıt.*** Köylülerin bir kısmının kollektif çiftliklerden ayrılması, ülkemizde son zamanlarda belli sayıda istikrarsız kollektif çiftliklerin oluşmuş olduğu ve şimdi buraların bu kararsız unsurlardan temizlendiği anlamına gelmektedir. Sahte kollektif çiftliklerin ortadan kaybolduğu, sağlam olanların varlıklarını sürdürdüğü ve giderek güçleneceği anlamına gelmektedir. Bunun son derece normal bir olay olduğuna inanıyorum. Bazı yoldaşlar bu konuda ümitsizliğe kapılıyor, panikliyor ve hararetle, şişirilmiş kollektifleştirme rakamlarına sarılıyor. Başkaları ise, buna için için seviniyor ve kollektif çiftlik hareketinin "fiyasko"yla sonuçlanacağı kehanetinde bulunuyor. Her iki grup da ağır bir yanılgı içerisindedir. İki grup da, kollektif çiftlik hareketinin özü hakkında Marksist bir kavrayıştan çok uzaktır.

Kollektif çiftlikleri herşeyden önce ölü canlar denilenler terkediyor. Bu terketmek bile değil, orada hiçbir şey bulunmadığının tespitidir. Ölü canlara ihtiyacımız var mı? Elbette yok. Ölü canlarla dolu kollektif çiftlikleri feshedip, gerçekten yaşayan ve gerçekten istikrarlı kollektif çiftlikler örgütleyen Kuzey Kafkasyalılarla Ukraynalıların tamamen doğru davrandıklarına inanıyorum. Kollektif çiftlik hareketi bundan ancak kazançlı çıkacaktır.

Kollektif çiftlikleri, ikinci olarak, davanuza karşı doğrudan düşmanca tavır alan yabancı unsurlar terkediyor. Bu tür unsurlar ne kadar çabuk dışarı atılırsa kollektif çiftlik hareketi için o kadar iyi olduğu açıktır.

Son olarak, kollektif çiftlikleri, ne yabancı unsurlar, ne de ölü canlar denebilecek sallantılı unsurlar terkediyor. Bunlar, ***bugün*** henüz davamızın doğruluğuna ikna edemediğimiz, ama ***yarın*** mutlaka ikna edeceğimiz köylülerdir. Bu tür köylülerin gidişi, geçici de olsa, kollektif çiftlik hareketi için ciddi bir kayıptır. O nedenle kollektif çiftliklerdeki bu sallantılı unsurlar uğruna mücadele bugün kollektif çiftlik hareketinin en önemli görevlerinden biridir.

Buna göre, bir kısım köylülerin kollektif çiftlikleri terketmesi sadece olumsuz bir olay değildir. Bilakis bu terkediş, kollektif çiftlikleri ölü canlardan ve tamamen yabancı unsurlardan kurtardığı ölçüde, kollektif çiftliklerin iyileştirilmesi ve sağlamlaştırılmasına yarayan bir süreç anlamına gelmektedir.

Bir ay önce, tahıl bölgelerinde çiftliklerin yüzde altmışının kollektifleştirildiği hesaplanmıştı. Bugün bu rakamın, gerçek ve bir ölçüde istikrarlı kollektif çiftlikler dikkate alınırsa, apaçık abartılı olduğu açıktır. Eğer kollektif çiftlik hareketi, bir kısım köylülerin kollektif çiftliklerden ayrılmasından sonra yüzde kırk kollektifleşmeyle istikrara kavuşursa —ama bu rakama mutlaka ulaşılabilir— bu, şu an, kollektif çiftlik hareketinin muazzam bir başarısı olacaktır. Tek tek bölgelerde yüzde seksen, yüzde doksanlara ulaşan bir genel kollektifleştirme olduğunu bilmeme rağmen, tahıl bölgelerinde ortalama bir oranı alıyorum. Tahıl bölgelerinde yüzde kırk oranında bir kollektifleştirme —bu, beş yıllık kollektifleştirme plânını, 1930 ilkbaharına kadar, ***yüzde iki yüz*** yerine getirmeyi başardığımız anlamına gelir.

SSCB'nin sosyalist gelişiminde bu ***tarihsel*** başarının ***tayin edici*** karakterini inkar etmeye kim cesaret edebilecektir?

***Yedinci soru.*** Sallantılı köylüler kollektif çiftlikleri terketmekle iyi mi ediyorlar?

***Yanıt.*** Hayır, iyi etmiyorlar. Kollektif çiftlikleri terketmekle kendi çıkarlarına aykırı hareket etmektedirler, çünkü köylülere, yoksulluktan ve cahillikten tek çıkış yolunu kollektif çiftlikler sunmaktadır. Kollektif çiftlikleri terkettiklerinde, daha kötü bir duruma düşüyorlar. Çünkü Sovyet iktidarının kollektif çiftliklere tamdığı ayrıcalık ve kolaylıklardan yararlanamaz hale geliyorlar. Kollektif çiftliklerdeki hataların ve çarpıtmaların varlığı buraları terketmek için neden değildir. Bu hataları güç birliği içinde ortadan kaldırarak kollektif çiftliklerde kalmak gerekir. Sovyet iktidarı bu hatalara karşı bütün gücüyle mücadele edeceği için, bunları yoketmek kolay olacaktır.

Lenin şöyle diyor:

> "Meta üretiminin varlığı sürerken küçük çiftlik sistemi, insanlığı kitlesel sefaletten ve kitlesel ezilmişlikten ***kurtara-***

***maz.*** *" (4. baskı, cilt XXIV, s. 51, Rusça.)*

Lenin şöyle diyor:

"Küçük çiftlikle yoksulluktan kurtulmak olanaksızdır." *(4. baskı, cilt XXX, s. 127, Rusça.)*

Lenin şöyle diyor:

"Özgür yurttaşlar olarak, özgür topraklar üzerinde de olsa, geleneksel biçimde küçük çiftliklerimizde oturur kalırsak, yine de kaçınılmaz biçimde çöküş tehlikesiyle karşı karşıya kalırız." *(4. baskı, cilt XXIV, s. 465, Rusça.)*

Lenin şöyle diyor:

"Emperyalist savaşın bizi sürüklemiş olduğu çıkmaz sokaktan, ancak ve yalnız ortak, artel biçimde, kooperatifsel çalışmayla bir çıkış yolu bulabiliriz." *(4. baskı, cilt XXX, s. 123, Rusça)*

Lenin şöyle diyor:

"Büyük örnek çiftlikler içinde toprağın ortaklaşa işlenişine geçmek zorunludur", çünkü "yoksa Rusya'nın içinde bulunduğu sarsıntıdan, neredeyse umutsuz durumdan kurtulmak olanaksızdır." *(4. baskı, cilt XXIV, s. 466, Rusça.)*

Bütün bunlar ne anlama gelmektedir?

Bunların anlamı, köylülerin içinde bulundukları sefalet ve cehaleten kurtulmalarını sağlayacak ***tek*** aracın kollektif çiftlikler olduğudur.

Kollektif çiftliklerden ayrılmakla köylülerin doğru davranmadıkları açık.

Lenin şöyle diyor:

"Sovyet iktidarının bütün faaliyetlerinden, komünlere, artellere ve bireysel küçük köylü çiftliklerini toplumsal, ortaklaşa, ya da artel biçimindeki çiftliklere dönüştürmeye ve bu dönüşümü giderek teşvik etmeye yönelik bütün örgütlere ne kadar ***büyük önem verdiğimizi*** hepiniz biliyorsunuz elbette."* *(4. baskı, cilt XXX, s. 173, Rusça.)*

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

Lenin şöyle diyor:

"Sovyet iktidarı... komün ve kooperatiflere doğrudan ***ayrıcalıklı davranmakta*** ve onlara ***ilk sırayı vermektedir.***"* *(4. baskı, cilt XXVIII, s. 286, Rusça.)*

Bu ne demektir?

Bu, Sovyet iktidarı kollektif çiftliklere, bireysel çiftlikler karşısında kolaylıklar ve ayrıcalıklar tanıyacak demektir. Kollektif çiftliklere, toprak devrederek, makine, traktör, tohumluk vs. temin ederek, aynı zamanda vergi kolaylıkları tanıyarak ve kredi vererek ayrıcalıklar tanıyacak demektir.

Sovyet iktidarı kollektif çiftliklere neden kolaylıklar ve ayrıcalıklar tanımaktadır?

Çünkü, köylülerin sefaletten kurtuluşunun biricik aracı kollektif çiftliklerdir.

Çünkü, kollektif çiftliklere ayrıcalıklar yoluyla sağlanan destek köy yoksulları ve orta köylüler için yapılacak yardımın en etkili biçimidir.

Sovyet iktidarı bugünlerde, kollektif çiftliklerde toplumsallaştırılan bütün çekim hayvanlarını (at, öküz vs.), kollektif çiftliklerin kollektif mülkiyetinde olanlar gibi, kollektif köylülerin kişisel mülkiyetlerinde bulunan bütün inekleri, domuzları, koyunları, bütün kümes hayvanlarını ***iki yıl süreyle*** vergiden ***muaf tutma*** kararı almıştır.

Ayrıca Sovyet iktidarı, kollektif köylülerin borçlarını yıl sonuna kadar ***erteleme,*** kollektif çiftliklere giren köylülere yüklenen 1 Nisan'a kadarki bütün para cezalarını ve mahkeme yoluyla tahsilatları ***silme*** kararı almıştır.

Son olarak Sovyet iktidarı, bu yıl kollektif çiftliklere verilecek 500 milyon rublelik krediyi mutlaka uygulama kararı almıştır.

Bu kolaylıklar kollektif köylülerin yararına olacaktır. Bu kolaylıklar, kollektif çiftliklerden ayrılma dalgasına karşı koymayı başaran, kollektif çiftliklerin düşmanlarına karşı mücadelede çelikleşmiş, kollektif çiftlikleri başarıyla savunmuş

ve kollektif çiftlik hareketinin yüce bayrağını yükseklerde tutan kollektif köylülerin yararına olacaktır. Bu kolaylıklar, bugün kollektif çiftliklerimizin temelini oluşturan, kollektif çiftliklerimizi sağlamlaştıran, onlara sağlam biçimler verecek ve köylülüğün milyonlarca kitlesini sosyalizme sağlamca kazanacak yoksul ve orta köylülerimizin yararına olacaktır. Bu kolaylıklar, şu an kollektif çiftliklerin temel çekirdeğini oluşturan ve kendilerine kollektif çiftlik hareketinin kahramanları denmesini kesinlikle hak eden kollektif köylülerin yararına olacaktır.

Bu kolaylıklardan, kollektif çiftlikleri terk eden köylüler ***yararlanmayacaktır.***

Kollektif çiftlikleri terk eden köylülerin hata yaptıkları açık değil mi?

Bu kolaylıklardan ancak kollektif çiftliklere geri dönerek yararlanabilecekleri açık değil mi?

***Sekizinci soru.*** Komünler ne olacak, bunlar feshedilmemeli mi?

***Yanıt.*** Hayır, bunlar feshedilmemeli, bunun için hiçbir neden de yok. Sadece kağıt üzerinde varolmayan gerçek komünlerden söz ediyorum elbette. SSCB'nin tahıl bölgelerinde, teşvik ve destek görmeyi hakeden bir dizi mükemmel komün var. Yılların sınavından başarıyla geçmiş, mücadele içinde çelikleşmiş ve varlıklarına hak kazanmış eski komünlerden söz ediyorum. Bunlar feshedilmemeli, bilakis artellere dönüştürülmelidir.

Komün kurmak ve yönetmek karmaşık ve zor bir iştir. Büyük ve istikrarlı komünler ancak tecrübeli kadrolar ve sınanmış yöneticiler mevcutsa yaşayabilir ve gelişebilirler. Artel tüzüğünden alelacele komün tüzüğüne geçiş, ancak köylüleri kollektif çiftlik hareketinden uzaklaştırmaya uygun bir ortam yaratır. O nedenle bu sorun, büyük bir ciddiyetle ve herhangi bir aceleciliğe fırsat vermeden ele alınmalıdır. Artel daha az karmaşık bir meseledir ve geniş köylü kitlelerince daha kolay

anlaşılabilir. O nedenle, artel bugün kollektif çiftlik hareketinin en yaygın biçimidir. Köylülerin komün yanlısı kitlesel bir hareketi ancak tarımsal artellerin güçlenip sağlamlaştığı oranda oluşabilir. Fakat bu hemen yakın bir zamanda gerçekleşmeyecektir. O nedenle, en üst biçimi oluşturan komün, ancak gelecekte kollektif çiftlik hareketinin baş biçimi haline gelebilir.

***Dokuzuncu soru.*** Kulaklar ne olacaktır?

***Yanıt.*** Şimdiye kadar orta köylülerden söz ettik. Orta köylü işçi sınıfının müttefikidir, ve orta köylülere karşı politikamız dostça olmalıdır. Kulaklarla ise durum farklıdır. Kulak, Sovyet iktidarının bir düşmanıdır. Kulaklarla barış içinde yaşamıyoruz ve yaşayamayız. Kulaklara karşı politikamız, onun sınıf olarak tasfiye edilmesi politikasıdır. Elbette bu bizim Kulakları bir vuruşta tasfiye edebileceğimiz anlamına gelmez. Bu, Kulakları kuşatmaya ve tasfiye etmeye uğraşacağımız anlamına gelir.

Lenin Kulaklar üzerine şunları söylemektedir:

> "Kulaklar, başka ülkelerin tarihinde birçok kez, çiftlik sahiplerinin, kralların, papazların ve kapitalistlerin iktidarını yeniden kurmuş olan en canavar, en kaba, en acımasız sömürücülerdir. Kulaklar çiftlik sahiplerinden, kapitalistlerden sayıca daha çoktur. Ama yine de halkın içinde azınlıkta kalırlar. Bu kan emiciler, savaş sırasında halkın açlığıyla zenginleşmişler, tahıl ve öteki ürün fiyatlarını durmadan yükselterek binlerce, yüzbinlerce ruble biriktirmişlerdir. Bu örümcekler, savaş nedeniyle mahvolmuş köylülerin, açlık çeken işçilerin sırtından semirmişlerdir. Emekçilerin kanlarını emen bu sülükler, kentlerde ve fabrikalarda işçiler ne kadar açlık çekerse, o kadar zenginleşiyorlardı. Çiftlik sahiplerinin topraklarını ele geçiren, hâlâ geçirmeye devam eden bu vampirler, yoksul köylüleri borç köleleri haline getirmeye devam ediyorlar." *(4. baskı, cilt XXVIII, s. 39, Rusça.)*

Bu kan emicilere, örümceklere, vampirlere katlanıyor, sömürücü eğilimlerinin kısıtlanması politikası yürütüyorduk. Bunlara katlanıyorduk, çünkü Kulak çiftliklerinin, Kulak üretiminin

yerine koyabileceğimiz hiçbir şeyimiz yoktu. Şimdi Kulak çiftliklerinin yerine kollektif çiftlikleri, Sovyet çiftliklerini fazlasıyla koyma olanağına sahibiz. Bu örümceklere, bu kan emicilere daha fazla katlanılmamalıdır. Kollektif çiftlikleri kundaklayan, kollektif çiftliklerin öncülerini katleden, ekimi engellemeye çalışan bu örümceklere ve kan emicilere daha fazla katlanmak, işçi ve köylülerin çıkarlarına karşı davranmak demek olacaktır.

O nedenle, sınıf olarak Kulakları tasfiye etme politikası, ancak Bolşeviklere özgü o bütün kararlılık ve tutarlılıkla yürütülmelidir.

***Onuncu soru.*** Kollektif çiftliklerin önündeki ilk pratik görev nedir?

***Yanıt.*** Kollektif çiftliklerin önündeki ilk pratik görev ekim için mücadelede, ekim alanlarının azami ölçüde genişletilmesi mücadelesinde, ekimin doğru örgütlenmesi mücadelesinde yatmaktadır.

Bugün, kollektif çiftliklerdeki bütün öteki görevler, ekim görevine uydurulmalıdır.

Bugün, kollektif çiftliklerdeki tüm diğer görevler, ekimin örgütlenmesi görevine tabi kılınmalıdır.

Bunun anlamı şudur: Kollektif çiftliklerin ve onların partisiz üyelerinin sağlamlığı, kollektif çiftliklerin yöneticilerinin ve Bolşevik çekirdeğinin yetenekleri, tumturaklı sözlerle dolu kararlar ve cafcaflı selamlama nutuklarıyla değil, bu devasa ekim örgütleme çalışmasında yapılan pratik işlerle değerlendirilecektir.

Ama bu pratik görevi şerefle yerine getirebilmek için, kollektif çiftliklerin fonksiyonerlerinin dikkatini, kollektif çiftlik inşasının ***ekonomik*** sorunlarına, ***kollektif çiftlik*** inşasının ***iç*** sorunlarına çekmek gerekmektedir.

Son zamanlara kadar, kollektif çiftliklerin fonksiyonerlerinin dikkatinin merkezinde, yüksek kollektifleştirme oranı sağlamak yatıyordu ve bu arada gerçek kollektif çiftliklerle, sadece kağıt üzerinde kalan kollektif çiftlikler arasındaki farkı

kimse görmek istemiyordu. Artık bu rakam avcılığı son bulmalıdır. Artık fonksiyonerlerin dikkati, kollektif çiftliklerin ***sağlamlaştırılmasına,*** örgütsel ***inşasına,*** kollektif çiftliklerde pratik çalışmaya yoğunlaşmalıdır.

Son zamanlara kadar, kollektif çiftliklerin fonksiyonerlerinin dikkati, büyük kollektif çiftlik ünitelerinin örgütlenmesine, "dev" ünitelerin örgütlenmesine yoğunlaşmıştı. Bu "dev" üniteler çoğu durumda, köylerde ve beldelerde ekonomik kökleri olmayan hantal, bürokratik komuta merkezlerine dönüşmüşlerdi. Buna göre, çalışır gibi görünme pratik çalışmayı silmiştir. Artık etkili gösterişler peşinde koşmak son bulmalıdır. Artık fonksiyonerlerin dikkati, köy ve beldelerdeki kollektif çiftliklerin örgütsel ve ekonomik çalışmalarına yoğunlaşmalıdır. Eğer bu çalışma gerekli başarıları gösterirse "dev" üniteler kendiliğinden oluşacaktır.

Son zamanlara kadar, orta köylülerin kollektif çiftliklerde yönetici çalışmaya çekilmesine çok az dikkat gösterilmişti. Oysa orta köylüler içinde, kollektif çiftlik inşasında mükemmel çiftlik yöneticileri olabilecek çok iyi çiftçiler bulunmaktadır. Şimdi çalışmamızdaki bu eksiklik giderilmelidir. Şimdi görev, orta köylüler arasından en iyilerini, kollektif çiftliklerde yönetici çalışmaya çekmek ve onlara bu çalışmada yeteneklerini geliştirme olanağı tanımaktır.

Son zamanlara kadar, köylü kadınlar arasındaki çalışmaya yeterince dikkat gösterilmemiştir. Geçen süre, çalışmamızın en zayıf noktasını köylü kadınlar arasındaki çalışmanın oluşturduğunu göstermiştir. Şimdi bu eksiklik, kesin olarak ve kararlılıkla giderilmelidir.

Son zamanlara kadar bir dizi bölgede komünistler, kollektif çiftlik inşasının bütün görevlerini, kendi güçleriyle yerine getirebileceklerinden hareket ediyorlardı. Buradan hareket ettikleri için de, partisizlerin kollektif çiftliklerde sorumlu görevlere çekilmesine, partisizlerin kollektif çiftliklerde yönetici görevlere terfi ettirilmesine, kollektif çiftliklerde geniş bir partisizler akti-

fi örgütlenmesine yeterince dikkat göstermediler. Partimizin tarihi tanıtlamış ve geride kalan kollektif çiftliklerin inşası dönemi bir kez daha göstermiştir ki, bu düşünce temelden yanlıştır. Eğer komünistler kendi kabuklarına çekilir, kendileriyle partisiz kitleler arasına duvar çekerlerse bütün davayı yerle bir ederler. Eğer komünistler, sosyalizm için mücadelelerden yüzlerinin akıyla çıktılarsa, komünizmin düşmanlarını yenilgiye uğrattılarsa, bunun nedeni başka şeylerin yanısıra, komünistlerin, partisiz kitleler içinden en iyilerini çalışmaya çekmeyi, geniş partisiz yığınlar içinden güç çıkarmayı, partilerinin çevresini geniş bir partisizler aktifiyle çevrelemeyi başarmış olmalarıdır. Şimdi partisizlerle çalışmamızdaki bu eksiklik kesinlikle ve karalılıkla giderilmelidir.

Çalışmamızdaki bu eksiklikleri gidermek, tamamen ortadan kaldırmak — bunun anlamı, kollektif çiftliklerin ***ekonomik*** çalışmasını doğru yörüngeye oturtmaktır.

Yani:

1) Ekim işinin doğru örgütlenmesi — görev budur.

2) Dikkatin kollektif çiftlik hareketinin ekonomik sorunlarında yoğunlaştırılması — bu görevin çözülmesi için gerekli olan araç da budur.

***"Pravda" No. 92***
***3 Nisan 1930.***

***İmza: J. Stalin***

# SANAYİ AKADEMİSİ'NİN BİRİNCİ DÖNEM MEZUNLARINA

Sosyalist sanayi için, işçi sınıfının ve genelde emekçilerin saflarından, işletmeleri, toplumsal-politik açıdan olduğu gibi, üretim teknikleri açısından da yönetebilecek yeni kadroların oluşturulması, anın birinci derecedeki bir görevidir.

Bu görevi çözmeden, SSCB'yi geri bir ülkeden ileri bir ülkeye, bir tarım ülkesinden, bir sanayi ülkesine, bir elektrifikasyon ve metal ülkesine, bir makine ve traktör ülkesine dönüştürmek olanaksızdır.

Ülkemizdeki Sanayi Akademisi böyle kadroların oluşturulması için en önemli kuruluşlardan biridir.

Sanayi Akademisi'nin birinci dönem mezunları, Akademinin, düşmanlarımızın kampına, geleneksel üretim ve teknik gerilik kampına savurduğu ilk oktur.

Bugün Akademi'den ayrılan sanayiin yeni yöneticilerinin, pratikte örnek bir çalışma coşkusu göstermelerini ve Bolşevik inşa temposunu güvence altına almada, örnek, gerçekten devrimci bir çalışma yapmalarını umut etmek istiyoruz.

Ülkeye soyalist sanayinin yeni, teknik bilgilerle donatılmış bir Bolşevik yöneticiler grubu kazandıran Sanayi Akademisi'nin birinci dönem mezunlarına selam.

25 Nisan 1930

*J. Stalin*

*"Pravda" No. 115,*
*26 Nisan 1930.*

# M. RAFAİL YOLDAŞA YANIT

(Leningrad, Sendika Bölge Konseyi)

**Bir kopyası SBKP(B) Bölge Komitesi Sekreteri Kirov yoldaşa**

Rafail yoldaş!

Zamansızlıktan dolayı kısaca yanıtlıyorum:

1) MK'nın bu yılın Mart ayında, kollektif çiftliklerdeki aşırılıklara karşı aldığı kararla, Brest dönemi ya da NEP dönemi arasında herhangi bir benzerlik ***yok,*** olamaz. O zamanlar sözkonusu olan politikamızda bir değişiklikti. Şimdi, Mart 1930'da ise, politikamızda hiçbir değişiklik yok. Gemi azıya alan yoldaşlara hadlerini bildirdik — hepsi bu. Dolayısıyla sizin, tam olmasa da benzerlikler üzerine kurulu düşüncelerinizin hepsi geçersizdir.

2) Kollektif çiftlik hareketi sorunlarında bir politika değişikliğini (orta köylülerin kollektif çiftliklere katılmalarıyla ilgili) gerçekten de yaşadık, ama bu 1930 Mart'ında değil, 1929 yılının ikinci yarısında gerçekleşti. Politikadaki bu değişikliğin temel taşı daha XV. Parti Kongresi'nde atılmıştı. (Bkz. "Kırda Çalışma Üzerine" karar.)

Daha önce de söylediğim gibi, bu değişiklik, 1929 sonunda tamamen pratik bir karakter almıştır. MK'nın yeni politikayı yanlış yoruma yer bırakmayacak şekilde çizdiğini ve SSCB'nin değişik bölgeleri için kollektifleştirme hareketinin hızını 5 Ocak 1930 tarihli kararında saptadığını biliyor olmalısınız. Gerçekler, MK'nın bu kararının bütün noktalarda tamamen doğru çıktığını gösteriyor.

Burada, MK hareketin gelişmesinin herhangi bir şekilde arkasında kaldı mı? Teorik öngörü ve buna uygun politik bir çizginin oluşturulması sözkonusu olduğu ölçüde, herhangi bir geri kalmanın olmadığını düşünüyorum.

Peki, pratik politikada Partinin önemli bir kısmının ve MK'nın tek tek üyelerinin gelişimin gerisinde kaldığı görüldü mü? Kesinlikle evet. Aksi halde, ne Partide ne de bizzat MK'da genel çizgiden yana ve sapmalara karşı bir mücadele gündeme gelmezdi.

3) İktidardaki bir partinin, yaşamda cereyan eden yeni süreçleri derhal kavrayıp, yine derhal pratik politikasına yansıtması mümkün mü? Ben bunun imkânsız olduğunu düşünüyorum. İmkânsızdır, çünkü her zaman önce olgular vardır, sonra bu olgular, Partinin en ileri unsurlarının bilincine yansır ve ancak ondan sonra parti üyesi kitlelerin yeni sürecin bilincine vardığı an gelir. Hegel'i anımsıyor musunuz: "Minerva'nın baykuşu hep alacakaranlık çökünce uçmaya başlar"? Başka bir deyişle: Bilinç daima olayların biraz gerisinde kalır.

Poltikamızda 1929 yılının ikinci yarısında gündeme gelen değişiklikle, Brest ve NEP'in uygulamaya konması döneminde meydana gelen değişiklikler arasındaki fark, Partinin, 1929'un ikinci yarısında, nesnel gerçeklikteki yeni süreçlerinin bilincine, Brest dönemi ve NEP'in uygulamaya konması döneminde olduğundan daha çabuk varmasında yatmaktadır. Bu durum, geçen süre içinde Partinin gelişmeye devam etmesi ve kadrolarının daha kulağı delik hale gelmesiyle açıklanır.

31 Mayıs 1930 Komünist selamlar

***J. Stalin***

***İlk kez yayınlanmaktadır.***

# ROSTOV TARIM MAKİNELERİ TESİSLERİ

Fabrikaların işçilerini, teknisyenlerini ve tüm yönetici personelini zaferlerinden dolayı kutluyorum. Büyük bir zafer elde ettiniz, öyle ki, tam gelişkin programa göre, sadece Rostov tesisleri, yılda 115 milyon ruble tutarında tarım makineleri üretecektir. Oysa savaştan önce var olan toplam 900 tarım makineleri yapım tesisleri yılda sadece toplam 70 milyon ruble tutarında tarım makineleri üretiyordu.

Bu programın gerçekleştirilmesinde sizlere başarılar diliyorum.

16 Haziran 1930 *J. Stalin*

*"Pravda" No. 165,*
*17 Haziran 1930.*

# STALİNGRAD TRAKTÖR TESİSLERİ

SSCB'de ilk olan, kızıl bayrak nişanıyla taltif edilen bu traktör devinin işçilerini ve yönetici personelini zaferlerinden dolayı selamlıyor ve kutluyorum. Ülkeye her yıl sağlayacağınız 50.000 traktör, eski burjuva dünyasını havaya uçuracak ve köyde yeni, sosyalist düzenin yolunu açacak 50.000 gülle olacaktır.

Programınızın gerçekleştirilmesinde sizlere başarılar diliyorum.

17 Haziran 1930. ***J. Stalin***

***"Pravda" No. 166,***
***18 Haziran 1930.***

# MERKEZ KOMİTESİ'NİN SBKP(B) XVI. PARTİ KONGRESİ'NE SİYASİ FAALİYET RAPORU [36]

**27 Haziran 1930**

## I
## DÜNYA KAPİTALİZMİNİN BÜYÜYEN KRİZİ VE SSCB'NİN DIŞ POLİTİK TAVRI

Yoldaşlar! XV. Parti Kongresi'nden beri ikibuçuk yıl geçti. Sanki fazla uzun bir zaman değilmiş gibi. Oysa bu süre içerisinde, halkların ve devletlerin yaşamında son derece ciddi değişiklikler meydana geldi. Geçen dönemi kısaca tanımlamak gerekirse, ***dönüm noktası*** dönemi diyebiliriz. Sadece bizim için, SSCB için değil, dünyanın kapitalist ülkeleri için de bir dönüm noktası dönemiydi bu. Fakat buradaki dönüm noktasıyla oradaki dönüm noktası arasında temel bir fark vardır. Bu dönüm noktası SSCB için, yeni, önemli bir ekonomik ***yükselme*** yönünde bir dönemeç oluştururken, kapitalist ülkeler için bu dönüm noktası iktisadi ***gerilemeye*** doğru bir dönemeç anlamı taşımaktadır. Bizde, SSCB'de gerek sanayide, gerekse de tarımda sosyalist inşanın ***artan yükselişi*** sözkonusudur. Orada, kapitalist ülkelerde ise, gerek sanayide gerekse de tarımda ekonominin ***artan krizi*** söz konusudur.

Bugünkü durumun tablosu kısaca budur.

Kapitalist ülkelerde ikibuçuk yıl önce durumun nasıl olduğunu anımsayın. Kapitalizmin hemen hemen bütün ülkelerinde endüstriyel üretimin ve ticaretin büyümesi. Hemen hemen bütün tarım ülkelerinde, hammadde ve gıda maddeleri üretiminin büyümesi. En güçlü kapitalizmin ülkesinin halesinde bir ABD. "Refah" üzerine zafer marşları. Dolara onursuzca tapınma. Yeni tekniğe ve kapitalist rasyonalizasyona övgüler. Kapitalizmin (tensikat ve ıslahla) "sağlamlaşması" ve kapitalist stabilizasyonun sarsılmaz sağlamlığı çağının ilanı. Sovyetler ülkesinin "kaçınılmaz batışı", SSCB'nin "önüne geçilemez çöküşü" üzerine "genel" bir yaygara ve felaket tellallığı.

Dün durum böyleydi.

Ya bugünkü tablo nasıldır?

Bugün: Kapitalizmin hemen hemen bütün sanayi ülkelerinde ekonomik kriz. Bugün: Bütün tarım ülkelerinde tarım krizi. "Refah" yerine kitlesel sefalet ve işsizliğin olağanüstü boyutlarda artması. Tarımın kalkınması yerine, milyonlarca köylü kitlesinin mahvoluşu. Genelde kapitalizmin, özelde de Kuzey Amerikan kapitalizminin mutlak kudretine ilişkin hayaller yıkılıyor. Dolar ve kapitalist rasyonalizasyon şerefine söylenen zafer marşları gittikçe daha zayıflıyor. Kapitalizmin "hataları" üzerine karamsar sızlanmalar gittikçe güçleniyor. SSCB'nin "kaçınılmaz batışı" üzerine "genel" yaygara ise yerini, kriz her tarafı kasıp kavururken, ekonomisini geliştirmeye kalkışan "bu ülkeyi" cezalandırmak gerektiği üzerine zehirli bir "genel" cızırtıya bırakıyor.

Bugün gördüğümüz tablo budur.

Tam Bolşeviklerin iki ya da üç yıl önce söyledikleri gibi oldu.

Bolşevikler, kapitalist ülkelerde tekniğin gelişmesinin, üretici güçlerin ve kapitalist rasyonalizasyonun büyümesinin, milyonlarca işçi-köylü kitlesinin hayat standartlarına çekilen sınırlar karşısında, kaçınılmaz olarak ağır bir ekonomik krize

yol açacağını söylemişlerdi. Burjuva basını o zamanlar, Bolşeviklerin "ilginç kehanetleri"ni alaya almıştı. Sağ sapmacılar bu Bolşevik prognozu kabul etmeyerek, Marksist tahlilin yerine "örgütlü kapitalizm" liberal gevezeliğini koymuşlardı. Ya gerçekte ne oldu? Tam Bolşeviklerin söyledikleri gibi oldu.

Bunlar gerçeklerdir.

Şimdi, kapitalist ülkelerdeki ekonomik kriz üzerine verileri incelemeye geçelim.

### *1 — Dünya Ekonomik Krizi*

a— Krizi incelerken herşeyden önce şu olgular göze çarpıyor:

1) Bugünkü ekonomik kriz, bir ***fazla-üretim*** krizidir. Bunun anlamı, pazarın alabileceğinden daha fazla meta üretilmiş olduğudur. Bunun anlamı esas tüketicilerin, yani gelirleri düşük seviyede kalan halk kitlelerinin, ellerindeki parayla alabileceklerinden daha fazla mensucat, yakıt, mal ve gıda maddeleri üretilmiştir. Kapitalist koşullar altında halk kitlelerinin satınalma gücü en düşük seviyede kaldığından, kapitalistler, mamul madde, mensucat, tahıl vs. "fazlalarını" depolamakta ya da hatta fiyatları yüksek tutmak için imha etmekte, üretimi kısıtlamakta, işçi çıkarmakta, ve halk kitleleri yokluk çekmek zorunda kalmaktadır, çünkü çok fazla meta üretilmiştir.

2) Bugünkü kriz, savaştan bu yana yaşanan ilk ***dünya çapında*** ekonomik krizdir. O, sadece, dünyanın tüm ya da hemen hemen tüm ***sanayi*** ülkelerini —bu arada, organizmasına, Almanya'nın tazminat olarak ödediği milyarlarca Markı sistemli biçimde enjekte eden Fransa bile, bütün verilere göre krize dönüşmek zorunda olan belli bir deprasyondan kaçamamıştır— kapsaması anlamında bir dünya krizi değildir. O aynı zamanda, ***sanayi*** krizinin, dünyanın en önemli ***tarım*** ülkelerinde her türlü hammadde ve gıda maddesi üretimini kapsayan ***tarım*** kriziyle

aynı zamana rastlaması anlamında da bir dünya krizidir.

3) Bugünkü dünya krizi, ***genel*** karakterine rağmen ***eşitsiz*** gelişmekte ve şu ya da bu ülkeyi farklı zamanlarda ve farklı ağırlıklarda etkisi altına almaktadır. Sanayi krizi ilkönce Polonya, Romanya ve Balkanlar'da başladı. Buralarda bütün geçtiğimiz yıl boyunca gelişti. Başgösteren tarım krizinin açık işaretleri daha 1928 sonlarında Kanada, ABD, Arjantin, Brezilya ve Avustralya'da görüldü. Bütün bu dönem boyunca ABD sanayii gelişme halindeydi. 1929 yılı ortalarına doğru ABD'de sanayi üretimi neredeyse rekor seviyeye ulaştı. Ancak 1929'un ikinci yarısında ani bir değişiklik başgösterdi, sonra da fırtına gibi bir endüstriyel üretim krizi ortalığı kasıp kavurarak ABD'yi 1927 seviyesine geriletti. Bunu Kanada ve Japonya'daki sanayi krizleri izledi. Ardından iflaslar ve Çin'de sömürge ülkelerde kriz başladı. Gümüş fiyatlarının düşmesiyle bu kriz ağırlaştı ve aşırı üretim krizi köylü ekonomisinin yıkımıyla birleşerek, feodal beylerin sömürüsü sonucu ve katlanılmaz vergilerle, bu ülkelerin köylü ekonomisini takatsizlikten tamamen tükenme noktasına getirdi. Batı Avrupa'ya gelince, burada kriz etkisini ancak bu yılın başından beri göstermeye başladı. Ama şiddeti her yerde aynı değildir; hatta Fransa bu dönemde bile endüstriyel üretimde hâlâ bir büyüme kaydetmektedir.

Özellikle krizin varlığını gösteren rakamlara girmenin gereksiz olduğuna inanıyorum. Krizin var olduğunu bugün artık kimse inkâr etmiyor. O nedenle, kısa süre önce Alman "Konjonktür Araştırma Enstitüsü"nün yayınladığı küçük ama karakteristik bir tablo vermekle yetineceğim. Bu tablo, ABD, İngiltere, Almanya, Fransa, Polonya ve SSCB'de 1927'den beri madenciliğin ve büyük imalât sanayiinin gelişmesini yansıtmaktadır; 1928'deki üretim seviyesi 100 olarak alınmıştır.

| Yıl | SSCB | ABD | İNGİLTERE | ALMANYA | FRANSA | POLONYA |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 1927 | 82.4 | 95.5 | 105.5 | 100.1 | 86.6 | 88.5 |
| 1928 | 100 | 100 | 100 | 100 | 100 | 100 |
| 1929 | 123.5 | 106.3 | 107.9 | 101.8 | 109.4 | 99.8 |
| 1930 (İlk Üç Ay) | 171.4 | 95.5 | 107.4 | 93.4 | 113.1 | 84.6 |

İşte bu tablo:

Bu tablo neyi göstermektedir?

Herşeyden önce, ABD, Almanya ve Polonya'nın endüstriyel büyük üretimde ***şiddetli*** bir ***kriz*** içinde bulunduklarını, bu arada 1930'un ilk çeyreğinde ***ABD'de*** üretim seviyesinin, 1929'un ilk yarısındaki ***yükselişten*** sonra 1929'la karşılaştırıldığında yüzde 10,8 düşerek 1927 seviyesine gerilediğini; ***Almanya'da*** üretim seviyesinin üç yıllık bir durgunluktan sonra, geçen yılla karşılaştırıldığında, %8,4 gerilediğini ve 1927 yılı seviyesinin yüzde 6,7'nin altına düştüğünü; ***Polonya'da*** ise üretim seviyesinin, geçen yılki ***krizden*** sonra, geçen yılla kıyaslandığında, yüzde 15,2 düştüğünü ve böylece 1927 yılı seviyesinin yüzde 3,9 altına gerilediğini göstermektedir.

Bu tablo, ikinci olarak, ***İngiltere'nin*** üç yıldan beri yerinde saydığını, 1927 yılı seviyesinin üzerine çıkamadığını ve ağır bir ekonomik ***durgunluk*** geçirdiğini, hatta, 1930'un ilk çeyreğinde üretim seviyesinin, bir önceki yıla kıyasla, yüzde 0,5 düştüğünü ve, böylece ***krizin*** başlangıç safhasına girdiğini göstermektedir.

Bu tablo, üçüncü olarak, büyük kapitalist ülkeler içinde, sadece Fransa'nın, büyük sanayide belli bir ***büyüme*** kaydettiğini, büyümenin 1928'de yüzde 13,4 ve 1929'da yüzde 9,4 olduğunu, ne var ki 1930'un ilk çeyreğinde —1929 yılıyla karşılaştırıldığında— sadece yüzde 3,7'ye ulaşabildiğini ve böylece, yıldan yıla ***düşen*** bir gelişme eğrisi gösterdiğini gözler önüne sermektedir.

Son olarak, bu tablo, bütün dünya ülkeleri içinde sadece SSCB'de büyük sanayiin ***fırtınalı bir yükselme*** içinde olduğunu, 1930'un ilk çeyreğinde üretim seviyesinin 1927 yılındaki seviyenin ***iki katından*** fazla olduğunu büyüme hızının 1928'de yüzde 17,6'dan 1929'da yüzde 23,5'e ve 1930'un ilk çeyreğinde yüzde 32'ye çıkarak yıldan yıla ***yükselen*** bir gelişme eğrisi sunduğunu göstermektedir.

Şu itiraz getirilebilir: Bu yılın ilk çeyreğinde durum gerçekten de böyle olmuş olabilir, fakat bu, yılın ikinci çeyreğinde olumlu yönde bir değişiklik olmayacağını göstermez. Ne var ki, ikinci çeyreğe ilişkin veriler böyle bir varsayımı kesinlikle çürütmektedir. Tam tersine, bu veriler, yılın ikinci çeyreğinde durumun daha da kötüleştiğini gösteriyor. Bu veriler New-York borsasında ***hisse senetlerinde*** yeni bir ***düşüş*** ve ABD'de yeni bir ***iflas dalgası***; ABD, Almanya, İngiltere, İtalya, Japonya, Polonya, G. Amerika, Çekoslovakya vs.de üretimin yeniden ***gerileyişi,*** işçi ***ücretlerinde düşüş*** ve ***işsizliğin artması;*** Fransa'da bir dizi sanayi dalının bugünkü uluslararası ekonomik durumda krizin uç vermeye başlamasının belirtisi olan ***durgunluk*** safhasına girdiğini gösteriyor. Bugün ABD'de 6 milyondan fazla, Almanya'da 5 milyon civarında, İngiltere'de 2 milyondan fazla, İtalya, Güney Amerika ve Japonya'da birer milyon, Polonya, Çekoslovakya ve Avusturya'da beş yüz bin işsiz vardır. Milyonlarca çiftçi ve emekçi köylüyü mahveden tarımsal krizin şiddetinin arttığından söz bile etmiyorum. Tarımda aşırı üretim krizi öyle ileri gitmiştir ki, fiyatları yüksek tutmak ve burjuvazinin kârını korumak için Brezilya'da 2 milyon çuval kahve denize dökülmüştür; Amerika'da kömür yerine mısır yakılmaya başlanmış, Almanya'da yüzbinlerce kental çavdar domuz yemi olarak kullanılmaktadır. Pamuk ve buğdaya gelince, ekim alanlarını yüzde 10 ila 15 civarında azaltmak için her türlü önlem alınmaktadır.

Giderek yaygınlaşan dünya ekonomik krizinin genel tablosu budur.

b— Dünya ekonomik krizinin orta va küçük kapitalistlerin çökmelerine, işçi aristokrasisinin ve çiftçilerin yıkılmasına ve milyonlarca işçinin açlığa mahkum olmasına yol açıp yıkıcı etkilerini göstererek geliştiği bugün, herkes soruyor: Krizin nedeni nedir, krize ne yol açmıştır, krizle nasıl mücadele edilmelidir, kriz nasıl yok edilebilir? Çok çeşitli kriz "teori"leri icad ediliyor. Krizi "hafifletmek", "engellemek", "tasfiye etmek" için

projeler öneriliyor. Burjuva muhalefetleri, birden bire, krizi engellemek için "gerekli önlemleri almamış" oluveren burjuva hükümetlerini gösteriyorlar parmaklarıyla. "Demokratlar" "Cumhuriyetçiler"i, "Cumhuriyetçiler" "Demokratlar"ı ve hepsi birlikte, krizi "dizginleyemeyen" Hoover Grubuyla onun "Federal Rezerv Sistemi"ni [37] suçluyorlar. Hatta, dünya ekonomik krizinin nedenini "Bolşeviklerin çevirdiği dolaplar"da gören sivri zekâlar bile var. Bunu söylerken aklımdan, "işveren"den çok, yazarlar arasında "işveren"e ve işverenler arasında "yazar"a benzeyen Rechberg geçiyor. *(Gülüşmeler.)*

Bütün bu "teoriler"in ve projelerin bilimle hiçbir ilgisi olmadığı açıktır. Burjuva iktisatçılarının kriz karşısında tamamen iflas ettiklerini saptamak gerekiyor. Dahası, ortaya çıktığı gibi, bunlarda asgari ölçüde gerçeklik duygusu bile yoktur, ki kendilerinden öncekilerin tümü için bunu söylemek mümkün değildir. Bu baylar, krizlerin, kapitalist ekonomi sistemi içinde rastlantısal bir olgu olarak değerlendirilemeyeceğini unutuyorlar. Bu baylar, ekonomik krizlerin, kapitalizmin kaçınılmaz bir sonucu olduğunu unutuyorlar. Bu baylar, krizlerin kapitalizmin egemenliğiyle birlikte dünyaya geldiğini unutuyorlar. Yüz yıldan fazla bir zamandır, her on iki, on, sekiz ve daha az yılda bir tekrarlanan periyodik ekonomik krizler gündeme gelmektedir. O zamandan beri her türden ve renkten burjuva hükümetleri, her seviyeden ve çaptan burjuva şahsiyetleri, istisnasız hepsi, bütün güçleriyle, krizlerin "engellenmesi" ve "ortadan kaldırılması"na çalıştı. Fakat hepsi baltayı taşa vurdu. Baltayı taşa vurdu, çünkü kapitalizm çerçevesi içinde kaldıkça, ekonomik krizleri ne engellemek ne de ortadan kaldırmak mümkündür. Bu durumda, bugünün burjuva şahsiyetlerinin de baltayı taşa vurmalarında şaşılacak ne var? Burjuva hükümetlerinin aldıkları önlemlerin, gerçekte krizin hafiflemesine, milyonlarca emekçi kitlesinin durumunun hafifletilmesine değil de, yeni iflaslar zincirine, yeni işsizlik dalgasına, daha az güçlü kapitalist birliklerin daha güçlü kapitalist birlikler tarafından yutulmasına

yol açmasında şaşılacak ne var?

Ekonomik aşırı üretim krizlerinin temeli, nedeni, bizzat tüm kapitalist ekonomi sisteminde yatmaktadır. Krizin temeli, üretimin toplumsal karakteriyle, üretimin sonuçlarının mal edinilmesinin kapitalist biçimi arasındaki çelişkide yatmaktadır. Kapitalizmin bu temel çelişkisinin ifadesi, ***azami*** kapitalist kârı elde etmeyi hedefleyen kapitalizmin üretim kapasitelerinin muazzam ölçüde ***büyümesiyle*** yaşam standartları kapitalistler tarafından ***asgari*** sınırlar içinde tutulmaya çalışılan milyonlarca emekçi kitlesinin ödeme gücüne sahip talebinin görece gerilemesi arasındaki çelişkidir. Rekabet mücadelesinde kazanmak ve mümkün olduğunca çok kâr sızdırmak için kapitalistler, tekniği geliştirmek, rasyonalizasyon uygulamak, işçilerin sömürüsünü şiddetlendirmek ve fabrikalarının üretim kapasitelerini sonuna kadar artırmak zorundadırlar. Birbirlerinin arkasında kalmamak için bütün kapitalistler üretim olanaklarını hızla geliştirme yoluna şu ya da bu biçimde girmek zorundadırlar. Fakat gerek iç pazar gerek dış pazar, son tahlilde ana alıcılar olan milyonlarca işçi köylü kitlesinin alım gücü düşük seviyede kalır. Aşırı üretim krizleri bundandır. Az çok periyodik olarak tekrarlanan, metaların satılmamasına, üretimin gerilemesine, işsizliğin büyümesine, ücretlerin düşmesine neden olan, böylece de üretim seviyesiyle ödeme gücüne sahip talebin seviyesi arasındaki çelişkiyi daha da keskinleştiren bilinen sonuçlar bundandır. Aşırı üretim krizi, bu çelişkinin şiddetli ve yıkıcı biçimlerdeki ifadesidir.

Kapitalizm üretimi, azami kâr hedefine değil, halk kitlelerinin maddi durumlarının sistematik biçimde iyileştirilmesine uydurabilseydi, kârı asalak sınıfların keyiflerinin tatmin edilmesi, sömürü yöntemlerinin mükemmelleştirilmesi, sermaye ihracı için değil, işçi ve köylülerin maddi durumlarının sistematik olarak yükseltilmesi için kullanabilseydi, bu durumda krizler olmazdı. Ne var ki o zaman kapitalizm de kapitalizm olmazdı. Krizleri ortadan kaldırmak için kapitalizmi ortadan kaldırmak

zorunludur.

Ekonomik aşırı üretim krizlerinin temeli genelde budur.

Fakat, ***bugünkü*** krizin karakterizasyonu bu kadarla bitmez. Bugünkü kriz daha önceki krizlerin basit bir tekrarı olarak değerlendirilmemelidir. Bugünkü kriz, eksiksiz bir tablo elde edebilmek için açıkça saptanması gereken yeni bazı koşullardan kaynaklanmakta ve onlar altında gelişmektedir. Bugünkü kriz, bir dizi özel durum tarafından karmaşıklaştırılmakta, derinleştirilmektedir, ve bunlar açıklığa kavuşturulmaksızın bugünkü ekonomik kriz hakkında açık bir fikir edinmek olanaksızdır.

Bu özel durumlar nelerdir?

Bu özel durumlar şu karakteristik olgularla sonuçlanmaktadır:

1) Kriz en şiddetli biçimde kapitalizmin ***baş ülkesini,*** kalesini, bütün dünya ülkelerinin toplanı üretiminin ve toplam tüketiminin en az yarısını elinde toplayan ABD'yi etkilemiştir. Bu durumun, zorunlu olarak, krizin etki alanını büyük ölçüde genişlettiğini, krizin şiddetlenmesine, dünya kapitalizminin önünde önceden tahmin edilemeyecek zorluklar yığılmasına yol açacağını kavramak zor değil.

2) Dünya krizinin gelişme seyri içinde en önemli kapitalist ülkelerdeki sanayi krizi, tarım ülkelerindeki tarım kriziyle sadece aynı zamana denk gelmekle kalmamış, onunla ***içiçe geçmiştir,*** bununla zorluklar derinleşmiş ve ekonomik aktivitede genel bir düşme kaçınılmaz hale gelmiştir. Söylemeye gerek yok ki, sanayi krizi tarımsal krizi şiddetlendirecek ve tarımsal kriz de, sanayi krizinin uzamasına yol açacak, bu durum da zorunlu olarak bir bütün olarak ekonomik krizi derinleştirecektir.

3) Bugünkü kapitalizm, eski kapitalizmden farklı olarak, ***tekelci*** kapitalizmdir ve bu durum peşinen, aşırı üretime rağmen metaların yüksek tekel fiyatlarını korumak için kapitalist birliklerin mücadelesini kaçınılmaz kılmaktadır. Krizi, metaların ana tüketicisi olan halk kitleleri için özellikle acı ve yıkıcı hale getiren bu durumun, krizi kaçınılmaz olarak uzatacağı, hafiflemesi-

ne engel olacağı anlaşılmaktadır.

4) Bugünkü ekonomik kriz, daha emperyalist savaş döneminde başlamış olan ve kapitalizmin temel direklerinin altını oyup ekonomik krizin başlamasını kolaylaştıran kapitalizmin ***genel krizi*** temelinde gelişmektedir.

Bu ne anlama gelir?

Bu, herşeyden önce, emperyalist savaşın ve onun sonuçlarının, kapitalizmin çürümesini güçlendirdiği ve dengesini altüst ettiği, bugün bir savaşlar ve devrimler çağında yaşadığımız, kapitalizmin artık dünya ekonomisinin ***biricik*** ve ***herşeyi kapsayan*** sistemi olmadığı, ***kapitalist*** ekonomi sistemi yanında, gelişip güçlenen, kapitalist sisteme karşı çıkan ve salt varlığıyla bile kapitalizmin çürümüşlüğünü gösteren ve onun temellerini sarsan ***sosyalist*** sitemin varolduğu anlamına gelir.

Ayrıca bu, emperyalist savaşın ve SSCB'de devrimin zaferinin, emperyalizmin ***sömürge ve bağımlı*** ülkelerdeki temel direklerini sarstığı, emperyalizmin bu ülkelerdeki otoritesinin artık sarsıldığı, onun bu ülkelerde artık işlerini eski tarzda yürütme gücüne sahip olmadığı anlamına gelir.

Bu ayrıca, savaş sırasında ve sonrasında sömürge ve bağımlı ülkelerde, pazarlarda eski kapitalist ülkelerle başarılı bir biçimde rekabet eden ve bu yüzden sürüm pazarları uğruna verilen mücadeleyi keskinleştirip karmaşıklaştıran kendi genç kapitalizmlerinin doğup gelişmesi anlamına gelir.

Ve son olarak bu, savaşın kapitalist ülkelerin çoğuna, ***işletmelerin müzmin az-kapasiteyle çalışması*** ve yedek ordulardan ***sürekli işsizler ordusuna*** dönüşen ***milyonluk işsizler ordusunun*** varlığı biçiminde zor bir miras bıraktığı anlamına gelir, ve bu, daha şimdiki ekonomik kriz başlamadan önce kapitalizme bir sürü zorluklar çıkarmıştır ve kriz döneminde sorunları daha da güçleştirmek zorundadır.

Dünya ekonomik krizini ağırlaştıran ve keskinleştiren hususlar bunlardır.

Şunu saptamak gerekir ki, bugünkü ekonomik bunalım, şimdiye kadarki dünya ekonomik bunalımlarının en ciddisi ve en derinidir.

### *2— Kapitalizmin Çelişkilerinin Keskinleşmesi*

Dünya ekonomik krizinin en önemli sonucu, dünya kapitalizminin içindeki çelişkileri açığa çıkarması ve keskinleştirmesidir.

a— ***En önemli emperyalist ülkeler arasındaki*** sürüm pazarları uğruna mücadele, hammaddeler uğruna mücadele, sermaye ihracı uğruna mücadele ***çelişkileri*** açığa çıkmış ve keskinleşmiştir. Bugün kapitalist ülkelerden hiçbiri artık sömürgelerin ve nüfuz alanlarının eski paylaşımından hoşnut değildir. Güçler dengesinin değiştiğini görüyorlar; buna uygun olarak da pazarlar, hammadde kaynakları, nüfuz bölgeleri vs. vs. yeniden paylaşılacaktır. Bu çelişkilerden en önemlisi ABD ile İngiltere arasındaki çelişkidir. Gerek mamul madde ihracı alanında gerekse de sermaye ihracı alanında mücadele, öncelikle ABD ile İngiltere arasında cereyan etmektedir. Bunu görebilmek için herhangi bir ekonomi gazetesine, meta ve sermaye ihracı hakkında herhangi bir belgeye gözatmak yeter. Güney Amerika, Çin, eski emperyalist devletlerin sömürge ve dominyonları, bu mücadelenin başlıca arenalarıdır. Bu mücadelede güç üstünlüğü —hem de tartışmasız bir güç üstünlüğü— ABD tarafındadır.

Bu en önemli çelişkiyi, daha az önemli olmalarına rağmen, dikkate değer öteki çelişkiler izlemektedir: Amerika ile Japonya, Almanya ile Fransa, Fransa ile İtalya, İngiltere İle Fransa arasında vs.

Yaygınlaşan krizle birlikte, pazarlar, hammaddeler ve sermaye ihracı uğruna mücadelenin her geçen ay, her geçen gün daha da keskinleşeceğine kuşku olamaz.

Bu mücadelenin araçları, gümrük politikası, ucuz mal, ucuz kredi, güçlerin yeniden düzenlenmesi ve yeni askeri-politik ittifaklar, silahlanmanın artması, yeni emperyalist savaşlara hazırlık ve nihayet savaştır.

Bütün üretim dallarına yayılmış bir krizden sözettim. Fakat bir üretim dalı var ki, krizden etkilenmemiştir. Bu üretim dalı savaş endüstrisidir. Krize rağmen durmadan büyümektedir bu dal. Burjuva devletler bir silahlanma — yeniden silahlanma cinneti geçiriyorlar. Neden? Elbette zaman öldürmek için değil, savaş için. Savaşa ise emperyalistler, dünyanın yeniden paylaşımı, pazarların, hammadde kaynaklarının, sermaye yatırım alanlarının yeniden paylaşımı için tek çare olduğundan gereksinme duymaktadırlar.

Bu koşullar altında, pasifizm denen şeyin can çekişmesi, Milletler Cemiyeti'nin canlı canlı çürümesi "silahsızlanma projeleri"nin kaybolup gitmesi ve denizlerdeki silahlanmanın sınırlandırılması için yapılan konferansların, deniz güçlerinin geliştirilmesi ve modernizasyonu konferanslarına dönüşmesi gayet anlaşılırdır.

Bu, savaş tehlikesinin başdöndürücü bir hızla büyüyeceği anlamına gelir.

Sosyal-demokratlar istedikleri kadar pasifizm, barış, kapitalizmin barışçıl gelişimi ve benzeri şeyler üzerine gevezelik etsinler. Almanya ve İngiltere'deki sosyal-demokrat hükümetlerin deneyimleri, bunların, pasifizminin sadece, yeni savaş hazırlıklarını gizlemek için ihtiyaç duyulan bir maske olduğunu göster

miştir.

b— ***Galip ülkelerle mağlup ülkeler arasındaki çelişkiler*** açığa çıkmıştır ve bu çelişkiler keskinleşmeye devam edecektir. Mağlup ülkelerden söz ederken özellikle Almanya'yı kastediyorum. Hiç kuşku yok ki, krizle ve pazarlar sorununun derinleşmesiyle bağlantılı olarak, sadece borçlu değil, aynı zamanda en büyük ihracatçılardan biri olan Almanya üzerindeki baskılar artacaktır. Galip ülkelerle Almanya arasında oluşmuş olan tuhaf ilişki şöyle anlatılabilir: Bu ilişkiyi bir piramit olarak gözümüzün önüne getirirsek, en tepesinde, üzerinde "öde!" ya-

zan Young-Plânı [38] ellerinde olduğu halde Amerika, Fransa, İngiltere vs.'nin azametle oturduğunu, en altta ise, yere serilmiş yatan Almanya'nın kendisine emredilen milyarlık ödentileri ödeyebilmek için çabalayıp durduğunu, bütün güçlerini seferber ettiğini görürüz. Bunun ne olduğunu bilmek ister misiniz? Bu "Locarno Ruhu"dur [39]. Bu durumun dünya kapitalizmi için belli sonuçlar doğurmayacağına inanmak, hayattan hiçbir şey anlamamak demektir. Alman burjuvazisinin önümüzdeki on yılda 20 milyar Mark ödeyebilecek durumda olacağına, ve hem "kendi" burjuvazisinin hem de "yabancı" burjuvazinin çifte boyunduruğunda yaşayan Alman proletaryasının, bu 20 milyarın Alman burjuvazisi tarafından kendilerinden çıkarılmasına, ciddi mücadeleler ve sarsıntılar geçirmeden izin vereceğine inanmak, aklını kaçırmış olmak demektir. Varsın Alman ve Fransız politikacıları bu mucizeye inanıyor görünmeye çalışsınlar. Biz Bolşevikler mucizelere inanmayız.

c— ***Emperyalist devletlerle sömürge ve bağımlı ülkeler arasında çelişkiler*** açığa çıkmakta ve keskinleşmektedir. Ekonomik krizin büyümesi kaçınılmaz olarak, en önemli sürüm ve hammadde pazarlarını oluşturan sömürgeler ve bağımlı ülkeler üzerinde emperyalistlerin baskısını ağırlaştırmaktadır. Gerçekten bu baskı en uç noktaya varmaktadır. Avrupa burjuvazisinin bugün Hindistan, Çin Hindi, Endonezya, Kuzey Afrika'daki "kendi" sömürgeleriyle savaş halinde olduğu açık bir gerçektir. "Bağımsız" Çin'in şimdiden nüfuz alanlarına bölündüğü ve karşı-devrimci Koumintang'ın birbirleriyle savaşan ve Çin halkını sadakaya muhtaç bırakan generaller kliğinin emperyalist kamptaki efendilerinin isteklerini yerine getirdiği açık bir gerçektir.

Çin'de "barış ve huzur"un bozulmasında Rus büyükelçilikleri çalışanlarının sorumluluğu bulunduğu yolundaki yalan söylentiler, artık kesinlikle çürütülmüş olarak değerlendirilmelidir. Çoktandır, ne Güney ne de Orta Çin'de Rus büyükelçilikleri yoktur. Fakat oralarda, İngiliz, Japon, Alman, Amerikan ve

başka büyükelçilikler var. Çoktandır ne güney, ne de Orta Çin'de Rus büyükelçilikleri yok. Fakat oralarda, savaş halindeki Çinli generallerin yanında Alman, İngiliz ve Japon askeri danışmanlar var. Orada çoktandır Rus büyükelçilikleri yok. Fakat buna karşılık, İngiliz, Amerikan, Alman, Çekoslovak topları, tüfekleri, uçakları, tankları ve zehirli gazları var. Ve ne görüyoruz? "Barış ve huzur" yerine, Güney ve Orta Çin'de, Avrupa ve Amerika'nın "medeni" devletleri tarafından finanse edilen ve onların direktiflerine göre yürütülen en azgın ve yıkıcı generaller savaşını görüyoruz. Böylece, kapitalist devletlerin "medenileştirme" faaliyetleri son derece hoş bir tablo sunuyor. Bu konuda anlaşılmaz olan, bütün bunlarla Rus Bolşeviklerinin ne ilgisi olabileceğidir.

Sözkonusu zorbalıkların emperyalistlerin yanlarına kâr kalacağına inanmak gülünç olurdu. Çinli işçi ve köylüler sovyetler oluşturarak ve bir kızıl ordu kurarak bu faaliyetlere yamt verdiler bile. Orada bir Sovyetler hükümeti kurulduğu söyleniyor. Eğer gerçekse, bunda şaşılacak bir şey olmadığına inanıyorum. Çin'i nihai çöküşten ve sefaletten sadece Sovyetlerin koruyabileceğinden kimse kuşku duymasın.

Hindistan, Çin-Hindi, Endonezya, Afrika gibi ülkelere gelince, bu ülkelerde, zaman zaman ulusal kurtuluş savaşı biçimini alan devrimci hareketin büyüme eğilimi gösterdiği kuşku götürmez. Burjuva baylar bu ülkelerde diz boyu kan akıtmaya ve polis süngüsüne dayanmaya niyetleniyorlar, bu arada Gandhi gibileri de yardıma çağırıyorlar. Polis süngülerinin kötü bir destek olduğu kuşku götürmez. Bir zamanlar Çarlık da polis süngüsüne dayanmaya çalışmıştı, fakat bu dayanağın sonuçta ne olduğunu herkes biliyor. Gandhi'ye benzer yardımcılara gelince, Çarlığın elinde, her türlü liberal uzlaşmacıların kişiliğinde bir sürü böyle yardımcı vardı, ama sonuç olarak bunların hepsi fos çıktı.

d— Kapitalist ülkelerde ***burjuvaziyle proletarya arasındaki çelişki*** açığa çıkmış ve keskinleşmiştir. Kriz şimdiden kapitalistlerin işçi sınıfı üzerindeki baskılarının şid-

detlenmesine yol açmıştır. Bu kriz yeni bir kapitalist rasyonalizasyon dalgasına, işçi sınıfının durumunun daha da kötüleşmesine, işsizliğin artmasına, sürekli işsizler ordusunun büyümesine, ücretlerin düşmesine neden olmuştur. Bu koşulların durumu devrimcileştirmesine, sınıfların mücadelesini keskinleştirmesine ve işçileri yeni sınıf savaşlarına itmesine şaşmamak gerekir.

Bununla bağlantılı olarak işçi kitleleri arasındaki sosyal-demokrat hayaller yıkılmakta ve ortadan kalkmaktadır. Grevleri bastıran, lokavtlar örgütleyen ve işçileri kurşunlatan sosyal-demokrat hükümetlerle yaşanan deneyimlerinden sonra, "ekonomik demokrasi", "sanayi barışı", mücadelenin "barışçıl yöntemleri" gibi yalancı vaatler işçilerin kulağına kötü bir alaymış gibi geliyor. Hâlâ sosyal-faşistlerin yalancı vaazlarına inanacak çok sayıda işçi bulabilecekler mi acaba? 1 Ağustos 1929'da (savaş tehlikesine karşı) ve 6 Mart 1930'da (işsizliğe karşı) [40] yapılan ünlü işçi gösterileri, işçi sınıfının en iyi unsurlarının artık sosyal-faşistlerden yüz çevirdiğini göstermektedir. Ekonomik kriz işçiler arasındaki sosyal-demokrat hayallere bir darbe indirecektir. Krizin yol açtığı iflaslar ve yıkım dalgasından sonra, "demokratlaştırılmış" anonim şirketlerine katılma yoluyla "her işçi"nin zenginleşmesi olanağına inanacak fazla işçi bulunamayacaktır. Krizin bu ve benzeri hayallere yokedici bir darbe indireceğini söylemek bile gereksiz.

Ve işçilerin sosyal-demokrasiden yüz çevirmesi, yüzlerini komünizme çevirdikleri anlamına gelir. Olan gerçekten de budur. Komünist Partiye yakın sendikal hareketin büyümesi; Komünist Partilerin seçim başarıları; komünistlerin başı çekerek katıldıkları grev dalgaları; ekonomik grevlerin, komünistlerin örgütlediği politik protesto eylemlerine dönüşmesi; işçi sınıfı içinde canlı bir yankı bulan, Komünizm sempatizanı işçilerin kitlesel gösterileri, — bütün bunlar, işçi kitlelerinin, komünist partisinde, kapitalizme karşı mücadele edebilecek, işçilerin güvenine layık, kapitalizmden kurtuluş için yolundan gidilebile-

cek, yolunu izlemeye değer biricik partiyi gördüklerini kanıtlamaktadır. Bu, kitlelerin komünizme çarketmesidir. Kardeş komünist partilerimizin, işçi sınıfının büyük kitle partileri olacaklarının garantisidir bu. Gerekli olan sadece, Komünistlerin durumu doğru değerlendirmeleri ve bu durumdan uygun biçimde yararlanmalarıdır. İşçi sınıfı içinde sermayenin acentası olan sosyal-demokrasiye karşı yürüttüğü uzlaşmaz mücadeleyi geliştirerek, sosyal-demokrasinin değirmenine su taşıyan Leninizmden her türlü sapmayı yokederek komünist partiler, doğru yolda olduklarını göstermişlerdir. Bu yolda iyice sağlam basmaları zorunludur. İşçi sınıfının çoğunluğunu kazanmayı ve proletaryayı önümüzdeki sınıf savaşlarına başarıyla hazırlamayı ancak bu koşulda bekleyebilirler. Komünist Enternasyonal'in etki ve itibarının yükselmeye devam etmesi ancak bu koşulda beklenebilir.

Dünya ekonomik krizi sonucunda olağanüstü keskinleşen dünya kapitalizminin temel çelişkileri konusunda durum budur.

Bütün bu olgular neyi göstermektedir?

Kapitalizmin stabilizasyonunun sona ermeye doğru gittiğini.

Devrimci kitle hareketinin yükselişinin yeni bir güçle devam edeceğini.

Dünya ekonomik krizinin bir dizi ülkede politik krize dönüşeceğini.

Bu, birinci olarak, burjuvazinin, iç politika alanında çareyi daha fazla faşistleşmede arayacağı, bunun için de sosyal-demokratlar dahil bütün gerici güçleri kullanacağı anlamına gelir.

Bu, ikinci olarak, burjuvazinin, dış politika alanında çareyi, yeni bir emperyalist savaşta arayacağı anlamına gelir.

Bu, son olarak, proletaryanın, kapitalist sömürü ve savaş tehlikesine karşı mücadelede çareyi, devrimde arayacağı anlamına gelir.

### *3— SSCB İle Kapitalist Devletler Arasındaki İlişkiler*

a— Daha önce dünya kapitalizminin çelişkilerinden sözettim. Ne var ki, bu çelişkiler dışında bir çelişki daha vardır. SSCB ile kapitalist ülkeler arasındaki çelişkiyi kastediyorum. Ancak bu çelişki ***kapitalizm içi*** bir çelişki olarak değerlendirilemez. Bu çelişki, bir bütün olarak kapitalizmle, inşa halinde olan sosyalizmin ülkesi arasındaki çelişkidir. Fakat bu durum, sözkonusu çelişkinin, kapitalizmi ta temellerine kadar çökertmesini ve sarsmasını engellemez. Dahası bu çelişki, kapitalizmin bütün çelişkilerini köklerine kadar açığa çıkarır ve bunları tüm kapitalist düzenin bir Olmak ya da Olmamak sorunu haline getirerek bir düğümde birleştirir. O nedenle burjuvazi, ne zaman kapitalist çelişkiler keskinleşmeye başlasa, gözlerini SSCB'ye çeviriyor: Kapitalizmin şu ya da bu çelişkisini, ya da en iyisi bütün çelişkilerini, SSCB'nin hesabına, sadece varlığı sayesinde bile işçi sınıfı ve sömürgeleri devrimcileştiren, yeni bir savaş çıkarılmasını, dünyanın yeniden paylaşılmasını engelleyen ve kapitalistlere ekonomik kriz nedeniyle şimdi her zamankinden daha çok ihtiyaç duydukları, Sovyetler Birliği iç pazarında yayılma izni vermeyen bu Sovyetler ülkesinin, bu devrim kalesinin hesabına çözmek mümkün değil mi acaba diye.

SSCB'ye karşı maceraperest sataşma ve müdahale eğilimi bundandır. Bu eğilim ekonomik krizin gelişmesiyle bağlantılı olarak daha da güçlenecektir.

Şu an bu eğilimin en açık temsilcisi, bugünün burjuva Fransa'sıdır; şefkatten kırılan "Pan Avrupa"nm [141] yurdu, Kellogg Paktı'nın [142] "beşiği" olan, dünyanın tüm saldırgan ve militarist devletleri arasında en saldırganı, en militaristi olan Fransa'dır.

Fakat müdahale iki yanı keskin bir kılıçtır. Bunu burjuvazi çok iyi bilmektedir. Müdahale pürüzsüz geçse ve SSCB'nin yenilgisiyle sonuçlansa ne iyi olur, diye düşünüyor. Peki, ya kapitalistlerin yenilgisiyle sonuçlanırsa ne olacak? Fiyaskoyla sonuçlanan böyle bir müdahale daha önce olmuştu. Bu ilk müda-

hale, Bolşeviklerin henüz güçsüz olduğu bir dönemde çökmüştü, peki bu ikincisinin aynı şekilde fiyaskoyla son bulmayacağının garantisi nedir? Herkes bugün Bolşeviklerin, hem ekonomik, hem politik, hem de ülkenin askeri güçlerinin hazırlanması açısından, eskiyle kıyaslanmayacak derecede güçlü olduklarını biliyor. Ayrıca, SSCB'ye karşı müdahaleye izin vermeyecek, müdahaleye karşı savaşacak ve gerekirse kapitalistleri arkadan vurabilecek kapitalist ülkelerin işçileri ne olacak? Bu durumda SSCB ile, Bolşeviklerin de karşı olmadıkları ticari ilişkileri geliştirme yolunu tutmak daha iyi olmaz mı?

SSCB ile barışçıl ilişkileri sürdürme eğilimi bundandır.

Böylece, iki faktörler dizisi ve birbirine taban tabana zıt yönde etkide bulunan iki farklı eğilim bulunuyor:

1) SSCB ile kapitalist ülkeler arasındaki ekonomik ilişkileri yıkma, SSCB'ye karşı provokatif sataşmalar ve SSCB'ye karşı gizli ve açık müdahale hazırlıkları politikası. Bunlar SSCB'nin uluslararası durumunu tehlikeye düşüren faktörlerdir. Muhafazakâr İngiliz kabinesinin SSCB ile ilişkileri koparması, Doğu Çin demiryolunun Çin militaristleri tarafından işgal edilmesi, SSCB'ye karşı mali abluka, Papanın başını çektiği din adamlarının, SSCB'ye karşı açtıkları "haçlı seferi", yabancı devletlerin ajanları tarafından örgütlenen, uzmanlarımızın sabotaj faaliyetleri, "Lena Goldfields"in [431] bazı çalışanlarının yaptığı türden bombalı saldırılar ve kundaklamalar örgütlenmesi, SSCB temsilcilerine yapılan suikastler (Polonya), ihracatımıza zorluklar çıkarılması (ABD, Polonya) vs. gibi olaylar, bu faktörlerin etkisine bağlanmalıdır.

2) Kapitalist ülkelerin işçilerinin SSCB'ye gösterdiği sempati ve destek, SSCB'nin ekonomik ve politik gücünün artması, SSCB'nin artan savunma gücü, Sovyet iktidarı tarafından bıkmadan izlenen barış politikası. SSCB'nin uluslararası durumunu güçlendiren faktörler bunlardır. Doğu Çin demiryolu anlaşmazlığının başarıyla tasfiye edilmesi, Büyük Britanya ile ilişkilerin yeniden tesisi, kapitalist ülkelerle ekonomik

ilişkilerin geliştirilmesi vs. gibi olaylar, bu faktörlerin etkisine bağlanmalıdır.

SSCB'nin uluslararası durumu bu faktörler arasındaki mücadeleyle belirlenmektedir.

b— SSCB'yle kapitalist devletler arasındaki ekonomik ilişkilerin iyileştirilmesinin önündeki kırgınlık sebeplerinden birinin borçlar sorunu olduğu söyleniyor. Bunun borçların ödenmesi için bir argüman değil, müdahale propagandası için saldırganların elinde bir bahane olduğuna inanıyorum. Bu alandaki politikamız gayet açık ve tamamiyle haklıdır. Bize kredi verilmesi koşuluyla, savaş öncesi borçların küçük bir kısmını ödemeye hazırız, ve bu ödemeyi kredi için ek faiz olarak değerlendiriyoruz. Bu koşul olmadan borçları ödeyemeyiz, ödememeliyiz. Bizden daha fazlası mı bekleniyor? Hangi hakla? Bu borçların, devrimin düşürdüğü Çarlık hükümeti tarafından alındığı ve Sovyet hükümetinin onun yükümlülüklerinin sorumluluğunu alamayacağı bilinmiyor mu? Devletlerarası hukuktan, uluslararası yükümlülüklerden sözediliyor. Peki ama, "müttefik" baylar, Besarabya'yı, hangi devletlerarası hukuk temelinde SSCB'den koparıp Romanyalı boyarların esaretine teslim ettiler? Fransa, İngiltere, Amerika ve Japonya'nın kapitalistleri ve hükümetleri hangi devletlerarası hukuk temelinde SSCB'ye saldırdılar, SSCB'ye karşı müdahale başlattılar, hangi devletlerarası hukuk temelinde Sovyetler Birliği'ni üç yıl boyunca talan ve halkını mahvettiler? Eğer devletlerarası hukuk ve uluslararası yükümlülük buysa, haydutluk ne acaba? *(Gülüşmeler, alkışlar.)* "Müttefik" bayların, bu tür haydutluklarla, devletlerarası hukuka, uluslararası yükümlülüklere dayanma hakkını yitirdikleri açık değil mi?

Devamla, Rus Bolşeviklerinin yaptığı propagandanın "normal" ilişkilerin yolunu açmayı engellediği söyleniyor. Propagandanın zararlı etkilerinden korunmak için bay burjuvalar, ikide bir, "güvenlik kordonu", "tel engelleri"yle sınır çekiyorlar çevrelerine ve bu "engelleri" koruma şerefini Polonya,

Romanya, Finlandiya vb. ülkelere bırakmaya tenezzül ediyorlar. "Güvenlik kordonları" ve "tel engelleri" koruma sorumluluğu kendisine verilmek istenmiyor diye Almanya'nın kıskançlıktan çatladığı söyleniyor. Propagandayla ilgili gevezeliğin "normal ilişkiler"in yeniden tesisine karşı bir argüman değil, müdahale propagandası için bir bahane olduğunu ispata gerek var mı? Gülünç duruma düşmek istemeyen insanlar, nasıl olur da, kendi ülkeleri bu düşünceler için uygun zemin oluştururken, Bolşevizmin düşüncelerine "mani olmak" gibi bir çabaya girişebilirler? Bir zamanlar Çarlık da Bolşevizme "engel olmak" istemiş, ama bilindiği gibi bunu başaramamıştı. Engel olamamıştı, çünkü Bolşevizm her yerde boy veriyor, dışardan değil, içerde ürüyor. Görüldüğü gibi, Rus Bolşeviklerine karşı hiçbir ülke Çin, Hindistan, Çin Hindi kadar yüksek "engeller" koymamıştır. Ama ne görüyoruz? Oralarda Bolşevizm boy veriyor; bütün "güvenlik kordonları"na rağmen boy veriyor, çünkü apaçık ki bu ülkelerde Bolşevizm için uygun koşullar mevcut. Fakat bunun Rus Bolşeviklerinin propagandalarıyla ne ilgilisi var? Bay kapitalistler, ekonomik krize, kitlelerin sefaletine, işsizliğe, düşük ücretlere, emekçilerin sömürülmesine bir biçimde "engel olma"yı başarabilselerdi, durum farklı olurdu; ülkelerinde Bolşevik hareket de olmazdı. Asıl mesele, bütün alçakların, kendi zaaflarını ya da, yeteneksizliklerini Rus Bolşeviklerinin propagandasına dayandırarak haklı çıkarmaya çalışmasıdır.

Devamla, kırgınlık sebeplerinden bir başkasının da, Sovyet düzeni, kollektifleştirme, Kulaklara karşı mücadele, din karşıtı propaganda, "bilim adamları" arasındaki karşı-devrimci ve sabotörlere karşı mücadele, Bessedovski, Solomon, Dimitriyevski ve benzerleri gibi sermaye uşaklarının kovulması olduğu söyleniyor. İyice eğlendirici olmaya başladı. Demek Sovyet düzeni hoşunuza gitmiyor. Kapitalist düzen de bizim hoşumuza gitmiyor. *(Gülüşmeler, alkışlar.)* Bir avuç kapitalist milyonlarca servete sahipken, onlarca milyon işsizin açlık çekmesi, sadakaya

muhtaç oması bizim hoşumuza gitmiyor. Fakat madem ki başka ülkelerin içişlerine karışınama konusunda bir kez anlaştık, o zaman yeniden bu soruna dönmenin anlamsız olduğu açık değil mi? Kollektifleştirme, Kulaklara karşı mücadele, sabotörlere karşı mücadele, din karşıtı propaganda vs., SSCB işçi ve köylülerinin anayasamızca teminat altına alınmış, tartışma götürmez hakkıdır. SSCB Anayasası'nı bütün kararlılığımızla uygulayacağız, uygulamak zorundayız. O nedenle, anayasamıza uymak istemeyen biri, canı nereye isterse oraya çekip gidebilir. Bessedovski, Solomon, Dimitriyevski gibilerine gelince, bunları devrim için yararsız ve zararlı mıymıntılar olarak bundan sonra da kapı dışarı edeceğiz. Çöplerden özel haz duyanlar onları başlarına çalsınlar. *(Gülüşmeler.)* Devrimimizin değirmenleri iyi çalışıyor. Değirmen taşları, değerli olanları ayıklayıp Sovyetlere veriyor, çöpleri ise dışarı atıyor. Fransa'da, Paris burjuvaları arasında bu mıymıntılara büyük bir talep olduğu söyleniyor. Ne güzel, bu malları istedikleri gibi ithal etsinler. Elbete bu, Fransa'nın ticaret bilançosunda ithalat hanesini biraz kabartacaktır, ki buna bay burjuvalar her zaman karşı çıkarlar. Neyse, bu onların meselesi. Fransa'nın içişlerine karışmak istemiyoruz. *(Gülüşmeler, alkışlar.)*

SSCB'nin öteki ülkelerle "normal" ilişkilerin yolunu açmasını engelleyen "engeller" konusunda durum budur.

Bu "engeller"in sadece sözde engeller olduğu, sadece Sovyet düşmanı propagandaya bahane bulmak için başvurulduğu görülüyor.

Politikamız barış ve bütün ülkelerle ticari ilişkileri genişletme politikasıdır. Bu politikanın bir sonucu, bir dizi ülkeyle ilişkilerin iyileştirilmesi ve bir dizi ticaret anlaşmasının, teknik yardım sözleşmesinin vs. imzalanmasıdır. Bu politikanın bir başka sonucu, SSCB'nin Kellogg Paktı'na katılması, Polonya, Romanya, Litvanya vs. ile, Pakta uygun olarak protokoller imzalaması, Türkiye ile dostluk ve tarafsızlık antlaşmasının süresinin uzatılması üzerine protokol imzalamasıdır. Son olarak, bu politikanın bir sonucu da, savaş kışkırtıcılarının bir dizi pro-

vokatif faaliyet ve maceracı sataşmalara girişmelerine rağmen, düşmanlarımızın bizi çekmeye çalıştığı çatışmalara girmeyerek barışı korumayı başardığımız gerçeğidir. Bu barış politikasını bundan sonra da bütün gücümüzle, bütün olanaklarımızla uygulayacağız. Başkalarından bir karış bile toprak istemiyoruz. Ama kendi topraklarımızdan da bir parmak bile vermeyeceğiz kimseye. *(Alkışlar.)*

Dış politikamız budur.

Şimdi görev bu politikayı bundan sonra da Bolşeviklere has kararlılıkla yürütmektir.

## II
## SOSYALİST İNŞANIN BÜYÜYEN KABARIŞI VE SSCB'NİN İÇ DURUMU

SSCB'nin iç durumuna geçelim.

Ekonomik ***kriz*** ve ***artan işsizliğin*** hüküm sürdüğü kapitalist ülkelerin aksine, ülkemizin iç durumu, ekonominin kalkınmanın giderek ***arttığı*** ve işsizliğin ***giderek gerilediği*** bir tablo sunuyor. Büyük sanayi, büyümüş ve gelişme temposu hızlanmıştır. Ağır sanayi güçlenmiştir. Endüstrinin soyalist sektörü çok ilerlemiştir. Tarımda ise, yeni bir güç gelişmiştir — Sovyet çiftlikleri ve kollektif çiftlikler. Daha iki yıl önce tahıl üretiminde kriz yaşarken ve tahıl alımında esas olarak bireysel çiftliklere dayanırken, şimdi ağırlık noktasını kollektif çiftliklere ve Sovyet çiftliklerine kaydırmış bulunuyoruz, ve tahıl krizine esas itibariyle üstesinden gelinmiş gözüyle bakılabilir. Köylülüğün ana kitleleri, kesin olarak kollektif çiftliklere yönelmişlerdir. Kulakların direnişi kırılmıştır. SSCB'nin iç durumu daha da sağlamlaşmıştır.

Bugün SSCB'nin iç durumunun genel tablosu budur.

Şimdi somut verilere bakalım.

### *1 — Bir bütün olarak ekonominin büyümesi*

a— 1926/27 yılında, yani XV. Parti Kongresi sırasında, ***bü-***

***tün tarımda*** —ormancılık, balıkçılık vs. dahil— 12 370 milyon savaş öncesi rublelik gayri safi üretim, yani, savaş öncesi seviyenin yüzde 106,6'sı yapılırken, bir yıl sonra, yani 1927/28 yılında, yüzde 107,2; 1928/29 yılında yüzde 109,1'dir bu oran. 1929/30 yılında ise, tarımdaki gelişmenin gidişatına bakılırsa, savaş öncesi seviyenin en azından yüzde 113-114'üne ulaşacağımız söylenebilir.

Yani tarımsal toplam üretimde görece yavaş olsa da sürekli bir büyüme tespit edilmektedir.

***Bütün endüstrinin*** —küçük ve büyük endüstri, değirmen endüstrisi dahil— gayri safi üretimi 1926/27 yılında, yani XV. Parti Kongresi döneminde 8 641 milyon ruble (savaş öncesi ruble) tutarındayken, yani savaş öncesi seviyenin yüzde 102,5'i iken, bir yıl sonra, yani 1927/28'de, yüzde 122, 1928/29'da yüzde 142,5'e ulaşmıştır. 1929/30 yılında ise, endüstrinin gelişme hızına bakılırsa, savaş öncesi seviyenin en azından yüzde 180'ine ulaşacaktır.

Yani endüstriyel toplam üretimde eşi görülmedik hızda bir büyüme tespit edilmektedir.

b— 1926/27 yılında, yani XV. Parti Kongresi döneminde, bütün ***demiryolu ağımızda yük taşımacılığı*** 81,7 milyar ton kilometre, yani savaş öncesi seviyenin yüzde 127'si kadarken, 1927/28 yılında, yüzde 134,2; 1928/29 yılında yüzde 162,4 olmuştur. 1929/30 yılında ise, savaş öncesi seviyenin muhtemelen en azından yüzde 193'üne ulaşacaktır. Yeni hatların inşasına gelince, rapor döneminde, yani 1927/28'den beri, 76 000 kilometreden 80 000 kilometreye ulaşmıştır; bu, savaş öncesi miktarın yüzde 136,7'sidir.

c— 1926/27 yılında ülkenin ***ticaret hacmi*** 100'le (31 milyar ruble) gösterilecek olursa, ticaret hacmi 1927/28'de yüzde 124,6; 1928/29 yılında yüzde 160,4'e ulaşmıştır. 1929/30 yılında ise muhtemelen yüzde 202'ye varacak, yani 1926/27 yılıyla karşılaştırıldığında iki katına çıkmış olacaktır.

d— Bütün ***kredi kurumlarımızın toplam bilançosunu*** 1

Ekim 1927 itibariyle 100'le (9173 milyon ruble) gösterecek olursak, bu bilanço 1 Ekim 1928'de yüzde 141'e, 1 Ekim 1929'da yüzde 201,1'e çıkmıştır, yani, 1927 yılıyla karşılaştırıldığında iki katına çıkmıştır.

e— 1926/27 yılında ***toplam devlet bütçesini*** 100'le (6371 milyon ruble) gösterecek olursak, 1927/28 yılında bütçe yüzde 125,5'e, 1928/29 yılında yüzde 146,7'ye, 1929/30 yılında ise yüzde 204,4'e çıkmıştır, yani 1926/27 yılının bütçesiyle karşılaştırıldığında, iki katına çıkmıştır (12 605 milyon ruble).

f— ***Dış ticaret hacmimiz*** (ihracat ve ithalat), 1926/27 yılında savaş öncesi seviyenin yüzde 47,9'u tutarken, 1927/28 yılında yüzde 56,8'e; 1928/29 yılında yüzde 67,9'a çıkmıştır. 1929/30 yılında ise, savaş öncesi seviyenin muhtemelen yüzde 80'inden az olmayacaktır.

g— Özet olarak tespit edebiliriz ki, rapor döneminde toplam ***milli gelirin*** büyümesi (1926/27 yılının sabit fiyatlarıyla) şu tabloyu sunmaktadır: Devlet Plânlama Komisyonunun rakamlarına göre, 1926/27 yılında milli gelir 23 127 milyon ruble, 1927/28 yılında 25 396 milyon ruble —yüzde 9,8'lik bir artış—, 1928/29 yılında 28 596 milyon ruble —yüzde 12,6'lık bir artış— tutmuştur. 1929/30 yılında ise milli gelir muhtemelen 34 milyardan az olmayacaktır. Bu, son yılın artışı yüzde 20 olacak demektir. Raporun konu aldığı üç yılda ortalama yıllık büyüme yüzde 15'ten fazla olmuştur.

ABD, İngiltere, Almanya gibi ülkelerde milli gelirin ortalama yıllık büyümesinin yüzde 3-8'den fazla olmadığı gözönüne alınırsa SSCB'de milli gelirin büyüme temposunun gerçekten bir ***rekor*** teşkil ettiğini kabul etmek gerekir.

### *2— Endüstrileşmede Başarılar*

Bizde ekonominin büyümesi kendiliğinden değil, belli bir yönde, endüstrileşme yönünde gerçekleşmektedir, endüstrileşmenin, toplam ekonomik sistem içinde endüstrinin

payının artmasının, ülkemizin bir tarım ülkesinden bir endüstri ülkesine dönüşmesinin işareti altında gerçekleşmektedir.

a— Ekonominin bütününün ***gayri safi*** üretiminde endüstrinin payı açısından, toplam endüstri ve toplam tarım arasındaki karşılıklı ilişkinin dinamiği, rapor döneminde şöyledir: Savaş öncesi dönemde ekonominin gayri safi üretimi içinde endüstrinin payı yüzde 42,1, tarımın payı ise yüzde 57,9'ken, 1927/28 yılında endüstrinin payı yüzde 45,2, tarımınki yüzde 54,8; 1928/29 yılında endüstrininki yüzde 48,7, tarımınki yüzde 51,3'tür. 1929/30 yılında ise, endüstrinin payı tahminen yüzde 53'ten az ve tarımın payı ise yüzde 47'den çok olmayacaktır.

Bu, ekonominin bütün sistemi içinde endüstrinin payının tarımın payına ağır basmaya başladığı ve ülkemizin bir ***tarım*** ülkesinden bir ***endüstri*** ülkesine dönüşümünün arifesinde bulunduğumuz anlamına gelmektedir. *(Akışlar.)*

b— Ekonominin ***mal üretiminde*** endüstrinin payını değerlendirdiğimizde, endüstrinin daha da kesin bir ağırlığını görürüz. 1926/27 yılında, ekonomide mal üretiminin toplam bilançosunda endüstri malları üretiminin payı yüzde 68,8, tarım malları üretiminin payı yüzde 31,2 iken, bu rakamlar 1927/28 yılında, endüstri için yüzde 71,2, tarım için yüzde 28,8; 1928/29 yılında endüstri için yüzde 72,4, tarım için yüzde 27,6'dır. 1929/30 yılında ise endüstri için muhtemelen yüzde 76, tarım için ise yüzde 24 olacaktır.

Tarımın bu özellikle olumsuz durumu başka olguların yanı sıra, tarımın küçük köylü karakterinin az gelişmiş meta üretiminin ifadesidir. Bu arada açıktır ki, tarımsal işletmelerin —Sovyet çiftlikleri ve kollektif çiftlikler halinde— büyütülmesi ilerlediği oranda, tarımsal üretim meta üretimine dönüştüğü oranda bu durum, belli ölçülerde değişecektir.

c— Fakat, endüstrinin genel gelişimi, endüstrileşmenin hızı üzerine tam bir tablo sunmamaktadır. Tablonun tamamlanması için, ağır endüstri ile hafif endüstri arasındaki karşılıklı ilişkinin

dinamiği de saptanmalıdır. O nedenle, endüstrileşmenin büyümesinin en açık belirtisi olarak toplam endüstri üretimi içinde, ***üretim araçları ve aletleri*** üretiminin (ağır endüstri) payının ilerleyen artması sayılmalıdır. 1927/28 yılında ***bütün*** endüstrinin toplam üretimi içinde, üretim araçları ve aletleri üretiminin payı yüzde 27,2 ve ihtiyaç maddeleri üretiminin payı yüzde 72,8 iken, 1928/29 yılında üretim araçları ve aletleri üretiminin payı yüzde 71,3'e karşılık yüzde 28,7 olmuştur. 1929/30 yılında ise, üretim araçları ve aletleri üretiminin payı muhtemelen yüzde 67,3'e karşılık yüzde 32,7 olacaktır.

Ancak, bütün endüstri değil de, sadece bütün önemli endüstri dallarını içine alan, Yüksek Ekonomi Konseyi tarafından plânlanan endüstri ele alınırsa, burada, üretim araç ve gereçleri üretimiyle, ihtiyaç maddeleri üretimi arasında daha da olumlu bir ilşki olduğu görülür. Tablo şöyledir: 1927/28 yılında üretim araç ve aletleri üretiminin payı yüzde 57,3'e karşılık yüzde 42,7; 1928/29 yılında yüzde 55,4'e karşılık, yüzde 44,6'dır. 1929/30 yılında ise, ihtiyaç maddeleri üretiminin payına düşen yüzde 52'ye karşılık, en az yüzde 48 olacağı tahmin edilmektedir.

Ekonomimizin gelişimi endüstrileşmeyle, kendi ağır sanayimizin sağlamlaşması ve gelişmesiyle yürümektedir.

Bu, ekonomik bağımsızlığımızın temeli olan ağır endüstrimizi artık genişlettiğimiz ve genişletmeye devam edeceğimiz anlamına gelmektedir.

### *3— Sosyalist Endüstrinin Anahtar Rolü ve Büyüme Temposu*

Ekonomimizin gelişimi endüstrileşmede kendisini göstermektedir. Fakat bizim ihtiyacımız olan, herhangi bir endüstrileşme olamaz. Bizim ihtiyacımız olan, ***küçük*** meta üretimi biçimileri ve hele de ***kapitalist*** üretim biçimleri karşısında ***sosyalist endüstri biçimlerinin*** artan oranda ağırlık kazanmasını garanti eden bir endüstrileşmedir. Sanayileşmemizin karakteristik özelliği, onun bir ***sosyalist*** endüstrileşme olması, endüstri-

nin ***toplumsallaştırılmış*** sektörüne ***özel*** sektör üzerinde, küçük meta üretimi ve kapitalist sektör üzerinde zafer güvencesi veren bir endüstrileşme olmasında yatmaktadır,

Sektörler itibariyle sermaye yatırımlarının ve gayri safi üretimin büyümesi üzerine işte bazı veriler.

a—Endüstride sektör itibariyle ***sermaye yatırımlarının*** büyümesi alınırsa şu tablo çıkar ortaya. ***Toplumsallaştırılmış sektör:*** 1926/27 yılında 1270 milyon ruble, 1927/28 yılında 1614 milyon ruble, 1928/29 yılında 2046 milyon ruble, 1929/30 yılında 4275 milyon ruble. ***Özel ve kapitalist sektör:*** 1926/27 yılında 63 milyon ruble, 1927/28 yılında 64 milyon ruble, 1928/29 yılında 56 milyon ruble, 1929/30 yılında 51 milyon ruble.

Bu, birinci olarak, endüstrinin toplumsallaştırılmış sektöründe sermaye yatırımlarının bu dönem zarfında ***üç katından*** fazlaya çıktığı anlamına gelir (yüzde 335).

Bu, ikinci olarak, özel ve kapitalist sektörde sermaye yatırımlarının bu dönem zarfında ***beşte bir oranında azaldığı*** anlamına gelir (yüzde 81).

Özel ve kapitalist sektör, eski sermayenin cebinden yemekte ve batışına doğru gitmektedir.

b— Endüstride sektörler itibariyle ***gayri safi üretimin*** büyümesi alınırsa şu tablo çıkar ortaya. ***Toplumsallaştırılmış sektör:*** 1926/27 yılında 11 999 milyon ruble, 1927/28 yılında 15 389 milyon ruble, 1928/29 yılında 18 903 milyon ruble, 1929/30 yılında 24 740 milyon ruble. ***Özel ve kapitalist sektör:*** 1926/27 yılında 4043 milyon ruble, 1927/28 yılında 3704 milyon ruble, 1928/29 yılnda 3389 milyon ruble, 1929/30 yılında 3310 milyon ruble.

Bu, birinci olarak, endüstrinin toplumsallaştırılmış sektöründe gayri safi üretimin üç yıl içinde ***iki katından*** fazlaya çıkmış olması anlamına gelir (yüzde 206,2).

Bu, ikinci olarak, özel ve kapitalist sektörde endüstriye gayri safi üretimin aynı zaman dilimi içinde ***hemen hemen beşte biri oranında azaldığı*** anlamına gelir (yüzde 81,9).

Bütün endüstri değil de sadece ***büyük*** endüstri (sayıma tabi endüstri) alınır ve sektörler itibariyle bakılırsa, toplumsallaştırılmış ve özel sektör arasındaki ilişki şu tabloyu sunar. Ülkedeki büyük sanayiin üretiminde toplumsallaştırılmış sektörün payı: 1926/27'de yüzde 97,7, 1927/28'de yüzde 98,6, 1928/29'da yüzde 99,1, 1929/30'da yüzde 99,3. Ülkenin büyük sanayiinin üretiminde özel sektörün payı: 1926/27'de yüzde 2,3, 1927/28'de yüzde 1,4, 1928/29'da yüzde 0,9, 1929/30'da yüzde 0,7.

Gördüğünüz gibi, büyük endüstride kapitalist unsurlar artık batmıştır.

"Kim—kimi?" sorusunun, endüstride sosyalizmin mi kapitalist unsurları, yoksa kapitalist unsurların mı sosyalizmi yeneceği sorusunun, endüstrinin sosyalist biçimleri lehine karara bağlandığı açıktır. Bu soru kesin olarak ve geri dönülemez biçimde çözülmüştür. *(Alkışlar.)*

c— Rapor döneminde, Yüksek Ekonomi Konseyi tarafından plânlama kapsamına alınan ***devlet*** endüstrisinin ***gelişme temposu*** üzerine veriler özellikle ilginçtir. Yüksek Ekonomi Konseyi tarafından yönetilen sosyalist endüstrinin gayri safi üretimini 1926/27 yılında 100'le gösterecek olursak, bu endüstrinin, gayri safi üretiminin 1927/28 yılında yüzde 127,4; 1928/29 yılında yüzde 158,6'ya çıktığı, 1929/30 yılında ise yüzde 209,8'e çıkacağı görülür. Bu, bütün temel endüstri dallarını ve bütün ağır endüstriyi kapsayan, Yüksek Ekonomi Konseyi tarafından yönetilen sosyalist endüstrinin üç yıl içinde ***iki katından fazla*** büyüdüğü anlamına gelmektedir.

Dünyada hiçbir ülkenin büyük endüstrisinin böylesine hızlı bir gelişme temposu göstermediği saptanmalıdır.

Zaten, Beş Yıllık Plân'ın dört yılda yerine getirilmesinden sözetme hakkını da bu durum bize vermektedir.

d— Bazı yoldaşlar, "***Dört Yılda Beş Yıllık Plân***" şiarına kuşkuyla bakıyorlar. Daha çok kısa bir süre önce yoldaşların bir

kısmı, V. Sovyet Kongresi [44] tarafından onaylanan Beş Yıllık Plânı hayalperestlik olarak değerlendiriyorlardı. "Beş Yıllık Plân"ın sözünü bile duyduklarında gözleri yuvalarından uğrayan burjuva yazarlardan söz bile etmiyorum. Fakat Beş Yıllık Plân'ın, ilk iki yıllık uygulamasını gözönüne alarak değerlendirdiğimizde, gerçekte ne görmekteyiz? Beş Yıllık Plân'ın optimal varyantının yerine getirilmesinin kotrolü bize neyi gösteriyor? Bu sadece, Beş Yıllık Plânı dört yılda gerçekleştirebileceğimizi değil, bir dizi endüstri dallarında, üç hatta ikibuçuk yılda tamamlayabileceğimizi göstermektedir. Bu durum, oportünist kamptaki kuşkuculara gerçekleşemez bir şey olarak görünebilir. Ne var ki bu, inkar etmenin saçma ve gülünç olacağı bir gerçekliktir.

Kendiniz karar verin.

Beş Yıllık Plâna göre, ***petrol endüstrisi,*** 1932/33 yılında, 977 milyon ruble değerinde ürün verecekti. Gerçekte ise daha 1929/30 yılında, 809 milyon ruble değerinde ürün vermiştir. Bu, Beş Yıllık Plânda 1932/33 yılı için öngörülen üretimin yüzde 83'ü demektir. Yani petrol endüstrisinde Beş Yıllık Plânı ikibuçuk yıl gibi kısa bir sürede gerçekleştiriyoruz.

Beş Yıllık Plâna göre, ***yer kömürü endüstrisi,*** 1932/33 yılında 122 milyon ruble değerinde ürün verecekti. Gerçekte ise daha 1929/30 yılında, 115 milyon rubleden fazla değerde ürün vermiştir. Bu, Beş Yıllık Plânda 1932/33 yılı için öngörülen üretimin yüzde 96'sı demektir. Yani yer kömürü endüstrisinde Beş Yıllık Plânı ikibuçuk yılda —belki de daha erken— gerçekleştiriyoruz.

Beş Yıllık Plâna göre ***genel makine yapımı*** alanında, 1932/33 yılında 2058 milyon ruble değerinde ürün alınacaktı. Gerçekte ise daha 1929/30 yılında, 1458 milyon ruble değerinde ürün alınmıştır. Bu, Beş Yıllık Plânda, 1932/33 yılı için öngörülen üretimin yüzde 70'i demektir. Yani genel makine yapımı alanında Beş Yıllık Plânı ikibuçuk-üç yılda gerçekleştiriyoruz.

Beş Yıllık Plâna göre ***tarımsal makine yapımı,*** 1932/33

yılında 610 milyon ruble değerinde ürün verecekti. Gerçekte ise daha 1929/30 yılında, 400 milyon ruble değerinde ürün vermiştir. Bu, Beş Yıllık Plânda 1932/33 yılı için öngörülen üretimin yüzde 60'dan biraz fazlası demektir. Yani tarımsal makine yapımı alanında, Beş Yıllık Plânı üç yılda —belki de daha erken— geçekleştiriyoruz.

Sosyalist endüstrimizin eşi görülmedik gelişme temposu işte bu boyuttadır.

Olağanüstü hızlı bir tempoyla ilerliyor ve ileri kapitalist ülkelere teknik-ekonomik açıdan yetişiyoruz.

e— Bu elbette, kapitalist ülkelere üretimin hacmi açısından yetiştiğimiz, endüstrimizin, ileri kapitalist ülkelerin endüstrilerinin gelişme ***seviyesine*** vardığı anlamına gelmez. Hayır, buna daha çok var. Endüstrinin gelişme ***temposuyla,*** endüstrinin gelişme ***seviyesi*** birbirine karıştırılmamalıdır. Bizde birçok insan, endüstrinin eşi görülmedik bir gelişme temposunu gerçekleştirdiğimizden bununla ileri kapitalist ülkelerin endüstriyel gelişme seviyelerine yetiştiğimiz inancıyla, bu iki olguyu birbirine karıştırmaktadır. Ne var ki bu temelden yanlıştır.

Örneğin, çok yüksek bir gelişme temposu gösterdiğimiz elektrik enerjisi üretimini ele alalım. Elektrik enerjisi üretiminde biz 1924'ten 1929'a kadar nerdeyse yüzde 600'e varan bir yükseliş kaydederken, ABD elektrik enerjisi üretimini aynı zaman dilimi içerisinde sadece yüzde 181'e, Kanada yüzde 218'e, Almanya yüzde 241'e, İtalya yüzde 222'ye yükseltmiştir. Gördüğünüz gibi burada, bütün öteki ülkelerin temposunu geçen eşi görülmedik bir tempo göstermiş bulunuyoruz. Ne var ki bu ülkelerde elektrik enerjisi üretiminin, örneğin 1929 yılındaki gelişme seviyesi alınıp, SSCB'deki gelişme seviyesiyle karşılaştırıldığında, SSCB için hiç de sevindirici olmayan bir tablo çıkar ortaya. Elektrik enerjisi üretiminde kaydedilen eşi görülmedik derecede yüksek gelişme temposuna rağmen, 1929 yılında SSCB'de elektrik enerjisi üretimi sadece 6465 milyon Kilovatsaattir. Bu rakam ABD'de 126 000 milyon, Kanada'da 17 628 milyon, Almanya'da 33 000 milyon, İtalya'da 10 850

milyon Kilovatsaattir.

Gördüğünüz gibi fark muazzam ölçüdedir.

Gelişme seviyesi itibariyle tüm bu devletlerin gerisinde olduğumuz ortadadır.

Ya da örneğin, ham demir üretimimizi alalım. 1926/27 yılında ham demir üretimini 100'le (2,9 milyon ton) gösterecek olursak, üç yıl içinde, yani 1927/28'den 1929/30'a kadar hemen hemen ***iki katına*** ulaşarak yüzde 190'a (5,5 milyon ton) vardığını görürüz. Gördüğünüz gibi, oldukça yüksek bir gelişim temposu. Ne var ki meseleye, ülkemizde ham demir üretiminin gelişme seviyesi açısından bakıldığında ve SSCB'nin ham demir üretiminin miktarıyla ileri kapitalist ülkelerin üretim miktarını karşılaştırdığımızda, hiç de hoş olmayan bir tabloyla karşılaşırız. İlkönce, ham demir üretiminde savaş öncesi seviyeye ancak bu yıl, yani 1929/30'da ulaşıp, bu seviyeyi aşabileceğiz. Sadece bu durum bile bizi, eğer madencilik alanındaki gelişme temposunu daha da hızlandırmazsak, tüm endüstri üretimimizin kaderini soru işareti haline getirme tehlikesiyle karşı karşıya kalacağımız acımasız sonucunu çıkarmaya zorlamaktadır. Ham demir endüstrisinin gelişme seviyesi ülkemizde ve batıda şu tabloyu sunmaktadır: Ham demir üretimi 1929 yılında ABD'de 42,3 milyon, Almanya'da 13,4 milyon ton, Fransa'da 10,45 milyon ton, İngiltere'de 7,7 milyon tondur. SSCB'de ise, 1929/30 sonunda, toplam sadece 5,5 milyon ton olacaktır.

Gördüğünüz gibi fark az değildir. Ham demir üretiminin gelişme seviyesi itibariyle, tüm bu devletlerin gerisinde olduğumuz ortadadır.

Bütün bunlar neyi ifade etmektedir?

Bütün bunlar şunu ifade etmektedir:

1) Endüstrinin gelişme temposu, onun gelişme seviyesiyle ***karıştırılmamalıdır;***

2) Endüstrimiz gelişme seviyesi itibariyle, ileri kapitalist ülkelerin müthiş ***gerisinde kalmıştır;***

3) Ancak endüstrimizin gelişme temposunu ***daha da***

***hızlandırdığımız*** koşullarda ileri kapitalist ülkeleri teknik-ekonomik bakımdan yakalama ve geçme olanağına kavuşuruz;

4) Endüstrimizin gelişme temposunun ***yavaşlatılmasından*** sözedenler, sosyalizmin düşmanlarıdır, sınıf düşmanlarımızın ajanlarıdır. *(Alkışlar.)*

### 4— Tarım ve Tahıl Sorunu

Biraz önce, tarımın başlıca dallarına tek tek değinmeden, ormancılık, balıkçılık vs. dahil tarımın durumundan bir bütün olarak sözetmiştim. Bir bütün olarak tarımın içinden, tahıl üretimi, hayvancılık, sanayi bitkileri üretimi gibi en önemli dalları tek tek ele alındığında, Devlet Plânlama Komisyonu ve SSCB Tarım Halk Komiserliği'nin verilerine göre, durum şöyledir:

a— 1913 yılında ***tahıl*** kültürleri için ***ekim*** alanları 100'le gösterilecek olursa, rapor döneminde tahıl ekim alanlarının gelişimi şu tabloyu sunmaktadır: 1926/27 yüzde 96,9; 1927/28 yüzde 94,7; 1928/29 yüzde 98,2; içinde bulunduğumuz 1929/30 yılında ise, bütün verilere göre, ekim alanları savaş öncesi alanların yüzde 105,1'ine ulaşacaktır.

Burada dikkat çekici olan, 1927/28 yılında tahıl ekim alanlarında gerileme görülmesidir. Bu gerileme, sağ oportünist kamptaki cahillerin söyledikleri gibi tahıl üreticiliğinin çöküşüyle değil, 7 700 000 hektarlık bir alanda sonbaharda ekilen ürünün yokolmasıyla açıklanır (SSCB'de yapılan sonbahar ekiminin yüzde 20'si).

Devamla, 1913 yılında, ***brüt*** üretimi 100'le gösterilecek olursa, şu tablo elde edililir: 1927 yüzde 91,9; 1928 yüzde 90,8; 1929 yüzde 94,4. Fakat 1930 yılında, tüm verilere göre, savaş öncesi hacmin yüzde 110'una ulaşılacaktır.

Burada da, 1928 yılında brüt tahıl üretiminin gerilemiş olduğu dikkat çekmektedir. Bu durum Ukrayna ve Kuzey Kafkasya'da sonbaharda ekilen ürünün yokolmasından kaynaklanmıştır.

Üretilen toplam tahılın ***pazara ulaşan*** bölümüne gelince (köyün dışında satış), tablo daha da öğreticidir. 1913 yılında pazara ulaşan tahıl 100'le gösterilecek olursa, 1927'de yüzde 37; 1928'de yüzde 36,8; 1929'da yüzde 58'dir; 1930'da ise, tüm verilere göre, savaş öncesi seviyenin en azından yüzde 73'üne ulaşılacaktır.

Buradan, ekim alanları konusunda ve brüt tahıl üretimi alanında, savaş öncesi seviyeyi ancak bu yıl 1930'da yakalayıp, bir miktar geçeceğimiz sonucu çıkmaktadır.

Buradan ayrıca, ***pazar*** için tahıl üretimi konusunda, savaş öncesi seviyeye ulaşmaktan uzak olduğumuz ve bu yıl da bu seviyenin yaklaşık yüzde 25 altında kalacağımız sonucu çıkmaktadır.

1928 yılında özellikle şiddetlenmiş olan tahıl zorluklarımızın nedenleri burada aranmak zorundadır.

Tahıl sorununun özü de burada yatmaktadır.

b— Daha kaygı verici rakamlarla, yaklaşık aynı tabloyu ***havyancılık*** alanında da görüyoruz.

1916 yılında, bütün havyan türleri dahil, hayvan mevcudu 100'le gösterilirse, yıllar itibariyle ortaya çıkan tablo şudur: 1916 verileriyle kıyaslandığında 1927'de atlar yüzde 88,9; sığırlar yüzde 114,3; koyun ve keçiler yüzde 119,3; domuzlar yüzde 111,3; 1928 yılında atlar yüzde 94,6; sığırlar yüzde 118,5; koyun ve keçiler yüzde 126; domuzlar yüzde 126,4; 1929 yılında, atlar yüzde 96,9; sığırlar yüzde 115,6; koyun ve keçiler yüzde 127,8; domuzlar yüzde 103; 1930 yılında, atlar yüzde 88,6; sığırlar yüzde 89,1; koyun ve keçiler yüzde 87,1; domuzlar yüzde 60,1.

Gördüğünüz gibi, son yıla ait verileri gözönüne alırsak, hayvancılıkta bir gerileme döneminin başladığının belirgin işaretleri vardır.

Hayvancılık ürünlerinin ***pazara ulaşan*** miktarı açısından daha da az tatminkâr bir tabloyla karşılaşıyoruz, özellikle et ve yağ konusunda. Her yıl için et ve yağ brüt üretimini 100'le gös-

terecek olursak, pazara ulaşan oran 1926'da yüzde 33,4; 1927'de yüzde 32,9; 1928 yılında yüzde 30,4; 1929 yılında ise yüzde 29,2'dir.

Buna göre, hayvancılıkta küçük ve pazar için pek az üretim yapan işletmelerin istikrarsız olduğu ve ekonomik olarak güvenilir olmadığının açık işaretleri vardır.

1916 yılının seviyesini aşacağımız yerde, son yılda hayvancılık alanında bu seviyenin altına düştüğümüzün belirgin işaretlerini saptamak zorundayız.

Böylece, esas itibariyle başarıyla çözmekte olduğumuz tahıl sorununun arkasından, şimdiden şiddetle hissedilen ve çözüm gerektiren et sorunu karşımıza çıkmaktadır.

c— Hafif endüstrimiz için hammadde sağlayan ***sanayi bitkileri*** ekiminin gelişimi farklı bir tablo sunmaktadır. 1913'te sanayi bitkilerinin ***ekim alanı*** 100'le gösterilirse, ***pamuk*** için 1927 yılında savaş öncesi seviyenin yüzde 107,1; 1928 yılında yüzde 131,4; 1929 yılında yüzde 151,4; 1930 yılında yüzde 217'sine; ***keten*** için 1927 yılında savaş öncesi seviyenin yüzde 86,6; 1928 yılında yüzde 95,7; 1929 yılında yüzde 112,9; 1930 yılında yüzde 125'ine; ***şeker pancarı*** için 1927 yılında savaş öncesi seviyenin yüzde 106,6; 1928 yılında yüzde 124,2; 1929 yılında yüzde 125,8; 1930 yılında yüzde 169'una; ***yağ bitkileri*** için 1927 yılında savaş öncesi seviyenin yüzde 179,4; 1928 yılında yüzde 230,9; 1929 yılında yüzde 219,7; 1930 yılında en azından yüzde 260'ına ulaşılacaktır.

Esas itibariyle olumlu aynı tablo, sanayi bitkileri brüt üretiminde de görülmektedir. 1913 yılı brüt üretimi 100'le gösterilecek olursa, ***pamuk***ta brüt üretim 1928 yılında yüzde 110,5; 1929 yılında yüzde 119 olmuştur — 1930 yılında ise, tüm verilere göre, savaş öncesi miktarın yüzde 182,8'i olacaktır; ***keten***de 1928 yılında yüzde 71,6; 1929 yılında yüzde 81,5 olmuştur — 1930 yılında ise, tüm verilere göre, savaş öncesi seviyenin yüzde 101,3'ü olacaktır; ***şekerpancarı***nda 1928 yılında yüzde 93; 1929 yılında yüzde 58 olmuştur — 1930 yılında ise tüm verilere

göre, savaş öncesi hacmin yüzde 139,4'üne ulaşacaktır; ***yağ bitkileri***nde 1928 yılında yüzde 161,8; 1929 yılında yüzde 149,8 olmuştur — 1930 yılında ise, tüm verilere göre, savaş öncesi seviyenin yüzde 220'sini oluşturacaktır.

Yani sanayi bitkileri, 1929 yılında haşerat tarafından mahvedilen şekerpancarı ürünü bir yana bırakılırsa, daha olumluca bir tablo sunmaktadır.

Ayrıca burada, sanayi bitkileri alanında da, küçük işletmelerin ağırlığı yüzünden, gelecekte de, kollektif çiftlikler ve Sovyet çiftliklerinin etkisi altına en az giren keten ve yağ bitkileri üretiminde yukarıda verdiğimiz rakamlarda görülen sallantı ve istikrasızlık belirtilerinin benzerlerine rastlanması mümkün ve muhtemeldir.

Buna göre şu tarım sorunlarıyla karşı karşıyayız:

1) İlgili bölgeleri yeterli miktarda, ucuz tahıl ürünleri temin etmek suretiyle sanayi bitkileri ekim alanlarını istikrara kavuşturma sorunu;

2) İlgili bölgelere yeterli ve ucuz tahıl ürünü ve hayvan yemi sağlamak suretiyle hayvancılığı kalkındırma ve et sorununu çözme sorunu;

3) Şu an tarımın esas sorunu olarak tahıl çiftçiliği sorununu kesin olarak çözme sorunu.

Buradan çıkan sonuç, tahıl sorununun tarım sistemi içinde en önemli halka olduğu ve bütün öteki tarımsal sorunların çözümü için anahtar işlevi gördüğüdür.

Buradan çıkan sonuç, tahıl sorununun çözülmesinin, tarımın sorunları dizisi içinde ilk görev olduğudur.

Ne var ki tahıl sorununu çözmek ve böylece tarımı ciddi bir kalkınmaya yöneltmek; tarımın geriliğini ta kökünden tasfiye etmek, tarımı traktör ve tarımsal makinelerle donatmak, ona yeni bilimsel uzman kadrolar temin etmek, emek üretkenliğini yükseltmek, pazar için yapılan üretimi artırmak demektir. Bu önkoşullar olmadan tahıl sorununun çözümünü düşlemek bile olanaksızdır.

Bütün bu önkoşullar bireysel küçük köylü çiftçiliği temelinde gerçekleştirilebilir mi? Hayır bu olanaksızdır. Olanaksızdır, çünkü küçük köylü çiftliği yeni tekniği benimseyebilecek ve onda ustalaşabilecek durumda değildir; emek üretkenliğini yeterli ölçüde yükseltme, pazar için yapılan üretimi gerekli ölçüde artırabilme durumunda değildir. Geriye ***tek*** yol kalıyor; tarımsal işletmelerin ***büyütülmesi,*** modern teknik araçlarla donatılmış büyük işletmelerin oluşturulması yolu.

Fakat Sovyet ülkesi, ***kapitalist*** büyük işletmeler örgütleme yolunu tutamaz. İzleyebileceği ve izlemesi gereken tek yol, modern teknik araçlarla donatılmış ***sosyalist*** tipte büyük çiftlikler örgütlemektir. Ülkemizde ***kollektif çiftlikler*** ve ***sovyet çiftlikleri*** işte böyle işletmelerdir.

Genelde tarım sorununu, özelde de tahıl sorununu çözmenin ***biricik*** yolu olarak, Sovyet çiftlikleri kurma ve bireysel köylü çiftliklerini büyük kollektif çiftliklerde birleştirme görevi bundandır. Zaten Parti de XV. Parti Kongresi'nden sonra, özellikle de 1928 başlarında ciddi tahıl zorluklarının gün yüzüne çıkmasından sonra, günlük pratik çalışmasında bu yolu tutmuştur.

Bu temel sorunun, Partimiz tarafından daha XV. Parti Kongresi'nde, henüz ciddi tahıl zorluklarının yaşanmadığı bir dönemde pratik bir görev olarak gündeme alındığı belirtilmelidir. XV. Parti Kongresi'nin "Kırda Çalışma Üzerine" adlı ünlü kararında aynen şöyle denmektedir:

> "Şu an, küçük köylü çiftliklerinin büyük kollektiflerde birleştirilmesi ve büyük kollektiflere dönüştürülmesi görevi, Partinin kırdaki ***başlıca görevi*** olarak görülmelidir." [45]

Bu arada, MK'nın XV. Parti Kongresi'ne sunduğu faaliyet raporunda tarımın geriliğinin, kollektifleştirme temelinde tasfiye edileceğinin aynı şekilde kesin ve kararlı biçimde anlatıldığı ilgili bölümü aktarmak gereksiz olmayacaktır belki. Bu bölümde şöyle denmektedir:

"Öyleyse çıkış yolu nerededir? Çıkış yolu, küçük, dağınık köylü işletmelerinden, toprağın toplumsal olarak işlenmesi temelinde büyük, birleştirilmiş işletmelere geçişte, çağdaş, daha yüksek teknik temelinde toprağın kollektif olarak işlenmesine geçişte yatmaktadır.

Çıkış yolu, küçük ve cüce köylü işletmelerinin yavaş yavaş ama kesintisiz olarak, toprağın toplumsal, ortaklaşa, kollektif işlenmesi temelinde, tarımsal makinelerin ve traktörlerin kullanılmasıyla, tarımın yoğunlaştırılması amacıyla bilimsel yöntemlerin kullanılmasıyla, ***zor yoluyla değil, tam tersine, örnekler ve ikna yoluyla*** büyük işletmeler halinde birleştirilmesinde
yatmaktadır.

***Başka çıkış yolları yoktur.***" [46]

### *5— Köylülüğün Sosyalizme Yönelmesi ve Sovyet Çiftlikleriyle Kollektif Çiftliklerin İnşasında Gelişme Temposu*

Köylülüğün kollektifleşmeye yönelmesi aniden olmadı. Bu yönelme zaten birdenbire olamazdı da. Gerçi kollektifleştirme şiarı, Parti tarafından daha XV. Kongre'de ilan edilmişti. Fakat köylü kitlelerinin sosyalizme yönelmesi için, bir şiarın ilan edilmesi henüz yeterli değildir. Bu yönelme için, en azından bir koşul daha gereklidir, ve bu da bizzat köylülerin, ilan edilmiş şiarın doğruluğuna ikna olmaları ve şiarı benimsemeleridir. O ne

denle bu yönelim uzun zamandan beri hazırlanmaktaydı.

Bu yönelim, gelişimimizin tüm gidişatıyla, bir bütün olarak endüstrimizin, ama özellikle de tarıma makine ve traktör sağlayan endüstrilerimizin gelişimiyle hazırlanmıştı. Kulaklara karşı yürüttüğümüz kararlı mücadele politikasıyla, 1928 ve 1929 yılları içinde tahıl alımında geliştirdiğimiz, Kulak ekonomisinin yoksul ve orta köylü kitlelerinin denetimine verildiği yeni biçimlerle hazırlanmıştı. Bireysel iktisat yapan köylüleri, kollektif çiftlik işletmesine alıştıran tarımsal kooperatiflerin geliştirilmesiyle hazırlanmıştı. Köylünün, kollektif iktisat bi-

çimlerinin, bireysel iktisat karşısındaki üstünlüğünü sınadığı kollektif çiftlikler ağının geliştirilmesiyle hazırlanmıştı. Nihayet bu yönelim, bütün SSCB'ye yayılmış ve modern teknik araçlarla donatılmış ve köylülere, yeni tekniğin gücü ve üstünlüğü konusunda ikna olma olanağı veren Sovyet çiftlikleri ağıyla hazırlanmıştı.

Sovyet çiftliklerimizi sadece tahıl stokları kaynağı olarak görmek yanlış olurdu. Gerçekte Sovyet çiftlikleri, yeni teknikleri, çevrede yaşayan köylülere yaptıkları yardımlar, kaydettikleri büyük ekonomik hamleyle, köylülerdeki bu dönüşümü kolaylaştıran ve kollektifleşme yoluna sokan önder güç olmuştur.

1929 yılının ikinci yarısında başlayan ve ülkemizin hayatında büyük dönemeç dönemini başlatmış olan, milyonlarca yoksul ve orta köylünün kitlesel kollektif çiftlik hareketinin kaynaklandığı temel budur.

Bu hareketi tam donanımla karşılamak ve hareketin başına geçmek için MK hangi önlemleri almıştır?

MK'nın önlemleri üç hat izlemekteydi: Sovyet çiftliklerin örgütlenmesi ve finase edilmesi hattı, kollektif çiftliklerin örgütlenmesi ve finanse edilmesi hattı ve son olarak, traktör ve tarım makineleri üretiminin örgütlenmesi ve köylülerin, makine ve traktör istasyonları, traktör konvoyları tarafından bu makinelerden yararlandırılması.

a— Daha 1928 Nisan'ında, MK Politbürosu, önümüzdeki 3 ila 4 yıl içinde, bu sürenin sonunda en az 100 milyon pud satılık tahıl temin edecek ***yeni Sovyet çiftlikleri*** örgütleme kararı aldı. Bu karar daha sonra MK Plenumu tarafından onaylandı. Bu kararı uygulamakla görevlendirilen bir tahıl tröstü kuruldu. Aynı zamanda, eski Sovyet çiftliklerini sağlamlaştırma ve ekim alanlarını genişletme kararı alındı. Bu kararı gerçekleştirmekle görevli bir Sovyet Çiftlikleri Merkezi oluşturuldu.

Bu kararların, Partimizin oportünist kanadını hiddetlendirdiğini söylemeden geçmemek gerekir. Sovyet çift-

liklerine yatırılan paranın "sokağa atılmış" para olduğunu söyledikleri duyuluyordu. Bu arada, Partimizin oportünist unsurları tarafından desteklenen "bilim" adamlarından da eleştiri geliyor, büyük sovyet çiftliklerinin örgütlenmesinin olanaksız ve anlamsız olduğu söyleniyordu. Ne var ki MK çizgisini sürdürdü ve herşeye rağmen tüm tutarlılığıyla uyguladı.

1927/28 yılında Sovyet çiftliklerinin finanse edilmesi için (kısa vadeli satış kredileri hariç) 65,7 milyon ruble ayrılmıştı; 1928/29 yılında ayrılan miktar 185,8 milyon ruble ve nihayet bu yıl 856,2 milyon rubledir. Rapor döneminde toplam 350 000 beygirlik 18 000 traktör Sovyet çiftliklerinin hizmetine verilmiştir.

Bu önlemler hangi sonuçlara yol açtı?

***Tahıl tröstünün ekim*** alanları, 1928/29 yılında 150 000 hektar, 1929/30 yılında 1 060 000 hektardır. 1930/31 yılında 4,5 milyon hektar, 1931/32 yılında 9 milyon hektar, ve 1932/33 yılında, yani Beş Yıllık Plân'ın sonunda, 14 milyon hektara ulaşacaktır. ***Sovyet Çiftlikleri Merkezi***'nin ekim alanları 1928/29 yılında 430 000 hektar, 1929/30 yılında 860 000 hektardı. 1930/31 yılında 1 800 000 hektar, 1931/32 yılında 2 milyon hektar ve 1932/33 yılında 2,5 milyon hektar olacaktır. ***Ukrayna Sovyet Çiftlikleri Birliği***'nin ekim alanları, 1928/29 yılında 170 000 hektar, 1929/30 yılında 280 000 hektardı. 1930/31 yılında 500 000 hektar, 1932/33 yılında 720 000 hektar olacaktır. ***Şeker Birliği***'nin ekim alanları 1928/29 yılında 780 000 hektar, 1929/30 yılında 820 000 hektardı. 1930/31 yılında 860 000 hektar, 1931/32 yılında 980 000 hektar ve 1932/33 yılında ise 990 000 hektar olacaktır.

Bu, birinci olarak, tekbaşına, tahıl tröstünün Beş Yıllık Plân'ın sonuna kadar; şimdi tüm Arjantin'in sahip olduğu ***kadar*** bir ekim alanına sahip olacağı anlamına gelir. *(Alkışlar.)*

Bu, ikinci olarak, Sovyet çiftliklerinin tümünün, Beş Yıllık Plân'ın sonuna doğru, bugün bütün Kanada'da bulunan ekim alanlarından 1 milyon hektar ***daha fazla*** ekim alanına sahip

olacağı anlamına gelir. *(Alkışlar.)*

Sovyet çiftliklerinin payına düşen ***brüt*** tahıl üretimi ve ***pazar*** için tahıl üretimine gelince, yıllar itibariyle şöyle bir gelişme sözkonusudur: 1927/28 yılında, bütün Sovyet çiftliklerinin brüt üretimi 9,5 milyon kentaldi, bunun 6,4 milyon kentali pazar içindi; 1928/29 yılında brüt üretim 12,8 milyon kental, bunun 7,9 milyon kentali pazar için; 1929/30 yılında, brüt üretim muhtemelen 28,2 milyon kental olacak, bunun 18 milyon kentali (108 milyon pud) pazara sunulacaktır; 1930/31 yılında brüt üretimimiz 71,7 milyon kental olacak, bunun 61 milyon kentali (370 milyon pud) pazara sunulacaktır vs. vs.

Sovyet çiftlikleri alanında Partimizin izlediği politikanın mevcut ve beklenen sonuçları bunlardır.

MK Politbürosu'nun Nisan 1928 tarihli, Yeni Sovyet Çiftliklerinin Örgütlenmesi Üzerine Kararı'na göre, yeni Sovyet çiftliklerinden 1931/32 yılında asgari 100 milyon pud satılık tahıl sağlamamız gerekiyor. Gerçekte ise, 1931/32 yılında, sadece yeni kurulmuş Sovyet çiftliklerinden 200 milyon puddan fazla tahıl sağlamış olacağız. Programın yüzde 200 gerçekleştiğini görüyoruz.

Buradan çıkan sonuç MK Politbürosu'nun kararını alaya alanların, bizzat kendilerini komik duruma düşürmüş olduklarıdır.

Sovyet Kongresi tarafından onaylanan Beş Yıllık Plâna göre, Beş Yıllık Plân'ın sonuna doğru bütün sistemlerdeki tüm Sovyet çiftlikleri 5 milyon hektar ekim alanına sahip olacaktı. Gerçekte ise, Sovyet çiftliklerinin ekim alanları daha bu yıldan 3,8 milyon hektara ulaşmış bulunuyor ve gelecek yıl, yani Beş Yıllık Plân'ın üçüncü yılında, 8 milyon hektar ekim alanına sahip olacağız.

Bu, Sovyet çiftlikleri inşasının Beş Yıllık Programını üç yılda gerçekleştirdiğimiz ve aştığımız anlamına gelmektedir.

Beş Yıllık Plâna göre, Beş Yıllık Plân'ın sonuna doğru sovyet çiftliklerinin brüt tahıl üretimi 54,3 milyon kental civarında olacaktı. Gerçekte ise, daha bu yıldan Sovyet çiftliklerinin brüt

tahıl üretimi 28,2 milyon kental olmuştur, gelecek yıl ise bu miktar 71,7 milyon kentale ulaşacaktır.

Bu, brüt tahıl üretiminde Beş Yıllık Plânı üç yılda gerçekleştirdiğimiz ve aştığımız anlamına gelmektedir.

***Beş Yıllık Plân üç yılda!***

Burjuva kalemşörler ve onların oportünist hayranları, istedikleri kadar, Sovyet çiftlikleri inşasının Beş Yıllık Plân'ını üç yılda gerçekleştirmenin ve aşmanın imkânsız olduğunu söylesinler.

b— ***Kollektif çiftliklerin*** inşasına gelince, burada tablo daha da olumludur.

Daha 1928 Temmuz'unda MK Plenumu kollektif çiftliklerin inşası üzerine şu kararı almıştı:

> "XV. Parti Kongresi tarafından saptanan, yeni teknik temelde kurulacak ve gerek tarımın sosyalist dönüştürülmesi anlamında, gerekse de üretkenliklerinin ve pazara dönük üretimlerinin radikal şekilde yükseltilmesinin garanti altına alınması anlamında, 'küçük bireysel köylü çiftliklerini' tahıl çiftçiliğinin daha yüksek bir biçimini oluşturan ***gönüllü birlikler*** olarak 'büyük kollektif çiftlikler halinde birleştirme ve dönüştürme' görevi yoldan şaşmaksızın uygulanmalıdır." *(Bkz. "Genel Ekonomik Durumla Bağıntı İçinde Tahıl Alım Politikası Üzerine" MK Temmuz Plenumu'nun Kararı, 1928.)* [47]

Bu karar daha sonra XVI. Parti Konferansı'nın kararlarıyla ve MK'nın 1929 yılı Kasım Plenumu'nda kabul edilen kollektif çiftlik hareketi üzerine özel bir kararla [48] onaylanmıştır. 1929'un ikinci yarısında, köylülüğün kollektif çiftliklere esaslı yönelimi başladığında ve orta köylülük kütlesi itibariyle kollektif çiftliklere girdiğinde, MK Politbürosu, 5 Ocak 1930 tarihli, "Kollektifleştirme Temposu ve Kollektif Çiftliklerin İnşası İçin Devletin Yardım Önlemleri Üzerine" kararı aldı.

Bu kararda MK:

1) ***Köylü kitlelerinin*** kollektif çiftliklere ***yöneldiğini*** saptamış ve kollektif çiftlik inşasının Beş Yıllık Plân'ını, 1930

ilkbaharında fazlasıyla gerçekleştirme olanağını kanıtlamıştır;

2) ***Kulak üretimini, kollektif çiftliklerin üretimiyle karşılamak*** için gerekli maddi ve diğer önkoşulların mevcudiyetini saptamış ve bununla bağıntı içinde, Kulakların kısıtlanması politikasından, sınıf olarak tasfiye edilmesi politikasına geçme gerekliliğini ilan etmiştir;

3) Daha 1930 yılının ilkbaharında, toplumsallaştırılmış temelde işlenen ekim alanının ***30 milyon hektarı önemli ölçüde aşacağı*** perspektifini vermiştir;

4) SSCB'yi üç grup bölgeye ayırmış ve ***her biri için,*** bu sürelerin sonunda her bölgede kollektifleştirmenin esas itibariyle tamamlanmış olacağı ***oryantasyon süreleri*** saptamıştır;

5) ***Dağınık tarlaların*** kollektif çiftlikler lehine ***birleştirilmesi yöntemlerini*** ve tarımı finanse etme biçimlerini ***değiştirmiş*** ve 1929/30 yılında kollektif çiftlikler için asgari 500 milyon ruble tutarında kredi verilmesini öngörmüştür;

6) Kollektifleştirme hareketinin ***artel biçimini,*** bugün ***kollektif çiftlik sisteminin esas halkası*** olarak saptamıştır;

7) Makine ve traktör eksikliği nedeniyle kollektif çiftlik hareketini engellemeye çalışan, Parti içindeki oportünist unsurlara haddini bildirmiş;

8) Son olarak, Parti fonksiyonerlerini, kollektif çiftlik hareketindeki muhtemel aşırılıklara karşı uyarmış ve kollektif çiftlik inşasının tepeden emirle gerçekleştirilmeye çalışılması tehlikesine gerçek ve kitleler tarafından yürütülen bir kollektifleşme hareketi yerine, kollektifleşmeyle oyun oynanması tehlikesine karşı uyarmıştır.

Bu MK kararının Partimizin oportünist unsurları tarafından hiç de hoş karşılanmadığı söylenmelidir. MK'nın hayalperestlik tasladığı, halkın parasını "namevcut" kollektif çiftlikler için "havaya savurduğu" yolunda konuşmalar, fısıltılar duyuluyordu. Ellerini oğuşturan sağ unsurlar, "kesin" bir "yanılgı" hissi içinde mest oluyorlardı. Ne var ki MK, çizgisini büyük bir ısrarla sürdürdü ve herşeye rağmen, darkafalı sağcıların kıs kıs gülmelerine, "sol"cuların bütün aşırılıklarına, başlarının dönmesine

rağmen çizgisini kararlılıkla uyguladı.

Kollektif çiftliklerin finansmanı için 1927/28 yılında 76 milyon ruble, 1928/29 yılında 170 milyon ruble, bu yıl için ise 473 milyon ayrılmıştır. Ayrıca kollektifleştirme fonuna 65 milyon ruble aktarılmıştır. Kollektif çiftlikler için kolaylıklar konulmuş, böylece kollektif çiftliklerin finansiyel yardım kaynakları 200 milyon ruble yükseltilmiştir. Mülksüzleştirilmiş Kulakların 400 milyon rubleden fazla değerde olan çiftlik envanteri kollektif çiftliklere temlik edilmiştir. Kollektif çiftlik tarlalarının işlenmesi için, 400 000 beygir gücünden fazla toplam kapasiteye sahip 30 000 den az olmayan traktör hizmete sunulmuştur. Buna, traktör merkezlerinin, kollektif çiftlikler için çalışan 7000 traktörü ve Sovyet çiftlikleri sisteminin kollektif çiftliklere yaptığı traktör yardımı dahil değildir. Bu yıl kollektif çiftlikler tohumluk borç ve tohumluk yardımı olarak 10 milyon kental (61 milyon pud) tahıl almışlardır. Son olarak kollektif çiftlikler, makine ve at kiralama merkezleri oluşturulması suretiyle (bu merkezlerden toplam 1,3 milyondan az olmayan ata sahip 7000'den fazla vardır) örgütsel olarak doğrudan desteklenmiştir.

Bu önlemler hangi sonuçları vermiştir?

Kollektif çiftliklerin ekim alanları 1927'de 0,8 milyon hektar, 1928'de 1,4 milyon hektar, 1929'da 4,3 milyon hektar, 1930'da ise, yaz ve sonbahar ekimi birlikte, 36 milyon hektardır.

Bu, birinci olarak, kollektif çiftliklerin ekim alanının üç yıl içinde kırk kattan fazla arttığı anlamına gelmektedir. *(Alkışlar.)*

Bu, ikinci olarak, kollektif çiftliklerimizin bugün, Fransa ve İtalya'nın toplam ekim alanları ***kadar*** ekim alanına sahip olduğu anlamına gelmektedir. *(Alkışlar.)*

***Brüt*** tahıl üretimi ve ***satılık*** tahıl üretimine gelince, elde ettiğimiz tablo şöyledir: 1927 yılında kollektif çiftliklerden 4,9 milyon kental tahıl aldık, bunun satılık bölümü 2 milyon kentaldi; 1928 yılında sağlanan tahıl 8,4 milyon kental, bunun 3,6

milyonu satılık; 1929 yılında alman tahıl miktarı 29,1 milyon kentaldir, bunun 12,7 milyon kentali satılık tahıldı; 1930 yılında muhtemelen 256 milyon kental(1550 milyon pud) tahıl sağlayacağız, bunun 82 milyon kentali (500 milyon puddan fazla) ise satılık tahıl olacaktır.

Genel olarak yeterli bir hızla gelişen endüstrimizin hiçbir dalının, kollektif çiftlik inşasında görülen böylesine eşsiz bir yükselme temposu kaydetmediğini kabul etmek gerekir.

Bütün bu rakamlar neyi göstermektedir?

Bu rakamlar, herşeyden önce, kollektif çiftliklerin brüt tahıl üretiminin üç yıl içinde elli kattan fazla, satılık tahıl üretiminin ise kırk kattan fazla arttığını göstermektedir.

Bu rakamlar, ikinci olarak, bu yıl ülkede üretilen toplam satılık tahılın ***yarısından çoğunun*** kollektif çiftliklerce üretilme olanağına sahip olduğumuzu göstermektedir.

Bu rakamlar üçüncü olarak, şu andan itibaren, tarımın ve onun başlıca sorunlarının kaderinin, bireysel köylü çiftlikleri değil, kollektif çiftlikler ve Sovyet çiftlikleri tarafından karara bağlanacağını göstermektedir.

Bu rakamlar, dördüncü olarak, Kulakların sınıf olarak tasfiyesinin ülkemizde tam istim ilerlediğini göstermektedir.

Bu rakamlar, son olarak, köyü yeni bir yola, kollektifleşme yoluna sokmanın, böylece de sosyalizmin başarıyla inşasını sadece kentte değil, kırda da güvence altına almanın başarıldığını iddia etmemiz için, her türlü nedene sahip olduğumuzu göstermektedir.

5 Ocak 1930 tarihli kararında MK Politbüro'su, 1930 yılının ilkbaharı için, toplumsallaştırma temelinde işlenen kollektif çiftlik ekim alanlarının 30 milyon hektara ulaşmasını öngören bir program saptamıştır. Fakat gerçekte, şu an 36 milyon hektara ulaşılmıştır. MK'nın programının aşıldığı görülmektedir.

Buradan, MK'nın aldığı kararla alay edenlerin, bizzat kendilerini komik duruma düşürdükleri sonucu çıkmaktadır. Parti-

mizdeki oportünist gevezelere, ne küçük-burjuva anarşizmi ne de kollektif çiftlik hareketindeki aşırılıklar kâr etmemiştir.

Beş Yıllık Plâna göre, plân süresinin bitiminde kollektif çiftliklerde 20,6 milyon hektar ekim alanına sahip olacaktık. Fakat gerçekte daha bu yıldan kollektif çiftliklerde 36 milyon hektar ekim alanına ulaşmış bulunuyoruz.

Bu, kollektif çiftlik inşasının beş yıllık programını, iki yıl içinde, yüzde 150 fazlasıyla yerine getirdiğimiz anlamına gelir. *(Alkışlar.)*

Beş Yıllık Plâna göre, plân süresinin sonunda, kollektif çiftliklerde 190,5 milyon kental brüt tahıl üretimine sahip olacaktık. Gerçekte ise, kollektif çiftliklerde daha bu yılda brüt tahıl üretimi miktarı 256 milyon kental olacak.

Bu, kollektif çiftliklerde tahıl üretimi beş yıllık programını, iki yıl içinde, yüzde 30'dan fazla aştığımız anlamına gelir.

***Beş Yıllık Plân iki yılda!*** *(Alkışlar.)*

Oportünist lafebeleri şimdi istedikleri kadar, kollektif çiftlik inşasının Beş Yıllık Plân'ının iki yılda gerçekleştirilmesinin ve aşılmasının olanaksız olduğunu söylesinler.

### *6— İşçi ve Köylülerin Maddi ve Kültürel Durumlarının İyileştirilmesi*

Buna göre, gerek endüstride, gerekse de tarımda sosyalist sektörün durmadan büyümesinin hiçbir kuşkuya yer bırakmayan bir gerçek olduğu ortaya çıkmaktadır.

Bunun emekçilerin maddi durumları açısından anlamı ne olabilir?

Bunun anlamı, bununla işçi ve köylülerin maddi ve kültürel durumlarının kökten iyileştirilmesi için temellerin şimdiden yaratılmış olduğudur.

Neden, hangi suretle?

Birinci olarak, sosyalist sektörün büyümesinin, herşeyden önce kentte ve kırda sömürücü unsurların azalması, bunların ekonomideki ağırlıklarının düşmesi anlamına geldiği için böyledir. Bu ise, ülkenin

milli gelirinde işçilerin ve köylülerin payının, sömürücü sınıfların payının zararına kaçınılmaz olarak büyümesi demektir.

İkinci olarak, toplumsallaştırılmış (sosyalist) sektörün büyümesiyle, ulusal gelirin şimdiye kadar sömürücü sınıfların ve onların uşaklarının arpalığını oluşturan bölümü, üretimin genişletilmesi, yeni endüstri işletmelerinin kurulması, emekçilerin yaşam koşullarının düzeltilmesi için artık üretimde kalacağı için böyledir. Bu ise işçi sınıfının hem sayısal olarak, hem de güç açısından büyümesi, buna karşılık işsizliğin gerilemesi ve kaybolması gerektiği anlamına gelmektedir.

Son olarak, işçi sınıfının maddi durumunun iyileştirilmesine yol açtığından toplumsallaştırılmış sektörün büyümesi, iç pazarın kapasitesinin durmadan büyümesi, işçi ve köylülerin endüstri ürünlerine duydukları talebin artması anlamına geldiği için böyledir. Bu ise, iç pazarın büyümesinin endüstrinin büyümesinin önünde gideceği ve onu durmaksızın genişleterek ilerleteceği anlamına gelmektedir.

Bütün bu ve benzeri hususlar, işçi ve köylülerin maddi ve kültürel durumlarının kesintisiz iyileşmesine yol açmaktadır.

a— İşçi sınıfının ***sayısal büyümesi*** ve ***işsizliğin gerilemesiyle*** başlayalım.

1926/27 yılında ücret ve maaşlıların (işsizler dışında) sayısı, 10 990 000 iken, 1927/28 yılında 11 456 000, 1928/29 yılında 11 997 000'di, 1929/30 yılında ise muhtemelen en azından 13 129 000'i bulacaktır. 1926/27 yılında, bunların 7 069 000'i, 1927/28 yılında 7 404 000'i, 1928/29 yılında 7 758 000'i, 1929/30 yılında ise 8 533 000'i işçidir (kır işçileri ve sezonluk işçiler dahil). 1926/27 yılında bunların 2 439 000'i, 1927/28 yılında 2 632 000'i, 1928/29 yılında 2 858 000'i ve 1929/30 yılmda 3 029 000'i büyük endüstri işçisidir (hizmetliler hariç).

Bu, işçi sınıfının sayısal gücünün sürekli yükseldiği bir tabloya sahip olduğumuz anlamına gelir. Üç yıl içinde ücret ve maaşlılarm sayısı yüzde 19,5, işçilerin sayısı yüzde 20,7 artarken, endüstri işçilerinin sayısı yüzde 24,2 artmıştır.

***İşsizlik*** sorununa geçelim. Bu alanda gerek Çalışma Halk

Komiserliği'nde, gerekse de Sendikalar Merkez Konseyi'nde büyük bir karışıklığın egemen olduğu söylenmelidir.

Bir yandan, bu kuruluşların verilerinden, yaklaşık 1 milyon işsizimizin bulunduğu, bunların sadece yüzde 14,3'ünün asgari vasıflara sahip oldukları, yüzde 73'ünün entelektüel işleri yapan insanlardan ve vasıfsızlardan oluştuğu ve bu yüzde 73'ün ezici çoğunluğunu henüz endüstriyel üretimle ilgisi olmamış kadınların ve gençlerin oluşturduğu anlaşılıyor.

Öte yandan, yine ayın verilere göre, vasıflı işgücü korkunç derecede yetersizdir; işletmelerimizin işgücüne duydukları talebin yüzde 80'i iş ve işçi bulma kurumları tarafından karşılanamamaktadır. O nedenle, kuruluşlarımızın taleplerini asgari olarak da olsa karşılayabilmek için, tamamen vasıfsız insanları hemen eğitmek ve deyim yerindeyse, akşamdan sabaha vasıflı işçiler haline getirmek zorundayız.

Bu karışıklık içinde kim yolunu bulabilir? Her halükârda, bu işsizlerin endüstrimiz için ne ***ihtiyat*** ordusu ne de bir ***sürekli*** işsizler ordusu oluşturmadığı açıktır. Çıkan sonuç nedir? Bizzat Çalışma Halk Komiserliği'nin verilerinden, bir önceki yılla karşılaştırıldığında, işsiz sayısının son zamanlarda 700 000'den fazla ***gerilediği*** anlaşılmaktadır. Bu durum, bu yılın 1 Mayıs'ına kadar işsiz sayısının yüzde 42'den fazla gerilediği anlamına gelir.

İşte, ekonomimizde sosyalist sektörün büyümesinin bir başka sonucu daha.

b— Meseleye ve milli gelirin sınıflara dağılımı açısından bakılacak olursa daha da şaşırtıcı bir sonuç çıkmaktadır ortaya. Milli gelirin sınıflara dağılımı sorunu, işçi ve köylülerin maddi ve kültürel durumları bakımından esas sorundur. Almanya, İngiltere ve Amerika Birleşik Devletleri'nde, burjuva iktisatçıların bu konu üzerine durmadan "tamamen objektif" araştırmalarını yayınlayarak, bu sorunu burjuvazinin yararına karmaşık hale getirmesi boşuna değildir.

Alınanya Devlet İstatistik Dairesi'nin verilerine göre, 1929 yılında Alınanya'nın milli gelirinde ücret ve maaşların payı yüzde 70, burjuvazinin payı ise yüzde 30'dur. Federal Trade Commission [Fede-

ral Ticaret Komisyonu] ve National Bureau of Economic Research [Ekonomik Araştırmalar Ulusal Dairesi] verilerine göre, 1923 yılında ABD'nin milli gelirinde işçilerin payı yüzde 54'ten fazla, kapitalistlerin payı ise yüzde 45'ten biraz fazlaydı. Son olarak Bowley ve Stamp adlı iktisatçıların verilerine göre, 1924 yılında İngiltere'nin milli gelirinde işçi sınıfının payı yüzde 50'den biraz az, kapitalistlerin payı ise yüzde 50'den biraz fazladır.

Bu araştırmaların sonuçlarının incelemeden kabul edilemeyeceği açıktır. Kabul edilemez, çünkü bu araştırmalarda, salt iktisadi nitelikli yanlışlıkların dışında, bir de, kısmen kapitalistlerin gelirlerini olduğundan daha az gösterme ve gizleme amacını güden, kısmen de, fevkalade büyük maaşlar alan memurları işçiler içinde sayarak işçi sınıfının gelirini olduğundan daha kabarık, büyük göstermeyi amaçlayan yanlışlıklar vardır. Bu araştırmalarda çiftlik sahiplerinin genel olarak kır kapitalistlerinin gelirlerinin çoğu kez dikkate alınmadığından söz bile etmiyorum.

Varga yoldaş bu verileri eleştirel bir analizden geçirdi. Ve şu sonuca vardı: İşçilerle kentte ve kırda yabancı emek sömürmeyen diğer emekçilerin payı, Almanya'da milli gelirin yüzde 55'ini, ABD'de yüzde 54'ünü, İngiltere'de yüzde 45'ini oluşturmaktadır; kapitalistlerin payı ise Almanya'da yüzde 45, ABD'de yüzde 46, İngiltere'de yüzde 55'dir.

En büyük kapitalist ülkelerde durum işte böyledir.

Peki, SSCB'de durum nasıldır?

İşte Devlet Plânlama Komisyonu'nun verileri. Ortaya şu sonuçlar çıkmaktadır:

a— Bizim ülkemizde, 1927/28 yılında ***işçilerin ve yabancı emek sömürmeyen emekçi köylülerin*** toplam milli gelirdeki payı yüzde 75,2 (bu rakam içinde kent ve kırdaki işçilerin payı yüzde 33,3); 1928/29 yılında yüzde 76,5 (kent ve kırdaki işçilerin payı yüzde 33,2); 1929/30 yılında ise yüzde 77,1'dir (kent ve kırdaki işçilerin payı yüzde 33,5).

b— ***Kulakların*** ve ***kent kapitalistlerinin*** payı 1927/28 yılında yüzde 8,1; 1928/29 yılında yüzde 6,5; 1929/30 yılında ise yüzde

1,8'dir.

c— Çoğunluğu emekçi unsurlardan oluşan ***küçük esnafların*** payı, 1927/28 yılında yüzde 6,5; 1928/29 yılında yüzde 5,4; 1929/30 yılında ise yüzde 4,4'dür.

d— Gelirleri işçi sınıfının ve genel olarak emekçi kitlelerin geliri olan ***devlet sektörünün*** payı, 1927/28 yılında yüzde 8,4; 1928/29 yılında yüzde 10; 1929/30 yılında yüzde 15,2'dir.

e— Son olarak ***diğerleri*** diye adlandırılanların (emekliler) payı 1927/28 yılında yüzde 1,8; 1928/29 yılında yüzde 1,6; 1929/30 yılında yüzde 1,5'tir.

Anlaşılıyor ki, ***başı çeken kapitalist ülkelerde milli gelirde sömürücü sınıfların payı yaklaşık yüzde 50,*** hatta bazen daha da fazla tutarken, bizde ***SSCB'de sömürücü sınıfların milli gelirde payı yüzde ikiden fazla değildir.***

Amerikalı burjuva yazar ***Denny***'nin ifadesine göre, 1922'de ABD'de "mülk sahiplerinin yüzde birinin, milli servetin yüzde 59'una sahip olduğu" yine ***Denny***'nin ifadesine göre, 1920/21 yılında İngiltere'de "mülk sahiplerinin yüzde ikisinden azının toplam milli servetin yüzde 64'üne sahip olduğu" şaşırtıcı gerçeği (Bkz. Denny'nin "Amerika Britanya'yı Fethediyor" adlı kitapçığı) de bununla açıklanır.

Bizde, SSCB'de, Sovyetler ülkesinde, böyle gerçekler olabilir mi? Elbette hayır. SSCB'de çoktan beri böyle "mülk sahipleri" yok, olamaz da.

Fakat eğer SSCB'de 1929/30 yılında milli gelirin sadece yaklaşık yüzde ikisi sömürücü sınıflara düşüyorsa, milli gelirin geri kalan kütlesi nereye gitmektedir?

Bu bölümün işçilerin ve emekçi köylülerin elinde kaldığı açıktır.

İşçi sınıfı ve köylülüğün milyonlarca kitlesi nezdinde Sovyet iktidarının güç ve itibarının kaynağı buradadır.

SSCB'de işçi ve köylülerin maddi refahının sistematik olarak artmasının temeli buradadır.

f— Bu tayin edici gerçekler ışığında, işçilerin gerçek ücretlerinin sistematik olarak yükselmesi, işçiler için sosyal sigorta bütçesinin büyümesi, yoksul ve orta köylülerin çiftliklerine yapılan yardımların

güçlendirilmesi, işçi konutlarının inşası, işçilerin hayat standardının iyileştirilmesi, ana ve bebek sağlığı için tahsisatların artırılması ve bununla bağıntı içinde SSCB'de ölüm oranı, özellikle çocuk ölümleri gerilerken, nüfusun sürekli artması tamamen anlaşılırdır.

Örneğin, işçilerin ***gerçek ücretinin*** sosyal sigorta ve işçilerin yaşam standartlarının iyileştirilmesi için fona kazanç aktarımı gözönüne alındığında, savaş öncesi duruma göre yüzde 167'ye yükseldiği bilinmektedir. Sadece işçiler için sosyal sigorta bütçesi son üç yıl içinde, 1927/28 yılında 980 milyondan, 1928/29 yılında 1400 milyon rubleye yükselmiştir. Ana ve bebek sağlığı için son üç yılda (1927/28 — 1929/30) 494 milyon ruble harcanmıştır. Okul öncesi eğitim için (anaokulu, oyun alanları vs.) aynı zaman dilimi içinde 204 milyon ruble, işçilere ev yapımı için ise 1880 milyon ruble sarfedilmiştir.

Elbette bu, gerçek ücretlerin ciddi bir yükselişi için gerekli olan her şeyin yapıldığı, gerçek ücretleri daha fazla yükseltmenin olanaksız olduğu anlamına gelmemektedir. Eğer bu yapılmadıysa, bunun suçlusu, genelde ikmal aygıtımızın bürokratizmi, özelde ve herşeyden önce de tüketim kooperatiflerinin bürokratizmidir. Devlet Plânlama Komisyonu'nun verilerine göre, 1929/30 yılında iç ticaret alanında toplumsallaştırılmış sektör, toptan ticaretin yüzde 99'dan fazlasını, perakende ticaretin yüzde 89'dan fazlasını kapsamaktadır. Bunun anlamı, kooperatiflerin özel sektörü sistematik olarak gerilettiği ve ticaret alanında tekel haline geldiğidir. Bu elbette iyidir. Kötü olan, bu tekelin, bir dizi durumda, tüketicilere zarar vermesidir. Ticarette neredeyse sınırsız tekel konumuna sahip olmalarına rağmen kooperatiflerin, işçilere, daha büyük kâr bırakan "daha kazançlı" mallar (lüks eşya vs.) temin etmeyi tercih ettikleri ve işçilere daha az "kazançlı" mallar temin etmekten —bunlara (tarım ürünleri) duydukları ihtiyaç daha fazla olmasına rağmen— kaçındıkları görülmektedir. Bunun sonucunda işçiler, tarım ürünlerine duydukları ihtiyacın yaklaşık yüzde 25'ini, yüksek fiyatlar ödedikleri özel pazardan karşılamak zorunda kalıyorlar. Kooperatif aygıtının ilk plânda bilançoyla uğraşmasından ve dolayısıyla perakende fiyatları düşürme konusunda yönetici merkezlerin kategorik talimatlarına rağmen oldukça isteksiz

davranmasından söz bile etmiyorum. Bu durumda kooperatif sisteminin sosyalist sektör olarak değil, bir tür NEP'çi ruhun bulaştığı tuhaf bir sektör olarak davrandığı anlaşılıyor. Böyle bir kooperatifçiliğe kimin ihtiyacı var, eğer işçilerin gerçek ücretlerini ciddi biçimde iyileştirme görevini yerine getirmiyorsa bu tekelin işçilere ne yararı var?

Ve buna rağmen ülkemizde gerçek ücretler yıldan yıla sürekli yükseliyorsa, bu, toplum düzeninizin, milli gelirin dağılımı sisteminin ve ücret sorunlarına yaklaşımın, kooperatiflerin yolaçtığı şu ya da bu olumsuz faktörü felce uğratacak ve telafi edebilecek türden olduğu anlamına gelmektedir.

Bu hususa yemek salonlarının giderek artan önemi, işçi konutlarının ucuzlatılması, işçiler ve işçi çocukları için fevkalade büyük sayıda burslar, kültürel ihtiyaçların temini vs. gibi daha bir dizi faktör eklenirse, işçi ücretlerinin yüzde olarak bazı enstitülerimizin istatistiklerinde gösterildiğinden çok daha yüksek olduğu kesinlikle söylenebilir.

Bütün bunlar birarada alındığında, artı 830 000 endüstri işçisinin (yüzde 33,5) yedi saatlik işgününe geçirilişi, artı 1,5 milyondan fazla endüstri işçisinin (yüzde 63,4) haftada beş günlük çalışmaya geçirilişi, artı son üç yıl içinde 1,7 milyondan fazla işçinin kaldığı geniş bir dinlenme evleri, sanatoryumlar ve kür merkezleri ağının varlığı — bütün bunlar, sağlıklı ve gönlü şen, Sovyet ülkesinin iktidarını layık olduğu yüksekliğe ulaştırabilecek ve hayatı pahasına onu düşman saldırılarından koruyabilecek yeni bir işçi kuşağı yetiştirebilmemiz için işçi sınıfına gerekli çalışma ve yaşam koşullarını sağlamaktadır. *(Alkışlar.)*

Köylülere, bireysel köylülere olduğu gibi kollektif köylülere de sağlanan yardıma gelince, son üç yılda (1927/28—1929/30), köy yoksullarının desteklenmesi de dahil, kredi olarak verilen ya da devlet bütçesi çerçevesinde buraya akan para miktarı 4 milyar rubleden az değildir. Sadece tohumluk yardımı olarak köylülere, bu üç yıl içinde 154 milyon pud kadar tahıl verilmiştir. Ülkemizde işçi ve köylülerin durumunun genel olarak kötü olmamasına, ölüm oranının savaş öncesi

döneme kıyasla genelde yüzde 36, özelde çocuklarda ise yüzde 42,5 azalmasma ve ülkemizde ***yıllık nüfus artışının*** yaklaşık 3 milyonu bulmasma şaşmamak gerekir. *(Alkışlar.)*

İşçi ve köylülerin kültürel durumlarına gelince, bu alanda da belli kazanımlar elde etmiş olmamıza rağmen, bu kazanımlar önemsiz olduğu için hiçbir şekilde hoşnut olamayız. Her türlü işçi kulüpleri, okuma salonları, kütüphaneler ve bu yıl 10,5 milyon insanı kucaklayan okur-yazarsızlığı tasfiye etme merkezleri bir yana bırakılırsa, kültür ve eğitim meselesinde durum şöyledir: Bu yıl ilkokullarda 11 638 000 öğrenci, ikinci basamak okullarda 1 945 000 öğrenci, endüstriyel-teknik, nakliyat ve tarım okullarında ve yığınsal eğitim için üretim kurslarında 333 100 öğrenci, teknik ve dengi meslek okullarında 238 700 öğrenci, genel yüksekokullarda ve teknik yüksekokullarda 190 400 öğrenci öğrenim görmektedir. Bütün bunlar, SSCB'de, savaş öncesi dönemde yüzde 33 olan okur-yazar oranını yüzde 62,6'lara yükseltme olanağı vermiştir.

Şimdi asıl mesele, genel ilköğrenim yükümlülüğüne geçmektir. "Asıl mesele" diyorum, çünkü böyle bir geçiş kültür devriminde tayin edici bir adım anlamma gelecektir. Buna geçmek için ise vakit çoktan gelmiştir, çünkü şimdi SSCB'nin bütün bölgelerinde genel ilköğrenim yükümlülüğünü başlatmak için gerekli herşeye sahibiz.

Şimdiye kadar, "herşeyden, hatta okuldan bile tasarruf etmek" zorundaydık, "ağır sanayii kurtarmak, yeniden tesis etmek" için ***(Lenin)***. Son zamanlarda ise ağır sanayii artık yeniden tesis etmiş bulunuyoruz ve onu daha da ilerletiyoruz. Dolayısıyla, genel ilköğrenim yükümlülüğünü eksiksiz başlatma işini ele almanın zamanı gelmiştir.

Parti Kongresinin bu hususta belirgin ve mutlak kategorik bir karar almakla iyi edeceğine inanıyorum. *(Alkışlar.)*

## 7— Büyüme Zorlukları, Sınıflar Mücadelesi ve Tüm Cephe Boyunca Sosyalizmin Saldırısı

Ekonomimizin gelişmesinde elde ettiğimiz kazanımlardan söz ettim. Endüstrideki, tarımdaki, bütün ekonominin sosyalizmin esaslarına göre yeniden yapılandırılmasında elde edilen kazanımlardan söz ettim. Son olarak, işçi ve köylülerin maddi durumlarının iyileştirilmesinde elde edilen kazanımlardan söz ettim.

Ne var ki, bu kazanımları, "sessizce ve kolayca", kendiliğinden, özel çabalar sarfetmeden, bütün irademizi harekete geçirmeden, mücadele etmeksizin, sarsıntısız elde ettiğimizi sanmak yanlış olacaktır. Gerçekte bu kazanımları, zorluklara karşı kararlı bir mücadele içinde, zorlukların üstesinden gelmek için ciddi ve uzun süreli bir mücadele içinde elde ettik.

Zorluklardan herkes söz ediyor. Fakat herkes bu zorlukların karakteri üzerine kendine hesap vermiyor. Oysa zorluklar sorunu, bizim için son derece ciddi bir öneme sahiptir.

Karşılaştığımız zorlukların karakteristik özellikleri nelerdir, ardında hangi düşman güçler bulunmaktadır, onların üstesinden nasıl gelebiliriz?

a— Zorluklarımızın karakterize edilmesinde en azından aşağıdaki hususlar gözönüne alınmalıdır.

Herşeyden önce, bugün karşılaştığımız zorlukların ***yeniden yapılanma*** döneminin zorlukları olduğu hususu dikkate alınmalıdır. Bunun anlamı nedir? Bunun anlamı, bu zorlukların ekonomimizin ***restorasyonu*** döneminin zorluklarından temelden farklı olduğudur. Restorasyon döneminde söz konusu olan, eski fabrikalardan yararlanma ve tarımın eski temelleri üzerinde desteklenmesiyken, şimdi söz konusu olan, gerek erdüstriyi gerekse de tarımı temelden reorganize etmek, teknik temelini değiştirme, modern teknik araçlarla donatma sayesinde yeniden yapılandırmaktır. Bunun anlamı, önümüzde, ekonominin bütün teknik temelini değiştirme görevinin bulunmasıdır. Bu ise, ekonomide yeni, daha sağlam yatırımlar, yeni teknikte ustalaşacak ve onu daha da geliştirecek yeni, daha deneyimli kadrolar gerektirmektedir.

İkinci olarak, ülkemizde ekonominin yeniden yapılanmasının, onun teknik temelinin değiştirilmesiyle sınırlı kalmadığı, bilakis aynı zamanda sosyal ve ekonomik ilişkilerin değişmesini gerektirdiği hususu gözönüne alınmalıdır. Burada esas itibariyle tarımı düşünüyorum. Artık bir araya toplanmış ve toplumsallaştırılmış endüstride, teknik yeniden yapılanma için esas itibariyle hazır bir sosyal ve ekonomik temel mevcuttur. Burada yeniden yapılanma görevi, endüstride kapitalist unsurların geri püskürtülmesi sürecini güçlendirmektir. Tarımda ise mesele bu kadar basit değildir. Tarımın teknik temelinin yeniden yapılanması elbette aynı hedefleri gütmektedir. Fakat ülkemizde tarımın özelliği, içinde hâlâ küçük köylü çiftliklerinin ağır basması, küçük çiftliklerin yeni teknikleri benimseme olanağından yoksun oluşları, dolayısıyla da, eski sosyal ve ekonomik yapıyı değiştirmeksizin, bireysel küçük çiftlikleri kollektif büyük çiftliklerde birleştirmeksizin tarımda kapitalizmin köklerini temizlemeksizin, tarımda teknik temeli değiştirmenin ***olanaksız*** oluşudur.

Bu hususların zorluklarımızı zorunlu olarak daha da karmaşıklaştırması, bu zorlukların üstesinden gelinmesini zorunlu olarak güçleştirmesi anlaşılır.

Üçüncü olarak, kapitalizmin ekonomik ilişkilerini parçalayan ve eski dünyanın bütün güçlerini alt-üst eden, ekonominin sosyalist yeniden yapılandırılması çalışmamızın, bu güçlerin çılgınca direnişine yol açacağı hususu gözönüne alınmalıdır. Bilindiği gibi gerçek durum da budur. Endüstrimizin bütün dallarında bir ***burjuva aydınlar*** üst tabakasının zararlı faaliyetleri; köyde kollektif çiftlik biçimlerine karşı ***Kulakların*** giriştiği canavarca mücadele; Sovyet iktidarı tarafından alınan önlemlerin, aygıtın sınıf düşmanının bir acentasını oluşturan ***bürokratik unsurlarınca*** sabote edilmesi — bunlar şimdilik, ülkemizde çöküşe doğru giden sınıfların direnişinin başlıca biçimleridir. Bu hususların ekonominin yeniden yapılanması çalışmamızda işimizi kolaylaştırmadığı açıktır.

Dördüncü olarak, ülkemizin çöküşe giden sınıflarının direnişlerinde dış dünyadan yalıtık olmadıkları, aksine bu direnişin kapitalist çevre tarafından desteklendiği hususu gözönüne alınmalıdır.

Kapitalist çevre basit coğrafi bir kavram olarak değerlendirilmemelidir. Kapitalist çevre demek, SSCB'nin, SSCB içindeki sınıf düşmanlarımızı gerek moral ve maddi açıdan, gerekse de mali ablukayla, hatta fırsat bulduğunda askeri bir müdahaleyle desteklemeye hazır düşman sınıfsal güçlerce kuşatılmış olması demektir. Uzmanlarımızın zararlı faaliyetlerinin, Kulakların Sovyet düşmanı eylemlerinin, işletmelerimizin ve binalarımızın kundaklanmasının ve bombalanmasının dışarıdan sübvanse edildiği ve esinlendirildiği kanıtlanmıştır. Emperyalist dünyanın, SSCB'nin sağlamca üzerinde durmasında ve başı çeken kapitalist ülkelere yetişip onları geçmesinde hiçbir çıkarı yoktur. O nedenle SSCB'deki eski dünyanın güçlerini desteklemektedir. Bu hususun da yeniden yapılanma çalışmamızı kolaylaştırmadığı anlaşılır.

Ne var ki bir hususu daha göz önüne almadan karşılaştığımız zorlukların karakterizasyonu tam olmayacaktır. Söz konusu olan, zorluklarımızın özel karakteridir. Mesele, karşılaştığımız zorlukların, ***gerileme*** ya da ***durgunluk*** zorlukları değil, ***büyüme zorlukları, yükseliş, ilerleme*** zorlukları oluşudur. Bu, karşılaştığımız zorlukların kapitalist ülkelerin zorluklarından temelden farklı olduğu anlamına gelir. ABD'de zorluklardan söz edildiğinde, kastedilen ***gerileme*** zorluklarıdır, çünkü ABD şu sıralarda bir krizden geçmektedir, yeni ekonomik gerileme söz konusudur. İngiltere'de zorluklardan söz edildiğinde, kastedilen ***durgunluk*** zorluklarıdır, çünkü İngiltere yıllardan beri bir durgunluk yaşamaktadır, yani ilerleme durmuştur. Buna karşılık zorluklarımızdan söz ettiğimizde kastettiğimiz, gelişmede bir gerileme ya da durgunluk değil, güçlerimizin ***büyümesi,*** güçlerimizin ***kalkınması,*** ekonomimizin ***ilerlemesidir.*** Belli bir süre içinde kaç puan ***ilerliyoruz,*** yüzde kaç ***daha fazla*** ürün üretiyoruz, kaç milyon hektar ***daha fazla*** işliyoruz, bir endüstri kuruluşunu, bir demiryolunu kaç ay ***daha erken*** inşa ediyoruz — bizde zorluklardan sözedildiğinde kastedilen sorunlar bunlardır. Dolayısıyla bizim karşılaştığınız zorluklar, diyelim ki Amerika ya da İngiltere'nin zorluklarından farklı olarak ***büyüme*** zorlukları, ***ilerleme*** zorluklarıdır.

Peki bu ne demektir? Bu, bizim önümüzdeki zorlukların, ***bizzat***

***kendi içlerinde bunları aşma olanağını taşımaları*** demektir. Bu, bizim önümüzdeki zorlukların ayırdedici özelliğinin, ***bizzat bu zorlukların bize onları aşma zemini vermelerinde*** yatması demektir.

Peki, bütün bunlardan ne sonuç çıkar?

Her şeyden önce şu sonuç çıkar ki, bizim karşılaştığımız zorluklar küçük ve rastlantısal "yetersizlikler"in sonucu olan zorluklar değil, bilakis sınıf mücadelesinin getirdiği zorluklardır. İkinci olarak şu sonuç çıkar ki, karşılaştığımız zorlukların ardında sınıf düşmanlarımız durmaktadır, bu zorluklar, ülkemizde çöküşe doğru giden sınıfların umutsuzca direnişleri, bu sınıfların dışarıdan desteklenmesi, kendi kuruluşlarımızda bürokratik unsurların varlığı, Partimizin bazı kesimlerinde görülen güvensizlik ve dargörüşlülükle daha da karmaşık hale geldiğidir.

Üçüncü olarak şu sonuç çıkar ki, zorlukların üstesinden gelinmesi için, herşeyden önce, kapitalist unsurların saldırılarını geri püskürtmek, direnişlerini kırmak ve böylece hızlı bir ilerleme için yolu açmak gereklidir.

Son olarak şu sonuç çıkar ki, karakterleri itibariyle tamamen ***büyüme*** zorlukları olan zorluklarımız, bize, sınıf düşmanlarının bastırılması için gerekli ***olanakları*** vermektedir.

Fakat bu ***olanaklardan*** yararlanmak ve onları ***gerçeklik*** haline getirmek, sınıf düşmanlarının direnişini bastırmak ve zorlukların üstesinden gelinmesini sağlamak için sadece tek bir çare vardır: Kapitalist unsurlara karşı ***tüm cephe boyunca saldırıyı*** örgütlemek ve saldırıyı engelleyen, panik içinde bir aşırılıktan diğerine yuvarlanan ve Parti içinde zafere olan inancı sarsmaya çalışan kendi saflarımızdaki oportünist unsurları tecrit etmek. *(Alkışlar.)*

Başka çare yoktur.

Ancak aklını yitirmiş olanlar, Buharin'in kapitalist unsurların sosyalizme barışçıl intibakı çocuksu formülünde bir çare arayabilirler. Gelişme, bizde Buharin'in formülüne göre yürümemiştir, yürümüyor. Gelişme, her zaman olduğu gibi Lenin'in "kim—kimi?" formülüne göre yürüdü, yürüyor. Biz mi onları, sömürücüleri altedeceğiz ve altta tutacağız, yoksa onlar mı bizi, SSCB işçi ve köylülerini alt edip altta

tutacaklar — sorun budur, yoldaşlar.

Demek ki, ***tüm cephe boyunca sosyalizmin saldırısını örgütlemek — bütün*** ekonominin yeniden yapılanmasını geliştirirken önümüze çıkan görev budur.

Ülkemizdeki kapitalist unsurlara karşı saldırıyı örgütlerken Parti, misyonunu tam da böyle kavramıştır.

b— Peki ama, NEP koşulları altında genel olarak bir saldırı, hem de tüm cephe boyunca bir saldırı mümkün müdür?

Bazıları saldırının NEP'le bağdaştırılamayacağını, NEP'in esas itibariyle bir geri çekilme olduğunu, ve geri çekilme son bulduğuna göre NEP'e son vermek gerektiğini düşünüyorlar. Bu elbette saçmadır. Bu saçmalık, ya Leninizmi kavramamış ve NEP'i "kaşla göz arasında" "ortadan kaldırmak" isteyen Troçkistlerden, ya da yine Leninizmi kavramamış ve "NEP'in kaldırılması tehlikesi" üzerine yaptıkları gevezeliklerle saldırıdan vazgeçilmesini sağlayacaklarına inanan sağ oportünistlerden kaynaklanmaktadır. Eğer NEP geri çekilmekten ibaret olsaydı, ülkemizde NEP bütün kararlılığıyla sürdürülürken, XI. Parti Kongresi'nde Lenin, "geri çekilme son bulmuştur" demezdi. Geri çekilmenin sona erdiğini ifade ederken Lenin, aynı zamanda, NEP'i "ciddi ve uzun süreli" uygulamak istediğimizden sözetmemiş miydi? NEP'le saldırının bağdaştırılamayacağıyla ilgili gevezeliklerin ipe sapa gelmezliğini kavramak için bu soruyu sadece sormak yeterlidir. Gerçekte NEP sadece bir ***geri çekilmeyi*** ve özel ticaretin canlandırılmasına izin verilmesini, devletin düzenleyici rolünün güvence altına alındığı koşullarda (NEP'in başlangıç aşaması) kapitalizmin canlandırılmasına izin verilmesini öngörmez. Gerçekte NEP, aynı zamanda, belirli bir gelişme aşamasında, sosyalizmin kapitalist unsurlara karşı ***saldırısını***, özel ticaretin faaliyet alanlarının ***daraltılmasını***, kapitalizmin görece ve mutlak ***sınırlandırılmasını***, toplumsallaştırılmış sektörün, toplumsallaştırılmamış sektör üzerinde ***üstünlüğünün*** giderek artmasını, sosyalizmin kapitalizme karşı zaferini (NEP'in şimdiki aşaması) öngörmektedir. NEP, kapitalist unsurlara karşı, sosyalizmin zaferinin çıkarları doğrultusunda uygulamaya sokulmuştur. Tüm cephe boyunca saldırıya geçmekle NEP'i henüz

ortadan kaldırmıyoruz, çünkü özel ticaret ve kapitalist unsurlar hâlâ varlıklarını koruyorlar, "serbest" ticaret hâlâ varlığını koruyor — ama bir sonraki aşamasını, NEP'in son aşaması olan şimdiki aşamasını geliştirerek NEP'in başlangıç aşamasına açıkça son veriyoruz.

Lenin, NEP uygulanmaya başladıktan bir yıl sonra, 1922'de şunları söylüyordu:

> "Şimdi geriye gidiyoruz, deyim yerindeyse geri çekiliyoruz. Ne var ki bunu, daha sonra hamle yapıp ileriye doğru büyük bir sıçrama gerçekleştirmek için yapıyoruz. Sadece bu tek koşulla Yeni Ekonomik Politika'mızın uygulanmasında geri gittik. Geri çekilmenin ardından, en inatçı ileri hareketi başlatmak için, şimdi saflarımızı nerede ve nasıl yeniden gruplandıracağımızı, kendimizi nasıl uyduracağımızı, kendimizi nasıl reorganize edeceğimizi henüz bilmiyoruz. Bütün bu aksiyonları normal tarzda uygulayabilmek için, atasözünün söylediği gibi, karar vermeden önce on defa değil, yüz defa ölçüp biçmek zorundayız" *(4. Baskı, cilt XXXIII, s. 399, Rusça.)*

Açık olduğunu düşünüyorum.

Şimdi şöyle bir soru sorulabilir: Saldırıya geçmek için zaman gelmiş midir, saldırı için doğru an gelmiş midir?

Lenin, yine 1922 yılında, bir başka pasajda şu zorunluluktan söz etmektedir:

> "Köylü kütlesiyle, sade, emekçi köylülükle birleşmek ve ilerlemeye başlamak, hem de düşlediğimizle kıyaslanmayacak kadar yavaş, sonsuz bir yavaşlıkla hareket etmek, ama buna karşılık, bütün kütlenin gerçekten bizimle birlikte ilerlemesini sağlamak... Böyle olduğunda, zamanı gelince, bu hareket öylesine hızlanacak ki, şu an bunu hayal bile etmemiz mümkün değil." *(4. Baskı, cilt XXXIII, s. 243, Rusça.)*

Yine aynı soru: Hareketin böylesine hızlanması için, gelişme tempomuzun hızlanması için zaman gelmiş midir, 1929'un ikinci yarısında tüm cephe boyunca kararlı bir saldırıya geçtiğimizde, doğru anı seçtik mi?

Parti bu soruya açık ve kesin bir yanıt vermiş bulunmaktadır.

Evet, bu an artık gelmiştir.

Evet, tüm cephe boyunca saldırıya geçme kararı aldığında Parti doğru anı seçmiştir.

İşçi sınıfının büyüyen aktivitesi ve milyonlarca emekçi kitlesi nezdinde partinin otoritesinin görülmemiş biçimde artması, bunu kanıtlamaktadır.

Yoksul ve orta köylü kitlelerinin büyüyen aktivitesi ve bu kitlelerin kollektif çiftlik inşasına köklü biçimde yönelmesi bunu kanıtlamaktadır.

Gerek endüstriyel gelişim alanında, gerekse de sovyet çiftlikleri ve kollektif çiftliklerin inşasında elde ettiğimiz kazanımlar, bunu kanıtlamaktadır.

Artık Kulakların yaptığı üretimi, kollektif çiftlikler ve sovyet çiftliklerinde yapılan üretimle sadece karşılamakla kalmayıp, bunun defalarca üstüne çıkma olanağına sahip olduğumuz gerçeği, bunu kanıtlamaktadır.

Pazar için tahıl üretiminin ağırlığını bireysel üretim alanından, kollektif çiftlikler ve sovyet çiftlikleri üretimine kaydırarak, tahıl sorununu esas itibariyle çözdüğümüz ve belli tahıl rezervleri biriktirdiğimiz gerçeği, bunu kanıtlamaktadır.

Bütün bunlar, Partinin tüm cephe boyunca saldırıya geçmek ve sınıf olarak Kulakların tasfiyesi sloganını ilan etmek için doğru anı seçtiğinin kanıtlarıdır.

Buharin'in grubundan sağ oportünistleri dinleseydik, saldırıdan vazgeçip endüstrinin gelişme temposunu kıssaydık, Sovyet çiftlikleriyle kollektif çiftliklerin gelişmesini engelleseydik ve bireysel köylü çiftliklerine dayansaydık neler olurdu?

Kaçınılmaz olarak endüstrimizi karaya oturtmuş, tarımın sosyalist yeniden yapılanması davasını mahvetmiş, tahılsız kalmış ve Kulakların egemenliğinin yolunu açmış olurduk. Şimdi bir yıkıntı yığını önünde oturuyor olurduk.

Troçki-Zinovyev grubundan "sol" oportünistleri dinleseydik ve saldırıya, Kulakların yaptığı üretimi kollektif çiftlikler ve Sovyet çiftliklerinin üretimiyle karşılama olanağına sahip olmadığımız 1926/27

yılında geçseydik neler olurdu?

Kaçınılmaz biçimde yenilgiye uğramış, güçsüzlüğümüzü göstermiş, Kulaklarla kapitalist unsurların mevzilerini güçlendirmiş, orta köylüleri Kulakların kucağına atmış, sosyalist inşamızı akamete uğratmış ve tahılsız kalmış olurduk. Şimdi bir yıkıntı yığını önünde oturuyor olurduk.

Sonuçlar aynı olurdu.

İşçilerimiz boşuna demiyorlar: "'Sol'a gidersen sağa varırsın" diye. *(Alkışlar.)*

Bazı yoldaşlar, sosyalizmin saldırısında esas meselenin baskılar olduğuna, ve baskılar artmıyorsa saldırının da olmadığına inanıyorlar.

Bu doğru mudur? Elbette yanlıştır.

Baskılar sosyalist inşada saldırının gerekli bir unsurudur, ne var ki baş unsuru değil, tali unsurudur. Sosyalizmin saldırısında esas mesele, bugünkü koşullar altında, endüstrimizin kollektif çiftliklerin ve Sovyet çiftliklerinin hızlandırılmış gelişme temposu, kent ve kırdaki kapitalist unsurların iktisaden geri püskürtülmesinin hızlandırılması, kitlelerin sosyalist inşa için seferber edilmesi, kitlelerin kapitalizme karşı seferber edilmesidir. istediğiniz kadar, onbinlerce, yüzbinlerce Kulağı tutuklayıp sürünüz, eğer aynı zamanda, ekonominin yeni biçimlerinin inşasını hızlandırmak, eski, kapitalist biçimlerin yerine yeni ekonomik biçimleri geçirmek, kırda kapitalist unsurların iktisadi varlığının ve gelişmesinin işletme kaynaklarını kapamak ve tasfiye etmek için gereken her şeyi yapmazsanız — Kulaklık zaten yeniden dirilecek ve gelişecektir.

Başka bazıları ise, sosyalizmin saldırısının, uygun hazırlık yapılmadan, saldırı sırasında güçler yeniden gruplandırılmadan, ele geçirilen mevziler pekiştirilmeden, elde edilen başarıları daha da geliştirmek amacıyla rezervler devreye sokulmadan gerçekleştirilecek sadece ve yalnızca bir ilerleyiş olduğuna, ve diyelim ki, kollektif çiftliklerden bir kısım köylülerin geri çekilmesinin işaretleri görüldüğünde, bunun "devrimin yavaşlaması", hareketin gerilemesi, saldırının duraklaması de-

mek olduğuna inanıyorlar.

Bu doğru mudur? elbette yanlıştır.

Birincisi, hiçbir saldırı, en başarılısı da olsa, cephenin şu ya da bu kesitinde düşman yarmasıyla karşılaşmadan, şurada ya da burada çok fazla ileri gitmeden yürümez. Bu nedenle saldırının duraklamasından ya da başarısızlığından söz etmek, saldırının özünü kavramamak demektir.

İkincisi, saldırı sırasında güçler yeniden gruplandırılmadan, kazanılmış mevziler pekiştirilmeden, rezervler, elde edilmiş başarıları daha da geliştirmek ve saldırıyı tamamlamak amacıyla harekete geçirilmeden hiçbir ***başarılı saldırı*** olmamıştır ve olamaz. Eğer hep sadece ilerlemek istenirse, yani bu koşullara riayet edilmezse, saldırı kaçınılmaz olarak tavsar ve yenilgiye uğrar. Salt ilerlemek saldırının ölümüdür. İç savaşımızın zengin deneyimleri bunu kanıtlamaktadır.

Üçüncüsü, genellikle hareketin ***çöküşünün*** neden olduğu bir "devrimin yavaşlaması" ile, hareketin sürekli ***atılımının,*** hem endüstriyel alanda, hem de kollektif çiftlik alanında tüm sosyalist inşamızın ***atılımının,*** devrimimizin sürekli ***atılımının*** yol açtığı, köylülerin bir kısmının kollektif çiftliklerden geri çekilmesi arasında nasıl bir benzerlik kurulabilir? Bu birbirinden tamamen farklı iki olayın birbiriyle hangi ortak yanı olabilir?

c— İçinde bulunduğumuz bugünkü koşullar altında Bolşevik saldırının özü nedir?

Bolşevik saldırının özü, her şeyden önce, ülkemizdeki kapitalist unsurlara karşı kitlelerin sınıfsal uyanıklılığının ve devrimci aktivitesinin seferber edilmesi; toplumsal düzenimizin bağrında varolan muazzam rezervleri kullanmadan bir kenarda bırakan ve değerlendirilmesini engelleyen, kuruluş ve örgütlerimizdeki bürokratizme karşı kitlelerin yaratıcı inisiyatifinin ve kendi başına hareket etme yeteneğinin seferber edilmesi; emek üretkenliğinin yükselmesi için, gelişmiş sosyalist inşa için yarışmanın ve kitlelerin çalışma coşkusunun örgütlenmesidir.

Bolşevik saldırının özü, ikinci olarak, sendikaların, koope-

ratiflerin, Sovyetler ve tüm diğer kitle örgütlerinin bütün pratik çalışmalarının, yeniden yapılanma döneminin ihtiyaçlarına uygun olarak reorganizasyonunun örgütlenmesi; en aktif ve devrimci fonksiyonerlerden bir çekirdek oluşturarak buralardaki oportünist, trade-unioncu bürokrat unsurları bir kenara itmek ve tecrit etmek; yabancı ve yozlaşmış unsurları bu örgütlerden kovmak ve yeni, aşağıdan gelen güçleri bunların yerine terfi ettirmektir.

Bolşevik saldırının özü bundan başka, sanayimizin, sovyet çiftlikleri ve kollektif çiftliklerin finanse edilmesi için azami kaynakların seferber edilmesi ve partimizin en yetenekli insanlarının bu işle görevlendirilmesidir.

Bolşevik saldırının özü son olarak, bizzat partiyi bir bütün olarak saldırının örgütlenmesi için seferber etmek; parti örgütlerini sağlamlaştırmak ve içlerinden bürokratizm ve yozlaşma unsurlarını kovarak gerekli sertliği kazandırmak; sağ ve "sol" sapmanın, Leninist çizgiden sapmanın taşıyıcılarını tecrit etmek ve bir kenara atmak, sağlam ve gerçek Leninistleri ilerletmektir.

Şu an Bolşevik saldırının esasları bunlardır.

Parti bu saldırı plânını nasıl gerçekleştirmiştir?

Partinin bu plânı kararlılıkla gerçekleştirdiğini biliyorsunuz.

Partinin, kitlelerin dikkatini inşa çalışmamızın yetersizliği, kuruluş ve örgütlerimizin yetersizliği üzerinde yoğunlaştırarak geniş bir ***özeleştiri*** geliştirmesiyle başladı her şey. Daha XV. Parti Kongresi'nde güçlü bir özeleştirinin zorunluluğu ilan edilmişti. Bir yanda, partide yer yer devrimci sezginin yokluğunu kanıtlayan Şahti Olayı ve çeşitli endüstri dallarındaki zararlı faaliyetler, öte yanda Kulaklara karşı mücadele ve köy örgütlerimizin eksikliğinin ortaya çıkması bu özeleştiri için bir başka itici güç oluşturmuştu. MK 2 Haziran 1928 tarihli çağrısında[49], bütün Parti'nin ve işçi sınıfının tüm güçlerini, "yukarıdan aşağıya ve aşağıdan yukarıya", "hatır gönül saymadan" özeleştiriyi yaygınlaştırmaya davet ederek

özeleştiri kampanyasına kesin bir biçim verdi. Barikatın öte tarafından gelen ve Sovyet iktidarının itibarını sarsmayı, onu güçsüzleştirmeyi amaçlayan Troçkist "eleştiri"den kendini ayırarak Parti, özeleştirinin görevinin, inşa çalışmamızın daha da ***iyileşmesi*** ve Sovyet iktidarının ***sağlamlaşması*** için çalışmamızdaki eksiklikleri acımasızca açığa çıkarmak olduğunu açıkladı. Partinin bu çağrısının işçi sınıfı ve köylü kitlelerinde son derece canlı bir yankı bulduğu herkesin malumudur.

Devamla Parti, ***bürokratizme*** karşı büyük bir kampanya örgütledi. Parti, sendika, kooperatif ve Sovyet örgütlerinin yabancı ve bürokratlaşmış unsurlardan ***temizlenmesi*** şiarını ortaya attı. MK ve MKK'nın 16 Mart 1930 tarihli, devlet aygıtında işçilerin girmesi ve Sovyet aygıtı üzerinde işçilerin kitlesel denetimi (işletmelerin manevi sorumluluğunu üstlenme)[50] üzerine ünlü kararı bu kampanyanın devamı olmuştur. Bu kampanyanın işçi kitleler arasında son derece büyük coşku ve aktiviteye yolaçtığı biliniyor. Bu kampanya emekçi kitleler arasında Partinin otoritesinin muazzam ölçüde artması, işçi sınıfının Partiye duyduğu güvenin büyümesi, yüzbinlerce yeni işçinin Partiye girmesi, işçilerin işletme bölümleri ve işletmelerde toplu halde Partiye üyelik için başvuru yapma kararı alması sonucunu yarattı. Son olarak, örgütlerimizin bir dizi darkafalı ve bürokratik unsurdan kurtulması, Sendikalar Merkez Konseyi'nin eski, oportünist yönetimden kurtulması da bu kampanyanın bir sonucudur.

Ayrıca Parti, kapsamlı bir sosyalist ***yarışma*** ve sanayi kuruluşlarında kitlelerin ***çalışma atılımını*** örgütledi. XVI. Parti Konferansı'nın yarışma çağrısı olayı başlattı. Hücum Tugayları bunu daha da ilerletiyor. Leninist Komünist Gençlik Birliği ve onun önderliğindeki işçi gençlik yarışma eserini ve hücum işçisi hareketini tayin edici başarılarla taçlandırıyor. Devrimci gençliğimizin burada olağanüstü bir rol oynadığını kabul etmek gerekiyor. Artık kuşkuya hiç yer yok: İnşamızın en önemli ger-

çeklerinden biri, belki de en önemlisi, şu an, sanayi kuruluşlarının sosyalist yarışmasıdır, yüzbinlerce işçinin yarışma sonuçları üzerine yaptıkları karşılıklı haberleşmedir, ***hücum işçisi hareketinin*** geniş biçimde gelişmesidir.

Kitlelerin düşünme tarzında ve çalışmaya yaklaşımlarında muazzam bir değişiklik meydana geldiğini, bunu, sanayi kuruluşlarımızın çehresinin temelden değiştiğini ancak körler farketmiyorlar. Daha kısa süre önce ülkemizde, yarışmanın ve hücum işçisi hareketinin "icat edilmiş" ve "dayanıksız" birşey olduğunu söyleyen sesler duyulmaktaydı. Bugün artık bu "aklıevveller" alay edilmeye bile değer görülmüyor, elden ayaktan düşmüş "akıl kumkumaları" olarak değerlendiriliyorlar. Bugün artık yarışma ve hücum işçisi hareketi başarıya ulaşmış ve sağlamlaşmış durumdadır. Sosyalist yarışmanın ülkemizde 2 milyondan fazla işçiyi kapsadığı ve hücum tugaylarına en az 1 milyon işçinin çekildiği bir gerçektir.

Yarışmanın en dikkat çekici yanı, insanların çalışma üzerine düşüncelerinde köklü bir devrime yol açmasıdır; çünkü yarışma, çalışmayı, eskiden değerlendirildiği gibi onur kırıcı ve ağır bir yük olmaktan çıkarıp, bir ***onur*** meselesi, bir ***şeref*** meselesi, bir ***cesaret*** ve ***kahramanlık*** meselesine dönüştürmüştür. Kapitalist ülkelerde böyle bir şey yoktur, olamaz da. Orada, kapitalist ülkelerde ulaşılmaya en değer görülen, genel onay gören şey, bir gelire sahip olmak, faizle yaşamak, onur kırıcı bir uğraş olarak değerlendirilen bir işte çalışmak zorunda olmamaktır. Bizde, SSCB'de bunun aksine, ulaşılmaya en değer görülen şey, genel onay bulan şey, bir emek kahramanı olma, milyonlarca emekçi arasında şeref halesiyle kuşatılmış olan bir hücum işçisi hareketi kahramanı olma olanağıdır.

Yarışmada daha az önemli olmayan bir başka husus da, yarışmanın kıra da yayılmaya başlaması ve şimdiden kollektif çiftliklerimizi ve sovyet çiftliklerimizi kapsamına alması gerçeğidir. Sovyet çiftlikleri ve kollektif çiftliklerin milyonlarca emekçi kitlesi arasında, gerçek bir çalışma coşkusunu gösteren

sayısız gerçekler herkesin malumudur.

İki yıl önce yarışmanın ve hücum işçisi hareketinin böylesine büyük başarılar elde edeceğini kim hayal edebilirdi?

Bunun dışında Parti, Sovyet çiftlikleri ve kollektif çiftliklerin daha da gelişmesi için, ülkenin finansal yardım kaynaklarını seferber etti, Sovyet çiftliklerine en yetkin örgütçüleri verdi, kollektif çiftliklere yardım olarak 25 000 ileri işçi gönderdi, kollektif köylülerin en yeteneklilerini kollektif çiftliklerin yönetimine çekti, kollektif köylüler için bir kurslar ağı örgütledi ve böylece kollektif çiftlik hareketinin sağlam ve sınanmış kadrolarının eğitimi için temelleri attı.

Son olarak Parti, kendi öz saflarını savaş durumuna getirdi, basma yeni, savaşçı bir bakış açısı kazandırdı, iki cepheli mücadeleyi örgütledi, Troçkizmin kalıntılarını yere serdi, sağ sapmacıları hezimete uğrattı, uzlaşmacıları tecrit etti ve böylece başarılı bir saldırı için, gerekli olan saflarının Lenin'in çizgisi temelinde birliğini güvence altına aldı, gerek sağcıların kampındaki Aman-Yavaş-Gidin'cilere, gerekse de kollektif çiftlik hareketi alanında "solcu" aşırıları hizaya gelmeye çağırıp hadlerini bildirerek saldırının doğru önderliğini gerçekleştirdi. Partinin tüm cephe boyunca saldırı çerçevesinde uyguladığı en önemli önlemler bunlardı.

Bu saldırının çalışmamızın bütün alanlarında başarıyla taçlandırıldığı herkesin malumudur.

Ekonomimizin yeniden yapılanması döneminin bir dizi zorluğunun üstesinden gelmeyi başarmamızın nedeni burada yatmaktadır.

İnşamızın en büyük zorluğunun, yani köylülüğün ana kitlelerinin sosyalizme yönelmesini sağlama zorluğunun üstesinden başarıyla geliyor olmamızın nedeni burada yatmaktadır.

Zaman zaman yabancılar, SSCB'nin iç durumunun ne olduğunu öğrenmek istiyorlar. Peki ama, SSCB'nin iç durumunun sağlam ve sarsılmaz olduğu konusunda kuşkuya yer olabilir mi? Kapitalist ülkelere, bu ülkelerde krizin ve işsizliğin

genişlemesine, grev ve lokavtlara, hükümet aleyhtarı gösterilere bir bakın — bu ülkelerin iç durumuyla SSCB'nin arasında nasıl bir kıyaslama olabilir?

Kabul edilmek gerekir ki, bugün Sovyet iktidarı dünyanın en istikrarlı devlet iktidarıdır. *(Alkışlar.)*

### *8— Kapitalist Ekonomik Sistem mi, Sosyalist Ekonomik Sistem mi?*

Böylece SSCB'nin iç durumu hakkında bir tablo edinmiş olduk.

Aynı zamanda, en önemli kapitalist ülkelerin iç durumlarıyla ilgili bir tablo edindik.

Gayri ihtiyari olarak şu soru ortaya çıkıyor: Bu iki tablo karşı karşıya konduğunda, birbiriyle karşılaştırıldığında ortaya ne tür sonuçlar çıkmaktadır?

Bütün ülkelerin burjuva politikacıları, tamamen kapitalist olanından, Menşevik-Troçkist olanına kadar her ayardan ve her seviyeden burjuva basını, hep bir ağızdan, kapitalist ülkelerin "refahı"ndan, SSCB'nin "batışı"ndan, SCB'nin "finansal ve ekonomik çöküşü"nden vs. söz ettikleri için, bu soru daha da ilginçtir.

Bizde, SSCB'deki, ve onlarda, kapitalist ülkelerdeki durumun tahlili hangi sonuçları ortaya çıkarmaktadır?

Herkes tarafından bilinen en önemli gerçekleri kaydedelim.

Kapitalistlerde, gerek endüstride gerekse de tarımda ekonomik ***kriz*** ve üretimin ***gerilemesi*** egemendir.

SSCB'de, ekonominin bütün dallarında, ekonomik ***kalkınma*** ve üretimin ***büyümesi*** söz konusudur.

Kapitalistlerde, emekçilerin maddi ***durumlarının kötüleşmesi,*** işçi ücretlerinin ***düşürülmesi*** ve işsizlikte ***artış.***

SSCB'de, emekçilerin maddi durumlarının ***yükseltilmesi,*** işçi ücretlerinde ***artış*** ve işsizlikte ***düşüş.***

Kapitalistlerde, milyonlarca işgünü ***kaybına*** yol açan grev

ve gösterilerde ***artış.***

SSCB'de, hiçbir grevin olmayışı ve işçi ve köylülerin toplumsal düzenimize milyonlarca ek işgünü ***veren*** çalışma coşkusunda ***artış.***

Kapitalistlerde, iç durumun ***sertleşmesi*** ve kapitalist rejime karşı işçi sınıfının devrimci hareketinin ***gelişmesi.***

SSCB'de, iç durumun ***sağlamlaşması*** ve milyonlarca işçi sınıfı kitlesinin Sovyet iktidarı etrafında ***kenetlenmesi.***

Kapitalistlerde, ulusal sorunun ***alevlenmesi*** ve Hindistan, Hindi-Çin, Endonezya, Filipinler'de vs. ***ulusal savaşa*** dönüşen ulusal kurtuluş hareketlerinin ***gelişmesi.***

SSCB'de, ulusal kardeşlik temellerinin ***sağlamlaşması,*** ulusal ***barışın*** güvence altına alınması ve SSCB halklarının milyonlarca kitlesinin Sovyet iktidarı etrafında ***kenetlenmesi.***

Kapitalistlerde, ***karışıklık*** ve durumun daha da ***kötüleşeceği*** perspektifi.

SSCB'de, ***kendi güçlerine inanma*** ve durumun daha da ***iyileşeceği*** perspektifi.

SSCB'nin "batışı", kapitalist ülkelerin "refahı" ve benzeri şeyler üzerine gevezelik ediliyor. Oysa, böylesine "beklenmedik" biçimde ekonomik kriz girdabına düşen ve hâlâ gerilemenin bataklığından kendini çıkaramayanların kaçınılmaz batışından sözetmek daha doğru olmaz mı?

Kapitalistlerdeki böylesine ciddi bir ***fiyaskonun,*** SSCB'de ise böylesine ciddi ***başarıların*** nedenleri nerede yatmaktadır?

Ekonominin durumunun, çoğu kez, sermaye bolluğuna ya da kıtlığına bağlı olduğu söylenir. Bu elbette doğrudur! Öyleyse kapitalist ülkelerdeki kriz ve SSCB'de kalkınma bizim sermaye bolluğumuzla, onların ise sermaye kıtlığıyla mı açıklanır acaba? Hayır, elbette değil! Herkes SSCB'nin kapitalist ülkelerden çok daha az sermayeye sahip olduğunu bilir. Verili durumda birikimin seviyesi ***tayin edici*** olsaydı, bizde kriz, kapitalist ülkelerde ise kalkınma olurdu.

Ekonominin durumunun, çoğu kez, ekonomik kadroların

teknik ve örgütsel eğitilmişliğine bağlı olduğu söylenir. Bu elbette doğrudur. Fakat, kapitalist ülkelerdeki kriz ve SSCB'deki kalkınma, onların teknik kadro kıtlığı, bizim ise teknik kadro bolluğumuzla mı açıklanır acaba? Hayır, elbette değil! Herkes, kapitalist ülkelerin, SSCB'den çok daha fazla teknik deneyimli kadrolara sahip olduğunu bilir. Bizler, teknik alanında, Almanların, İngilizlerin, Fransızların, İtalyanların ve hepsinden önce ve esas olarak da Amerikalıların öğrencisi olduğumuzu hiçbir zaman gizlemedik, gizlemek gibi bir niyet de taşımıyoruz. Hayır, ekonominin gelişimi için kadro sorunu ciddi öneme sahip olsa da, burada belirleyici olan teknik kadroların kıtlığı ya da bolluğu değildir.

Sakın, bilmecenin çözümü, bizde kültür seviyesinin kapitalist ülkelerden daha yüksek oluşunda olmasın? Yine hayır! Herkes bizde kitlelerin genel kültür seviyesinin, ABD, İngiltere ve Almanya'dakinden daha düşük olduğunu bilir. Hayır, burada söz konusu olan, ekonominin gelişimi için kitlelerin kültür seviyesinin de muazzam önemi olmasına rağmen, bu değildir.

Sakın, neden kapitalist ülkelerdeki yöneticilerin kişisel vasıflarında yatıyor olmasın? Yine hayır! Krizler, kapitalizmin egemenliğinin şafağıyla aynı zamanda doğmuştur. Yüzyılı aşkın bir zamandan beri iş, her oniki, on, sekiz, ya da daha az yılda bir tekrarlayan kapitalizmin periyodik ekonomik krizlerine varıyor. Kapitalizmin bütün partileri, "en dahisi"nden en vasatına kadar kapitalizmin bir ölçüde ünlü bütün temsilcileri, krizlerden "korunma", ya da krizleri "ortadan kaldırma" konusunda güçlerini denediler. Fakat hepsi de yenilgiye uğradılar. Grubuyla birlikte Hoover'in de yenilgiye uğramasında şaşılacak ne var? Hayır, burada, kapitalizmin önderleri ve partilerinin de önemi az olmamasına rağmen, mesele bu değildir.

Peki öyleyse nedir mesele?

SSCB kültürel geriliğine, sermaye kıtlığına, teknik bakımdan deneyimli ekonomik kadro kıtlığına rağmen giderek büyüyen bir ekonomik ***kalkınma*** içinde bulunurken ve ekono-

mik inşa cephesinde tayin edici ***başarılar*** elde ederken, önde gelen kapitalist ülkelerin, sermaye bolluğuna, teknik kadro çokluğuna, yüksek kültür seviyesine rağmen giderek büyüyen bir ekonomik ***kriz*** içinde bulunmaları ve ekonomik gelişim alanında ***yenilgi üzerine yenilgi*** almalarının nedeni nedir?

Bunun nedeni, kapitalist ülkelerle bizim ülkemizin ekonomik ***sistemlerinin farklılığında*** yatmaktadır.

Bunun nedeni kapitalist ekonomik sistemin ***çürüklüğünde*** yatmaktadır.

Bunun nedeni, kapitalist sistem karşısında Sovyet ekonomik sisteminin ***üstünlüklerinde*** yatmaktadır.

Nedir Sovyet ekonomi sistemi?

Sovyet ekonomi sistemi şunları ifade eder:

1) Kapitalistlerin ve çiftlik sahiplerinin egemenliği yıkılmış ve yerine işçi sınıfının ve emekçi köylülüğün iktidarı geçirilmiştir;

2) Üretim aletleri ve araçları, toprak, endüstri kuruluşları vs. kapitalistlerin elinden alınıp işçi sınıfı ve emekçi köylü kitlelerinin mülkiyetine verilmiştir;

3) Üretimin gelişimi, rekabet ve kapitalist kârın güvence altına alınması prensibine değil, plânlı yönetim ve emekçilerin maddi ve kültürel seviyelerinin sistematik yükseltilmesi prensibine tabi kılınmıştır;

4) Milli gelir, sömürücü sınıfların ve bunların sayısız asalak taraftarlarının çıkarları doğrultusunda değil, işçi ve köylülerin maddi durumlarının sistematik olarak iyileştirilmesi ve kentte ve kırda sosyalist üretimin genişletilmesi prensibi doğrultusunda dağıtılmaktadır;

5) Üretimin genişlemesinin sürekli büyüyen kaynağı olan emekçilerin maddi durumlarının sistematik olarak iyileştirilmesi ve gereksinimlerinin (satmalma gücü) kesintisiz yükseltilmesi emekçiler için, aşırı üretim krizlerine, işsizliğin ve yoksulluğun artmasına karşı bir güvencedir;

6) İşçi sınıfı ve emekçi köylülük ülkenin efendileridir, ka-

pitalistler için değil, kendi emekçi halkları için çalışırlar.

Peki, kapitalist ekonomi sistemi nedir?

Kapitalist ekonomi sistemi şunları ifade eder;

1) Ülkede iktidar kapitalistlerin elindedir;

2) Üretim aletleri ve araçları sömürücülerin elinde toplanmıştır;

3) Üretim, emekçi kitlelerin maddi durumlarının iyileştirilmesi prensibine değil, yüksek kapitalist kârın güvence altına alınması prensibine tabi kılınmıştır;

4) Milli gelir emekçilerin maddi durumunun iyileştirilmesinin çıkarları doğrultusunda değil, sömürücülerin azami kârlarını güvence altına alma doğrultusunda dağıtılmaktadır;

5) Kapitalistlere yüksek kârlar garanti etme hedefini güden kapitalist rasyonalizasyon ve üretimin hızla ***büyümesi***, milyonlarca emekçi kitlesinin yoksulluk ve maddi ***konumlarının daha da kötüleştirilmesi*** duvarına çarpmaktadır. Bu milyonlarca emekçi kitlesi, her zaman, gereksinimlerini salt asgari çerçevede bile karşılama olanağına sahip değildir, ve bu da kaçınılmaz olarak, aşırı üretim krizlerinin, işsizliğin ve kitlesel sefaletin artmasının zeminini hazırlamaktadır;

6) İşçi sınıfı ve emekçi köylüler, kendileri için değil, yabancı bir sınıf için, sömürücüler sınıfı için çalışan sömürülenlerdir.

***Sovyet*** ekonomik sisteminin ***kapitalist*** ekonomik sistem karşısındaki üstünlükleri bunlardır.

Ekonominin ***sosyalistçe*** örgütlenmesinin ***kapitalistçe*** örgütlenmesi karşısındaki üstünlükleri bunlardır.

Bizde, SSCB'de, giderek büyüyen bir ekonomik kalkınma ve kapitalistlerin ülkelerinde giderek büyüyen bir ekonomik krizin yaşanmasının nedeni budur.

SSCB'de kitlelerin tüketiminin (satınalma gücünün) büyümesinin, sürekli olarak üretimin büyümesinin önüne geçmesinin ve böylece üretimi ilerletmesinin, oysa kapitalistlerde bunun ak-

sine, kitlelerin tüketiminin (satınalma gücünün) büyümesinin üretimin büyümesine hiçbir zaman ayak uydurmamasının, bilakis sürekli olarak onun gerisinde kalmasının ve üretimi yeniden ve yeniden krizlere mahkûm etmesinin nedeni budur.

Kapitalistlerde, krizler sırasında, yüksek fiyatların korunması ve yüksek kârların güvence altına alınması için, endüstri malları "fazlası"nın imha edilmesi ve tarım ürünleri "fazlası"nın yakılması gayet normal karşılanırken, SSCB'de böyle suçları işleyenlerin tımarhaneye kapatılacak olmasının nedeni budur. *(Alkışlar.)*

Kapitalistlerde, işçiler grev ve gösteriler yapar ve mevcut kapitalist iktidara karşı, devrimci mücadeleyi örgütlerken, bizim ülkemizde, Sovyet iktidarını korumak için hayatlarını vermeye hazır milyonlarca işçi ve köylünün büyük bir çalışma yarışı tablosu sunmasının nedeni budur.

SSCB'nin iç durumunun istikrarlı ve sağlam oluşunun, kapitalist ülkelerin iç durumunun ise istikrarsız ve çürük oluşunun nedeni budur.

Kitleler arasında yoksulluk ve işsizliğin, açlık ve yıkımın egemen olmasına rağmen, ürün "fazlası"nı ne yapacağını bilemeyen ve bu ürünleri yakan böyle bir ekonomik sistemin, kendi kendisinin ölüm kararını verdiğini söylemek gerekir.

Son yıllar, karşı karşıya duran iki ekonomik sistemin, Sovyet sistemiyle kapitalist sistemin pratik sınav dönemiydi. Bu yıllarda hiç durmadan, Sovyet sisteminin "batışı" ve "çöküşü" kehanetinde bulunuluyordu. Kapitalizmin "refahı" üzerine düzülen övgüler ise daha da fazlaydı. Peki ya gerçek? Bu yıllar bir kez daha, kapitalist ekonomi sisteminin ***çürük*** bir sistem olduğunu, Sovyet ekonomik sisteminin ise, "en demokrat", "en halkçı" olanı da dahil hiçbir burjuva devletinin hayal bile edemeyeceği üstünlüklere sahip olduğunu göstermiştir.

Mayıs 1921'de RKP(B) Konferansında yaptığı konuşmada Lenin şöyle diyordu:

"Artık, uluslararası devrimi esas olarak ekonomi

politikamızla etkiliyoruz. Herkesin, dünyanın bütün ülkelerindeki istisnasız ve abartmasız bütün emekçilerin gözü Rus Sovyet Cumhuriyeti'ne çevrilmiştir. Bu başarılmıştır. Kapitalistler şimdi artık hiçbir şeyi suskunlukla geçiştiremezler, hiçbir şeyi gizleyemezler, bu yüzden her şeyden önce ekonomik yanlışlarımızı ve zaaflarımızı arıyorlar. Mücadele dünya ölçüsünde bu alana taşınmıştır. Bu görevi çözersek, uluslararası ölçekte mutlaka ve nihai olarak kazanacağız." *(4. baskı, cilt XXXII, s. 413, Rusça.)*

Partimizin, Lenin'in önüne koyduğu görevi başarıyla yerine getirmekte olduğunu saptamak gerekir.

### *9 — Önümüzdeki Görevler*

#### *a — Genel*

1) Herşeyden önce, ***SSCB'de endüstri kuruluşlarının yer itibariyle doğru dağılımı*** sorunu. Ekonomiyi nasıl geliştirirsek geliştirelim, ulusal ekonominin başı çeken dalı olarak endüstri kuruluşlarının yerlerinin en doğru dağılımının nasıl yapılacağı sorunundan kaçınamayız. Endüstrimiz gibi bütün ekonomimiz de bugün esas itibariyle Ukrayna'nın kömür ve maden üslerine dayanmaktadır. Böyle bir üs olmadan ülkenin endüstrileşmesinin düşünülemeyeği açıktır. İşte ülkemizde bu üssü, Ukrayna yakıt ve maden üssü oluşturmaktadır.

Fakat daha sonraki süreçte tek başına bu tek üs, SSCB'nin hem güneyine hem merkez bölgesine, hem de Kuzey ve Kuzey Doğusuna, hem Uzak Doğu'suna ve Türkistan'a yetebilir mi? Bütün gerçekler yetmeyeceğini göstermektedir. Ekonomimizin gelişiminde yeni olan şey, başka unsurların yanısıra bu üssün bize artık yetmediğidir. Yeni olan, bu üs yoğun biçimde daha da geliştirilirken, aynı zamanda ikinci bir kömür ve maden üssünün kurulmasına hemen başlanması zorunluluğudur. Kuznetsk kok kömürünü Ural madenine bağlayacak böyle bir üs, Ural-Kuznetsk Kombinası olmalıdır. *(Alkışlar.)* Nijni Novgorod'da bir otomobil fabrikası, Çelyabinsk'te bir traktör fabrikası,

Sverdlovsk'ta bir makine fabrikası, Saratov ve Novosibirsk'te biçerdöver fabrikalarının kurulması, Doğu'da bir tamirhane atölyeleri ağı ve bir dizi esaslı izabehane kurulmasını gerektiren, Sibirya ve Kazakistan'da giderek büyüyen bir demir-dışı metalürjinin varlığı, son olarak da Novosibirsk ve Türkistan'da tekstil fabrikaları kurma kararının alınması, Ural'da derhal ikinci bir kömür ve maden üssü oluşturulmasına başlanmasını emretmektedir.

Partimiz MK'sının metal tröstü "Uralmetal"[51] üzerine aldığı kararla tam da bu yönde görüş belirttiğini biliyorsunuz.

2) Bundan başka, ***SSCB'de tarımın temel dallarının doğru konumsal dağılımı*** sorunu, ***bölgelerimizin tarımsal kültürler ve işletme dallarına göre uzmanlaşması*** sorunu. Elbette küçük köylü çiftlikleriyle ciddi bir uzlaşmaya gidilmesi olanaksızdır. Olanaksızdır, istikrarsız bir işletme olan ve gerekli rezervlere sahip olmayan küçük iktisat, bir üründen kötü sonuç alındığında, bir başka ürünün yardımıyla felaketten kurtulmak için bütün ve her türlü kültürü yetiştirmeye mecburdur. Belli tahıl rezervlerini devletin elinde güvence altına almadan uzmanlaşmanın olanaksız olduğu da açıktır. Artık büyük çiftliklere geçtiğimiz ve devletin elinde tahıl rezervleri bulunmasını sağladığımız için, ürün ve işletme dallarına göre uzmanlaşmayı doğru biçimde örgütleme görevini önümüze koyabiliriz ve koymalıyız. Burada hareket noktası, tahıl sorununun nihai çözümü olmalıdır. "Hareket noktası" diyorum çünkü tahıl sorunu çözülmeden, hayvancılık, pamuk, pancar, keten ve tütün bölgelerinde kapsamlı bir tahıl deposu ağı örgütlenmeden, hayvancılığı ve sanayi bitkileri ekimini ilerletmek olanaksızdır, çünkü bu önkoşullar olmadan bölgelerimizin kültürlere ve dallara göre uzmanlaşmasını örgütlemek imkansızdır.

Görev, açılan olanaklardan yararlanmak ve işi ilerletmektir.

3) Devamla, gerek endüstride gerekse tarımda ***kadro*** sorunu gelmektedir. Herkes, ekonomik kadrolarımızın, uzman, teknisyen ve idarecilerimizin, teknik bakımdan az deneyimli

olduğunu bilmektedir. Ortaya çıktığı gibi eski girişimcilerle ilişkide olan ve dışarıdan kışkırtılan bir kısım uzmanların zararlı faaliyetlerin başında bulunmaları, meseleyi daha da çetrefilleştirmektedir. Buralarda idareci olarak görev yapan bir dizi komünistin ise hiçbir devrimci uyanıklık göstermeyip, sık sık zararlı unsurların cazibesine kapılmış olmaları da meseleyi daha da çetrefilleştirmektedir. Oysa, bütün ekonominin yeniden yapılandırılmasının gerekli kıldığı, yeni teknikte ustalaşma yeteneğine sahip çok miktarda yeni güçler gerektiren muazzam görevlerle karşı kaşıyayız. Bununla bağıntılı olarak, ülkemizde kadro sorunu gerçekten en acil sorun haline gelmiştir.

Bu sorunun çözümü ülkemizde şu önlemler çerçevesinde gerçekleşmektedir:

1. Zarar verenlere karşı kararlı mücadele;

2. Zararlı faaliyetlerde bulunanlarla aralarına sınır çekmiş uzman ve teknisyenlerin büyük çoğunluğuna (Ustryalov gibi lakırdıcılar ve çalım satanlar değil, alçakgönüllü ve içten biçimde işçi sınıfıyla işbirliği yapanları kastediyorum) karşı azami ihtimam ve kolaylık gösterme;

3. Yurtdışından teknik yardım örgütleme;

4. İdarecilerimizi eğitim ve genel olarak teknik deneyim kazanmaları için yurtdışına gönderme;

5. İşçi sınıfı ve köylülük içinden yeterli sayıda teknisyen ve uzmanın kısa sürede yetiştirilmesi için, teknik eğitim kurumlarını ilgili ekonomik örgütlerin emri altına verme.

Görev, bu önlemlerin uygulamasına başlamaktır.

4) ***Bürokratizme karşı mücadele*** sorunu. Bürokratizm herşeyden önce toplumsal sistemimizin bağrında bulunan fevkalade büyük rezervleri yararlanmadan bir kenarda bıraktığı, bunların değerlendirilmesini engellediği, kitlelerin yaratıcı inisiyatiflerini felce uğratmaya çalıştığı, bu inisiyatifi bir kağıt kalabalığı içinde boğduğu ve Partinin her yeni atılımını bayağı ve yararsız bir müşkülpesentliğe dönüştürme peşinde koştuğu için tehlikelidir. Bürokratizm ikinci olarak, ***uygulamanın de-***

***netlenmesine*** tahammül etmediği ve yönetici örgütlerin temel talimatlarını, hayatın canlılığıyla ilgisi olmayan boş paçavralara dönüştürdüğü için tehlikelidir. Tehlikeli olan sadece kuruluşlarımızda takılıp kalmış eski bürokratlar değildir, aynı zamanda —ve özellikle— aralarında "komünist" bürokratların hiç de önemsiz bir rol oynamadığı yeni bürokratlar, Sovyet bürokratlarıdır da. Bunu söylerken, işçi sınıfı ve köylülüğün milyonlarca kitlesinin yaratıcı inisiyatifi ve bağımsız faaliyeti yerine, sanki bir fetişe inanır gibi inandıkları resmi emirleri ve "kararname"leri koymaya çalışan "komünist"leri düşünüyorum.

Görev, kuruluş ve örgütlerimizdeki bürokratizmi yok etmek, bürokratik "gelenek" ve "görenek"leri tasfiye etmek ve toplumsal düzenimizin rezervlerinden yararlanmanın, kitlelerin yaratıcı inisiyatifini ve bağımsız faaliyetini geliştirmenin yolunu açmaktır.

Bu kolay bir görev değildir. Bu görevi "kaşla göz arasında" çözmek imkansızdır. Ne var ki, eğer ülkemizi sosyalizmin temel ilkeleri doğrultusunda reorganize etmek istiyorsak, ne pahasına olursa olsun, bu görevi çözmek zorundayız.

Parti, bürokratizme karşı mücadeleyi dört hat üzerinden yürütmektedir: ***Özeleştiriyi*** geliştirme hattı, ***uygulamanın denetiminin*** örgütlenmesi hattı, aygıtın ***temizlenmesi*** hattı ve son olarak aşağıdan, işçi sınıfı içinden sadık güçlerin aygıta ***gönderilmeleri*** hattı.

Görev, bütün bu önlemlerin yerine getirilmesi için var gücümüzle çalışmaktır.

5) Emek üretkenliğinin yükseltilmesi sorunu. Gerek endüstride gerekse tarımda emek üretkenliğini sitematik olarak yükseltmeden yeniden yapılanmanın görevlerini çözemeyiz, başlıca kapitalist ülkelere yetişip onları geçemeyiz, hatta bağımsız varlığımızı bile sürdüremeyiz. Bu nedenle emek üretkenliğinin yükseltilmesi sorunu bizim için birinci derecede önemli bir sorundur.

Parti bu sorunu üç hatta aldığı önlemlerle çözmektedir: emekçilerin ***maddi durumlarının*** sistematik olarak ***iyileştirme***

hattı, endüstri ve tarım işletmelerinde ***arkadaşça bir çalışma disiplininin*** yerleştirilmesi hattı ve nihayet ***sosyalist yarışma ve hücum işçisi hareketinin örgütlenmesi*** hattı. Ve bütün bunlar iyileştirilmiş bir teknik ve rasyonel iş örgütlenmesi zemininde yapılmaktadır.

Görev, bu önlemlerin uygulanması yolundaki kitlesel kampanyayı daha da geliştirmektir.

6) ***İkmal*** sorunu. Kent ve kırdaki emekçilerin gerekli ürünlerle ***yeterince ikmali sorunu, kooperatif aygıtının*** işçi ve köylülerin ihtiyaçlarına uygun hale getirilmesi sorunu, işçilerin ***gerçek ücretlerinin*** sistematik olarak yükseltilmesi sorunu, endüstri malları ve tarım ürünlerinin ***fiyatlarının düşürülmesi*** sorunu bu soruna dahildir. Tüketim kooperatiflerinin eksiklikleri üzerinde daha önce durdum. Mesele, bu eksiklikleri ortadan kaldırmak ve ***fiyatları düşürme*** politikasının uygulanmasını sağlamaktır. Mal kıtlığına ("mal açlığı") gelince, şimdi artık hafif endüstrinin hammadde temelini genişletme ve kentsel kitle tüketim mallarının üretimini artırma olanağına sahibiz. Ekmek ihtiyacının karşılanmasına artık güvence altına alınmış gözüyle bakılabilir. Et, süt ürünleri ve sebze ikmalinde durum daha güçtür. Bu güçlük ne yazık ki, bir kaç ay içinde aşılamaz. Bunun üstesinden gelmek için, en azından bir yıla ihtiyaç vardır. Bir yıl içinde, her şeyden önce bu amaçla örgütlenmiş kollektif çiftlikler ve Sovyet çiftlikleri sayesinde, et, süt ürünleri ve sebze ihtiyacının tamamen karşılanmasını sağlama olanağına sahip olacağız. Ancak daha şimdiden tahıl rezervlerine ve tekstil ürünlerine sahipsek, işçi konutlarının yapımı bütün gücüyle devam ediyorsa ve belediye hizmetlerimiz ucuzsa, bu gıda maddelerine duyulan ihtiyacın karşılanması ne anlama gelecektir? Bu, işçinin bütçesini ve gerçek ücretini belirleyen bütün tayin edici faktörleri kontrol altına almak anlamına gelir. İşçilerin gerçek ücretinin hızla yükselmesinin kesin ve güvenilir garantisi anlamına gelir.

Görev, bütün örgütlerimizin bu doğrultudaki çalışmalarını

geliştirmektir.

7) ***Kredi sistemi*** ve ***para dolaşımı*** sorunu. Ekonominin gelişimi için kredi sisteminin rasyonel örgütlenmesi ve para rezervlerinin doğru idaresi, ciddi bir öneme sahiptir. Parti, bu sorunu iki hat üzerinde aldığı önlemlerle çözmektedir: Kısa vadeli verilen tüm kredileri devlet bankasında toplamak ve toplumsallaştırılmış sektörde nakit parasız alışverişi örgütlemek. Böylece, birinci olarak, devlet bankası, ürünlerin üretim ve dağılımı üzerine defter tutan tam anlamıyla bir devlet aygıtı haline gelmekte, ikinci olarak, dolaşımda büyük miktarda para serbest kalmaktadır. Hiç kuşku yok ki bu önlemler, bütün kredi sistemimizin düzenlenmesine ve çervonetsimizin sağlamlaşmasına yol açacaktır (şimdiden yol açmaktadır).

8) ***Rezervler*** sorunu. Genel olarak bir devletin özel olarak da bizim devletimizin rezervler olmaksızın yapamayacağı defalarca söylendi ve tekrarlanmasına gerek yok. Bazı tahıl, mal ve döviz rezervlerimiz var. Yoldaşlarımız bu süre içinde bu rezervlerin rahatlatıcı etkisini hissetme fırsatı buldular. Ne var ki "bazı" rezervler yeterli değildir. Bütün noktalarda daha sağlam rezervlere ihtiyacımız var.

O nedenle görev, rezerv biriktirmektir.

### *b— Endüstride*

1) Başlıca sorun ***demir madenciliğinin*** hızla geliştirilmesidir. Ham demir üretiminde savaş öncesi seviyeye ancak bu yıl, 1929/30 yılında ulaştığımıza ve aştığımıza dikkat edin. Bu, bütün ekonomimiz için büyük bir tehlikedir. Bu tehlikeyi defetmek için, demir madenciliğinin hızla geliştirilmesini yola koymak zorundayız. Beş Yıllık Plân'ın son yılında, Beş Yıllık Plân'ın öngördüğü gibi 10 milyon ton ham demire değil, 15-17 milyon ham demire ihtiyacımız var. Eğer ülkemizin endüstriyel gelişimini tam geliştirmek istiyorsak, bu görevi ne pahasına olursa olsun, çözmeliyiz.

Bolşevikler bu görevle başa çıkabilecek durumda

olduklarını göstermelidirler.

Elbette bu, ***hafif*** endüstriyi ihmal edeceğimiz anlamına gelmez. Asla. Şimdiye kadar ağır endüstriyi yeniden inşa edebilmek için, hafif endüstri de dahil her şeyden tasarruf ettik. Ancak artık ağır endüstriyi yeniden inşa etmiş bulunuyoruz. Şimdi sadece daha da geliştirmek gerekiyor. Artık hafif endüstriye yönelebilir ve onu hızlı bir tempoyla geliştirebiliriz. Sanayimizin gelişmesinde yeni olan şey diğerlerinin yanında, şimdi gerek ağır sanayii gerekse hafif sanayii hızlandırılmış tempoda geliştirme imkanına sahip olmamızdır.

Bu yılki pamuk, keten ve pancar ekiminde plânların aşılması, kendir ve suni ipek sorununun çözülmesi — tüm bunlar, gerçekten de hafif endüstriyi ilerletme imkanına sahip olduğumuzu kanıtlamaktadır.

2) ***Rasyonalizasyon, maliyet fiyatlarının düşürülmesi*** ve ürünlerin ***kalitesinin iyileştirilmesi*** sorunu. Rasyonalizasyon alanındaki ihmalkârlıklar, maliyet fiyatlarının düşürülmesi plânının yerine getirilmemesi ve bir dizi işletmemizde ürün kalitesinin son derece kötü olmasına artık daha fazla göz yumulamaz. Bu ihmalkârlıklar ve eksiklikler ekonomimizin bütününe yük oluyor ve ilerlemesini engelliyor. Bu rezalete son vermenin zamanı gelmiştir, çoktan gelmiştir.

Bolşevikler bu görevle başa çıkabilecek durumda olduklarını göstermelidirler.

3) ***Bireysel yönetim*** sorunu. İşletmelerde bireysel yönetim prensibini ihlaller de dayanılamaz hale gelmiştir. İşçiler sık sık şöyle yakınıyorlar: "İşletmede sorumlu kimse yok", "Çalışmada hiçbir düzen yok". İşletmelerimizin, üretim organizmalarından parlamentolara dönüşmesine artık daha fazla göz yumulamaz. Parti ve sendika örgütlerimiz, bireysel yönetim güvence altına alınmadan, çalışmada sıkı bir sorumluluk yerleştirilmeden endüstrinin yeniden yapılandırılmasına bağlı görevleri çözemeyeceğimizi artık kavramalıdırlar.

### *c— Tarımda*

1) ***Hayvancılık*** ve ***endüstri bitkileri*** sorunu. Şimdi, artık tahıl sorununu esas itibariyle çözdüğümüz için, bugün acil bir sorun olan hayvancılık sorunu ve endüstri bitkileri sorununu aynı zamanda çözme işine girişebiliriz. Bu sorunların çözümünde, tahıl sorununu çözerken izlediğimiz aynı yolu izlemeli, yani politikamızın dayanak noktaları olan kollektif çiftliklerle Sovyet çiftliklerini örgütleyerek, bugün gündemde olan küçük köylü hayvancılığının ve endüstri bitkisi üretiminin teknik ve ekonomik temelini yavaş yavaş reorganize etmeliyiz. "Hayvancılık tröstü", "koyunculuk tröstü", "domuzculuk tröstü", "mandıracılık tröstü", artı, hayvancılık alanında kollektif çiftlikler; endüstri bitkileri alanında mevcut kollektif çiftlikler ve Sovyet çiftlikleri — önümüzde duran sorunların çözümü için hareket noktaları bunlardır.

2) ***Kollektif çiftlikler ve Sovyet çiftlikleri inşasının daha da geliştirilmesi*** sorunu. Bu sorunun, köyde inşa çalışmamızın bütünü açısından ***en acil*** sorun olduğunu ayrıntısıyla açıklamaya gerek yoktur sanırım. Artık körler bile, köylülüğün, eskiden yeniye, Kulak köleliğinden özgür kollektif çiftlik hayatına doğru muazzam bir dönüşüm içinde olduğunu görüyorlar. Artık eskiye dönüş yoktur. Kulaklık yokolmaya mahkûmdur ve tasfiye edilecektir. Geriye tek yol, kollektif çiftlik yolu kalıyor. Ve kollektif çiftlik yolu bizim için artık bilinmeyen ve araştırılmamış bir yol değildir. Bu yol, bizzat köylü kitleleri tarafından binlerce kez araştırılmış ve denenmiş, araştırılmış ve köylülere, Kulak egemenliğinden, yoksulluk ve cahillikten kurtuluşu getiren Yenilik olarak değerlendirilmiştir. Kazanımlarımızın temeli budur.

Yeni hareket köyde bundan sonra nasıl gelişecek? En önde, köyün eski yaşam yapısının değiştirilmesinde belkemiğini oluşturan Sovyet çiftlikleri yürüyecek, onları, köydeki yeni hareketin üslerini oluşturan çok sayıdaki kollektif çiftlikler izleyecektir. Bu iki sistemin işbirliği, SSCB'nin bütün bölgelerinin ta-

mamen kollektifleştirilmesinin önkoşullarını yaratacaktır.

Kollektif çiftlik hareketinin en dikkate değer kazanımlarından biri, bu hareket sayesinde, ***bizzat köylülerin*** safından, kollektif çiftlik hareketi için binlerce ***örgütçü*** ve on binlerce ***ajitatörün*** çıkmış olmasıdır. Şimdi artık kollektifleştirme bayrağını ileriye götürecek olan, sadece biz ehliyetli Bolşevikler değiliz; aynı zamanda, kollektif çiftliklerden gelen, kollektif çiftlik hareketi davası için örgütçülük ve ajitatörlük yapan on binlerce köylü. Köylü ajitatörler ise, kollektif çiftlik hareketi için mükemmel ajitatörlerdir, çünkü kollektif çiftliklerin lehine, diğer köylü kitleleri tarafından anlaşılır ve kabul edilebilir öyle argümanlar bulacaklardır ki, bunları biz kalifiye Bolşevikler hayal bile edemeyiz.

Şurada burada, genel kollektifleştirme politikasından vazgeçilmesi gerektiğini söyleyenler oluyor. Öğrenildiğine göre, Partimiz içinde bile bu "düşünce"nin taraftarları var. Böyle, ama ancak ve ancak, isteyerek ya da istemeyerek komünizmin düşmanlarıyla işbirliği yapanlar konuşabilirler. Genel kollektifleştirme yöntemi, SSCB'nin bütün bölgelerinin kollektifleştirilmesi Beş Yıllık Plân'mın uygulanması için kaçınılmaz olan bir yöntemdir. Komünizme ihanet etmeden, işçi sınıfı ve köylülüğün çıkarlarına ihanet etmeden bundan vazgeçmek nasıl mümkün olabilir?

Elbette bu, ülkemizde kollektif çiftlik hareketi alanında her şeyin "pürüzsüz" ve "normal" yürüyeceği anlamına gelmez. Kollektif çiftlikler içinde daha yalpalamalar olacak, gel-gitler yaşanacaktır. Ne var ki bu, kollektif çiftlik hareketinin mimarlarını şaşırtamaz, şaşırtmamalıdır. Kollektif çiftlik hareketinin muazzam gelişiminin önünde ciddi bir engel olması ise daha da az mümkündür. Kollektif çiftlik hareketi gibi, böylesine sağlıklı bir hareket, hiç kuşkusuz bazı engellere ve zorluklara aldırmadan, bütün bunlara rağmen hedefine ulaşacaktır.

Şimdi görev, güçleri hazırlamak ve kollektif çiftlik hareketini daha da geliştirmek için, gerekli olan her şeyi harekete ge-

çirmektir.

3) ***Aygıtın reyon ve köylere azami yakınlaştırılması*** sorunu. Tarımın reorganizasyonu ve kollektif çiftlik hareketinin geliştirilmesinin gerektirdiği muazzam çalışmayı, eğer reyonlaştırmayı gerçekleştirmemiş olsaydık yapamayacağımıza kuşku yoktur. Kaza dairelerinin büyütülmesi ve reyonlara dönüştürülmesi, vilayetlerin kaldırılarak daha küçük birimlere dönüştürülmesi (ilçe) ve nihayet MK'nın doğrudan üs noktaları olarak bölgelerin oluşturulması — işte reyonlaştırmanın genel tablosu budur. Bunun amacı, Parti ve Sovyet örgütleri gibi ekonomik ve kooperatif aygıtını da, tarımın acil sorunlarını zamanında çözme, tarımı kalkındırma, yeniden yapılandırma olanağını elde etmemiz için reyon ve köye yakınlaştırmaktır. Yineliyorum, bu anlamda reyonlaştırma tüm inşa çalışmamızı muazzam ölçüde teşvik etmiştir.

Ne var ki aygıtı gerçekten reyon ve köye yakınlaştırma, hem de iyice yakınlaştırma konusunda her şey yapılmış mıdır? Hayır, durum bu değildir. Şu an kollektif çiftlik inşasının ağırlık noktası reyon örgütlerine kaydırılmıştır. Kollektif çiftlik hareketinin ve köydeki kooperatifçilik cephesinde, Sovyetler cephesinde, kredi sistemi cephesinde, satın alma sistemi cephesinde yürütülen tüm diğer ekonomik faaliyetlerin ipleri burada toplanmaktadır. Reyon örgütleri bu çok yönlü çalışmanın üstesinden gelebilmek için, gerekli ve uygun kadroları yeterli ölçüde elde etmişler midir? Bunların son derece yetersiz sayıda çalışanla çalıştıklarına kuşku olamaz. Peki çare nedir? Bu eksikliği gidermek ve faaliyetimizin bütün alanlarında reyon örgütlerine gerekli sayıda işe yarar çalışan vermek için ne yapılmalıdır? Bunun için en azından iki şey gereklidir:

1) Bölgeyle reyon arasında yararsız bir ayrım duvarı olan ilçelerin kaldırılması *(Alkışlar)* ve reyon örgütlerinin ilçelerde boşta kalan çalışanlarla güçlendirilmesi;

2) Reyon örgütlerinin doğrudan bölgeyle (bölge komitesi, ulusal Cumhuriyet'in Merkez Komitesiyle) bağlanması.

Bu, reyonlaştırmanın tamamlanması, aygıtın reyon ve köylere yakınlaşmasının tamamlanması olacaktır.

İlçelerin kaldırılacağından sözettiğimde alkışlandım. İlçeler elbette kaldırılmalıdır. Fakat bu durumun bazı yoldaşların "Pravda" sütunlarmda yaptıkları gibi ilçeleri karalama hakkını bize verdiğini sanmak yanlış olurdu. İlçelerin muazzam bir çalışma yaptıkları ve zamanında büyük bir tarihsel rol oynadıkları unutulmamalıdır. *(Alkışlar.)*

Ayrıca ilçelerin ortadan kaldırılmasında aşırı bir acele sergilemenin de bir hata olacağına inanıyorum. İlçelerin ortadan kaldırılmasını MK kararlaştırdı.[52] Fakat bu önlemin hemen uygulanması gerektiği görüşünde asla değildir. İlçelerin lağvedilmesi için herhalde gerekli hazırlıkların yapılması gerekecektir.

### *d— Ulaşım*

Son olarak ***ulaşım*** sorunu. Ulaşımın tüm ulusal ekonomi için büyük önemi üzerine fazla söz harcamaya gerek yok. Ve yalnızca ulusal ekonomi için değil. Bilindiği gibi ulaşım, ülke savunması için de son derece ciddi bir öneme sahiptir. Fakat ulaşımın muazzam önemine rağmen ulaşım ekonomisi, bu ekonominin yeniden yapılanması hâlâ genel gelişme temposunun gerisinde kalıyor. Bu durumda, ulaşımı, ulusal ekonominin, ileriye doğru yürüyüşümüzü engelleyebilecek bir "dar boğaz"ı haline getirme tehlikesiyle karşı karşıya olduğumuzu kanıtlamaya gerek var mı?

Nehir gemiciliğinin durumu özellikle kötüdür. Volga gemiciliğinin savaş öncesi durumun ancak yüzde 60'ına ve Dnyeper gemiciliğinin ise ancak yüzde 40'ına ulaştığı bir olgudur. Savaş öncesi durumun yüzde 60 ve 40'ı — nehir gemiciliğinin "kazanım" olarak sunabileceği her şey budur. Güzel bir "kazanım"! Bu rezalete son vermenin zamanı değil midir? (*Sesler:* "Evet, zamanıdır!")

Şimdi görev, ulaşımı artık Bolşevik tarzda ele almak ve

onu ileriye götürmektir.

*

Partinin önündeki görevler bunlardır.

Bu görevleri gerçekleştirmek için ne gereklidir?

Bunun için her şeyden önce ve esas olarak, kapitalist unsurlara karşı tüm cephe boyunca yaygın saldırının ***sürdürülmesi ve sonuçlandırılması*** gereklidir.

Şu anda politikamızın belkemiği ve temeli budur. *(Alkışlar.)*

## III

## PARTİ

Şimdi Parti sorununa geliyorum.

Az önce kapitalist sistem karşısında Sovyet ekonomik sisteminin üstünlüklerinden sözettim. Toplum düzenimizin bize, sosyalizmin tam zaferi uğruna mücadelede sunduğu muazzam olanaklardan sözettim. Bu olanaklar olmadan, bu olanaklardan yararlanmadan, geçen dönemde mücadeleyle elde ettiğimiz başarıları elde edememiş olacağımızdan söz ettim.

Şimdi soru şudur: Parti, Sovyet düzeninin bize sağladığı olanakları doğru kullanmayı bildi mi; bu olanakları hiç kullanmamazlık ve böylelikle işçi sınıfının tüm devrimci gücünü sonuna dek geliştirmemezlik etti mi; sosyalist inşayı tüm cephe boyunca geliştirmek için bu olanaklardan çıkarılabilecek herşeyi çıkarmayı bildi mi?

Sovyet düzeni, sosyalizmin tam zaferi için muazzam ***olanaklar*** sağlıyor. Fakat ***olanak*** henüz ***gerçeklik*** değildir. Olanağı gerçeklik kılmak için, aralarında Parti çizgisinin ve bu çizginin doğru hayata geçirilişinin hiç de en önemsiz rolü oynamadığı bir dizi önkoşul gereklidir.

Birkaç örnek:

Sağ oportünistler, NEP'in bize sosyalizmin zaferini

garantilediğini iddia ediyorlar — dolayısıyla, zafer zaten garantilenmiş olduğundan, deyim yerindeyse kendiliğinden gelmek zorunda olduğundan, sanayileşme temposu nedeniyle Sovyet ve Kollektif çiftliklerin gelişimi vs. nedeniyle kaygılanmaya gerek yok. Bu elbette ki yanlış ve aptalcadır. Böyle konuşmak, sosyalizmin inşasında Parti'nin rolünü yadsımak demektir, bu inşa için Parti'nin sorumluluğunu yadsımak demektir. Lenin, NEP'in bize sosyalizmin zaferini garantilediğini asla söylemedi. Lenin yalnızca, "NEP'in bize, ekonomik ve politik olarak sosyalist ekonominin temelini kurma ***olanağını*** tamamen garantilediğini"[53] söyledi. Fakat olanak henüz ***gerçeklik*** değildir. Bir olanağı gerçeklik haline getirmek için herşeyden önce oportünist kendiliğindenlik teorisini reddetmek gerekir, ulusal ekonomiyi reorganize etmek (yeniden yapılandırmak) ve kentte ve kırda kapitalist unsurlara karşı kararlı bir saldırı yürütmek gereklidir.

Sağ oportünistler ayrıca, bizim toplum düzenimizde işçi sınıfıyla köylülük arasında bir bölünme için temel bulunmadığını, dolayısıyla Kulaklar zaten sosyalizme intibak edeceği ve işçilerle köylülerin ittifakı, deyim yerindeyse, kendiliğinden garantileneceği için, köydeki sosyal gruplar karşısında doğru bir politika saptamak için herhangi bir kaygı duymaya gerek olmadığını iddia ediyorlar. Bu da aynı şekilde yanlış ve aptalcadır. Burada ancak, işçilerle köylüler arasındaki ittifakın kaderi için tayin edici olan ana momenti, partinin, üstelik iktidarda bulunan partinin politikasının oluşturduğunu kavramayanlar böyle konuşabilir. Lenin, işçi sınıfıyla köylülük arasında bir bölünmeyi asla olanaksız görmüyordu. Lenin, "sosyal düzenimizin böyle bir bölünme için temelleri ***zorunlu olarak içermediği***"ni, ama "eğer bu sınıflar arasında ciddi sınıfsal görüş ayrılıkları ***oluşursa***, o zaman bölünmenin ***kaçınılmaz olacağı***"nı söylüyordu.

Bununla bağıntılı olarak Lenin şu düşüncedeydi:

"MK'mızın ve MKK'mızın aynı zamanda bir bütün olarak

> Partimizin ana görevi, bir bölümneye neden olabilecek koşulları dikkatle izlemek ve bunların ***önünü almaktan*** ibarettir, çünkü son tahlilde cumhuriyetimizin kaderi, köylü kitlesinin işçi sınıfını mı izleyeceği, yani onunla ittifaka sadık mı kalacağı, yoksa "NEP'çiler"in, yani yeni burjuvazinin, işçilerle kendisinin birliğini yıkmasına, kendisini onlardan uzaklaştırmasına izin mi vereceğine bağlı olacaktır."[54]

Dolayısıyla işçi sınıfıyla köylülük arasında bir bölünme olanaksız değildir, ama asla mutlaka gerçekleşmek zorunda da değildir, çünkü düzenimizde, bu bölünmenin önünü almak ve işçi sınıfıyla köylülüğün ittifakını sağlamlaştırmak için ***olanağı*** içerilidir. Bu olanağı gerçeklik haline getirmek için ne gereklidir? Bir bölünmenin ***önünü alma*** olanağını gerçeklik haline getirmek için, herşeyden önce oportünist kendiliğindenlik teorisini mezara gömmek gerekir, kollektif çiftlikler ve Sovyet çiftlikleri örgütleyerek kapitalizmin köklerini kurutmak gerekir, Kulakların sömürücü eğilimlerini sınırlama politikasından, sınıf olarak Kulakların tasfiyesi politikasına geçmek gerekir.

Yani, toplumsal düzenimizin içerdiği ***olanakları***la, bu olanakların ***kullanılmasını***, bu olanakların ***gerçekliğe*** dönüştürülmesini kesinlikle birbirinden ayırddetmek gerektiği sonucu çıkıyor.

Zafer için olanakların mevcut olduğu, ama Partinin bu olanakları görmediği ya da bunları doğru kullanmayı bilemediği, dolayısıyla bir zaferin yerine bir yenilginin ortaya çıkabileceği durumların tamamen mümkün olduğu sonucu çıkıyor.

Yani yine aynı soru: Parti, Sovyet düzeninin bize sunduğu ***olanakları*** ve ***üstünlükleri*** doğru kullanmayı bildi mi? ***Bu olanakları gerçeklik haline getirmek*** ve böylece inşamıza maksimum başarıyı garantilemek için herşeyi yaptı mı?

Başka bir deyişle: Parti ve onun MK'sı, geçen dönemde sosyalizmin inşasını doğru yönetti mi?

Partinin şu anki koşullar altında doğru yönetmesi için ne

gereklidir?

Partinin doğru yönetmesi için, tüm diğerleri bir yana bırakılırsa, Parti çizgisinin doğru olması, kitlelerin Parti çizgisinin doğruluğunu kabullenmesi ve onu aktif olarak desteklemesi, Partinin kendisini genel çizgisinin hazırlanmasıyla sınırlamaması, bilakis onun hayata geçirilmesini de günbegün yönetmesi, Partinin genel çizgiden sapmalara ve bu sapmalar karşısında uzlaşmacı tutumlara karşı kararlı bir mücadele yürütmesi, Partinin sapmalara karşı mücadele içinde saflarının birliğini ve demirden bir disiplin kurması gereklidir.

Bu önkoşulları yaratmak için Parti ve onun MK'sı neler yaptılar?

### *1 — Sosyalist İnşayı Yönetme Sorunları*

a— Şu anda Parti'nin tayin edici hedefi sosyalizmin ekonomi cephesinin ***tek tek kesitlerinde*** saldırısından, ***tüm cephe boyunca***, gerek sanayide gerekse de tarımda, saldırıya ***geçmektir.***

XIV. Parti Kongresi, özellikle, ***sanayileşme*** kongresiydi.

XV. Parti Kongresi, özellikle, ***kollektifleşme*** kongresiydi.

Bu, ***genel*** saldırıya hazırlıktı.

Geçilen safhalardan farklı olarak XVI. Parti Kongresi'nden önceki dönem, sosyalizmin ***tüm cephe boyunca genel*** saldırısı dönemi, gerek sanayide gerekse tarımda güçlendirilmiş bir sosyalist inşa dönemidir.

XVI. Parti Kongresi sosyalizmin ***tüm cephe boyunca tam gelişkin saldırısı,*** Kulaklığın sınıf olarak tasfiyesi ve genel kollektifleşmenin gerçekleştirilmesi kongresidir.

Kısaca, Partimizin genel çizgisinin özü budur.

***Bu çizgi doğru mudur?***

Evet, doğrudur. Partimizin genel çizgisinin biricik doğru çizgi olduğunu gerçekler kanıtlıyor. *(Alkışlar.)*

Sosyalist inşa cephesinde elde ettiğimiz başarılar ve kazanımlar bunu kanıtlıyor. Parti'nin geçen dönemde kentte ve kırda sosyalist inşa cephesinde kazandığı gibi tayin edici bir za-

ferin, yanlış bir politikanın sonucu olduğu hiç görülmemiştir ve görülemez. Ancak doğru bir genel çizgi bize böyle bir zaferi getirebilirdi.

Son zamanlarda sınıf düşmanlarımızın, kapitalistlerin ve onların basınının, Papa'nın ve çeşitli piskoposların, sosyal-demokratların ve Abramoviç ve Dan ayarında "Rus" Menşeviklerinin Partimizin politikasına karşı yükselttikleri o hiddetli böğürtü bunu kanıtlıyor. Kapitalistler ve uşakları Partimizi yeriyorlar — dolayısıyla Partimizin genel çizgisi doğrudur. *(Alkışlar.)*

Bunu, şimdi herkesçe bilinen Troçkizmin kaderi kanıtlıyor. Troçkistlerin kampından baylar ve bayanlar, Sovyet iktidarının bir "yozlaşması"ndan, bir "Termidor"dan, Troçkizmin "kaçınılmaz zaferi"nden vs. söz edip duruyorlardı. Ama gerçekte ne oldu? Troçkizmin çöküşü, sonu geldi. Troçkistlerin bir kısmı bilindiği gibi Troçkizmden koptu, temsilcilerinin sayısız açıklamalarında Parti'nin haklı olduğunu kabul ve itiraf ettiler ve Troçkizmin karşı-devrimci karakterini belgelediler. Troçkistlerin diğer kısmı gerçekten tipik küçük-burjuva karşı-devrimcilere yozlaştılar ve pratikte kapitalist basına SBKP(B) üzerine muhbir bilgileri veren bir büroya dönüştüler. Buna karşılık "yozlaşacak" olan (ya da "artık yozlaşmış olan") Sovyet iktidarı önceden olduğu gibi en sıhhatli durumdadır, önceden olduğu gibi sosyalizmin inşasına çalışıyor ve ülkemizin kapitalist unsurlarının ve onların küçük-burjuva taklitçilerinin belkemiğini kırıyor.

Sağ sapmacıların şimdi genelde bilinen kaderi bunu kanıtlıyor. Parti çizgisinin "zararlılığı"ndan, SSCB'de "muhtemel bir felaketten", ülkeyi Parti'den ve onun liderliğinden "kurtarma" gerekliliğinden vs. söz edip durdular ve ortalığı velveleye verdiler. Ama gerçekte ne oldu? Gerçekte, Parti, sosyalist inşanın tüm cephelerinde en büyük başarıları elde etti, buna karşılık ülkeyi "kurtarmak" isteyen ama sonra görüşlerinin

yanlışlığını kabul eden sağ sapmacılar grubu bugün karaya oturmuştur.

İşçi sınıfının ve köylülüğün artan devrimci aktivitesi, Parti politikasının milyonlarca emekçi kitlesi tarafından aktif olarak desteklenmesi ve son olarak işçilerle kollektif köylülerin ülkemizin dostlarını da düşmanlarını da hayrete düşüren muazzam boyutlardaki o emsalsiz emek coşkusu bunu kanıtlıyor. Bölüm ve fabrika personellerinin Parti'ye kayıt başvuruları, Parti üye sayısının XV. ile XVI. Parti Kongreleri arasındaki dönemde 600 000'den fazla artışı, bu yılın yalnızca ilk çeyreğinde Parti'ye 200 000 yeni üyenin kaydı gibi, Parti'ye artan güvenin bu tür işaretlerinden hiç söz etmiyorum. Bütün bunlar, eğer milyonlarca emekçi kitlesinin Partimizin politikasının doğruluğunu kabul ettiğini ve onu desteklemeye hazır olduğunu değilse neyi gösteriyor?

Eğer Partimizin genel çizgisi tek doğru çizgi olmasaydı, bu gerçeklerin var olamayacağını kabul etmek gerekecekti.

b— Fakat Parti genel çizginin hazırlanmasıyla yetinemez. Ayrıca genel çizginin hayata geçirilmesini günbegün pratikte denetlemelidir. Genel çizginin hayata geçirilişini, ekonomik inşanın kararlaştırılmış plânlarını çalışma sürecinde iyileştirerek ve mükemmelleştirerek, hataları düzelterek ve önleyerek yönetmelidir.

***Partimizin MK'sı bu görevi nasıl yerine getirdi?***

MK'nın bu alandaki çalışması esas olarak Beş Yıllık Plân'ın, temponun artırılması ve sürelerin kısaltılması anlamında düzeltilmesi ve tam açıklığa kavuşturulması çizgisi, konulan görevlerin ekonomik makamlar tarafından hayata geçirilişinin denetlenmesi çizgisi etrafında döndü.

İşte Beş Yıllık Plân'ın inşa temposunu yükseltme ve hayata geçirilme süresini kısaltma doğrultusunda, düzelten bazı temel MK kararları.

***Demir izabehaneleri:*** Beş Yıllık Plân, hamdemir üretimi-

nin Beş Yıllık Plân'ın son yılında 10 milyon tona kadar yükseltilmesi gerektiğini öngörüyor; MK kararında bu norm yetersiz olarak görülüyor ve hamdemir üretiminin Beş Yıllık Plân'ın son yılında 17 milyon tona çıkarılması kararlaştırılıyor.

***Traktör yapımı:*** Beş Yıllık Plân, traktör üretiminin Beş Yıllık Plân'ın son yılında 55 000'e çıkarılmasını öngörüyor; MK kararında bu miktar yetersiz olarak görülüyor ve üretilen traktör sayısının Beş Yıllık Plân'ın son yılında 170 000'e ulaşması gerektiği kararlaştırılıyor.

Aynı şey, Beş Yıllık Plân'ın son yılı için öngörülmüş olan 100 000 otomobil (kamyon ve özel araba) üretiminin 200 000 otomobile çıkarılmasının kararlaştırıldığı ***otomobil üretimi***nde de geçerlidir.

Aynı şey, Beş Yıllık Plân'ın tahminlerinin yüzde 100 artırıldığı ***demir dışı metalurjide*** ve Beş Yıllık Plân'ın tahminlerinin yine yüzde 100 artırıldığı ***tarımsal makine yapımında*** da kaydedilmektedir.

Yapımı Beş Yıllık Plân'da hiç öngörülmeyen ve üretimi Beş Yıllık Plân'ın son yılında en az 40 000 adete çıkarılması gereken ***biçerdöver***lerden hiç söz etmiyorum.

***Sovyet çiftliklerinin inşası:*** Beş Yıllık Plân, Beş Yıllık Plân'ın sonuna dek ekim alanlarının 5 milyon hektara genişletilmesini öngörüyor; MK kararında bu norm yetersiz olarak nitelendiriliyor ve Beş Yıllık Plân'ın sonuna dek Sovyet çiftliklerinin ekim alanlarının 18 milyon hektara yükseltilmesi gerektiği kararlaştırılıyor.

***Kollektif çiftliklerin inşası:*** Beş Yıllık Plân, Beş Yıllık Plân'ın sonuna dek ekim alanının 20 milyon hektara genişletilmesini öngörüyor; MK kararında bu norm son derece yetersiz olarak nitelendiriliyor (bu, daha bu yıldan aşılmıştır) ve Beş Yıllık Plân'ın sonuna kadar SSCB'nin kollektifleştirilmesinin özü itibariyle tamamlanması gerektiği ve bu zamana kadar kollektif çiftliklerin ekim alanının, SSCB'nin şu anda bireysel köylüler tarafından işlenen toplam ekim

alanının onda dokuzunu kapsaması gerektiği kararlaştırılıyor. *(Alkışlar.)*

Ve bunlara benzer bir çok şey.

Bu toplu bakış, MK'nın, Partinin genel çizgisinin hayata geçirilişini, sosyalist inşanın plânlanmasını nasıl yönettiğini gösteriyor.

MK'nın Beş Yıllık Plân'ın tahminlerini böyle kökten değiştirerek plân ilkesini deldiği ve plânlama organlarının otoritesini düşürdüğü itirazı getirilebilir. Ama ancak iflah olmaz bürokratlar böyle konuşabilir. Biz Bolşevikler için Beş Yıllık Plân bitmiş ve her zaman için verili bir şey değildir. Bizim için Beş Yıllık Plân, tıpkı herhangi bir başka plân gibi, sadece yerinde yapılan deneyimler temelinde, plânın uygulanması sırasında yapılan deneyimler temelinde kesinleştirilmek, değiştirilmek ve mükemmelleştirilmek zorunda olan bir ilk yaklaşma değeri olarak ele alınan bir plândır. Hiçbir Beş Yıllık Plân, toplumsal düzenimizin koynunda gizli olan ve ancak çalışma sürecinde, plânın fabrikada, kollektif çiftlikte, Sovyet çiftliğinde, reyonda vs. uygulanması sürecinde ortaya çıkan bütün olanakları gözönünde bulunduramaz. Plânlama çalışmasının plânın hazırlanmasıyla ***bittiğine*** ancak bürokratlar inanabilir. Plânın hazırlanması ***plânlamanın*** yalnızca ***başlangıcıdır.*** Doğru plânlı yönetim ancak, plânın hazırlanışından sonra, yerinde gözden geçirilmesinden sonra plânın gerçekleştirilmesi, düzeltilmesi ve kesinleştirilmesi sürecinde gelişir.

MK ve MKK'nın, Cumhuriyet'in plânlama organlarıyla birlikte, Beş Yıllık Plân'ın, edinilen deneyimler temelinde, inşa temposunun yükseltilmesi ve uygulama sürelerinin kısaltılması doğrultusunda düzeltilmesi ve iyileştirilmesini gerekli görmelerinin nedeni budur.

VIII. Sovyet Kongresi'nde, on yıllık GOELRO[55] plânının görüşülmesi sırasında Lenin, plânlama ve plânlı yönetim ilkesi üzerine şunları söyledi:

"Parti programımız yalnızca Partinin bir programı olarak ka-

lamaz. O, ekonomik inşamızın bir programına dönüşmelidir, yoksa Parti programı olarak da hiç bir işe yaramaz. O, ikinci bir Parti programı ile, tüm iktisadın yeniden kurulması ve onun modern teknik seviyesine yükseltilmesi plânı ile tamamlanmalıdır... Belirli bir plânın kabul edilmesini sağlamalıyız; bu elbette ancak bir ilk yaklaşıma değeri olarak kabul edilecek bir plân olacaktır. Partinin bu programı, ancak Parti kongrelerinde değiştirilebilen bizim asıl programımız gibi değiştirilmez olmayacaktır. Hayır, bu program, günbegün her atölyede, her kaza dairesinde düzeltilecek, temelli incelenecek, yetkinleştirilecek ve değiştirilecektir... Bilimsel ve pratik deneyimlerin peşinden her yerde, durmak bilmeksizin, plânın saptanandan daha çabuk yerine getirilmesine çabalamalayız ki kitleler, bizi sanayiin tam yeniden inşasından ayıran uzun dönemin, deneyimler sayesinde kısaltılabileceğini görsünler. Bu bize bağlıdır. Haydi her atölyede, her depoda, her alanda ekonomiyi iyileştirmeye, o zaman süreyi kısaltacağız. Ve daha şimdiden kısaltıyoruz." *(4. baskı, cilt XXXI, s. 482, 483, 479, Rusça.)*

Gördüğünüz gibi, MK Beş Yıllık Plân'ı değiştirirken ve düzeltirken, uygulama sürelerini kısaltırken ve inşa temposunu yükseltirken Lenin'in gösterdiği yolu izledi.

MK inşa temposunu yükseltirken ve Beş Yıllık Plân'ın uygulama sürelerini kısaltırken hangi olanaklara dayanıyordu? Toplumsal düzenimizin bağrında yatan ve ancak çalışma sürecinde ortaya çıkan rezervlere, yeniden yapılanma döneminin bize sunduğu olanaklara dayanıyordu. MK, ***üretimin sosyalist organizasyonunda*** sanayinin ve tarımın teknik temelinin reorganizasyonunun, hiçbir kapitalist ülkenin düşünü dahi göremeyeceği bir tempo hızlanması olanaklarını açmakta olduğu görüşündedir.

Sosyalist sanayiinizin son üç yılda üretimini iki katın üstüne çıkarmış olması gerçeği yalnızca bu olgularla açıklanır, bu sanayi 1930/31'de cari yıl karşısında yüze 47 büyümek zorundadır ve ***yalnızca bu artışın*** hacmi savaş öncesi dönemin ***tüm*** büyük sanayi üretiminin hacmiyle eşit olacaktır.

Sovyet çiftliklerinin inşasında Beş Yıllık Plân'ın üç yılda fazlasıyla gerçekleştirilmesi, kollektif çiftliklerin inşasında ise Beş Yıllık Plân'ın iki yılda fazlasıyla gerçekleştirilmesi gerçeği yalnızca bu olgularla açıklanır.

Yüksek bir gelişme temposunun yalnızca restorasyon döneminde caiz olduğu, yeniden yapılanma döneminin başlamasıyla birlikte inşa temposunun yıldan yıla göze batacak biçimde düşmek zorunda olduğu yollu bir teori var. Bu teori kendisini "düşen eğri" teorisi olarak adlandırıyor. Bu, geriliğimizin haklı gösterilmesi için bir teoridir. Marksizmle, Leninizmle hiçbir ortak yanı yoktur. Bu bir burjuva teorisidir ve ülkemizin geriliğini ebedileştirmeyi hedefliyor. Partimizle ilişkisi bulunmuş olan ya da bulunan kişilerden yalnızca Troçkistler ve sağ sapmacılar bu teoriyi savunuyorlar ve propagandasını yapıyorlar.

Troçkistler kimileri tarafından ultra sanayileşmeciler sayılıyorlar. Fakat bu görüş yalnızca kısmen doğrudur. Bu, Troçkistlerin gerçekten ultra sanayileşme fantazileri geliştirdikleri ***restorasyon*** döneminin sonu sözkonusu olduğu sürece doğrudur. ***Yeniden yapılanma*** dönemine gelince, ***Troçkistler tempo bakımından en aşırı minimalistler ve en acınası teslimiyetçilerdir.*** *(Gülüşmeler, alkışlar.)*

Platformlarında ve deklarasyonlarında Troçkistler tempo üzerine sayılar vermediler, bilakis tempo üzerine genel bir gevezelikle yetindiler. Fakat Troçkistlerin, devlet sanayiinin gelişme temposuna dair görüşlerini sayılarla koydukları bir belge mevcut. Troçkizmin prensipleri üzerine inşa edilmiş olan, devlet sanayiinde "Sabit Sermayenin Yenilenmesi Üzerine Özel Görüşme" memorandumunu kastediyorum. 1925/26 yılına ait bu belgeyi kısaca ele almak ilginç olacaktır. İlginç olacaktır, çünkü düşen eğri üzerine Troçkist şema, burada tam yansımasını bulmuştur.

Bu belgeye göre devlet sanayiinde: 1926/27'de 1543 milyon ruble, 1927/28'de 1490 milyon ruble, 1928/29'da 1320 milyon ruble, 1929/30'da 1060 milyon ruble (1926/27 fiyatlarıyla)

***yatırılmalıydı.***

İşte ***düşen*** Troçkist eğrinin tablosu budur.

Ya gerçekte ne kadar yatırım yaptık? Devlet sanayiinde gerçekte: 1926/27'de 1065 milyon ruble, 1927/28'de 1304 milyon ruble, 1928/29'da 1819 milyon ruble ve 1929/30'da 4775 milyon ruble (1926/27 fiyatlarıyla) yatırım yaptık.

***Yükselen*** Bolşevik eğrinin tablosu da budur.

Bu belgeye göre devlet sanayiinin ***üretimi:*** 1926/27'de yüzde 31,6; 1927/28'de yüzde 22,9; 1928/29'da yüzde 15,5 ve 1929/30'da yüzde 15 artacaktı.

İşte ***düşen*** Troçkist eğrinin tablosu budur.

Ya gerçekte ne sağladık? Gerçekte devlet sanayiinin ***üretimi:*** 1926/27'de yüzde 19,7; 1927/28'de yüzde 26,3; 1928/29'da yüzde 24,3; 1929/30'da yüzde 32 arttı ve 1930/31'de yüzde 47 artacaktır.

***Yükselen*** Bolşevik eğrinin tablosu da budur.

Bilindiği gibi Troçki bu düşen eğri teslimiyetçi teorisini "Sosyalizme mi Kapitalizme mi?" kitapçığında özel olarak savundu. Orada doğrudan şöyle diyor: "Savaştan önce sanayinin genişletilmesi esas olarak yeni fabrikaların inşasından ibaretken" buna karşılık "zamanımızda genişleme çok daha büyük ölçüde eski fabrikaların kullanılmasından ve eski tesislerin tam kapasite çalışmasından ibaret olduğundan", "dolayısıyla ***restorasyon sürecinin sona ermesiyle*** gelişme katsayısının ***önemli ölçüde düşmek*** zorunda olması doğaldır", bu arada, "gelecek yıllarda sanayinin gelişme katsayısının yalnızca iki katma değil, bilakis savaştan önceki yüzde 6'nın üç katma ve belki de daha fazla artırma"yı öneriyor.

Yani sanayinin yıllık artışında üç kez yüzde 6. Ama bu ne kadar tutuyor? Yılda yalnızca yüzde 18 artış. Buna göre Troçkistler devlet sanayii üretiminin yüzde 18'lik bir yılık artışını, ***yeniden yapılanma döneminde*** hızlandırılmış bir gelişme temposu yararına plânlamaya temel teşkil edebilecek ve ideal olarak erişilmeye çalışılması gerekenin en üstü olarak görüyorlar.

Troçkistlerin bu pinti aklı, son üç yılda üretimin gerçek artışıyla karşılaştırıldığında (1927/28 yüzde 26,3; 1928/29 yüzde 24,3; 1929/30 yüzde 32), Troçkistlerin bu teslimiyetçi felsefesi Devlet Plânlama Komisyonu tarafından 1930/31 için tahmin edilen kontrol rakamlarıyla karşılaştırıldığında: yüzde 47 artış, yani ***restorasyon döneminde en hızlı*** üretim artışı zamanındakinden daha fazla — Troçkist "düşen eğri" teorisinin tüm gerici karakteri, Troçkistlerin ***yeniden yapılanma*** döneminin olanaklarına inançsızlığının tüm derinliği anlaşılabilir.

Troçkistlerin şimdi, sanayinin ve kollektif çiftlik inşasının gelişmesindeki Bolşevik temponun "ölçüsüzlüğü" üzerine yakınmalarının nedeni burada yatıyor.

***Bugün Troçkistlerin artık sağ sapmacılarımızdan ayırdedilmemesinin*** nedeni burada yatıyor.

Elbette Troçkist-sağ sapmacı "düşen eğri" teorisini paramparça etmeksizin ne gerçek bir plânlama ne de temponun artırılmasını ve inşa sürelerinin kısaltılmasını sağlayamazdık. Parti'nin genel çizgisinin gerçekleştirilmesini yönetmek için, inşanın Beş Yıllık Plân'ını düzeltmek ve iyileştirmek için, tempoyu yükseltmek ve inşada hataları engellemek için, herşeyden önce gerici "düşen eğri" teorisi parçalanmak ve tasfiye edilmek zorundaydı.

Daha önce söylendiği gibi, MK buna uygun davrandı.

### *2 — Parti İçi Meselelerde Yönetim Sorunları*

Sosyalist inşanın yönetimi, Parti'nin genel çizgisinin uygulanması Partide sakin ve sürtüşmesiz, mücadelesiz ve azmi zorlamadan geçti sanılabilir. Ama bu doğru değildir, yoldaşlar. Gerçekte bu çalışma, Parti içi zorluklara karşı mücadele içinde, gerek genel politik alanda gerekse de ulusal sorun alanında Leninizmden her türlü olası sapmalara karşı mücadele içinde yapılmak zorundaydı. Partimiz vakum içinde yaşayıp etkinlik göstermiyor. En hareketli yaşamın içinde yaşıyor ve etkinlik gösteriyor ve çevresinin etkisine maruz kalıyor. Fakat bilindiği gibi çevre bizde çeşitli sınıf ve sosyal gruplardan oluşuyor. Kapitalist unsurlara karşı açık taarruz başlattık, sosyalist sanayimizi çok ilerlettik, Sovyet çiftliklerinin ve kollektif çiftliklerin inşasını geliştirdik. Ama bu tür olgular sömürücü sınıflara dokunmadan kalamaz. Bu olgular kural olarak beraberinde, can çekişen sınıfların yıkımını, köyde Kulaklığın yıkımını, kent küçük-burjuva tabakalarının faaliyet alanının daralmasını getirir. Tabii ki bütün bunlar, sınıfların mücadelesini, can çekişen sınıfların Sovyet iktidarının politikasına karşı direnişini kaçınılmaz olarak keskinleştirmek zorundadır. Bu sınıfların direnişinin şu ya da bu biçimde Partimiz saflarında yansımasını bulmayacağına inanmak gülünç olurdu. Ve gerçekten de yansımasını Partide bulmaktadır. Can çekişen sınıfların direnişinin bir yansıması, Partimiz saflarında görülen, Leninist çizgiden tüm ve her türlü sapmalardır.

Aynı zamanda Partimizdeki sapmalara karşı mücadele etmeden, bu sapmaların üstesinden gelmeden sınıf düşmanlarına karşı başarılı bir mücadele yürütülebilir mi? Hayır, bu olmaz. Olmaz, çünkü arkanda onların ajanları durdukça, davamıza inanmayan ve ileriye doğru yürüyüşümüzü her biçimde önlemeye çalışan kişileri arkanda bıraktıkça, sınıf düşmanlarına karşı gerçek bir mücadele geliştirmek olanaksızdır.

Parti'nin önündeki görev olarak, Leninist çizgiden sapmalara karşı uzlaşmaz mücadele bundandır.

Neden şimdi sağ sapma Parti'de şimdi ana tehlikedir? Bu sapma Kulak tehlikesini yansıttığı, Kulak tehlikesi ise mevcut durumda, açık taarruz ve kapitalizmin köklerinin kurutulması anında, ülkede en büyük tehlike olduğu için.

MK, sağ sapmanın üstesinden gelmek, "sol" sapmaya son darbeyi indirmek ve Parti'nin Leninist çizgi etrafında maksimal birliğine yolu açmak için ne yapmak zorundaydı?

a— Herşeyden önce, Parti'de Troçkizmin kalıntılarını, Troçkist teorinin kalıntılarını temizlemek gerekliydi. Muhalefet olarak Troçkist grubu çoktan paramparça ettik ve kapı dışarı ettik. Troçkist grup şimdi burjuvaziye, Partimizle ilgili meselelerde isteyerek muhbirlik acentası hizmeti veren anti-proleter ve Sovyet düşmanı, karşı-devrimci bir grubu temsil ediyor. Fakat Troçkist teorinin kalıntıları, Troçkizmin kalıntıları henüz Parti'den tam kaybolmadı. Yani herşeyden önce bu kalıntıları temizlemek gerekliydi.

Troçkizmin özü neden ibarettir?

Troçkizmin özü, herşeyden önce, SSCB'de sosyalizmi ülkemiz işçi sınıfının ve köylülüğünün güçleriyle kurma olanağını yadsımasından ibaretir. Bu ne anlama gelir? Bu, eğer yakın zamanda muzaffer dünya devrimi yardımımıza gelmezse, burjuvazi önünde teslim olmak ve bir burjuva-demokratik cumhuriyete yolu açmak zorunda kalacağımız anlamına gelir. Yani burada, dünya devriminin zaferi üzerine, "devrimci" lafızla kamufle edilmiş, ülkemizde sosyalizmi kurma olanağının burjuva bir yadsınışıyla karşı karşıyayız.

Bu tür görüşlerle, işçi sınıfının milyonluk kitlelerini çalışma coşkusuna, sosyalist yarışmaya, Hücum İşçilerinin bir kitlesel hareketine, kapitalist unsurlara karşı açık taarruza şevklendirmek mümkün müdür? Elbette mümkün değildir. Üç devrim yapmış olan işçi sınıfımızın, toprağı kapitalizm yararına gübrelemek için, çalışma coşkusuna ve Hücum İşçisi hareketine katılacağını varsaymak aptalca olurdu. Bizim işçi sınıfımız çalışma coşkusuyla kapitalizme hizmet etmek değil, bilakis ka-

pitalizmi kesin olarak mezara gömmek ve SSCB'de sosyalizmi kurmak istiyor. Onun elinden sosyalizmi kurmanın mümkün olduğu sağlam inancı alındığında, yarışma için, çalışma coşkusu için, Hücum İşçisi hareketi için her türlü zemin yok edilmiş olur.

İşçi sınıfını çalışma coşkusuna ve yarışmaya şevklendirmek için ve açık taarruza örgütleyebilmek için, herşeyden önce Troçkizmin, ülkemizde sosyalizmi kurmanın imkansız olduğu burjuva teorisini mezara gömmek gerekiyordu, sonucu bundandır.

Troçkizmin özü ikinci olarak, onun köylülüğün ana kitlelerini köyde sosyalist inşa için kazanma olanağını yadsımasından ibarettir. Bu ne anlama geliyor? Bu, onun işçi sınfınm köylülüğü bireysel köylü çiftliklerinden kollektif yola çekmede peşinden sürükleyecek durumda olmadığı, eğer muzaffer dünya devrimi en yakın zamanda işçi sınıfının yardımına gelmezse köylülüğün eski burjuva koşulları yeniden kuracağını iddia etmesi anlamına geliyor. Yani burada, proletarya diktatörlüğünün köylülüğü sosyalizme götürme güç ve olanaklarının, dünya devriminin zaferi üzerine "devrimci" lafızlarla maskelenmiş bir burjuva yadsınmasıyla karşı karşıyayız.

Bu tür görüşlerle, köylü kitlelerini kollektif çiftlik hareketi için seferber etmek, kitlesel bir kollektif çiftlik hareketi örgütlemek, sınıf olarak Kulaklığın tasfiyesini örgütlemek mümkün müdür? Elbette mümkün değildir.

Köylülüğün kitlesel kollektif çiftlik hareketini örgütlemek ve Kulaklığı tasfiye edebilmek için, herşeyden önce Troçkizmin köylülüğün emekçi kitlelerini sosyalizme katmanın imkansız olduğu burjuva teorisini mezara gömmek zorunluydu, sonucu bundandır.

Son olarak Troçkizmin özü, Parti içinde demirden bir disiplinin gerekliliğini yadsıması, Parti içinde fraksiyonel gruplaşmalara özgürlük talep etmesi ve Troçkist bir parti kurmayı gerekli görmesinden ibarettir. Troçkizm SBKP(B)'nin

homojen ve sımsıkı kaynaşmış bir mücadele partisi olmasını değil, bilakis kendi merkezlerine, kendi disiplinlerine, kendi basınlarına vs. sahip grup ve fraksiyonların bir yamalı bohçası olmasını istiyor. Ama bu ne anlama gelir? Bu, Parti'de politik fraksiyonların özgürlüğünün ilanı anlamına gelir. Bu, Parti'de politik gruplaşmaların özgürlüğünü, ülkede politik partilerin özgürlüğünü, yani burjuva demokrasisinin izlemesi gerektiği anlamına gelir. Buna göre burada, "parti içi demokrasi", Parti'deki "rejimin düzeltilmesi" lafızlarıyla kamufle edilmiş olarak, proletarya diktatörlüğü ülkesinde politik partilere izin verilmesi dahil, Parti'de fraksiyonel gruplaşmalara özgürlük tanınmasıyla karşı karşıyayız. Entelektüel gruplarının fraksiyonel çekişme özgürlüğünün parti içi demokrasi olmadığı, ama Parti tarafından uygulanan yaygın özeleştirinin ve Parti kitlelerinin muazzam aktivitelerinin gerçek ve hakiki Parti içi demokrasinin bir tezahür biçimi olduğunu anlamak Troçkizmin harcı değildir.

Parti hakkında bu tür görüşlerle, sınıf düşmanına karşı başarılı mücadele için gerekli olan, Parti'de demirden disiplini, Parti'nin demirden birliğini sağlamak mümkün müdür? Elbette mümkün değildir.

Parti'nin demirden birliğini ve onun içinde proleter disiplini sağlamak için, herşeyden önce Troçkizmin örgüt teorisini mezara gömmek zorunluydu, sonucu bundandır.

***İçerik*** olarak fiiliyatta teslimiyetçilik, teslimiyetçi içeriği gizleyecek ve onun reklamını yapacak bir ***biçim*** olarak "sol" lafazanlık ve "devrimci" —maceracı davranışlar— işte Troçkizmin özü budur.

Troçkizmin bu çelişkililiği, proletarya diktatörlüğü "rejimine" katlanamayan veya yıkımdan kurtulmak için "derhal" sosyalizme sıçramaya (politikada ***maceracılık*** ve ***isteri*** bundandır), ya da, bu mümkün değilse, kapitalizme her türlü tavizi vermeye (politikada ***teslimiyetçilik*** bundandır) çalışan, yıkıma uğramış kent küçük-burjuvazisinin çelişkili durumunu yansıtır.

Troçkizmin bu çelişkililiği, Troçkizmin sağ sapınacılara karşı "çılgınca" sahte saldırılarını, kural olarak, maskesiz teslimiyetçiler olan onlarla, bir ***blok*** aracılığıyla taçlandırması gerçeğini açıklar.

Ya Parti'de kollektif çiftlik hareketi alanında varolmuş olan "sol" aşırılıklar neyi temsil ediyordu? Bunlar bizde Troçkizmin geleneklerini pratikte yeniden canlandırmanın, orta köylülere Troçkist yaklaşımı yeniden canlandırmanın belirli, ne var ki bilinçsiz bir deneyini temsil ediyorlar. Bunlar politikada, Lenin'in "aşırı idarecilik" diye adlandırdığı hatanın sonucudur. Bu, bazı yoldaşların, kollektif çiftlik haraketinin başarılarından başı dönmüş olarak, kollektif çiftliklerin inşası sorununu mimar olarak değil, bilakis bilhassa idareci olarak ele almaya başladıkları anlamına gelir ki, bu nedenle bir dizi en kaba hataları işlemişlerdir.

Partimizde, "sol" taşkınları disipline çağırmaya gerek olmamış olduğuna inanan kişiler var. Bunlar, fonksiyonerlerimizi gücendirmeye ve işgüzarlıkları hatalara yol açmış olsa da işgüzarlıklarına karşı çıkmaya gerek olmamış olduğunu düşünüyorlar. Bunlar çocukluktur, yoldaşlar. Böyle ancak, mutlaka akıntıyla birlikte yüzmek isteyen kişiler konuşabilir. Bunlar, durum gerektirdiğinde, Parti'nin çıkarları gerektirdiğinde akıma karşı yüzme Leninist çizgisini hiçbir zaman benimseyecek durumda olmayacak kişilerdir. Bunlar Leninistler değil, artçı politikacılardır. Parti, grup grup yoldaşlarımızı doğru yola getirmeyi, hataları düzeltmeyi ve başarılar elde etmeyi tam da genel çizgiyi gerçekleştirme yararına akıma karşı kararlılıkla mücadele ettiği için başardı. İşte pratikte Leninizm, yönetimde Leninizm budur.

Bu nedenle, "sol" taşkınlıkların üstesinden gelmeden, kollektif çiftlik hareketinde bugün sahip olduğumuz başarıları elde edememiş olacağımıza inanıyorum.

Troçkizmin kalıntılarına ve pratikteki art etkilerine karşı mücadele konusunda durum budur.

Başında Buharin, Rikov ve Tomski'nin bulunmuş olduğu ya da bulunduğu sağ oportünizm sorunu konusunda durum biraz farklıdır.

Sağ sapmacılar için, SSCB'de sosyalizmi kurma olanağını kabul etmedikleri söylenemez. Hayır, bunu kabul ediyorlar, ve burada Troçkistlerden ayrılıyorlar. Ne var ki sağ sapmacıların şanssızlığı, ***tek*** ülkede sosyalizmi kurma olanağını biçimsel olarak kabul etmelerine rağmen onlar olmadan sosyalizmin kurulmasının olanaksız olduğu mücadele araçlarını ve yollarını kabul etmek istememeleridir. Sanayinin ısrarla yürütülen gelişiminin, tüm ulusal ekonominin sosyalizm temelinde reorganize edilmesinin anahtarı olduğunu kabul etmek istemiyorlar. Kapitalist unsurlara karşı uzlaşmaz sınıf mücadelesini ve sosyalizmin kapitalizme karşı açık taarruzunu kabul etmek istemiyorlar. Bütün bu araçların ve yolların, onlarsız proletarya diktatörlüğünü korumanın ve ülkemizde sosyalizmi kurmanın olanaksız olduğu o önemler sistemini oluşturduğunu kavramıyorlar. Sosyalizmin sessizce, kendiliğinden, sınıf mücadelesi olmadan, kapitalist unsurlara karşı taarruz olmadan kurulabileceğine inanıyorlar. Kapitalist unsurların ya kendiliklerinden farkedilmeksizin ölüp gideceğine ya da sosyalizme intibak edeceklerine inanıyorlar. Ama bu tür mucizeler tarihte olmadığından, ***sağ sapmacıların pratikte, ülkemizde sosyalizmi kurma olanağını yadsıyan bir anlayışa düşmesi*** sonucu çıkıyor.

Sağ sapmacılar için, köylülüğün ana kitlelerini köyde sosyalizmin inşasına katma olanağını yadsıdıkları da söylenemez. Hayır, bu olanağı kabul ediyorlar, ve burada Troçkistlerden ayrılıyorlar. Ama bu olanağı biçimsel olarak tanırken, aynı zamanda, onlar olmadan köylülüğü sosyalizmin inşasına çekmenin mümkün olmadığı araçları ve yolları reddediyorlar. Sovyet çiftlikleri ve kollektif çiftliklerin, köylülüğün ana kitlelerini sosyalist inşa eserine çekmenin temel aracı ve "ana yolu" olduğunu kabul etmek istemiyorlar. Sınıf olarak Kulaklığın tas-

fiyesi politikası uygulanmadan, köyün sosyalizm temelinde reorganizasyonunun sağlanamayacağını kabul etmek istemiyorlar. Köyün sessizce, kendiliğinden, sınıf mücadelesi olmadan sadece alım ve satım kooperatifleri aracılığıyla sosyalizm yoluna sokulabileceğine inanıyorlar — Kulakların kendiliklerinden sosyalizme intibak edeceklerinden eminler. Şimdi esas meselenin sanayinin yüksek gelişme temposu ve kollektif çiftlikler ve Sovyet çiftlikleri olmadığı, bilakis pazarın elementar güçlerini "zincirlerinden boşandırmak", pazarı "serbest bırakmak" ve köyde kapitalist unsurlar dahil, bireysel çiftliklerin "zincirlerini çıkarmak" olduğuna inanıyorlar. Fakat Kulaklar sosyalizme intibak edemeyeceğinden ve pazarın "serbest bırakılması" Kulakların silahlanması ve işçi sınıfının silahsızlandırılması anlamına geldiğinden, ***sağ sapmacıların pratikte, köylülüğün ana kitlelerini sosyalizmin inşasına çekme olanağını yadsıyan bir anlayışa düştüğü*** sonucu çıkıyor.

Zaten sağ sapmacıların Troçkistlere karşı horoz dövüşlerini genellikle Troçkistlerle ***blok oluşturma*** üzerine yürüttükleri, kulis arkası pazarlıklarla taçlandırmaları gerçeğinin açıklaması da budur.

Sağ oportünizmin temel kötülüğü, Leninist sınıf mücadelesi anlayışından ***kopup*** bir ***küçük-burjuva liberalizmi*** görüşüne düşmesinden ibarettir.

Partimizde sağ sapmanın bir zaferinin, işçi sınıfının tamamen silahsızlandırılması, köyde kapitalist unsurların silahlandırılması ve SSCB'de kapitalizmin restorasyonu için şansların artması anlamına geleceğine hiç kuşku olamaz.

Sağ sapmacılar başka bir parti oluşturulmasını savunmuyorlar, ve bu onları Troçkizmden ayırdeden bir başka özelliktir. Sağ sapmacıların liderleri hatalarını açıkça kabul ettiler ve Parti önünde teslim oldular. Ancak bu nedenle artık sağ sapmanın mezara gömülmüş olduğunu sanmak aptallık olurdu. Sağ oportünizmin gücü bu durumla ölçülmemelidir. Sağ oportünizmin gücü, küçük-burjuva unsurun gücünden, genelde

kapitalist unsurların ve özelde Kulakların Parti'ye yaptığı baskının gücünden gelmektedir. Ve tam da sağ sapma, ölüp gitmekte olan sınıfların tayin edici unsurlarının direnişini yansıttığından, tam da bu yüzden sağ sapma, şu anda Parti'de ana tehlikedir.

Bu nedenle Parti, sağ sapmaya karşı kararlı ve uzlaşmaz bir mücadele yürütmeyi gerekli gördü.

Sağ sapmaya karşı kararlı mücadele olmadan, onun önde gelen unsurlarının soyutlanması olmadan, sosyalizmin açılmış haldeki taarruzu için, Sovyet çiftliklerinin ve kollektif çiftliklerin örgütlenmesi için, ağır sanayimizin yeniden inşası için, sınıf olarak Kulaklığın tasfiyesi için Parti'nin ve işçi sınıfının güçlerini mobilize etmeyi, yoksul köylüleri ve orta köylü kitlesini seferber etmeyi başaramamış olacağımıza hiç kuşku olamaz.

Parti'deki "sol" ve sağ sapma konusunda durum budur.

Görev, ***iki cepheli*** uzlaşmaz mücadeleyi, gerek ***küçük-burjuva radikalizmini*** temsil eden "solculara"a karşı gerekse de ***küçük-burjuva liberalizmini*** temsil eden sağcılara karşı uzlaşmaz mücadeleyi gelecekte de sürdürmektir.

Görev, iki cepheli kararlı mücadelenin gerekliliğini kavramayan ya da bu gerekliliği kavramamış gibi yapan Parti'deki o ***uzlaşmacı*** unsurlara karşı ***uzlaşmaz*** mücadeleyi gelecekte de sürdürmektir.

b— Parti içindeki sapmalara karşı savaşım tablosu, eğer ***ulusal sorun*** alanında onun içinde varolan sapmalara da değinmezsek, eksik kalır. Burada ilk olarak Büyük Rus şovenizmi yönündeki, ikinci olarak da yerel milliyetçilik yönündeki sapmayı kastediyorum. Bu sapmalar "sol" ve sağ sapmalar kadar gözle görülür ve sırnaşık değil. Bunlara gizli sapmalar da denilebilir. Ama bu, varolmadıkları anlamına gelmez. Evet, varlar, ve daha da kötüsü, büyüyorlar. Bundan hiçbir kuşku duyulamaz. Hiçbir kuşku duyulamaz, çünkü sınıf savaşımının tüm keskinleşen atmosferi, yansımasını Parti içinde

bulan ulusal sürtüşmelerde belli bir sertleşmeye yol açmaktan geri kalamaz. Bundan ötürü, bu sapmaların çehresini açığa çıkarmak ve ortaya sermek gerekecek.

Güncel koşullarımız içinde, Büyük Rus şovenizmi yönündeki sapmanın özü nedir?

Büyük Rus şovenizmi yönündeki sapmanın özü, diller, kültürler, töreler arasındaki ulusal farkları es geçme çabasıdır; ulusal cumhuriyetlerin ve bölgelerin tasfiyesini hazırlama çabasıdır; ulusal hak eşitliği ilkesini yıkmaya çalışma ve aygıtın ulusallaştırılması, basının, okulların ve diğer devletsel ve toplumsal örgütlerin ulusallaştırılmasına yönelik Parti'nin siyasetini gözden düşürme çabasıdır.

Bu tür sapmacılar burada: sosyalizmin zaferiyle uluslar yekpare bir ulus halinde kaynaşmak ve ulusal diller yekpare, ortak bir dile dönüşmek zorunda olduğuna göre, ulusal ayrımları ortadan kaldırma ve eskiden ezilen halklar arasında ulusal kültürün gelişmesini destekleme siyasetinden vazgeçme zamanının geldiği anlayışından yola çıkıyorlar. Bunu yaparken Lenin'e atıfta bulunup, ondan yanlış alıntılar yapıyorlar ve hatta bazen doğrudan, kelimelerini çarpıtıyorlar ve ona kara çalıyorlar.

Lenin, sosyalizmde milliyetlerin çıkarları bir bütün halinde kaynaşacaktır demiştir. Bundan, enternasyonalizmin çıkarı gereği ulusal cumhuriyetlere ve bölgelere son vermenin zamanı olduğu sonucu çıkmaz mı? Lenin 1913'te "Bund'çu"larla polemikte, ulusal kültür sloganının bir burjuva sloganı olduğunu söylemiştir. Bundan, enternasyonalizmin çıkarı gereği SSCB halklarının ulusal kültürlerine son vermenin zamanı olduğu sonucu çıkmaz mı? Lenin, ulusal baskı ve ulusal duvarların sosyalizmde ortadan kaldırıldığını söylemiştir. Bundan, enternasyonalizmin çıkarı gereği SSCB halklarının ulusal özelliklerini gözönünde tutma siyasetine son verme ve asimilasyon siyasetine geçmenin zamanı olduğu sonucu çıkmaz mı? Ve bu böyle gider.

Ulusal sorundaki, üstelik enternasyonalizm maskesi ve Lenin'in adı ardına gizlenen bu sapmanın, Büyük Rus

milliyetçiliğinin en ince, ve böyle olduğu için de en tehlikeli türü olduğundan kuşku duyulamaz.

***Birincisi,*** Lenin asla, sosyalizmin ***dünya çapındaki zaferinden önce*** ulusal farkların ortadan kalkacağını ve ulusal dillerin ***bir*** devletin sınırları içinde bir ortak dil biçiminde kaynaşacağını söylememiştir. Tersine Lenin, taban tabana zıt bir şeyi, yani "halklar ve ülkeler arasındaki ulusal ve devletsel ***farkların***... proletarya diktatörlüğünün tüm ***dünya*** ölçüsünde gerçekleşmesinden ***sonra*** bile daha çok çok uzun bir zaman süreceğini"* *(Bkz. 4. baskı, cilt XXXI, s. 72.)* söylemiştir.

Hem Lenin'e atıfta bulunup, hem de onun bu temel işareti nasıl unutulabilir?

Şüphesiz, eski Marksistlerden biri, bugünün dönek ve reformisti, Bay Kautsky, Lenin'in öğrettiğinin tam tersini iddia eder. O, Lenin'e karşıt olarak, proleter devrimin birleşik Avusturya-Alman devletindeki zaferinin, geçen yüzyılın ortasında, ***ortak bir*** Alman dilinin oluşmasına ve Çeklerin Almanlaşmasına yol açabilecek olduğunu söyler, çünkü herhangi bir zoraki Almanlaştırma olmaksızın, "sadece engellerinden kurtulmuş ilişkinin gücü, Almanlar tarafından getirilmiş modern kültürün gücü, ***güdük milliyetlerinin kendilerine hiçbir şey veremediği geri kalmış Çek küçük-burjuva, köylü ve proleterlerini Almanlar haline dönüştürmek zorundaydı.*** *(" Almanya'da Devrim ve Karşı-Devrim"in Almanca baskısına Önsöz.)*

Ama böyle bir "tasarım" Kautsky'nin sosyal-şovenizini ile tamamen uyuşur. 1925'deki Doğu Halkları Üniversitesi'ndeki konferansında[56] da Kautsky'nin bu görüşlerine karşı mücadele etmiştim. Her türlü ölçüyü kaçırmış Alman sosyal-şoveninin bu anti-Marksist gevezeliğinin, bizim için, sonuna kadar enternasyonalist kalmak isteyen biz Marksistler için, herhangi bir olumlu anlam taşıyabilmesi olanaklı mı? Kim haklı, Kautsky mi, Lenin mi? Eğer Kautsky haklıysa, o zaman Büyük Ruslara, Çeklerin Almanlara olduklarından daha yakın olan Beyaz Ruslar ve

* *Altını ben çizdim. —J. St.*

Ukraynalılar gibi görece geri milliyetlerin, proleter devrimin zaferi sonucunda Sovyetler Birliği'nde Ruslaştırılmamaları, bilakis tam tersine, yeniden yaşama kavuşmaları ve bağımsız uluslar olarak gelişmeleri olgusunu nasıl açıklamalı? Türkmenler, Kırgızlar, Özbekler, Tacikler gibi ulusların (Gürcüler, Ermeniler, Azerbaycanlılar ve başkaları bir yana), geri kalmışlıklarına rağmen Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin zaferiyle birlikte yalnızca Ruslaştırılmamakla kalmayıp, bilakis tam tersine yeniden yaşama kavuşup bağımsız uluslar halinde gelişmelerini nasıl açıklamalı? Aldatıcı bir enternasyonalizm peşinde koşan saygıdeğer sapmacılarımızın, Kautskyci bir sosyal-şovenizmin pençesine düştükleri açık değil mi? ***Bir*** devletin, SSCB'nin toprakları üzerinde bir ortak dil için savaşan sapmacıların, aslında, eskiden egemen durumda bulunan dilin, yani ***Büyük Rus*** dilinin ***ayrıcalıklarının*** restorasyonunu hedefledikleri açık değil mi? Enternasyonalizm bunun neresinde?

***İkincisi***, Lenin asla, ulusal boyunduruğun kalkması ve milliyetlerin çıkarlarının bir bütün halinde kaynaşmasının, ulusal farkların kaldırılması anlamına geldiğini söylememiştir. Biz, ulusal baskıyı kaldırdık, ulusal ayrıcalıkları kaldırdık ve ulusal hak eşitliğini getirdik. Sovyetler Birliği milliyetleri arasında, sözcüğün eski anlamında ulusal sınırları, sınır direklerini ve gümrük duvarlarını yok ettik. Sovyetler Birliği halklarının iktisadi ve siyasal çıkar birliğini kurduk. Ama bu, bizim bununla ulusal farkları: ulusal dilleri, kültürleri, töreleri vb. kaldırdığımız anlamına mı gelir? Bu anlama gelmediği açıktır. Ama eğer ulusal farklar: dil, kültür, töreler vb. varlıklarını sürdürüyorlarsa, şimdiki tarihsel dönemde cumhuriyetleri ve ulusal bölgeleri kaldırma talebinin gerici, proletarya diktatörlüğünün çıkarlarına aykırı bir talep olduğu açık değil mi? Sapmacılarımız, şimdi cumhuriyetler ve ulusal bölgeleri kaldırmanın, SSCB'nin sayısız halklarının elinden kendi ***ulusal dillerinde*** eğitim görme olanağını almak demek olacağını, kendi ***anadillerinde*** okullara, mahkemelere, idareye, kamusal ve

diğer örgüt ve kurumlara sahip olma olanağını ellerinden almak demek olacağını, onları sosyalist inşaya katılma olanağından yoksun bırakmak demek olacağını anlıyorlar mı? Aldatıcı bir enternasyonalizm peşinde koşan sapmacılarımızın, gerici Büyük Rus şovenistlerinin pençesine düşmüş oldukları ve proletarya diktatörlüğü döneminde Sovyetler Birliği'nin ***tüm*** halkları için, Büyük Ruslar için olduğu kadar Büyük Rus olmayanlar için de aynı derecede geçerli olan kültür devrimi sloganını unutmuş, tamamen unutmuş bulundukları açık değil mi?

***Üçüncüsü***, Lenin asla, ulusal kültürün geliştirilmesi sloganının, ***proletarya diktatörlüğü koşulları altında*** gerici bir slogan olduğunu söylememiştir. Tersine, Lenin daima, SSCB halklarının kendi ulusal kültürlerini geliştirmelerine ***yardım edilmesinden*** yana olmuştur. Parti'nin X. Kongresinde ulusal sorun üzerine karar, Lenin'in —başka hiç kimsenin değil— yönetimi altında yazılmış ve kabul edilmiştir. Orada doğrudan şöyle denir:

> "Partinin görevi, Büyük Rus olmayan halkların emekçi yığınlarının, ileri merkezi Rusya'ya yetişmelerine ***yardım etmektir,*** onlara: a) kendi ülkelerinde, bu halkların ulusal yaşam koşullarına uygun biçimler içinde, Sovyet devletini geliştirip güçlendirmelerinde; b) anadilinde faaliyet gösteren ve yerel nüfusun yaşam ve psikolojisini bilen kişilerden oluşan mahkemeleri, idari ve iktisadi organları, iktidar organlarını geliştirip güçlendirmelerinde; c) basını, okulları, tiyatroları, kulüpleri ve genel olarak anadilde faaliyet gösteren kültür ve aydınlatma kuruluşlarını geliştirmelerinde; d) anadilde genel eğitim için ve ayrıca mesleki-teknik karakterli kapsamlı bir kurs ve okul ağı örgütleyip geliştirmelerinde ***yardım etmektir.***"[57]

Lenin'in, ***proletarya diktatörlüğü altında*** tamamen ulusal kültürün geliştirilmesi sloganından yana olduğu açık değil mi? Proletarya diktatörlüğü altında ulusal kültür sloganını yadsımanın, Sovyetler Birliği'nin Büyük Rus olmayan halkları için kültürel gelişme zorunluluğunu yadsıma, bu halklar için ge-

nel okul yükümlülüğünü yadsıma, bu halkları, gerici milliyetçilerin manevi köleliğine teslim etme demek olduğu açık değil mi?

Lenin gerçekten de ulusal kültür sloganını ***burjuvazinin egemenliği altında*** gerici bir slogan olarak niteliyordu. Başka türlü olabilir miydi? Ulusal burjuvazinin egemenliği altında ulusal kültür nedir? İçerik bakımından ***burjuva*** ve biçim bakımından ulusal olan bu kültürün hedefi, yığınları milliyetçilik ile ağulamak ve burjuvazinin egemenliğini pekiştirmekti. Proletarya diktatörlüğü altında ulusal kültür nedir? İçerik bakımından ***sosyalist*** ve biçim bakımından ulusal olan bu kültürün hedefi, yığınları enternasyonalizm ruhuyla eğitmek ve proletarya diktatörlüğünü pekiştirmektir. Marksizmden kopmadıkça, ilkesel olarak birbirinden farklı bu iki görüngü nasıl birbirine karıştırılabilir? Burjuva rejimi altında ulusal kültür sloganına karşı mücadele eden Lenin'in, darbeyi ulusal kültürün ulusal biçimine değil, burjuva ***içeriğine*** vurduğu açık değil midir? Lenin'in sosyalist kültürü, ***ulusal momentten yoksun***, şu ya da bu ulusal biçimden yoksun bir kültür olarak gördüğünü varsaymak budalaca bir şey olur. Gerçekten de Bundçular, belli bir süre ona bu saçmalığı yakıştırdılar. Ama Lenin'in yapıtlarından, onun bu kara çalmayı sert bir şekilde protesto ettiği, kendisini bu saçmalıktan kesin bir şekilde ayırdığı bilinir. Sevgili sapmacılarımız gerçekten de Bundçuların izinde gidiyor olmasınlar?

Ama tüm bu söylenenlerden sonra, sapmacılarımızın argümanlarından geriye ne kalıyor?

Enternasyonalizm bayrağı ile hokkabazlık etme ve Lenin'e karşı kara çalmalardan başka bir şey değil.

Büyük Rus şovenizmine sapan kimseler, Sovyetler Birliği'nde sosyalist inşa döneminin, ulusal kültürlerin dağılması ve tasfiye edilmesi dönemi olduğunu sanıyorlarsa, çok yanılıyorlar. Aslında bunun tam tersi doğru. Gerçekten de Sovyetler Birliği'nde proletarya diktatörlüğü ve sosyalizmin

inşası dönemi, içerikleri bakımından sosyalist ve biçimleri bakımından ulusal olan ulusal kültürlerin ***en parlak*** dönemidir. Onlar besbelli ki, anadilde genel okul yükümlülüğünün getirilmesiyle ve sağlamlaştırılmasıyla birlikte ulusal kültürlerin ***yeni bir güçle*** gelişeceğini kavramıyorlar. Geri milliyetlerin sosyalist inşaya ancak ulusal kültürlerin gelişmesi koşulu ile gerçekten katılabileceklerini kavramıyorlar. Ulusal kültürlerini geliştirmelerinde Sovyetler Birliği halklarını ***destekleme*** ve ***teşvik etme*** Leninist siyasetinin temelinin tam da burada yattığını kavramıyorlar.

Gelecekte ulusal kültürlerin, ortak bir dille birlikte, (biçim ve içerik bakımından) ortak bir kültür içinde ***kaynaşmasından*** yana olan bizlerin, aynı zamanda şu sıralarda, proletarya diktatörlüğü döneminde, ulusal kültürlerin ***açılıp gelişmesinden*** yana bulunmamız tuhaf görünebilir. Ama bunda hiçbir tuhaflık yok. Ulusal kültürlerin, ortak bir dille birlikte ortak bir kültür içinde kaynaşmalarının koşullarını yaratmak için, onların açılıp gelişmeleri, tüm potansiyel güçlerini açığa vurmaları gerekir. Biçim bakımından ulusal ve içerik bakımından sosyalist ulusal kültürlerin, ***tek*** ülkede proleterya diktatörlüğü koşullarında, proletaryanın tüm dünyada zafer kazanmış ve sosyalizmin yaşamda iyice yerleşmiş olacağı zaman, ortak bir dille birlikte (biçim ve içerik bakımından) ortak bir sosyalist kültür içinde kaynaşmaları ***amacıyla*** açılıp gelişmeleri — ulusal kültür sorununda problemin Leninist konuluşunun diyalektiği tam da buradadır.

Sorunun böyle konuluşunun "çelişkili" olduğu söylenebilir. Ama devlet sorununda da bizde aynı "çelişki" yok mu? Biz, devletin sönüp gitmesinden yanayız. Ama biz aynı zamanda, şimdiye kadar varolmuş tüm devlet iktidarlarının en sert ve en güçlüsü olan proletarya diktatörlüğünün güçlendirilmesinden yanayız. Devlet iktidarının sönüp gitmesi ***için*** koşulları hazırlama amacıyla devlet iktidarının en yüksek derecede gelişmesi — Marksist formül böyledir. Bu "çelişkili" midir?

Evet, "çelişkili"dir. Ama bu çelişki yaşamda vardır ve Marx'ın diyalektiğini tamamen yansıtır.

Ya da, örneğin, ayrılıp ayrı devlet kurmaya kadar, ulusların kendi kaderini tayin hakkı sorununun Leninist konuluşunu alalım. Lenin bazen ulusların kendi kaderini tayin tezini şu yalın formüle indirgiyordu: "Birleşmek amacıyla ayrılmak". Düşünün bir: birleşmek amacıyla ayrılmak. Bu bir paradoks gibidir. Oysa bu "çelişkili" formül, Bolşeviklere ulusal sorun alanında en ele geçirilmez kaleleri fethetme olanağını veren Marksist diyalektiğin canlı gerçeğini yansıtır.

Ulusal kültüre ilişkin formül için de aynı şeyi söylemek gerek: sosyalizmin bütün dünyadaki zaferi döneminde sönüp gitmesi ve ortak bir sosyalist kültür (ve ortak bir dil) içinde kaynaşması koşullarını hazırlamak için, tek ülkede proletarya diktatörlüğü döneminde ulusal kültürlerin (ve dillerin) açılıp gelişmesi.

Geçiş zamanımızın bu özelliğini ve bu "çelişki"sini kavramayan biri, tarihsel süreçlerin bu diyalektiğini kavramayan biri, Marksizm için yitip gitmiş biridir.

Sapmacılarımızın mutsuzluğu, Marksist diyalektiği anlamamaları ve anlamak istememeleridir.

Büyük Rus şovenizmi sapması böyle.

Bu sapmanın, eskiden egemen olan Büyük Rus ulusunun sönüp giden sınıflarının, yitirilmiş ayrıcalıkları yeniden elde etme özlemini yansıttığını anlamak zor değildir.

Ulusal sorun alanında Parti içindeki baş tehlike olarak Büyük Rus şovenizmi tehlikesi buradan geliyor.

Yerel milliyetçilik sapmasının özü nedir?

Yerel milliyetçilik sapmasının özü, kendini tecrit etme ve kendini kendi ulusal kabuğunun sınırları içine kapatma çabasıdır, kendi ulusu içindeki sınıf karşıtlıklarını örtbas etme çabasıdır, kendini Büyük Rus şovenizminden, genel sosyalist inşa dalgasından ayrılarak koruma çabasıdır, Sovyetler Birliği

milliyetlerinin emekçi yığınlarını birbirine yakınlaştırıp birleştiren şeyi görmeme ve yalnızca onları birbirlerinden uzaklaştırabilecek şeyi görme çabasıdır.

Yerel milliyetçilik sapması, eski ezilen ulusların yokolan sınıflarının, proletarya diktatörlüğü rejimine karşı hoşnutsuzluklarını, kendini kendi ulusal devleti içine kapatma ve orada kendi sınıf egemenliklerini kurma eğilimini yansıtır.

Bu sapmanın tehlikesi, burjuva milliyetçiliğini beslemesi, Sovyetler Birliği halklarının emekçilerinin birliğini zayıflatması ve müdahale yandaşlarının değirmenine su taşımasıdır.

Yerel milliyetçilik sapmasının özü budur.

Partinin görevi, bu sapmaya karşı kararlılıkla mücadele etmek ve Sovyetler Birliği halklarının emekçi yığınlarının enternasyonalist eğitimi için zorunlu önkoşulları yaratmaktır.

Partimizdeki sapmalar, genel politika alanında "sol" ve sağ sapmalar, ulusal sorun alanında sapmalar konusunda durum budur.

Parti içi durumumuz böyledir.

Parti'nin genel çizgi uğruna mücadeleden muzaffer çıktığı, Partimizin Leninist çizgisinin tüm cephe boyunca zafer kazandığı bugün, birçokları, çeşitli sapmacıların çalışmamızda bize çıkardıkları zorlukları unutma eğilimindedir. Dahası, bazı darkafalı yoldaşlar hâlâ, sapmacılara karşı mücadele etmeden de yapabilecek olduğumuza inanıyorlar. Bu yoldaşların ağır bir yanılgı içinde olduklarını söylemeye gerek yoktur sanırım. Bu parti darkafalılığının tüm boşluğunu ve işe yaramazlığını kavramak için yalnızca geriye bakıp, Troçkistlerin ve sağ sapmacıların oynadıkları çirkin oyunları anımsamak yeterlidir, geçen dönemde sapmalara karşı mücadelenin tarihini yalnızca anımsamak yeterlidir. Eğer sapmacıları dizginlememiş olsaydık, onları açık mücadelede yenmemiş olsaydık, Partimizin bugün haklı olarak gurur duyduğu başarıları elde edememiş olacağımıza hiç kuşku yoktur.

Leninist çizgiden sapmalara karşı mücadele içinde Partimiz

büyüdü ve güçlendi. Sapmalara karşı mücadele içinde saflarının ***Leninist birliğini*** pekiştirdi. Partinin MK'sı çevresinde hiçbir zaman bugünkü kadar sağlam birleşmediği reddedilmez gerçeğini, şimdi artık kimse yadsımıyor. Bugün herkes, Partinin bugün artık her zamankinden daha çok ***birlik*** ve ***beraberlik*** içinde bulunduğunu; XVI. Parti Kongresi'nin, Parti'nin genel çizgisi karşısına kendisine ait, özel bir çizgiyle çıkabilecek durumda olan resmen örgütlü ve beraberlik içinde bir muhalefetin artık bulunmadığı Partimizin ender kongrelerinden biri olduğunu kabul etmek zorundadır.

Bu tayin edici kazanımı Parti hangi gerçeğe borçludur?

Bu kazanımı, sapmalara karşı mücadelesinde her zaman ***ilkeli*** bir politika yürütmüş olması, hiçbir zaman kulis arkası kombinasyonlara ve diplomatik bezirgânlıklara yanaşmaması gerçeğine borçludur.

Lenin, ilkesel politikanın ***tek*** doğru politika olduğunu söyledi. Sapmalara karşı mücadeleden, Lenin'in vasiyetini dürüstçe ve tutarlılıkla uyguladığımız için muzaffer olarak çıktık. *(Alkışlar.)*

*

Sözlerimi toparlıyorum, yoldaşlar.

Genel sonuç nedir?

Geçen dönemde, sosyalist inşanın tüm cephelerinde bir dizi tayin edici başarılar elde ettik. Bu başarıları, Lenin'in yüce bayrağını yüksek tutmayı bildiğimiz için elde ettik. Eğer zafer kazanmak istiyorsak, gelecekte de Lenin'in bayrağını yüksek tutmalı ve onu temiz ve lekesiz korumalıyız. *(Alkışlar.)*

Genel sonuç budur.

Lenin'in bayrağıyla, Ekim Devrimi'nin çatışmalarını kazandık.

Lenin'in bayrağıyla, sosyalist inşanın zaferi için mücadelede tayin edici başarılar elde ettik.

Aynı bayrakla, proleter devrim tüm dünyada zafer kazanacaktır.

Yaşasın Leninizın! *(Şiddetli, uzun süren alkışlar. Tüm salonda tezahürat.)*

***"Pravda" No. 177,***
***29 Haziran 1930.***

# NOTLAR

[1] SBKP(B) MK ve MKK Plenumu 16-23 Nisan 1929 tarihleri arasında toplandı. Plenum şu sorunları ele aldı: 1— parti içi meseleler; 2— XVI. Birlik Parti Konferansı'nın sorunları; 3— Parti'nin temizlenmesi üzerine. Plenum, MK Politbürosu'nun ve MKK Prezidyumu'nun 9 Şubat 1929 tarihli ortak oturumunda kabul edilen, Parti içi meseleler üzerine kararı onayladı ve özel bir kararla Buharin, Rikov ve Tomski'nin sağ oportünist faaliyetini mahkûm etti. Plenum, ulusal ekonomiyi geliştirmenin Beş Yıllık Plân'ı üzerine, tarımın kalkındırılmasının yolları üzerine ve orta köylüler için vergi kolaylıkları üzerine, bürokratizme karşı mücadelenin sonuçları ve yakın görevleri üzerine Politbüro tarafından sunulan tezleri onayladı ve bu tezleri XVI. Birlik Parti Konferansı'na sunmayı kararlaştırdı. Ayrıca Plenum, Parti'nin temizlenmesi üzerine esas olarak onaylanmış olan tezleri ve SBKP(B)'nin üye ve adaylarının denetlemesini XVI. Parti Konferansı'na sunmayı kararlaştırdı. J. V. Stalin Plenum'un 22 Nisan'daki oturumunda, "SBKP(B)'de Sağ sapma Üzerine" konuşmasını yaptı. (SBKP(B) MK ve MKK Plenumlarının Kararları, bkz, "Parti Kongreleri, Parti Konferansları ve MK Plenum Toplantılarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s. 311-323, Rusça.) (s.13)

[2] 1923-1928 yılları arasında Şahti bölgesinde ve Donets Havzası'nın başka bölgelerinde kötülüklerini yürüten burjuva uzmanların karşı-devrimci örgütünün zararlı çalışmaları kastedilmektedir. (s. 22)

[3] Komintern VI. Kongresi 17 Temmuz-1 Eylül 1928 tarihleri arasında Moskova'da toplandı. Kongre, Komintern Yürütme Komitesi'nin hesap verme raporunu, Komünist Gençlik Enternasyonali Yürütme Komitesi'nin ve Uluslararası Kontrol Komisyo-

nu'nun hesap verme raporlarını, emperyalist savaşlar tehlikesine karşı mücadele önlemlerini, Komünist Enternasyonal Programı'm, sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde devrimci hareket sorununu, SSCB'de ekonomik durumu ve SBKP(B)'de durumu görüştü ve Komintern Tüzüğü'nü onayladı. Kongre kararlarında, kaçınılmaz sonucu kapitalist stabilizasyonun sarsılması ve kapitalizmin genel krizinin şiddetli bir keskinleşmesi olan kapitalizmin iç çelişkilerinin artışına dikkat çekti. Kongre, Komünist Enternasyonal'in, işçi sınıfı mücadelesinin yeni koşullarından çıkan görevlerini saptadı, komünist partileri, baş tehlike olarak sağ sapmaya karşı ve onun karşısında uzlaşmacılığa karşı daha güçlü mücadeleye seferber etti. Kongre, SSCB'de sosyalist inşanın başarılarım ve uluslararası proletaryanın pozisyonlarının sağlamlaştırılması açısından bunların önemini vurguladı ve tüm dünya emekçilerini Sovyetler Birliği'ni savunmaya çağırdı. J. V. Stalin Kongre'nin çalışmalarına yönetici bir şekilde katıldı, Kongre Prezidyumu'na Program Komisyonu'na ve uluslararası durum ve Komünist Enternasyonal'in görevleri üzerine tezlerin hazırlanmasıyla görevli politik komisyona seçildi. (s. 28)

[4] Merkezi Kontrol Komisyonu ve Merkezi Revizyon Komisyonu'nun üyelerinin katılnmıyla 16-24 Kasım 1928 tarihleri arasında toplanan SBKP(B) Merkez Komitesi Plenumu kastedilmektedir. (s. 33)

[5] Kürsü-sosyalizmi — burjuva ideolojisinde, esas olarak da 19. yüzyılın ikinci yarısında Almanya'da ortaya çıkan, sonra İngiltere, Amerika ve Fransa'da yaygınlık kazanan burjuva politik ekonomisinde bir doğrultu. Bu doğrultunun temsilcileri, burjuva-liberal profesörler, Marksizme ve gelişen devrimci işçi hareketine karşı mücadeleyi üniversite kürsülerinden sürdürüyor ("Kürsü-sosyalizmi" tanımı buradan gelir) ve kapitalizmin çelişkilerini örtbas edip sınıf uzlaşmacılığını vaazediyorlardı. Kürsü-sosyalistleri burjuva devletin sınıf karakterini inkâr ediyor, onun sömürücü bir devlet olduğunu inkâr ediyorlardı ve onun güya sosyal reformlar aracılığıyla kapitalizmi mükemmelleştime yeteneğinde olduğunu iddia ediyorlardı. Engels Alman kürsü sosyalistleri üzerine şöyle

yazıyordu: "Bizim kürsü-sosyalistlerimiz teorik açıdan hiçbir zaman hafif insancıl bir kaba ekonomistten fazlasını olmadılar ve şimdi Bismarkçı devlet sosyalizminin salt savuncarları düzeyine düştüler." (K. Marx ve F. Engels, "Eserler" cilt XXVII, s. 499, Rusça) Rusya'da kürsü-sosyalistlerinin burjuva-liberal reformist düşünceleri legal Marksistler tarafından vaazedildi. Rus Menşevikleri, II. Enternasyonal'in oportünist partileri ve işçi hareketini burjuvazinin çıkarlarına tabi kılmaya çalışan ve kapitalizmin sosyalizme barış içinde, yavaş yavaş intibak edeceğini vaazeden bugünkü sağ sosyalistler de aynı şekilde kürsü-sosyalizmine batmışlardır. (s. 40)

[6] 4—12 Temmuz 1928 tarihleri arasında toplanan SBKP(B) Merkez Komitesi Plenumu kastedilmektedir. (s. 53)

[7] "***Gençlik Enternasyonali***" — Dergi, Sosyalist Gençlik Örgütleri Uluslararası Birliği'nin Organı. Eylül 1915'den Mayıs 1918'e dek Zürih'te yayınlandı. 1919'dan 1941'e dek Komünist Gençlik Enternasyonali Yürütme Komitesi'nin organı olarak yayınlandı. (s. 69)

[8] Bkz. Lenin Derlemesi, cilt XIV, s. 250-259 (Rusça). (s. 74)

[9] "***Sbornik Sosialdemokrata***" (Sosyal demokrat Derlemesi) 1916 yılında V. İ. Lenin'in doğrudan yönetimi altında RSDİP MK'sı tarafından yayınlandı. İki sayısı çıktı: Ekim ve Aralık 1916'da. (s. 75)

[10] Brest Barışı döneminde (1918) Buharin ve onun tarafından yönetilen "sol" komünistler grubu Troçki'yle birlikte Parti içinde Lenin'e karşı şiddetli bir mücadele başlattılar ve henüz bir orduya sahip olmayan genç Sovyet Cumhuriyeti'ni Alman emperyalizminin darbelerine maruz bırakmak amacıyla savaşın sürdürülmesini talep ettiler. 1938 yılında anti-Sovyet "Sağcılar ve Troçkistler Bloku"na karşı yürütülen davada, Buharin'in ve onun tarafmdan yönetilen "sol" komünistler grubunun Troçkistler ve Sol Soyal-Devrimcilerle birlikte, Sovyet hükümetine karşı gizli karşı-devrimci

bir komplo kurdukları ve Brest Barış Antlaşması'nı akamete uğratmayı, V. İ. Lenin, J. V. Stalin, J. M. Sverdlov'u tutuklatmayı, katletmeyi ve Buharincilerden, Troçkistlerden ve Sol Sosyal-Devrimcilerden bir hükümet oluşturmayı hedefledikleri saptandı. (s. 94)

[11] RSFSC Halk Komiserleri Konseyi nezdindeki Ekonomi Konseyi kastedilmektedir. (s. 96)

[12] SBKP(B) XVI. Konferansı 23-29 Nisan 1929 tarihleri arasında Moskova'da toplandı. Konferans şu sorunları ele aldı: Ulusal Ekonomiyi Geliştirmenin Beş Yıllık Plânı, Tarımın Kalkındırılmasının Yolları Üzerine ve Orta Köylüler İçin Vergi Kolaylıkları Üzerine, Bürokratizme Karşı Mücadelenin Sonuçları ve Önündeki Görevler Üzerine, Parti'nin temizlenmesi ve SBKP(B) Üye ve Adaylarının Gözden Geçirilmesi Üzerine. Konferansın ana sorunu ilk Beş Yıllık Plân'dı. Konferans, sağ teslimiyetçiler tarafından savunulan beş yıllık plânın minimal varyantını reddetti ve her koşul altında bağlayıcı olarak "optimal" varyantı kabul etti. Konferans sağ sapmayı, Parti'nin Leninist politikasından tümüyle uzaklaşmanın ifadesi olarak, doğrudan doğruya Kulakların pozisyonuna geçiş olarak mahkûm etti ve Parti'yi, bu dönemde baş tehlike olarak sağ sapmaya ve Leninist çizgiden sapmalara karşı uzlaşmacı ruh haline ezici bir darbe indirme çağrısı yaptı. Konferans, V. M. Molotov'un, SBKP(B) MK ve MKK Nisan Plenumu üzerine ve bu plenumda J. V. Stalin tarafından yapılan "SBKP(B)'de Sağ Sapma Üzerine" (Bkz. elinizdeki cilt, s. 13-100) konuşması üzerine bilgi verici raporunu dinledi ve "Parti İçi Meseleler Üzerine" kararı oybirliğiyle kabul etti. Konferans, Sovyetler Birliği'nin tüm işçilerine ve emekçi köylülerine sosyalist yarışmayı geliştirme çağrısını kararlaştırdı. (XVI. Konferans'ın Kararları için bkz. "Parti Kongreleri, Parti Konferansları ve MK Plenum Toplantıları'nın Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s. 324-358, Rusça.) (s. 100)

[13] V. İ. Lenin, "Yarışma Nasıl Örgütlenmeli?" (Bkz. "Eserler", 4. baskı, cilt XXVI, s. 367-368, Rusça.) (s. 102)

[14] Özel Uzak Doğu Ordusu, Ağustos 1929'da, karşı-devrimci Çinli generaller ve Japon emperyalistleri tarafından Doğu Çin Demiryo-

lu'nda kışkırtılan çatışma sırasında kuruldu. "***Trevoga***" (Alarm) — Özel Uzak Doğu Ordusu Politik Yönetimi'nin 1929 yılından beri yayınlanan organı. (s. 124)

[15] "***Komsomolskaya Pravda***" — Günlük gazete, Sovyetler Birliği Leninist Komünist Gençlik Birliği Merkez Komitesi'nin ve Moskova Komitesi'nin organı; 24 Mayıs 1925'den beri çıkmaktadır. "Leninizme Girişin Taslağı" makalesi 7 Aralık 1929 tarihli "Komsomolskaya Pravda"nın 282. sayısında yayınlandı. (s. 125)

[16] SSCB MYK Komünist Akademisi tarafından toplantıya çağrılan Marksist tarım bilimcilerinin Birlik Konferansı, 20 Aralık'tan 27 Aralık 1929'a dek toplandı. Konferansa bilimsel araştırma kurumlarından, tarım yüksek okullarından ve ekonomi yüksek okullarından, dergi ve gazete redaksiyonlarından temsilciler katıldı. Toplam 302 delege mevcuttu. J. V. Stalin, 27 Aralık'ta Konferansın kapanış plenumu oturumunda "SSCB'de Tarım Politikasının Sorunları Üzerine" konuşmayı yaptı. (s. 128)

[17] Bkz. Lenin Derlemesi, cilt XI, s. 368 (Rusça). (s. 134)

[18] Bkz. V. İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt XXXI, s. 7-8. (s. 134)

[19] Bkz. V. İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt XXXI, s. 483 (Rusça). (s. 134)

[20] F. Engels, "Fransa'da ve Almanya'da Köylü Sorunu", 1922, s. 66 (bkz. ayrıca K. Marx ve F. Engels, "Eserler" cilt XVI, Bölüm II, 1936. s. 456, Rusça.) (s. 137)

[21] Bkz. J. V. Stalin, "Eserler", cilt 11, s. 81-97, (Türkçe baskı, İnter Yayınları, s. 77-89) (s.140)

[22] Bkz. V. İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt XXXIII, s. 211-215 (Rusça). (s. 148)

[23] "***Za Rubejom***" (Yurtdışında) — Dergi; 1930'dan beri M. Gorki'nin redaksiyonu altında yayınlandı. 1932'den 1938'e dek dergi

gazete boyutunda çıktı. (s. 155)

[24] "***Kraznaya Zvezda***" (Kızıl Yıldız) — askeri-politik günlük gazete; Ocak 1924'den beri yayınlanmaktadır. Mart 1946'dan beri SSCB Silahlı Kuvvetler Bakanlığı'nın merkez yayın organıdır. (s. 157)

[25] Bkz. "Parti Kongreleri, Parti Konferansları ve MK Plenum Toplantılarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s. 47-53 (Rusça). (s. 158)

[26] SBKP(B) XVI. Konferansı'nın "Tarımın Kalkındırılmasının Yolları Üzerine ve Orta Köylüler İçin Vergi Kolaylıkları Üzerine" kararı için bkz. "Parti Kongreleri, Parti Konferansları ve MK Plenum Toplantılarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s. 329-338 (Rusça). (s. 158)

[27] Bkz. "Parti Kongreleri, Parti Konferansları ve MK Plenum Toplantılarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s. 247-259 (Rusça). (s. 158)

[28] SBKP(B) XV. Parti Kongresi'nin "Ulusal Ekonominin Beş Yıllık Bir Plânının Hazırlanması İle İlgili Talimatlar Üzerine" kararı için bkz. "Parti Kongreleri, Parti Konferansları ve MK Plenum Toplantılarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s. 234-247 (Rusça). (s. 158)

[29] Bkz. "Parti Kongreleri, Parti Konferansları ve MK Plenum Toplantılarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s. 222-227 (Rusça). (s. 158)

[30] Sverdlovlular — Komünist J. M. Sverdlov Üniversitesi öğrencileri. (s. 162)

[31] Bkz. V. İ. Lenin, "Eserler", 4. baskı, cilt XXXII, s. 430-431 (Rusça). (s. 162)

[32] V. İ. Lenin, "Pitirim Sorokin'in Değerli İtirafları" (bkz. "Eserler",

4. baskı, cilt XXVIII, s. 171, Rusça). (s. 162)

[33] "Rubinizm" ve "mekanisizm" — Politik ekonomide anti-Marksist, revizyonist doğrultular. Menşevik Rubin, Marx'ın öğretisini idealist burjuva bakış açısından revize etti. Marksizmi devrimci içeriğinden yoksun bıraktı, zararlılara yaraşır tarzda iktisatçıların dikkatini, Sovyet ekonomisinin sorunlarını araştırmaktan, skolastik çekişmelere ve soyutlamalara çekti. "Mekanisizm" felsefe ve politik ekonomi alanında Marksizmin vülger-mekanik bakış açısından bir tahrifidir, diyalektik metaryalizmin yadsınmasıyla ve yerine burjuva denge teorisinin konmasıyla aynı kapıya çıkar. Mekanisizmin başlıca temsilcilerinden biri sağ sapmacılarm ideologu Buharin'di. Mekanistler, politik ekonomide kapitalist toplumun iç çelişkilerini, bunların gelişme yasalarının tarihsel olarak geçici karakterini yadsıyor ve kapitalizmin yasalarını sosyalist Sovyet toplumuna aktarıyorlardı. (s. 167)

[34] SBKP(B) Merkez Komitesi'nin adı geçen kararı, 15 Mart 1930 tarihli "Pravda"nın 73. sayısında yayınlandı. (Bkz. aynı zamanda "Parti Kongreleri, Parti Konferansları ve MK Plenum Toplantılarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s. 813-814, Rusça). (s. 177)

[35] "Kollektifleştirme Temposu ve Kollektif Çiftlik İnşası İçin Devletin Yardım Önlemleri Üzerine" 5 Ocak 1930 tarihli SBKP(B) MK kararı için bkz. aynı zamanda "Parti Kongreleri, Parti Konferansları ve MK Plenum Toplantılarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s. 389-391 (Rusça). (s. 182)

[36] SBKP(B) XVI. Parti Kongresi, 26 Haziran'dan 13 Temmuz 1930'a dek Moskova'da toplandı. Kongre, Parti Merkez Komitesi'nin politik ve örgütsel hesap verme raporunu; Merkezi Revizyon Komisyonu, MKK, Komintern Yürütme Komitesi'nde SBKP(B) delegasyonunun hesap verme raporlarını ve şu raporları görüştü: Sanayinin Beş Yıllık Plânı'nın Gerçekleştirilmesi Üzerine; Kollektif Çiftlik Hareketi ve Tarımın Yükselişi Üzerine; Yeniden Yapılanma Döneminde Sendikaların Görevleri Üzerine. Kongre Parti Merkez Komitesi'nin politik çizgisini ve faaliyetini

oybirliğiyle onayladı ve MK'ya, gelecekte de sosyalist inşanın Bolşevik temposunu garantileme, beş yıllık plânın dört yılda gerçekleştirilmesini sağlama ve tüm cephe boyunca tam geliştirilmiş sosyalist saldırıyı, keza genel kollektifleştirme temelinde sınıf olarak Kulaklığın tasviyesini sebatla yürütme talimatı verdi. Kongre, kollektif köylülüğü Sovyet iktidarının gerçek ve sağlam dayanağı haline getirmiş olan tarımın gelişimindeki dönemecin dünya çapında tarihi öneme sahip olduğunu saptadı. Kongre Parti Merkez Komitesi'ne, bundan sonra da sağlam bir barış politikası yürütme ve SSCB'nin savunma gücünü artırma görevi verdi. Kongre, ağır sanayiyi tüm araçlarla geliştirme ve ülkenin doğusunda yeni, güçlü bir kömür ve tasfiyehane üssü yaratma; tüm kitle örgütlerinin çalışmasını reorganize etme ve sosyalist inşada sendikaların rolünü güçlendirme; tüm işçileri ve diğer emekçi kitleleri sosyalist yarışmaya katma talimatı verdi. Kongre sağ oportünizmin Kulakların Parti içindeki acentası olduğunu tamamen açığa çıkardı ve sağ muhalefetin görüşlerini SBKP(B) üyeliğiyle bağdaşmaz ilan etti. Kongre, Parti örgütlerine, ulusal sorunda sapmalara —Büyük Rus şovenizmine ve yerel miliyetçiliğe— karşı mücadeleyi güçlendirme ve SSCB halklarına, biçim itibariyle ulusal, içerik itibariyle sosyalist kültürlerinin kapsamlı bir şekilde geliştirilmesini garantileyen Leninist ulusal politikayı sebatla yürütme talimatı verdi. XVI. Parti Kongresi Parti tarihine, sosyalizmin tüm cephe boyunca tam geliştirilmiş saldırısı, sınıf olarak Kulaklığın tasfiyesi ve genel kollektifleştirmenin gerçekleştirilmesi kongresi olarak geçti. J. V. Stalin Kongre'ye 27 Haziran'da SBKP(B) MK'sının siyasi faaliyet raporunu sundu ve 2 Temmuz'da rapor üzerine kapayış konuşması yaptı. (SBKP(B) XVI. Parti Kongresi üzerine bkz. "SBKP(B) Tarihi, Kısa Ders", s. 296-298 [Türkçe baskı, İnter Yayınları, s. 354-356]. Kongre kararları için bkz. "Parti Kongreleri, Parti Konferansları ve MK Plenum Toplantılarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s. 394-436, Rusça.) (s. 205)

[37] Federal Rezerv Sistemi — ABD'nin 1913'de kurulmuş bir banka örgütü. Ülkenin en önemli merkezlerinde kurulan on iki federal rezerv bankası, ABD bankalarının tüm faaliyetini birleştirir ve de-

netler ve tekelci sermayenin bir aracıdır. Federal Reserve System'i (1933'de adı Board of Governors of the FRS olarak değiştirilen) Federal Reserve Board tarafından yönetilir. Bu kurul ABD Başkanı tarafından atanır ve bütünüyle finans kodamanlarının elindedir. Amerikan kapitalizminin savuncarları olarak faaliyet gösteren burjuva iktisatçıları ve ABD'nin finans ve hükümet çevreleri de Federal Reserve System'de, ülke ekonomisini krizlerden koruyacak bir çare gördüler. Başkan Hoover'in 1929'da patlak veren krize karşı Federal Reserve Systeın'inin yardımıyla mücadele etme çabaları tam bir fiyaskoyla sonuçlandı. (s. 211)

[38] Almanya'nın tazıninat ödemelerini düzenleyecek olan Young Plânı, sahibinin —Amerikan bankeri Young'ın— adını taşımaktadır. Bu plân 7 Haziran 1929'da, Fransa, Büyük Britanya, İtalya, Japonya, Belçika, ABD ve Alınanya temsilcilerinden oluşan bir uzmanlar kurulu tarafından kabul edildi ve 20 Ocak 1930'da Lahey Konferansı'nda kesin olarak onaylandı. Plân, Alınanya'nın tazminat ödemelerinin toplam ıniktarını 113,9 milyar Mark (dövizle) olarak saptadı, bu miktar 59 yıl içinde ödenecekti. Tüm tazminat takasları, ABD'nin egemenliği altında olan Uluslararası Kliring Bankası tarafından halledilecekti. Bankanın kurulması Young Plânı'nın merkezi noktalarından biriydi ve Amerikan tekelci sermayesine, Avrupa devletlerinin ticareti ve para trafiği üzerinde kontrol olanağı sunuyordu. Young Plânı'na göre, Alman sanayisi tazminat ödemelerine katılınmn dışında tutulmuştu, ödemelerin tüm yükü emekçilerin sırtına bindirildi. Young Plânı, Almanya'nın savaş ekonomisi potansiyelinin hızla restore edilmesi için koşulları yarattı, bunun için Amerikan emperyalistleri, SSCB'ye karşı bir saldırı geliştirebilme amacıyla gayretle işe giriştiler. (s. 216)

[39] 5-16 Ekim 1925 tarihleri arasında toplanan Locarno (İsviçre) Konferansı'nda emperyalist devletlerin imzaladığı sözleşme ve anlaşmalar kastedilmektedir. Avrupa'da Versaille Anlaşmasıyla kurulan savaş sonrası düzenin sağlamlaştırılmasını amaçlayan Locarno anlaşmaları, en önemli emperyalist ülkeler arasındaki çelişkilerin daha da keskinleşmesine ve yeni savaşlarm hazırlanmasına yol açtı. (Locarno Konferansı üzerine bkz. J. V.

Stalin, "Eserler", cilt 7, s. 271-277 [Türkçe baskı, İnter Yayınları, s. 222-227].) (s. 217)

[40] 1 Ağustos 1929'da (birinci emperyalist dünya savaşının başlangıcının 15. yıldönümünde) savaş kışkırtıcılarına karşı gösteriler ve protesto grevleri ve (1929 dünya ekonomik kriziyle bağıntı içinde) hızla artan işsizliğe karşı 6 Mart 1930'daki protesto gösterileri, Fransa, Almanya, İngiltere, ABD, Polonya ve diğer Avrupa ve Amerika ülkelerinin birçok kentlerini ve sanayi merkezlerini içine aldı. Protesto hareketi tamamen komünist partilerin ve Komünist Enternasyonal'in önderliği altındaydı. (s. 219)

[41] "Pan-Avrupa" — Fransa Dışişleri Bakanı Briand tarafından Mayıs 1930'da önerilen, Sovyetler Birliği'ne karşı plânlanan Avrupa devletlerinin bloku. Bu plâna göre, bir "Federal Birlik"te birleşen Avrupa, ortak bir anti-Sovyet cephe oluşturacaktı ve "Federal Birliğin" yürütme organı —"Avrupa Komitesi"— SSCB'ye saldırı hazırlığının kurmayı olacaktı. Bunun dışında Briand Plânı kıta Avrupa'sında Fransa'nın hegemonyasını kurmayı kendine görev edinmişti ve bu nedenle İngiltere, İtalya ve ABD'den direniş gördü. Emperyalist güçler arasındaki çelişkiler sonucunda "Pan-Avrupa" projesi gerçekleştirilemedi. (s. 221)

[42] 27 Ağustos 1928'de ABD, Fransa, Almanya, Büyük Britanya, Polonya, İtalya, Japonya, Çekoslovakya, Belçika ve Britanya Dominyonları tarafından Paris'te imzalanmış olan Savaşı Aforozlama Paktı kastedilmektedir. SSCB, Kellogg Paktı'nın imzalanması görüşmelerine çağrılmamıştı, çünkü paktta öngörülen ulusal politikanın bir aracı olarak savaşın aforozlanmasını kapsayan ülkeler içinden SSCB'nin dıştalanması amaçlanıyordu. "Genel Barış" üzerine demagojik safsatalar maskesi altında anlaşmanın inisiyatörleri (Fransa, ABD, İngiltere), onu SSCB'nin tecrit edilmesinin ve ona karşı mücadelenin bir aracı haline getirmeyi düşünüyorlardı. Paktın gerçek hedefleri, SSCB Hükümeti'nin 5 Ağustos 1928 tarihli açıklamasıyla teşhir edildi. Kamuoyunun baskısıyla ABD, İngiltere ve Fransa hükümetleri, SSCB'yi de Pakt'ı imzalamaya çağırmak zorunda kaldılar. Sovyet Hükümeti Kellogg Paktı'na katıldı, onu onaylayan ilk hükümetlerden biri ol-

du ve komşu devletlere, Pakt'ın yükümlülükleri hemen yürürlüğe sokan bir anlaşma yapınayı önerdi. 9 Şubat 1929'da böyle bir anlaşma SSCB, Polonya, Romanya, Estonya ve Letonya tarafından Moskova'da imzalandı; anlaşmaya daha sonra Türkiye ve Litvanya da katıldılar. (s. 221)

[43] "Lena Goldfields" — 1925 yılından 1930 yılına dek SSCB'de, altın, bakır, demir ve Sibirya'da başka madenleri açma ve çıkarma imtiyazına sahip İngiliz anonim şirketi. İmtiyaz sözleşmesinin koşullarına göre "Lena Goldfields" şirketi, yeni maden işletıneleri açmak ve kendisine kiralanmış olan işletme ve altın yataklarını yeniden inşa etmekle yükümlüydü. Anonim şirket yükümlülüklerini yerine getirmediğinden ve kendisine imtiyaz olarak bırakılmış işletıneleri, altın yataklarım ve diğer tesisleri çürümeye terk ettiğinden, Sovyet hükümeti imtiyazı iptal etti ve SSCB'de casusluk ve zararlı çalışmalarla uğraşan şirket çalışanlarını mahkemeye verdi. (s. 222)

[44] SSCB V. Sovyet Kongresi 20-28 Mayıs 1929 tarihleri arasında Moskova'da toplandı ve şu sorunları ele aldı: SSCB Hükümetinin Raporu; SSCB Ulusal Ekonomisini Geliştirmenin Beş Yıllık Planı; Tarımın Kalkındırılması ve Kırda Kooperatif İnşası. Kongrenin merkezi sorunu, birinci Stalinci Beş Yıllık Plân'ın görüşülmesi ve kabulüydü. Kongre, SSCB hükümetinin raporunu onayladı, ulusal ekonomiyi geliştirmenin beş yıllık plânım tasdik etti, tarımın kalkındırılması ve kırda kooperatiflerin inşasının yollarını gösterdi ve yeni bir SSCB Merkez Yürütme Komitesi seçti. (s. 232)

[45] Bkz. "Parti Kongreleri, Parti Konferansları ve MK Plenum Toplantıları'nın kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s. 251 (Rusça). (s. 240)

[46] J. Stalin, SBKP(B) XV. Parti Kongresi'ne Merkez Komitesi'nin Siyasi Faaliyet Raporu (bkz. "Eserler", cilt 10, s. 305-306 [Türkçe baskı, İnter Yayınları, s. 261]). (s. 241)

[47] Bkz. "Parti Kongreleri, Parti Konferasları ve MK Plenum

Toplantılarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s. 278-279 (Rusça). (s. 245)

[48] 10 Kasım'dan 17 Kasım 1929'a dek toplanan SBKP(B) Merkez Komitesi Plenumu, şu sorunları ele aldı: 1929/30 yılı için ulusal ekonominin kontrol rakamları; kollektif çiftlik inşasının sonuçları ve bundan sonraki görevleri; Ukrayna tarımı ve kırda çalışma; bir SSCB Tarım Halk Komiserliği'nin oluşturulması; teknik kadroların yetiştirilmesi üzerine MK Temmuz Plenumu'nun (1928) aldığı kararların gerçekleştirilmesi, Plenum, sağ oportünizmin görüşlerinin propagandasını ve ona karşı uzlaşmacılığı, SBKP(B) içinde kalmakla bağdaşmaz ilan etti ve sağcı teslimiyetçilerin elebaşısı ve yöneticisi olarak Buharin'i SBKP(B) MK Politbürosu'ndan ihraç etme kararı aldı. Plenum, Sovyetler Birliği'nin, köyün gelişkin sosyalist reorganizasyonu ve büyük ölçekli sosyalist tarımın inşası safhasına girdiğini saptadı, ve kollektif çiftlikleri sağlamlaştıracak ve kollektif çiftlik hareketini yaygın olarak geliştirmeye elverişli bir dizi somut önlemler tasarladı. (Plenumun kararları için bkz. "Parti Kongreleri, Parti Konferansları ve MK Plenum Toplantılarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s. 359-388, Rusça). (s. 245)

[49] 3 Haziran 1928 tarihli "Pravda"nın 128. sayısında yayınlanan SBKP(B) MK'sının "Tüm Parti Üyelerine, Tüm İşçilere" özeleştiriyi geliştirme çağrısı kastedilmektedir. (Bkz. ayrıca "Parti Kongreleri, Parti Konferansları ve MK Plenum Toplantılarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s. 807-809, Rusça.) (s. 267)

[50] SBKP(B) MK ve MKK'sı tarafından alınan "Sovyet Aygıtında İşçilerin Yükselmesi Üzerine ve Sovyet Aygıtının İşçi Kitleleri Tarafından Alttan Denetlenmesi Üzerine (İşletmelerin Manevi Sorumluluğu Üzerine)" karar, 16 Mart 1930 tarihli "Pravda"nın 74. sayısında yayınlandı. (s. 267)

[51] SBKP(B) Merkez Komitesi tarafından 15 Mayıs 1930 tarihinde alınan, 18 Mayıs 1930 tarihli "Pravda"nın 135. sayısında

yayınlanan "Uralmetal'in Çalışması Üzerine" (Ural demir işletmelerini birleştiren bir tröst) alman karar kastedilmektedir. (s. 277)

[52] SBKP(B) MK'nın "İlçelerin Kaldırılması Üzerine" kararı, 16 Temmuz 1930 tarihli "Pravda"nın 194. sayısında yayınlandı. (s. 286)

[53] V. İ. Lenin, XI. Parti Kongresi'ne Siyasi Faaliyet Raporu'nun Plânı Üzerine V. M. Molotov'a Mektup (bkz. "Eserler", 4. baskı, cilt XXXIII, s. 223-224, Rusça). (s. 288)

[54] V. İ. Lenin, "İşçi-Köylü Müfettişliğini Nasıl Reorganize Etmeliyiz" (bkz. "Eserler", 4. baskı, cilt XXXIII, s. 444, Rusça). (s. 289)

[55] RSFSC VIII. Sovyet Kongresi, 22-29 Aralık 1920 tarihleri arasında toplandı. Kongre'nin ana sorunlarından birisi, Rusya'nın Elektriklendirilmesi Devlet Komisyonu (GOELRO) tarafından hazırlanmış olan ülkenin elektriklendirilmesi plânıydı. Kongre, kararında elektriklendirme plânını "büyük bir ekonomik başlangıcın ilk adımı olarak" tanımladı. J. V. Stalin V. İ. Lenin'e Mart 1921 tarihli bir mektupta Rusya'nın elektriklendirilmesi plânı üzerine şöyle yazıyor: "Son 3 gün içinde '***Rusya'nın Elektriklendirilmesi Plânı***' derlemesini okuma olanağı buldum... Mükemmel, iyi derlenmiş bir kitap. Denden içinde değil, gerçekten ***birleşik*** ve gerçekten ***devletsel*** bir ekonomik plân için ustaca bir tasarı. Günümüzde, iktisaden geri Rusya'nın Sovyetik üstyapısını gerçekten reel ve bugünkü koşullar altında biricik olanaklı teknik üretim temeliyle esaslandırmanın biricik Marksist denemesi." (Bkz. J. V. Stalin, "Eserler", cilt 5, s. 50 [Türkçe baskı, İnter Yayınları, s. 50].) (s. 295)

[56] 18 Mayıs 1925'de Doğu Emekçileri Komünist Üniversitesi öğrencilerinin bir toplantısında yapılan "Doğu Halkları Üniversitesi'nin Politik Görevleri Üzerine" konuşma kastediliyor. (Bkz. J. V. Stalin, "Eserler", cilt 7, s. 138-140 [Türkçe baskı, İnter Yayınları, s. 120-122].) (s. 308)

# KRONOLOJİK BİYOGRAFİ

(Nisan 1929 — Haziran 1930)

## 1929

16-23 Nisan — J. V. Stalin SBKP(B) MK ve MKK Plenumu'nun çalışmasını yönetir.

22 Nisan — J. V. Stalin SBKP(B) MK'sının ve MKK'sının Plenumu'nda "SBKP(B)'de Sağ Sapma Üzerine" konuşmasını yapar.

23-29 Nisan — J. V. Stalin SBKP(B) XVI. Birlik Konferansı'nı yönetir.

27 Nisan — J. V. Stalin SBKP(B) XVI. Birlik Konferansı'nda, tarımın kalkındırılması ve orta köylüler için vergi kolaylıkları üzerine bir ortak bildiri hazırlayacak olan komisyona seçilir.

29 Nisan — J. V. Stalin SBKP(B) MK'sının plenumunu yönetir.

1 Mayıs — J. V. Stalin 1 Mayıs dolayısıyla Moskova Garnizonu'nun askeri töreninde ve Kızıl Meydan'da, başkent emekçilerinin gösterisinde hazır bulunur.

4 Mayıs — J. V. Stalin Donets Havzası'ndan bir maden işçileri delegasyonuyla görüşür.

6 Mayıs — J. V. Stalin Komintern Yürütme Komitesi Başkanlığı'nın Amerikan Komisyonu'nda, Amerikan Komünist Partisi'nde sağcı fraksiyoncular üzerine bir konuşma yapar.

| | |
|---|---|
| 11 Mayıs | J. V. Stalin, "Yarışma ve Kitlelerin Emek Coşkusu" adlı makalesini kaleme alır —Mikulina'nın "Kitlelerin Yarışması" adlı kitabına önsöz. Bu makale 22 Mayıs tarihli "Pravda"nın 114. sayısında yayınlanır. |
| 14 Mayıs | J. V. Stalin Komintern Yürütme Komitesi Başkanlığı'nın oturumunda, Amerikan Komünist Partisi'nde durum üzerine konuşur. |
| 20-28 Mayıs | J. V. Stalin SSCB V. Sovyet Kongresi'nin çalışmalarına katılır. |
| 28 Mayıs | J. V. Stalin SSCB V. Sovyet Kongresi'nde, SSCB MYK'sının Birlik Sovyeti'ne seçilir. |
| 18 Haziran | J. V. Stalin ve V. M. Molotov, kereste sanayinin bir işçi delegasyonuyla görüşür. |
| 9 Temmuz | J. V. Stalin Felix Kon yoldaşa bir mektup yazar. |
| 10 Temmuz | J. V. Stalin Ukrayna Komünist Gençlik Birliği'ne, kuruluşunun onuncu yıldönümünde bir selamlama yazısı gönderir. Bu selamlama yazısı 12 Temmuz tarihli "Pravda"nın 157. sayısında yayınlanır. |
| 24 Temmuz | J. V. Stalin Karadeniz Donanması'nın bir filosunun bir tatbikatında hazır bulunur. |
| 25 Temmuz | J. V. Stalin "Çervona Ukrayna" kruvazörünü ziyaret eder, Kızıl Balıriyeli'nin bir amatör sanat sergisinde hazır bulunur ve kruvazörün gemi jurnaline not yazar. |
| 30 Ekim | J. V. Stalin Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin onikinci yıldönümü vesilesiyle Özel Uzak Doğu Ordusu'na bir selamlama yazısı gönderir. Bu selamlama yazısı "Trevoga"nın 52. sayısında ve 7 Kasım tarihli "Pravda"nın 259. sayısında yayınlanır. |
| 3 Kasım | J. V. Stalin "Büyük Dönüşüm Yılı" adlı makalesini yazar. Bu makale 7 Kasım tarihli "Pravda"nın 259. sayısında yayınlanır. |

| | |
|---|---|
| 7 Kasım | J. V. Stalin Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin onikinci yıldönümünün onuruna Kızıl Meydan'da Moskova Garnizonu'nun askeri töreninde ve başkent emekçilerinin gösterisinde hazır bulunur. |
| 10-17 Kasım | J. V. Stalin SBKP(B) MK plenumunun çalışmasını yönetir. |
| 13 Kasım | J. V. Stalin SBKP(B) MK plenum oturumunda Buharinci muhalefetin liderlerinin fraksiyon çalışmasını açığa çıkardığı bir konuşma yapar. SBKP(B) MK plenumu J. V. Stalin'i, 1929/30 yılı için ulusal ekonominin kontrol rakamları üzerine kararın nihai yazınıyla ve sağ sapmacılar grubu, Buharin grubu, üzerine bir karar hazırlamasıyla görevlendirilmiş olan komisyona seçer. |
| 15 Kasım | SBKP(B) MK plenumu J. V. Stalin'i, kollektif çiftlik inşasının sonuçları ve bundan sonraki görevleri üzerine bir kararın kaleme alınmasıyla görevlendirilen komisyona seçer. |
| 29 Kasım | J. V. Stalin SBKP(B) MYK V. yasama dönemi ikinci toplantısının çalışmalarına katılır. |
| 18 Aralık | J. V. Stalin'in "Mutlak Zorunlu Bir Düzeltme" makalesi "Pravda"nın 298. sayısında yayınlanır. |
| 21 Aralık | J. V. Stalin 50. yaşgününe kutlama mesajı gönderen tüm örgüt ve yoldaşları yanıtlar. Yanıt, 22 Aralık tarihli "Pravda"nın 302. sayısında yayınlanır. |
| 27 Aralık | J. V. Stalin Marksist tarım bilimcilerinin Birlik Konferansı'nda "SSCB'de Tarım Politikasının Sorunları Üzerine" konuşmayı yapar. Bu konuşma 29 Aralık tarihli "Pravda"nın 309. sayısında yayınlanır. |

## 1930

2 Ocak — J. V. Stalin'in, kentin Beyaz Muhafızlar'dan kurtuluşunun onuncu yıldönümünde Stalingrad işçilerine selamlama mektubu "Pravda"nın 2. sayısında yayınlanır.

5 Ocak — J. V. Stalin'in önerisi üzerine SBKP(B) MK'sı "Kollektifleştirme Temposu ve Kollektif Çiftlik İnşası İçin Devletin Yardım Önlemleri Üzerine" kararı alır. Karar 6 Ocak tarihli "Pravda"nın 6. sayısında yayınlanır.

17 Ocak — J. V. Stalin A. M. Gorki'ye bir mektup yazar.

19 Ocak — J. V. Stalin "Kulaklığın Sınıf Olarak Tasfiyesi Politikası Sorunu Üzerine" makalesini kaleme alır. Makale 21 Ocak tarihli "Pravda"nın 21. sayısında ve "Kraznaya Zvezda"nın 18. sayısında yayınlanır.

21 Ocak — J. V. Stalin, V. İ. Lenin'in ölümünün altıncı yıldönümü nedeniyle Büyük Tiyatro'daki matem töreninde hazır bulunur.

9 Şubat — J. V. Stalin "Sverdlovlu Yoldaşlara Yanıt"ı yazar. Yanıt 10 Şubat tarihli "Pravda"nın 40. sayısında yayınlanır.

13 Şubat — Bir dizi örgütün, aynı şekilde işçi, köylü ve Kızıl Ordu askerlerinin genel toplantılarının sayısız önergeleri temelinde J. V. Stalin sosyalist inşa cephesindeki olağanüstü yararlılıkları için ikinci Kızıl Bayrak nişanıyla taltif edilir. SSCB Merkez Yürütme Komitesi'nin J. V. Stalin'in taltif edilmesi üzerine kararı, 23 Şubat tarihli "Pravda"nın 53. sayısında yayınlanır.

22 Şubat — J. V. Stalin Birinci Süvari Ordusu'na, kuruluşunun onuncu yılında bir selamlama yazısı gönderir, yazı 23 Şubat tarihli "Pravda"nın 53. sayısında yayınlanır.

J. V. Stalin İjevsk fabrikaları işçilerinin mektubunu

| | |
|---|---|
| | yanıtlar ve onlara, Kızıl Ordu için teçhizat malzemeleri üretiminde plânın gerçekleştirilmesi için başarılar diler. Yanıt 2 Mart tarihli "İjevskaya Pravda"nın 51. sayısında yayınlanır. |
| | J. V. Stalin Kızıl Ordu'nun onikinci yıldönümü ve Birinci Süvari Ordusu'nun onuncu yıldönümü vesilesiyle Moskova Sovyeti'nin Büyük Tiyatro'daki tören oturumunda hazır bulunur. |
| 2 Mart | J. V. Stalin'in "Başarı Sarhoşluğuna Kapılmak" makalesi "Pravda"nın 60. sayısında yayınlanır. |
| en geç 14 Mart'a dek | J. V. Stalin SBKP(B) Merkez Komitesi'nin "Kollektif Çiftlik Hareketinde Parti Çizgisinin Çarpıtılmasma Karşı Mücadele Üzerine" kararını hazırlar. Karar 15 Mart tarihli "Pravda"nın 73. sayısında yayınlanır. |
| 19 Mart | J. V. Stalin Bezimenski yoldaşın mektubunu yanıtlar. |
| 3 Nisan | J. V. Stalin'in "Kollektif Köylü Yoldaşlara Yanıt" makalesi "Pravda"nın 92. sayısında yayınlanır. |
| 21 Nisan | J. V. Stalin Leningrad'daki Stalin Metal Fabrikaları işçilerine, SSCB'nin ilk yüksek verim türbininin plânlanan süreden önce bitirilmesi vesilesiyle bir selamlama yazısı kaleme alır. Bu selamlama yazısı 23 Nisan tarihli "Leningradskaya Pravda"nın 112. sayısında yayınlanır. |
| 25 Nisan | J. V. Stalin, Endüstri Akademisi'nin birinci dönem mezunlarına bir selamlama yazısı kaleme alır. Selamlama yazısı 26 Nisan tarihli "Pravda"nın 115. sayısında yayınlanır. |
| 26 Nisan | J. V. Stalin'in Türkistan-Sibirya demiryolunu yapanlara, inşaatın bitmesi ve yolun trafiğe açılması vesilesiyle gönderdiği selamlama yazısı "Pravda"nın 115. sayısında yayınlanır. |
| 1 Mayıs | J. V. Stalin 1 Mayıs dolayısıyla Kızıl Meydan'daki as- |

keri törende ve başkent emekçilerinin gösterisinde hazır bulunur.

10 Mayıs — J. V. Stalin'in kuruluşunun onuncu yıldönümünde Özel Süvari Tugayı'na selamlama yazısı, "Pravda"nın 127. sayısında yayınlanır.

27 Mayıs — Kraznaya Preznya semti ve Bauman semti Parti Konferansları J. V. Stalin'i, Moskova Bölgesi Parti Konferansı için ve SBKP(B) XVI. Parti Kongresi için delege seçerler.

31 Mayıs — J. V. Stalin M. Rafail yoldaşın mektubunu yanıtlar.

16 Haziran — J. V. Stalin Rostov Tarım Makineleri Fabrikaları kollektifini, fabrikanın süresinden önce kurulması dolayısıyla kutlar. Kutlama yazısı 17 Haziran tarihli "Pravda"nın 165. sayısında yayınlanır.
J. V. Stalin, Kraznodar bölgesi, Kanev Reyonu kollektif köylülerinin selamlama yazısını yanıtlar. Yamt 18 Haziran tarihli "Kraznoye Snamya"nın (Kraznodar) 137. sayısında ve 19 Haziran tarihli "Pravda"nın 117. sayısında yayınlanır.

17 Haziran — J. V. Stalin Stalingrad Traktör Fabrikaları işçilerini, SSCB'nin ilk traktör fabrikasının inşaatının zamanından önce bitmesi ve çalışmaya başlaması dolayısıyla kutlar. Kutlama yazısı 18 Haziran tarihli "Pravda"nın 166. sayısında yayınlanır.

25 Haziran — J. V. Stalin SBKP(B) Merkez Komitesi Plenumu'nun çalışmalarını yönetir. Plenum Politbüro tarafından önerilen, XVI. Parti Kongresi'ne tezleri onaylar ve SBKP(B)'nin XVI. Parti Kongresi'nde gündemin birinci noktasına (Merkez Komitesi'nin Siyasi Faaliyet Raporu) J. V. Stalin'i raportör olarak onaylar.

27 Haziran — J. V. Stalin SBKP(B) XVI. Parti Kongresi'ne Merkez Komitesi'nin Siyasi Faaliyet Raporun'u sunar.



inter
yayınları

18 ₹